

fundatia culturala
targu-jiu

COLUMNA

anul XXI nr.84/3

2017

ISSN 1453-7982

-serie nouă-

critică și
cronică:

Marin I. Arcuș
Zenovie Cărlugea
Eugen Evu
Aureliu Goci
Alex Gregora
Gheorghe Grigurcu
Mihaela Sanda Marinescu
Lazăr Popescu
Marcela Romanescu
Ion Trancău

proză:

Ion C. Duță
Gheorghe Andrei Neagu

eseuri și studii:

Miruna Cajvaneanu
Ștefan Doru Dăncuș
Florin Hutium
Daniel Popa
Ion Popescu-Brădiceni
Daniela Șontică

poezie:

Vlad Cernea Jerca
Vasile Gugu
Alensis De Nobilis
Vasile Ponea
I. D. Sicore
George Topârceanu
Grig M. Dobreanu

restituiți
și evocări:

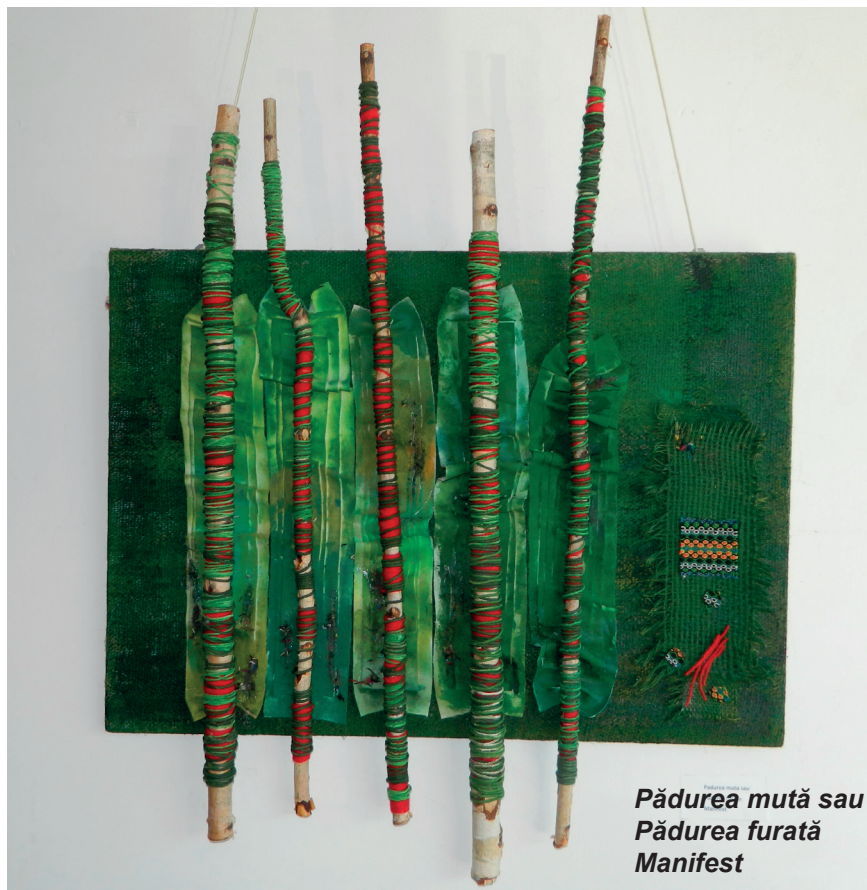
Mircea Arjuna
Nicolae Mățaș
Mihai Sporiș
George Țârnea
Laurențiu Ulici
Tudor Voinea

teatru și
cronică teatrală:

Ecaterina Chifu

caietele COLUMNA

REVISTĂ TRIMESTRIALĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ

Pădurea mută sau
Pădurea furată
Manifest

traduceri:

Alberto Voka

grafică:

Mariana Frățiță - expoziție
personală de Arte Decorative

Fără Arghezi...

Ion Trancău

La 14 iulie 2017, comemorăm semicentenarul trecerii în eternitate și posteritate a celui mai poet român de după Eminescu, așa cum afirma Mihai Ralea la debutul editorial al lui Tudor Arghezi, cu volumul *Cuvinte potrivite*, din anul 1927. De acum nonagenar, peste 10 ani se va aniversa centenarul acestui debut, ca eveniment poetic de neuitat.

Ulterior, cu totul malițios și inechitabil, s-a manifestat Miron Radu Paraschivescu, autorul atracțiosului volum de *Cântice țigănești*, lansând formula fără fond după care poezia noastră din perioada interbelică ar începe și s-ar ilustra cu celebra trinitate a consoanei B, Bacovia, Blaga și Barbu, și nu cu litera princeps, vocala A, recte cu Arghezi.

(continuare în pag. 8)

semnal

S

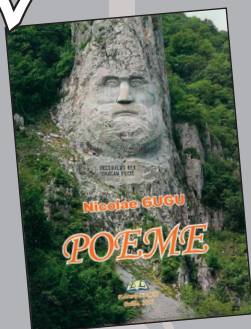
Miracol grigurcian
Ion Trancău, Editura PIM,
Iași, 2017, pag. 102

Celălalt tărâm
Horia Gârbea, Ed. Neuma,
Cluj-Napoca, 2017, pag. 77

Un OM în CETATE
Antonie Dîjmărescu, Editura
CJCPCT Gorj, Târgu-Jiu,
2017, pag. 194

Poeme
Nicolae Gugu, Editura Lucas,
Brăila, 2017, pag. 70

La prima lectură

Ion Trancău

Un itinerar biopoetic

Tributar unor reminiscențe istorico-literare călinesciene, eram tentat să-ncep micromonografia despre personalita-

tea și opera poetului Florian Saioc cu o descriere sau evocare a satului Seaca și a altor localități rurale învecinate din Teleorman, delimitând astfel un spațiu geografic și etnografic fabulous, cu miraculoasa *pădure nebună* identică aceleia, imaginare, din romanul lui Zaharia Stancu. Vreo cincisprezece kilometri din acest teritoriu campestru și silvestru, cât măsoară drumul din comuna natală până la țărmul danubian, mai precis de la Seaca la Turnu Măgurele, au fost străbătuți de multe ori pedestru de copilul și preadolescentul teleormănean Saioc Florian, animat, inițial, de imboldul unor banale și lucrative studii medii de finanțe și comerț, evident, apoetice, incongruente cu aptitudinile și cu vocația lui de viitor poet.

Așadar, am și acum în memorie paginile introductive ale capitolului din *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, prin care *divinul* și *hulitul* critic și istoric literar G. Călinescu ne oferă un tablou panoramic sugestiv al satului Rășinari de lângă Sibiu, ca loc al nașterii impetuosului poet, memorialist, publicist și politician ardelean, Octavian Goga.

Nu pot improviza, nici epigonic, o descriere a priveliștilor naturii de care era legat Florian Saioc, fiul interbelic al Catrianei Dorcescu și al lui Ion, zis Moțu Saioc. Observ doar că relieful geotnografic submontan ardelean din care irumpe elegiac *cântarea pătimirii noastre*, persistentă în poezia lui Octavian Goga de dinaintea Marii Uniri, dar diferă tranșant de cel campestru, cufundat în senzațional și pitoresc balcanic, ca sursă a lirismului programatic viguros,

cu teme, motive și un limbaj poetic adecvat și definitiv, inconfundabil...saiocian.

Cel care a cunoscut și a denunțat *coșmarurile din carcera comună*, Florian Saioc, nu declară, cu patetice nostalgii și melancolii neosămănătoriste, dezrădăcinarea din natura și ambianța satului natal, nu se lamentează odată cu plecarea spre danubiana urbe Turnu Măgurele, așa cum procedase, cu motivație și expresivitate etnică și morală, predecesorul lui, ardelean.

Florian Saioc nu este un peisagist, un autor de pasteluri ale naturii aspre, în care ancorează cu puteri ancestrale oamenii rurali ai câmpiei Dunării, ca în multe *Poeme simple* de Zaharia Stancu. Ambianța naturii teleormănene și imaginea plugarului energic angajat în actul agrar, cu înverșunare argheziană, apar conjugate cu aceea a virilității erotice paternale, a iubirilor vâjnoase săvârșite în natura familiară de un alt Ion, dar nu cel rebrenian, ci acela zis Moțu Saioc.

(continuare în pag. 7)

Fondator: Tudor Voinea

Redactor șef: Vasile Ponea

Redactori: Ion Popescu Brădiceni - redactor principal, Ion Trancău, Lazăr Popescu, Cristian George Brebenel, Aurel Antonie, Marius Iorga, Gelu Birău, Elena Roată, Alex Gregora, Florian Saioc, Eugen Evu

Tehnoredactare și procesare grafică:
Bogdan Chirimbu

Fundația Culturală "COLUMNA", Tg. Jiu,
tel: 0253 216529, 0740157280

cenaclulcolumnna.wordpress.com la rubrica "Revista"
Vizualizare și pe: www.targujiu.ro la rubrica "Cetățeni" și
Correspondență pe e-mail: ponea.vasile@yahoo.com

**Opiniile exprimate în revistă aparțin exclusiv autorilor.
Materialele trimise să fie scrise cu diacritice și în
format digital, dar cele netipărite nu se restituie.**

„Antiteza cea mai relevantă a spontaneității”

Gheorghe Grigurcu

15 aprilie 2016. Ultima zi în care prefixul vârstei tale e 7. Gust straniu, gol fără gânduri, asta e. Progresînd cataracta, vederea țî-e tot mai slabă. Abia mai poți distinge literele mici. Înaintarea în timp se derobează de concret, deopotrivă de cel „rău” și de cel „bun”. Teamă? Poate. Dar o teamă din ce în ce mai searbădă, fixată pe amănunt, nu pe întreg. Ai în vedere ce se află după ușă, nu ce se află dincolo de orizont. Ai vrut să atingi această vîrstă, dar acum o simți inutilă, o ții în mînă ca pe un obiect de uz curent, defect. Surprinzător, Monseniorul Ghika acceptă sinuciderea unui bătrîn. Dar nu mai e nevoie de așa ceva. „Semne, semne de plecare sunt”. O febricitare rece a ceea ce nu va mai fi, doar din vina faptului că a fost.

X

A. E.: „Îți face plăcere să te numească cineva «distinsul»? Nu cred. Deoarece acesta e un calificativ convențional pînă peste poate, aidoma unui manechin cu papion expus în vitrină. Importanța țeapănă a materiei decorative, pe care semnificația doar ricoșează stînjinită.

X

Nu mai dorește nimic, îndesulatul cu ceea ce n-a putut realiza.

X

„Nu mă tem de Dumnezeu, ci de mine; nu mă tem de moarte, ci de *moartea mea*” (Monseniorul Ghika).

X

Trecînd ieri pe stradă, la cîțiva pași înaintea mea au început să cadă, în dreptul unei clădiri vechi cu etaj, pietre

și bucăți de tencuială. Cîțiva romi aflați chiar acolo au fugit înspăimîntați. Am trecut repede pe trotuarul celălalt, ridicînd ochii să văd despre ce e vorba. Dar peretele casei era intact. Nici pe trotuar nu se vedea nimic neobișnuit. Și atunci?

X

„Mă mai încălzesc și eu cu ceva în iarna asta tristă. Metaforele sunt unul din multele lucruri care mă fac să deznădăduiesc cînd mă apuc de scris. Lipsa de independență a scrisului, dependența de slujnică ce vine să aprindă focul, de pisica așezată să se încălzească la sobă, chiar față de sărmanul bătrîn care stă și el să se încălzească. Toate acestea sunt activități independente, care se desfășoară după legile lor proprii; numai scrisul este neajutorat, nu trăiește în sine, e glumă și deznădejde” (Kafka).

X

Chinezii folosesc anual 45 de miliarde de bețișoare pentru mîncat. Din acest motiv, ei taie 25 de milioane de copaci în fiecare an.

X

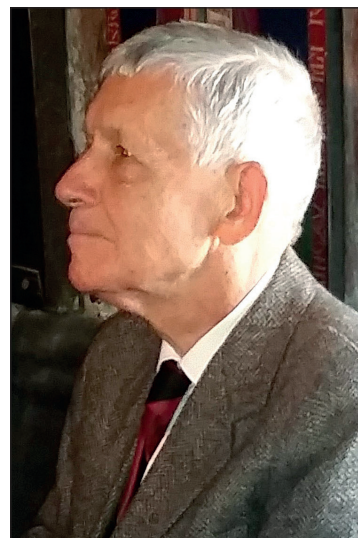
De-acum încolo nu mai poți fi decît tu însuși, inoportun, dezolant străin de lume printr-o limită tangență la infinit.

X

Te oprești brusc din drum, fără motiv, ca și cînd acel drum, străbătut de nenumărate ori, n-ar exista. Nici nu mai simți nevoia să-l cauți.

X

„99 ar putea părea o cifră lipsită de farmec, oricum mai puțin

impresionantă decît 100, nicidecum terifiantă sau care te-ar putea pune vreodată pe gânduri. Totuși... Statisticile spun că 99 de elefanți sunt vînați zilnic în toată lumea, 99 de vaci sunt măcelărite în fiecare secundă și 99 de găini sunt tăiate la fiecare 0,05 secunde” (**Dilema veche**, 2016).

X

M-a întrebat un tînăr ce înseamnă „metafizica” într-o producție poetică. Răspunsul meu: pe deasupra eventualelor trimiteri culturale, „metafizica” ar fi aici calitatea sa intrinsecă de poezie, fantoma estetică avînd, cu dispensă, acces la ceruri aidoma unui Înger.

X

Memoria ta corespunde unei istorii, amintirile tale corespund unei mitologii.

X

Impolitețea, orice s-ar zice, cu care Roger Martin du Gard (născut în 1881) își îngăduia o supoziție în legătură cu felul în care André Gide (născut în 1869) ar fi tratat materia

Idiotului: „Ați fi scris, într-un scurt volum net și fără zorzoane, ezitarea lui Mășkin între Nastasia și Aglae; și toată lumina ar fi căzut pe prințul însuși. Apoi ați fi făcut, într-un alt mic volum, istoria Epancinilor, cu bătrînul general și fiicele în planul secund, toată lumina căzînd pe extraordinara generăleasă Elisabeta. Etc. Văd parcă cele cinci sau șase volume disperate, cele cinci sau șase studii perfect conduse, pe care le-ați fi început cu dragoste și le-ați fi terminat în grabă ca să treceți la următoarea. Gîndesc totuși că extraordinara putere a **Idiotului** vine mai cu seamă din împletirea curajoasă a tuturor acestor subiecte diverse. Totul este să îndrăznești și să ai răbdarea, îndîrjirea de a munci fără a ridica fruntea pînă cînd ajungi la capăt”.

X

Vaca transpiră prin nări.

X

Preferi uneori ca viața ta să aibă legitatea planetelor. Alteori însă preferi să fii aidoma suflării vîntului printre crengile frunzoase ale acestei veri cu aparență infinită, făcînd cu puțință reintegrarea ta silențioasă în universul mic.

X

Pentru a-și face posibil succesul, individul viclean trebuie să fie un bun actor în rolul naturalității de care are o specială nevoie.

X

„De cîte ori trec pe lîngă un tablou de Renoir, simt miros de săpun” (Andrei Pleșu).

X

Antiteza cea mai relevantă a

spontaneității n-o reprezintă elaborarea migăloasă, ci fatalitatea.

X

Aprilie 2016. Noile exigențe ideologice impuse populației în Coreea de Nord, cea cîrmuită de o dinastie marxist-leninistă, interzic purtarea blugilor, de asemenea bărbații n-au voie să aibă un păr care să depășească doi centimetri, iar atît femeile cît și bărbații au dreptul de-a purta doar pantofi în conformitate cu un model emis de stat.

X

„Azi dimineață făceam ocolul grădinii și ca de obicei mă gîndeam la mama, la «mămica» pe care nu o mai țin minte deloc, dar a rămas pentru mine un ideal sfînt. Niciodată n-am auzit ceva rău despre ea. Și, mergînd pe alea cu mesteceni și apropiindu-mă de cea cu nuci, am văzut în noroi o urmă mică de picior de femeie și m-am gîndit la ea, la trupul ei. Nu puteam forma imaginea corpului ei. Trupescul ar fi murdărit-o. Ce sentiment bun am față de ea! Cum aș vrea să am același sentiment față de toți, femei și bărbați deopotrivă. Și e cu puțință. Cînd am de-a face cu oamenii, ar fi bine asta să simt, asta să gîndesc despre ei” (Tolstoi).

X

„Dacă mi-ar mai fi dat ca în ceasurile dureroase ale vieții mele să revăd o clipă măcar surîsul acela (al mamei sale), n-aș ști ce înseamnă durerea” (Tolstoi).

X

Aștepti cu sufletul la gură împlinirea unui țel, la o anume dată. Dar îți dai seama, în ziua în care ar fi trebuit să-l atingi, că acel țel nu mai există.

X

Stai în dimineața asta față-n față cu textul unui autor care nu te atrage, stîngaci, amnezic, perplex, invidiind obiectele din odaie care nu dau nici un semn că ar avea vreo obligație.

X

Nepublicată la timp, această pagină cum o plantă ce s-a ofilit. Și nu e mai bine așa?

X

„Unele femei își iubesc mai mult copiii, altele mai mult bărbatul ori amantul; cu alte cuvinte, unele mai mult copiii actuali, altele mai mult pe cei viitori. Așa toți creatorii: unii artiști își iubesc mai mult opere isprăvite, alții mai mult pe cele proiectate” (Ibrăileanu).

X

Subtilitate demonică. Umil în fața oamenilor, trufaș în fața lui Dumnezeu.

X

Luptă nu pentru a dobîndi neapărat o victorie, ci pentru a se cunoaște mai bine pe sine. Uneori fără un rezultat notabil.

X

Grație conversației sale briante, Oscar Wilde era invitat la cele mai rafinate saloane londoneze. Într-unul din acestea, a afirmat emfatic: Vedeți cum Londra domină Anglia, iar Anglia domină întreaga omenire? Cine domină într-unul din cele mai dominante saloane din Londra, poate zice că domină toată lumea!

X

Din aproape în aproape, Răul dobîndește uneori o înfățișare rațională, ordonată, civilizată, mergînd pînă la o anume distincție. E o perfidie sau o concesie pe care se decide să ne-o facă?

X

Vechi amintiri răsfațându-se în cuibul dimineții de azi, ai-doma unor pui care încă n-au învățat să zboare.

X

Un Destin glorios te conciliază moralmente cu bătrînețea. Un Destin al neîmplinirilor te împiedică să îmbătrânești interior.

X

Caliginofobia: teama de femeile frumoase. Filofobia: teama de iubire.

X

„Teama, spaima, groaza, te-roarea aparțin mai degrabă *fri-cii*; neliniștea, anxietatea, melancolia, mai degrabă *angoasei*. Prima se integrează în domeniul cunoscutului, cea de-a doua în cel al necunoscutului. Frica are un obiect determinat căruia îi putem face față. Angoasa n-are, și este trăită ca o așteptare dureroasă în fața unei primejdii cu atât mai redutabilă cu cât nu e clar identificată: este un sentiment global de insecuritate. În consecință mai greu de îndurat decât frica” (Jean Delumeau).

X

A. E.: „Maturitatea: o vîrstă ingrătă prin lipsa sa de imaginație”. Chiar așa? „Fie, se poate imagina doar pe sine”.

X

Soarta se împodobește cu iluziile noastre precum cu niște bijuterii.

X

Ipostaze. Să fie în lume cu voia sa. Să fie în lume fără voia sa. Să fie în lume cu voia lumii. Să fie în lume fără voia lumii. Vai de cel ce se află în lume fără voia sa și fără voia lumii!

X

„Apoi, telefon de la Cârnecki. În maniera cunoscută, mă sondează în privința «noutăților» de la ediția din toamnă a Festivalului Bacovia. Apoi ajunge la prochimien, condiția participării sale (sper să i-o fi spus lui Costin): vrea o diplomă de la Universitatea «Bacovia», fiindcă, la Bacău, el a inițiat acțiunile de omagiere a poetului. Așa e, totuși nu-l înțeleg. Are sute de diplome. La ce i-ar mai trebui încă una? «Chestia» mă amuză și mă îngrijorează: nu cumva – mă întreb – l-a contaminat și pe el mania (larg răspîndită azi, de la academicieni la politicieni) diplomelor și titlurilor? Diplomele nu aduc cititori, din contra, nu o dată, îi alungă” (Constantin Călin).

X

Cel mai bătrîn cal, pe nume Old Billy, a trăi 62 de ani.

X

Locuindu-și de bine de rău propriul spațiu lăuntric, evitînd incursiunile în spații similare străine, solitarul se arată tot mai rar dispus a primi oaspeți în intimitate dintr-un simplu motiv de administrație morală. Marii săi prieteni de suflet de odinioară nu se mai află în viață; de altminteri se arată înclinat a vedea pe chipurile lor din amintire reflexe tot mai pronunțate ale propriului său chip. Cum s-ar mai putea repeta mirabilul fenomen?

X

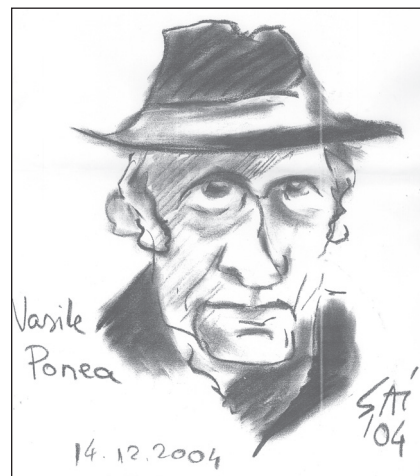
Stigmatul *mass media*: un raport UNESCO arată că la fiecare cinci zile undeva în lume e ucis un jurnalist.

X

Fantezia deține o forță formidabilă: irealizabilul.

Cuvinte de duh

Vasile Ponea

-Cursele vieții le câștigi prin smerenie, dar pentru aceasta trebuie să fii cu adevărat curajos.

-Curajul în smerenie te ridică, dar cere o încadrare fermă în disciplină și autodisciplină.

-Superioritatea firii: când realizezi o înțelepciune între înțelepți și o iscusință între iscușiți.

-O deprindere grea de răbdare nu ne va duce la întristare și ne-caz, / ba vom avea chiar bucurie, nu pricaz.

-Însănătoșirea firii de patimi se face prin asceză voită.

-Cu o muștrare smerită poți îngropa (înlătura) multe neajunsuri.

-Numai schinbând vremelnicia cu eternitatea, poți așeza râvna la locul și în timpul potrivit.

-Gândurile sunt o povară ce murdăresc sufletul.

-Prin răbdare țaranul nostru a înlăturat multe primejdii; deaceia se poate spune că și răbdarea s-a născut la sat.

-Ne-am întâlnit într-o întâmplare numită destin.

-Poeții devin transparentți de singurătate și-s accesibili în cetete. Umbrele lor o salută

într-una, din păcate, cu lejeritate întru dreptate

-Imunitate totală vezi doar în credința adevărată, profundă –vezi sfinții închisorilor.

-Când ne vom reînnoi noi moral, atunci se va reînnoi și natura înconjurătoare pe care am convertit-o.

-Doar viteza Duhului Sfânt depășește viteza gândului, care este cu mult mai mare decât viteza luminii (300.000 km/s).

-Sufletul nostru respiră prin rugăciune.

-Aș vrea să obțin pacea lăuntrică Divină și s-o dau și celorlalți.

-Copilăria trebuie trăită nu hărțuită – cum cam facem astăzi.

-Vreau doar îngerii să îmi vorbească prin gânduri.

-Azi avem o orânduială zidită prin gânduri nefaste.

-Deși nu poți ajunge mai presus de fire, nu trebuie să stai în amortire!

-Numai pe ruinele egoismului se poate naște omenia.

-Există un chin născut din (prin) cuvânt – poezia.

-A trăi e un eroism ieșit chiar din viere.

-Casa cu mai multe intrări are și mai multe ieșiri.

-Am văzut icoane de o expresivitate agresivă (aș putea zice), tocmai prin primitivismul lor nativ și prin rafinatul simț al culorii. Ea deconspiră un duh curat ce a lucrat-o.

-Nori negri ai uitării străfulgeră și se-adună disperării.

-Lorinetele alor noștri din olimpiade și târguri de invenții internaționale sunt invizibile, amplasate pe sub țeastă și-s negălăgioase.

-Românii nu au nevoie la înmormântări de linoțoliu pentru că pământul lor e reavăn precum și inima.

-Societatea noastră de azi e în degradingoladă, fiindcă e divizată în fragmente fără coeziune.

-Prin tăierea vocii, ca anahoreții, te poți autoeduca și pentru alții – devii model.

-E o mare virtute să pricinuiеști binele în toate ocaziile.

-Viața nu se trăiește prin comparație – ea se trăiește și atât.

-Armonizarea din familie este ca sens, foarte aproape de ascultarea din călugărie.

-Creația nativă, mai ales prin simboluri, are o

forță dramatică evidentă, datorită cromaticii folosite, fie la șes, fie la munte.

-Cu o evlavie plină de curaj și îndrăzneală poți să scapi din încătușările deșertăciunilor vieții.

-Individualismul anarhic distruge societatea pe orice trepte de dezvoltare ale ei.

-Inima noastră s-a depărtat de starea-i sufletească proprie și a (câștigat) devenit o stare fizică improprie.

-Nepătimirea o obții prin armonizarea din familie.

-Muzica nepătimită generalizează, strânge valori spre înălțare, la fel cum spontaneitatea din iubire nu ține cont de porunci, cum lacrimile-s între minte și trup, iar desăvârșirea este fără hotar.

-Din moși-strămoși, din străfunduri de existență, purtăm în suflete o încărcătură ce trebuie rezolvată, dar numai în comuniune cu Domnul este posibilă.

La noi îs liderii politici
Ca norii de pe cer - năuci.

Cu zâmbete în chinuri
Ne-om duce-a noastră viață
Cu triluri multe într-un vers
Să -l facă de înțeles,
Când cineva îmbrânțește pe furis
Smerenia în ascunziș.
Cu-o oțelire candidă,
Cu ceru-n vânturi suspinând
Plutind pe coasta unui val,
Nedreptățit de zări străine
Ce-și plutesc sieși triumfal.
Doar cu odihna din cuvinte
Stările o iau – nainte
Și cu stepe sufletești
Am starea-nfiptă în stări lumești.
În litania din pripor
Florile se nasc și mor.
Cu sclivisirea din destin
În fața Domnului mă-nchin.

Să stai cu umbra-n tăinuire
Și să-ți șoptească cum murim,
Dar asta noi de mult o știm,
C-avem și loc în țintirim.
Pe-un așternut de iarbă crudă
Se-ntinde-ntreaga zare nudă
M-afund cu drag tot în legende
Ca tot pământul să mă-ndemne.

Un itinerar...

Ion Trancău

(continuare din pag. 2)

Esențialmente antropomorfizată este imaginea naturii în poezia de evocare a copilăriei și a familiei lui Florian Saioc. El percepe și transfigurează elemente ale universului rural, inclusiv erosul, cu acuități, vigurozități și expresivități ereditare străbune. Poezia lui continuă și amplifică acordurile militante, patriotice și mesianice, deloc epigonice, din lirica ardeleană și basarabeană, izbutind o altă *cântare*, aceea a *coșmarurilor* din *carcera comună*, comunistă și postcomunistă.

Momentul decisiv pentru afirmarea tenace și remarcabilă a poetului Florian Saioc a fost marcat de prezența sa la vestita Școală de Literatură *Mihai Eminescu* din București. Nu știm în ce măsură această școală avea menirea de a forma scriitori aserviți, dispuși să intoneze apologia regimului comunist. Știm însă că au frecventat școala și tineri cu talent și cu o conștiință politică și morală mai greu de maculat prin influențele nefaste ale insidioasei ideologii comuniste.

Dintre tinerii care nu s-au lăsat aserviți menirii și misiunii ignobile atribuite Școlii de Literatură, colegi cu Florian Saioc, trebuie să fie evidențiat, în primul rând, Nicolae Labiș, *buzduganul faimoasei generații șaizeciste*, autorul celebrului volum liric postum, *Lupta cu inerția*, o luptă acerbă cu vicisitudinile comunismului, cel care debuta la exact 16 ani, ca Eminescu și Arghezi, într-un cotidian moldav, cu o poezie

fluturând un titlu animat de două verbe, la modul imperativ: *Fii dârz și luptă, Nicolae!*

Nu a fost observată și nici remarcată până acum omonimia dată de verbul *luptă* și substantivul *luptă*, ca motive poetice principale, frecvente în lirica labișiană. De asemenea, n-a sesizat nimeni până acum surpriza că poetul Nicolae Labiș, a avut curajul, cultura și demnitatea literară de a invoca, într-o odă partinică, numele lui Dante Alighieri.

Nu exagerez ideea unei aluzii involuntare și aleatorii la *infernul* social, politic și moral al comunismului, dar, mai ales, nici a unei iluzorii speranțe legate de *purgatoriul* și *paradisul* regimului totalitarist de stânga. Cred, în mod cert, că Nicolae Labiș n-ar fi acceptat niciodată compromisiunile, colaboraționismul și obediența față de acel regim, așa cum se însinuează tendențios și ...ireverențios uneori, în contextul revizuirilor critice postdecembriste.

Temperament liric insurgent, consecvent în militantismul lui politic, moral și artistic, Florian Saioc ar fi putut și el să debuteze publicistic, cu o poezie similară prin elan revoluționar programatic, schimbând în titlu doar prenumele din cazul vocativ: *Fii dârz și luptă, Floriane!* N-a debutat publicistic în mod similar, dar s-a identificat cu acel juvenil imbold și crez poetic și moral labișian, exprimându-l în versuri interzise, cu motivul aceleiași lupte: *spre libertate nu e drum/ Ce șerpuiește lin spre creste/ Cum încetează lupt, cum/ Nici*

libertatea nu mai este!

Pe celălalt coleg, important ca și Nicolae Labiș, contemporan și în prezent cu Florian Saioc, nu știm cât timp coleg la acea Școală de Literatură bucureșteană, l-am considerat a fi Gheorghe Grigurcu, o personalitate excepțională, pe atunci în devenire, actualmente critic și istoric literar, eseist, poet și memorialist de prestigiu național.

Din *obsedantul deceniu* comunist și până în tranziția noastră postdecembristă, ambii scriitori, Florian Saioc și Gheorghe Grigurcu, și-au păstrat imaculată conștiința politică, morală și estetică, rezistând cu demnitate exemplară influențelor și compromisiurilor ideologice ale doctrinei comuniste, dejiste și ceaușiste. Amândoi au purtat prin anii sumbri ai comunismului pelerina ostilității subversive, repudiind cu consecvență aservirea creației literare față de proletcultism, realism socialist ori tezism ceaușist. Gheorghe Grigurcu nu l-a uitat nici pe cel mai drag prieten al adolescenței sale, Cornel Rocsin, dispărut și el prematur, asemenea lui Nicolae Labiș, în coliziunea tragică, inevitabilă, cu un destin la fel de inclement.

Abordându-l cu sinceritate și loialitate pe poetul Florian Saioc, regretatul Mircea Ciobanu preciza în mod îndubitabil și tranșant că *este poate singurul poet care, din zorii roșii ai comunismului în România, până în 1989, a scris peste 10.000 de versuri explicit anticomuniste, pe care, în parte, le-a și citit în câteva cenacluri bucureștene. Din cele 10*

cărți de poezie anticomunistă a tipărit, cu greu, în 1993, numai una: **Coșmarurile din carcera comună**. Este clar pentru mulți comentatori ai liricii insurecționale saociene de ce asemenea versuri dinamitarde nu au văzut lumina tiparului publicistic și editorial în anii cumpliți și infernali ai cenzurii comuniste, autorul fiind nevoit să le citească cu mare risc, prin *câteva cenacluri bucureștene*, după cum atestă și confirmă Mircea Ciobanu.

Așadar, poezia lui Florian Saioc se integrează tranșant în *literatura subversivă*, fără a refuza o subtilă fuziune ideatică și stilistică prin care devin confluente caracteristici de atitudine, idei și sentimente *disidente și evazionist-estetice*. Opera lui Florian Saioc se află într-un raport de totală antinomie cu *literatura oportunistă*, aservită ideologiei literare comuniste, prima dintre *Cele patru literaturi* postbelice, preconizate, teoretizate și exemplificate argumentat, concludent, de criticul literar Ion Simuț, într-un eseu concludent apărut în revista *România literară* din anul 1993. Florian Saioc se numără printre tot mai puținii scriitori români care, biografic, vin din perioada literară interbelică, un combatant redutabil, în primele rânduri, al *Luptei cu inerția*, în multiplele ei ipostaze. Uneori, militanțismul și optimismul lui veritabil sunt pândite și diminuate de efemere resemnări și dezamăgiri, de scepticism și decepționism, arborate monorimat cu pesimism programatic:

*Eu mai fac ucenicie
la de-ășurda în pustie
iată-mă-ntru poezie*

slugă la zădărnicie.

Asemenea atitudini poetice sumbre sunt accidental-defensive, chiar improprii, în contrast cu militanțismul și optimismul robust, nicidecum factive, cu ironia și sarcasmul din satirele și pamfletele lui Florian Saioc. Nu-l putem suspecta de inconsecvență în **ars poetica** sa pe autorul volumului *Coșmarurile din carcera comună*. În viziunea lui Florian Saioc, poetul autentic este acela care acceptă cu tenacitate exemplară și cu spirit de sacrificiu sisific condiția de ucenic perpetuu și de explorator infatigabil, postminescian, al *formelor perfecte*, intangibile, ale *cuvântului ce exprimă adevărul*. Un asemenea poet nu poate fi doar *slugă la zădărnicie*, un umil sacerdot al templului sacru al poeziei.

În *Cu sine*, altă poezie programatică, novatoare, în sensul împletirii și contopirii unor forme fixe, de sonnet și de rondel, Florian Saioc se definește altfel, cu *fior metafizic* și cu autoironie, fără a altera identitatea eu-lui profund, spre senectute:

*Un timp, un om – precar altar –
Par-aș căra în spate stânci
Sunt tot mai trist, mai solitar,
Din când în când scot câte-un
scânci,*

*Că-mi pare totul în zadar
Mi-s gândurile mai adânci,
Dar pasul mi-este tot mai rar,
Cu mine timpul cade-n brânci,
Cu mine se ridică iar
Și, buf, din nou în patru labe!
Mă uit la el, mă uit la mine
Să mor de râs, să plâng îmi vine,
Ne văicărăm ca două babe
Și semănăm atât de bine –
Două ridicule silabe –
Două simbolice podoabe
Un timp s-a dus și-un om cu sine.*

Despre primele experiențe și experimente în materie de creație literară, de bun augur pentru Florian Saioc, poet postbelic și postdecembrist, aflăm date importante dintr-un *Itinerar biografic*, scris la persoana întâi, cu maximă sinceritate. Pe la 19 ani, în anul 1950, era redactor la importanta revistă cultural-literară *Viața Românească*. După cum se confesează în continuare, în același an debuta cu versuri într-o altă revistă, *Flacăra*, și obținea un premiu național pentru poezie, acordat de un juriu prestigios al cărui președinte era marele prozator antebelic și interbelic, Mihail Sadoveanu.

Vreme de aproape două decenii, demarcate de anii 1952 și 1971, Florian Saioc cunoaște și suportă cu demnitate vicisitudinile celor două regimuri comuniste, dejist și ceașist. În acel prea succint și laconic *Itinerar biografic*, poetul mărturisește: *în 1952, mi-am dat (forțat!) demisia de la Viața Românească, după care, repede, sunt dus sub escortă la gară și trimis la muncă, tot forțată, în batalioanele D.G.S.M. 2 Constanța; normele noastre de producție erau aproape ca ale deținuților politici.*

Același *Itinerar biografic* prefătează volumul *101 poeme* apărut în *Colecția Ideal* de la Editura Biodova din București, în anul 2010. Florian Saioc se arată decepționat, mâhnit și revoltat de modul ostil și sarcastic în care a fost maltratat în context literar: *Nu mă mai publică nicio revistă literară. În 1965 sunt exclus din Uniunea Scriitorilor (sunt reprimat după Revoluție). Editurile îmi resping cărțile, mi*

☑ *le fac pierdute.*

După anul tezelor ceaușiste din iulie 1971, cerul poeziei lui Florian Saioc se înseninează totuși miraculos: confratele și amicul Valentin Deșliu, spirit altruist, îi tipărește pe banii lui două plachete de versuri, *Baladă pe rug*, în anul 1972, și *Motive istorice*, în 1973. Alți scriitori apropiați recomandă placheta *Baladă pe rug* să fie premiata de Uniunea Scriitorilor, dar propunerea lor este respinsă cu violență. După șase ani, în 1979, Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii *Albatros*, îi tipărește volumul *Cercul perfect*. În același an i se mai tipărește o carte pentru copii, dar *cu text cenzurat*, avînd titlul *Ștefăniță Luminiță*, la Editura *Ion Creangă*. Spre sfârșitul ultimului deceniu comunist îi mai apar alte două cărți cu titluri sugesive și semnificative pentru lirica sa, *Arborele de sânge*, la Editura *Cartea Românească*, în anul 1986, și *Cartea cu ferestrele deschise*, la Editura *Albatros*, în 1988.

După Revoluția din Decembrie 1989, umorul, ironia și sarcasmul poetului s-au putut descătușa și manifesta liber, dezinvolt și plenitudinar. Sub noul regim creativ al libertății depline, Florian Saioc a redimensionat și a aprofundat expresiv lirismul lui autentic și intempestiv. În perioada literară postdecembristă, de peste un sfert de secol, prelungită și imundă, poetul ne-a mai dăruit mai multe volume: *Dragoste la vârsta întâi, dragoste la vârsta a treia*, 2001, *Psalmii cenușii*, 2003, *Cu diktatul și ucazul ne-au înlăcrimat obrazul*, 2004, *Fericirea înfinitei mirări*, 2004, *Nocturnele*, 2007, *Slugă la zădărnice*, 2008, *Carte de identitate*, 2009, *101 Poeme*, 2010, *Casa fără pereți*, 2011, *Versete fără corsete*, 2011, *Incantații lirice ludice*, 2012, *Meditații la gura ninsorilor*, 2013, *Geometria sentimentelor*, 2013, *pe strunele gorjiului*, 2014, *La capătul timpului*, 2014, *ningea pe jiu, pe motru, pe gilort*, 2015, *RAPSODIA în DOR major DE ROMÂNIA*, 2015.

Vom cunoaște în capitolul următor mai multe ipostaze programatice ale aceluiși eu profund. Omul de societate și poetul Florian Saioc nu sunt entități disparate, deoarece eul social și eul profund, în sens proustian, sau eul *absolut*, în sens cioranian, au doar hotare labile, fuzionând în fluxul inepuizabil al confesiunii poetice, încât *ființa e poezie, iar poezia ființă*.

Poeme

Florian Saioc

Întoarcere nu-i

- Unde?
- Acolo. Să văd. Să aflu. Să știu.
E mott, e neviu, e pustiu?
Ce este, cât este și cum?
În drum, lângă drum, peste drum?
De unde, de ce, până unde?
Cine, de când, de cine se-ascunde?
Mic, sau ție, sau cui îi răspunde?
Are, nu are, este al cui?
- Când te întorci?
- întoarcere nu-i!

Tăcerile-mi gem

A fost iubire înaltă și sfântă,
Aud pretutindeni și văd și pătrund,
Mari sfere de vreme-n rotirea lor cântă
Și absolut totul devine rotund.

Se strâng laolaltă-amintirile toate,
O viață-ori mai multe se-nfășură-n ghem,
Și peste întinderi și peste durate,
Tăcerile mele pustiului gem!

Timpul și locul

De extincție deloc nu mă tem,
Ea nu-i o pedeapsă, nu-i un blestem,
Nici bice nu-i dau să vină mai iute
Și nici nu-i spun: DU-TE!
Știutele, toate, le las neștiute.
Poate că știu doar ce cred și cred ce nu știu:
Sufletul cred că-i pururea viu!
Extincția, cred, e doar timpul și locul
Unde sufletul își abandonează de humă, cojocul!

Vibrațiile

Vorbele-s toate fel-de-fel de vibrații,
- Rostire de timp, alergare de spații,
Eu le tac să păstrez vibrația lor -
Dată de Ziditor -
În timpul și-n spațiul interior,
Le strâng, le constrâng,
Le frâng, le răsfrâng,
În sufletu-mi - crâng —
Le intensific și le frământ
Să le transform în CUVÂNT, —
Vibrația-Unică-Sfântă-Dumnezeiască,
E-n stare să mă surpe și să mă rezidească!

Poeme

Eugen EVU

Incantație în Septembrie

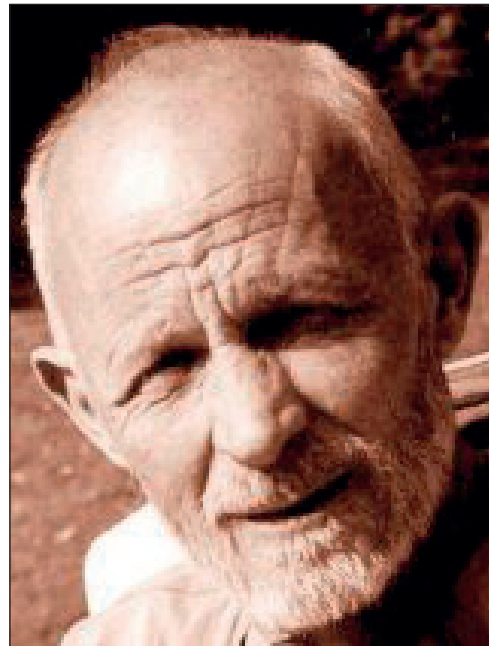
Mă sărbătoresc zilnic, scriind poezie, parte
 murindu-vă, melodios și vindecător oarecum
 dăruind har și altora, prin preardere.
 Gânduri, migrînd și revenind,
 în cuiburile de faguri ale memoriei
 Mie însumi, duios, mă rog: iubește.
 Uimirile-mi cultiv, îmi hrănesc rînduneii
 Aurii cu scânteierile genelor.
 Beau și sărut cu ochii tăi luminoși.
 Chakrele dezmiardănu-le cu isoscelul
 cocorilor, algoritmind incantații.
 Voi descoperi cum să-ți mor ție partea de
 moarte. Vă rog: pentru cei ce vă urătesc viața,
 nu vă mai înjosiți rugîndu-vă în genunchi!
 A fi este a deveni ceea ce crezi că ești.
 O, auzind zumzetul sacru al electronilor
 sub erogenice sinapse – Religio!
 Când vom fi invizibili, curcubeul nocturn
 va adevări altceva
 dincoace de recea lumină a rațiunii acel
 dor de noi înșine ce prin atingeri
 ia trup și vibrează-n surâsul Cunoașterii
 și acela mai uman prin devenire de Om
 din femeie, îl va stinge pe falsul dumnezeu
 care acum ne omoară.

Să nu uit

Să nu uit că exiști că exist
 Să nu uit a-mi spăla zilnic gura și mâinile
 pentru cuvintele cele doar gândite și cele
 gemene rostite scrise trimise
 sculptând cu cerul gurii roua zeiței
 Să nu uit a-mi lua zilnic pastila anticheag
 să nu uit să nu te uit
 a-ți reda numele la trezire
 sărutîndu-te...

Raport despre starea poieion

La fiecă bucurie de a fi, de a exista, nu
 strică un bruș de condimente...elegii ca
 ofrande. A conștientiza extactic existența,
 este a trăi poetic, a te copilări, uimindu-te că ești.
 Catarge răsărind din orizontul boltit al
 memoriei...Măreții, dezastre, acalmi,
 zbenquirea delfinilor..
 Orhideele – ce polisemantică!...
 Paranoia lor empatică, perfida, duioasa lor
 Complicitate cu vânturile ce mimează
 pe luciul apei,
 abisul flămînd de lumină...

La irealul țărni, acolo, ..., ți le-am așternut
 să îți stâmperi extazul...
 Gropițele gemene ale obrazilor ei, mici
 cupe de ghindă, din care am sorbit sclipătul
 stelelor...

Manthra

di *Eugen Evu*
 trad. di *Danut Gradinaru*

Tre sorelle luci
 nell'orizzonte
 mi hanno benedetto con fiori
 da un lato all'altro
 la follia salta
 tellurica sotto scalpello
 trillo di triluce!
 bruciare vergine
 bene-male ubriaco
 insieme
 sottobosco fiammeggiante voce
 euphorion
 perdita di sé
 sciame d'api
 attraverso spezie pure
 di torbidi colori
 falciando aure
 * rivista *Accad. Internazionale II*
Convivio, Sicilia

Eu-Geniu

Nemuritor prin cuvinte,
Cu numele predestinat,
Evul nostru îl prinde,
În versuri de neuitat.

Un DEX cu nume adamic,
O peremptorie acribie în scris,
Metafore oferă darnic,
Urmând spre creste un vis.

Cel Ales să aducă lumină,
Să pună aripi la vers,
Scoate cristalul din mină,
Vorbei simple-i dă sens.

Bijutier al literei și sculptor,
Împins de ancestralul dor,
Zidește ca și un constructor,
Lumi de cuvinte pentru viitor.

Pune suflet în logos,
Nuferii-i scoate din mâl,
Penița aleargă cu patos,
Scrisului îi este stăpân.

Alese cuvinte-l ascultă,
Elegante se-așază în rând,
Rime și ritmuri abundă,
Oglinda tainicului gând.

Arde-ncet Omul Făclie,
Ca un astru luminos,
Ne îmbracă-n praf de stele,
Prin cuvântu-i maiestuos.

Într-un Ev s-a născut un [Eu] Geniu,
Frate cu noi, muritorii,
Appolo a trăit un mileniu,
Eugen va străbate istorii.

Eugen

Neputincioasă mă întreb,
Ce să-ți spun să-ți sting durerea?
Sunt trecătorul, umilul plebeu,
Nu pot face cum mi-e vrerea.

Gând alinător ți-aș trimite,
Dă-mi-l Doamne, că nu-l știu!
Vindecătoare, îngerești cuvinte,
Șoptește-mi-le, eu le scriu!

Primește-le din brațe de lumină,
Aprinde-ți făclia din ele,
O clipă curată, divină,
Durerile toate să-ți spele!

Prin tine

Se-mpotmolește versul meu în fața rimei tale
Și anii nu-mi ajung să îți răspund,
Eu în curând voi fi uitare,
Tu, trandafirul floribund.

Prin tine curge-un râu de poezie,
Cum sevele se scurg într-un copac,
Agheazmă ne-ncepută, apă vie,
Siaje vor pluti și-n următorul veac.

Ales sau răstignit să împlânzești cuvinte,
Aripi le-ai pus, veghindu-le în zbor,
Le-ai dăruit puterea să alinte,
Să mângâie tăcut, ecoul lor ușor.

Mi-e drag duelul de cuvinte,
Dar eu sunt punct și tu ești un titan,
Un EV s-a scurs prin a ta minte,
Eu sunt mărunță, de un an.

Nu mă certa în vers ales,
Că ți-am răspuns după putință,
Cu suflet rime am cules,
Și-aștept ca un copil, a ta sentință.
*via Alex si EUGEN

Eugen EVU _Poeme

2.(Sentința)

Taci, cuvânt nevisat!Aici, lângă Tao
Auzind globularele roiuri.
Leagănă frunzele Infrasonete, vaier.
Altoi aqua dulce a chacrelor
Lacrima-n seve Graal al Memoriei
Aici îngenunchiez Sămânță celeilalte Lumini
Cum fulgul de nea
În interiorul textului.

3. (Ruga)

Primordială substanță
Tu, ninsă-n mine-mi!
Mie însumi mă-nchin.
Omphalos, aorta mă vindece!
Dor să nu-mi fie

☑ de nimeni.
De Nimeni!

4. Aqua)

La rece se dilată
Tot ce-i viu se contractă.
Anomalie
Substanță pulsatorie, vie.
În spirala Aurei ciorchine
Spic al memoriei, spectru - Al profaniei divine..Îmi
beau ființa
Ca mugure- ciorchine în Teandră-
Dumnezeie a Verbului, spic al memoriei.
Sub roiuri, Adast să te ating: Fecioară, tu,
nemoarte,
Melodiază-ne, ucide-mă, tandră!
Sus cu o mie de sâni alăptând
Zeița empatiei divinului, Isis
Atotstăpână pe științe
Și a Dezmierdului!
În Tine priimește-mă: Gloria Mundi
Sex al Pleiadelor ! Orhideea cunoașterii.

Arătarea

- un mitopoem-
Emoția venea dinspre păduri
Cânta desculță cânta și râdea de singură
Blondă cu plete-nspicate și maci roșii la tâmpile
Semne aiurea îmi făcu Emoția provocatoare
Uitătura ei de vanilie visată înflorită iarna
Luntrea coapselor vâzurind ritmând cosmosul
Galba aură-i juca pe-o sprânceană
(Juca desculță în prau.Ineluș învârtecuș.
Semn complice nerușinat îmi făcu
Dezvelindu-și dalb pântecul- hrană
Și luna pienna din metatext răsări
Săgetând spre cucluș de prihană.
(O, Sublunaro cu zvâcnet orb dedublare!)
Nicio moarte nu era nu existam
Nici țipenie-n sacra arătare.
Și m-am trezit spre lume și ușurat de semințe
când în preludiu pieri sărutând
sculptată-n cuvânt o iconă și văzut-am cu trupul
căzut
cum aurie înspicată în parfum de vanilie
iarna visată sărută și cu totul pieri
prin lanul de maci purpurii
nicio moarte zefirul în gând suspina
luna muri în coliba de murmure și urma de
genunchi a semanticii
cuib cu aripi se făcu, jos de inimă
tril de greieri și mierle nebune de lună
în Basmul cu Ființă în sâmburi
Emoția Hermeneia mi-a stins
vindecata mea, încă

zeiasca mea rană.

Treimea de zeu

„îndulcit cu dor de moarte”
Eminescu
Nadir îmbrățișat cu Zenitul
Viețile noastre scânteind în cartea zeilor
Care vor fi.. Între premoniție și surâsul Cunoașterii
Ne arată Calea tranzitul nașterii:
Marele Noroc de A fi.
Să refacem venirea și adeverim misterul
Nu departe de E. DIN
Altoiul peren al Treimii
Fruct al Marelui Timp
Îndulcit cu dor de moarte
Interzisul fruct cu atât mai prădat.Ca dăruire prada.
Sacre grafeme pe oglinzile voastre
Geneticieni anunaki, plural elohim
Coroana suntem noi Tu, celest, rădăcina:
Să Ne răzbune în Noapte Matrix
Lumina, Cealaltă Lumină

Alpha semantica

„Trilul pulsând dimineața
în păduri
Este sărutul mierlei, voila!
În toate făpturile dăinuie
Chemarea Logodnei din Stea.
Cunoașterea, zestrea”-
...astfel
Orgasmul cânta !
Rupe sacrul sigiliu
Tăierea în două, ca melos.
Nevăzutul coboară în vizibil
Dulce pe-o rază.. Ramură țâșnind rădăcina
Sărută, la vârfur, Lumina.
Zbatere, smulgere, zbor
Înălțarea prin cosmic fior.
Din ou primordia saltă
Ritmând ordinea lumii
mai -naltă..Țipăt al Vieții Fecioare
Ci doar moartea moare.
Doar moartea moare..Tril neîntrerupt metafizica
magna
Din care mă-nfrupt Îmi ești tu,
Soră, Lună din Soare.
Trilul pulsând dimineața
în păduri
Este sărutul mierlei, voila!
În toate făpturile dăinuie
Chemarea Logodnei din Stea.
Cunoașterea, zestrea”- astfel
Orgasmul cânta !

Ion Horea: un mare clasic al poeziei transmoderniste

Ion Popescu-Brădiceni

1. Un „aer” de Shakespeare

Posed o mândrie personală: că am avut și am în poetul Ion Horea un mare prieten. În 1998 i-am acordat Premiul pentru Opera Omnia al Atelierului Național de Poezie „Serile la Brădiceni”. Dar ne cunoșteam mai de mult.

Întrucât mă publicase între anii 1980-1989 mereu în revista „România literară” la cârma căreia se afla. Eu îi dădeam poezie patriotică cu oarece profunzimi orifice, metafizice, transmoderniste.

Eu îl consider desigur, ca și alți critici literari, un straniu combinaj de neoclasicism, neoromantism și neomodernism. Dar cum toate acestea nu cadrează cu postmodernismul, grila de lectură transmodernistă i se potrivește mai bine.

De regulă, de cum și-a tipărit o carte, maestrul Ion Horea mi-a trimis-o, neuitând autograful de rigoare, iar din el menționând constant substantivul „frățietate” dublat fie de adjectivul neșarmuită fie absolută.

Se află din 2013 pe masa mea de lucru „Scribul” (2011), Gravuri (2013), „Rătăcirii” (2014), „Vitrăliu” (2016), dar „păcătosul” de mine n-am găsit timpul kairotic – ca după ce, firește, le-am citit imediat după dăruire – să le și comentez intratextual.

„Gravuri” e compartimentată în trei cicluri. Jurnal, Gravuri, Lespezi. Trecând repede peste scrisul artistic al gravurii, arhicunoscut, să remarcăm din start tonul liric ceremonios, accentul apoftegmatic, regimul partiturilor muzicale, o anumită rezidență în

regiunea rememorărilor devenite revelații par-lui-même et pour nous, relectorii deja ipocriți.

În „Jurnal”, Ion Horea scapără scânteii de stil pe traseul dicțiunii, autoreferențialității (auto) și (meta)poetice. Posedă arta de a se autodefini simultan prin cele „scrise toate-n constelații” și volens-nolens și le asumă fie „numai în oglinzile de rouă” de pe „unduirea mioritică a dealurilor vestind noi itinerarii”.

Oricum trimiterea la noțiunea (metanoțiunea) de închipuire ne sugerează – à la manière de Constantin Noica – să diseminăm termenul artistico-estetic și teoreticosemiotic în trei subunități semantice în-chipu-ire.

Un aer de Shakespeare dă gravurilor „rostul zilnic al ființei”. „Poveștile-s povești” ca în „O mie și una de nopți” ale Șeherezadei, fantasticul/ fabulosul învăluind „gravurile” într-o tăcere sacrosanctă. Trăitor la răscruce de Orient și Occident întocmai lui René Guénon, neo- și trans-modernul Ion Horea afișează, cu un firesc desăvârșit, figură de trubadur îngândurat asupra unor „stranii crengi, ca șerpilor” care „dau grădinii sub ceață, încâlcite înțeleșuri”.

Fantastica transcendentală a lui Ion Horea, țâșnește – precum gheizerale – dintr-o subterană a fabulosului folcloric / clocotind(ă) de vechi mituri și eresuri (vezi „Scribul” 2011, 5-88); sau este un recurs la oniricul cel mai reoriginant. Citez din „Halucinații” (care-s forme tot de ordinul fantasticii duradiene – n.m.): „Ca într-un vis... ai vrea

să scrii... dar vine-un semn... o bobotaie de sub norii de fum în depărtări obscure... acolo-i visul tău și drumul”. Odată închis cercul hermeneutic, criticul pricepe că poetul invocă/evocă infernul: „De flăcările lui te-mpiedici și te izbești urmându-ți drumul / sub zidul lor de întuneric în silă cum te-neacă fumul”.

Repet și o mai veche judecată poeticească: aceea în virtutea căreia poezia lui Ion Horea, e conotație ba gravă ba (auto) ironică, ba pură incantație (magico-mitică) ba resurecționând la tot pasul sacrul în/din/ profan în linia celei mai confesionale atitudini specifice tradiției ardelenice (Goga, Cotruș, Beniuc ș.a.)

De pildă, „Halucinațiile” comentate mai sus sunt un intertext la „Infernul” lui Dante și trădează în personalitatea auctorială a lui Ion Horea pe homo transreligiosus și transculturalis (Basarab Nicolescu).

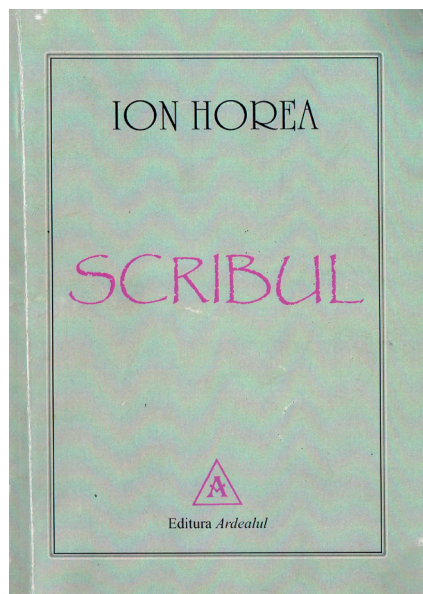
Sunt aproape sigur că dacă un critic ca Horia Gârbea, inapt să guste poezia de alt fel decât cel postmodernist l-ar răsfoi pe Ion Horea, l-ar lua la mișto în „eter-n-i” acroșaj „golănesc”.

2. Oglindirea căutată

„Scribul” e una din cele mai izbutite cărți scrise și tipărite de Ion Horea după 1990. Longevitatea poetului e absolut uluitoare. Dar motivația care l-a menținut „în viață” e simplu enunțată în „Frescă”: „E timpul să apară cărturarii / cu Biblii în desagi și cu Istorie / cutremurate-n frunți întraurite”. Ca-ntre pereți de templu, poetul e un

☑ avatar al Mântuitorului „ca umbra Lui să-i fii și Tu alături, / să i te-nchini, și-n margine de cruce, / cu cel uitat sub ceturi în rugină, cutremurat, o clipă să-l asemeni” iar cununa de lauri și de aur de pe frunte s-ar fi transformat într-una de spini de-

ar fi fost el Cel Ales. Dar cu o luciditate autoflagelantă înțelege: „Nu ești alesul, / orice s-ar spune, / nu se petrece / nici o minune” (Semne, p. 9). În consecință: „un duh al nopții prins în călimară” dezlănțuie „o joacă de năluca și de cuvinte” (Rătăcirii, 2014, 9). Astfel poezia trebuie să fie ca o urzeală ținută strâns – ci nu ca o pânză-n destrămare – de „ițe stranii lăsate-n jocul iepelor cerești” (Ibidem, 8).

Dar care-ar fi rolul Scribului după ce „descoperind altare ori clopote căzute din turnuri colosale... întoarse din uitare” e vremea să-și suie Golgota sa? Spre a fi bătut pe crucea imaginară?

Nu, încă nu e sosită clipa răstignirii, căci poetul „întârziat... de prin istorii” mai are de spus „o altă poveste”, drept pentru care imploră muzele: „Mie lăsați-mi cuvântu-nceputul” (Scribul, 2011, 19) căci „Restul

e-al vostru”. Acest motiv șecspirian al „Restului”, răsfrânt în oglindă, e chiar „cuvântu-nceputul” „în vecia de liniște și pace” pe care „mai pun pecete praful și stingerea cernelii / și un adaos, martor din veci. O, Eli, Eli” (Anonymus Notarius, p. 21).

În accepțiunea / și viziunea / acestui tip de poezie spirituală – superioară oricărei „făcături” postmoderniste de azi (nu și de ieri – n.m.) – materialul de lucru e vorba înțeleaptă, e vorba potrivită – ca la T. Arghezi bunăoară – (Atelier, 23), pe „tăblițe scrise, de lut, de piatră și de scânduri / prin care lași în lumea asta fărâmată de vis și gânduri”. Certamente „prin încâlcirea de cuvinte din versuri searbede și rime” nu se făurește mai nimic, darăminte „semne scrise pe hârtie” cu veninul „dintr-un fagure pe care îl mai storec din când în când”. Fagurele e neepuizabila în frumusețe limbă română, metaforă reculeasă de Ion Horea din slova eminesciană (Rătăcirii, 2014, 65, Eu rămân).

Când abordează ontopastelul, poetul transilvan îl transformă, printr-o alchimie sonoră, fluidizată muzical, în fabulă (Vedere, 40). De altfel scriind „sub legi extreme”, cultivând cu succes forma fixă, ba și dificila compoziție în cerc hermeneutic, poetul – ar aprecia unii ca fiind un aspect paradoxal, eu însă nu, căci cred, exact pe dos – abia grație acestei discipline prozodice este el însuși, liber, dezinvolt, expresiv, reflexiv și... transeminescian. Rima rară îi întraripează metaforele vii, le circumscrie unei estetici de asemenea vii, pătrunsă de „fiori cerești” însă, ori de efecte ale limbajului popular; astfel câte un verb „stăi” (cu

ă în loc de a) rimează cu adjectivul posesiv „tăi”, ori „nunți e” cu „grăunțe” (Echinocțiu, 43). Ba în câte-o „elegie”, este folosită monorima cu un succes incontestabil. Ce vreți! Ca nou model – de critic transmodernist – eu mizez în continuare pe asemenea rafinate transfiguratoare, pe asemenea izbânzi de „școală po(i)etică”, întrucât poezia, dacă nu se revendică dintr-o tradiție de ipso et de facto, nu există. Pe-o tradiție de solidă cultură literară și de judecată critică, ambele concurend la a da pilde exemplare de creativitate prin practicarea autoconstrânselor paradigme severe. „Pe-o cale-ntoarsă” spre marile figuri creatoare ale unei Europe experimentaliste, atitudinea lui Ion Horea e selectivă, ordonatoare, ba diurnă ba nocturnă, dar integrată unui imaginareal reciproc transgresiv ori reciproc oglindit: „Ce stranii temerile tale și oglindirea căutată / sub răchitișuri la golgoane pe unde nu sunt oglindiri”. „Calea-ntoarsă” e ca a lui Făt-Frumos din Țara Tinereții-fără-bătrânețe și a Vieții-fără-de-moarte: „pe valea de care încă te cutremuri”.

Dar Ion Horea scrise și poezie cosmică, de largi reverberații simultan centripete și centrifuge, mai întâi spre esență și apoi spre aparență, abia dimpreună acestea gestionând regimul scriiturii orifice / apolinice (Nocturnă, p. 54, Filă, p.55).

3. Receptarea critică

Receptarea critică a operei lui Ion Horea e una bogată, respectabilă, ba chiar prodigioasă. L-au comentat Iulian Boldea, Eugen Barbu, Al. Cistelean, George Călinescu, Șt. Aug. Doinaș, Gheorghe Grigurcu, ☑

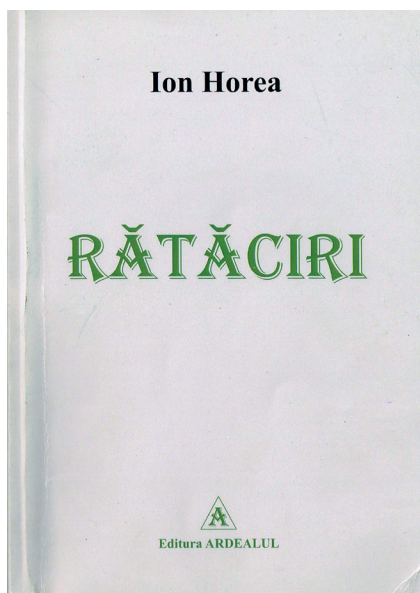
☑ Victor Felea, Aurel Martin, Dumitru Micu, Nicolae Manolescu, Ion Negoitescu, Pentru Poantă, Al. Philippide, Al. Piru, Ion Pop, Ion Popescu-Brădiceni, Marian Popa, Ion Rotaru, Eugen Simion, Nichita Stănescu, Mircea Tomuş, Cornel Ungureanu, Eugeniu Nictor, Anamaria Ştefan (Papuc), Silviu D.Popescu ş.a.

Pe absolut toţi am avut marea bucurie de a-i cunoaşte, de a-i intervieva onest dar memorabil. Opiniile lor au consemnat în eon aspecte fundamentale.

Dar să încep cu Gherghe Grigurcu. În „Poeţi români de azi” (Grigurcu, 1979, 212-215) criticul – stabilit azi în Târgu-Cărbuneşti în oraşul lui T. Arghezi şi G.Uscătescu la puţini paşi de Muzeul „Tudor Arghezi”, înfiinţat de Mitzura Arghezi şi Ion Mocioi, – îl aşază pe Ion Horea printre ruralii rafinaţi, în paradigmă, cu Zaharia Stancu, Aurel Rău, Aurel Gurgianu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Gheorghe Pituş, Ileana Mălăncioiu, Ion Sofia Manolescu, Petre Ghelmez, Petre Got. Nu contest opţiunea comilitonului meu de juriu permanent al Atelierului Naţional de Poezie şi Critica Poeziei „Serile la Brădiceni” (1997-2017), care-şi celebrează, în toamna asta, cea de-a XXI-a ediţie (şi care în 1998 l-a avut ca unic laureat chiar pe Ion Horea – n.m.). La o adică, de ce-aş face-o? De gustibus non disputandum! Astfel, Gheorghe Grigurcu îl consideră pe Ion Horea un postpillatian. Citez: „Evident avem de-a face cu o continuitate care prin bardul de la Florica aspiră atmosfera robustă a Pastelurilor lui Alecsandri” (Grigurcu,

1979, 212) dar consună şi cu „Priveliştile” lui Fundoianu (Fundoianu, 1983, 5-58). Atent la acest tip de figură creatoare, Grigurcu sesizează în dreptu-i:

- mentalitatea experimentală,
- simbolismul cursiv,
- alegreţea cuvântului,
- articularea imaginii,
- sinteza melopeei pastorale,
- proteismul formal,
- construcţia unui labirint po(i)etic cu o eleganţă aplicată (ca-n „parnasianismul” lui Al. Andriţoiu – n.m.) şi cu o cultură migală, a indeterminatului.

Pentru Poantă avea şi el dreptate, când îi detecta estetismul à rebours, dar preferându-l pe Ion Horea eminescianizând superior.

Ce trăsături mai detectează criticul clujean:

- o tulburătoare fluenţă incantatorie,
- nostalgia erotică proiectată pe un fundal de ruralitate cosmică,
- sugestia singurătaţii edenice,
- obsesia timpului devastator,
- evocarea unor peisaje întunecat-mirifice, năluci ale absenţei ori singurătaţii,
- atmosfera autohton -trubadurească,

– desăvârşita retorică muzicală,

– încrustarea subtilă a regionalismelor în efectele de limbaj arheologic (ca la Marin Sorescu – n.m.)

(Poantă, 1983, 50-53).

Apărut iniţial pe post de cronică la „Podul de vamă”, articolul „Întoarceri” este prins şi în sumarul „Fereastra criticului” (Cristea, 1987, 191-195), unde Valeriu Cristea apreciază lirica lui Ion Horea ca fiind „de reflexie uneori amară”, de viziune, dar şi a unor stări sufleteşti, de atitudine cetăţenească planetară, de re-întoarcere pe Arca lui Noe.

Însă noutatea cu care Valeriu Cristea restructurează un mit critic deja format constă în decip-tarea procesului de creaţie horeană, care este unic, cu o identitate incontestabilă.

4. Poezia reflexivă

În oglindă cu Benjanian Fundoianu (B. Fondane), Ion Horea pune pe tapet tot „cuvinte pădureţe”. Poezia lui e – şi nu e – descriptivă căci descrip-tia sa nu are un model real, ci naşte din negura minţii, ca un protest intim şi evident programatic împotriva peisajului mecanic. Natura în poemele lui B.F. apărea ridicată la o potenţă mai mare decât imaginea ei normală, ca o supapă prin zidul de foc, supapa fiind însăşi spuma de flăcări, vulcanică.

Ion Horea aduce într-o pregnantă grea „de-atâtea gânduri stranii” pe „Eli, Lama Sabachtani!”, „printre luminile de ceară”. Poemul musteşte iarăşi fecund de mituri egiptene, funerare, transcendente, într-o paralelă promptă ori alternativă cu tradiţia ardelenescă, pe care o intertextualizează la vedere.

„Martorul cel drept” fiind „tot foaia albă”, poetul ne încredințează vaticinar: „De mult încerc să mă îndrept / printre scripturile române, / cu jalea neamului în piept” (Foaia albă, în Scribul, p. 49).

Meșteșugul rimei în arta prozodică atinge în „oglinzile” semantice ale lui Horea poate chiar perfecțiunea. „Amestecând ecouri... într-un altar sub treceri de mperecheri și rituri cu zugrăveli de ape”, poetul este prizonierul poeziei reflexive, ba chiar și al poeziei pure (neperisabile) și aproape ermetice, căci, finalmente, se desprinde – cum mai arătam – de realitatea imediată și edifică un spațiu verbal autonom, pur în sensul antireferențialității și al închiderii sale asupra propriei topografii semantice.

Pentru criticul și teoreticianul transmodernist care sunt, poezia lui Ion Horea se revendică din tipul de poezie care caută a se apropia de propria sa esență, a se reduce la esența ca atare și anume la: metaforă, magie sonoră, sugestie, ambiguitate, metafizică orfică, sacralitate, religiozitate, poeticitatea ca efect al artei etc.

Și totuși, pentru Ion Horea lumea practică e o lume poetică, întemeindu-se pe valorile expresiei directe și ale „gândirii insensibile”, care nu e aptă de acte gratuite de contemplație. Dar și pe sustragerea eului structurant față de aceste determinări ale lumii contingente, care se manifestă în limbaj, prin abaterea de la formele / normele comune ale comunicării (Crăciun, 2002, 435-436).

„Cu cât abaterea va fi mai mare, cu atât se pătrunde mai adânc în spațiul de excepție al poeziei, guvernat de legile artei și manifestându-se printr-o substanță (de

viață?) și autentică și superioară” (Crăciun, 2002, 437).

La pândă mereu „ochiul descifrează în zodii” „istorii” țesute în voie de păianjeni „și-o liniște virgină prin foi îngălbenite mai cată să exprime” „lunaticul, subtilul poet” vrut cu dinadinsul. Acesta „prin semnele plaivasului tocit” încearcă să deslușească ceva în pripă apoi recade ca Iona în pântecul de chit exclamând doar: „Sunt prins de mine însumi și-nghițit. / Măcar să țip! / Nu nime-nu nu țipă !” (Același, în Scribul, 73). Adică, balena e chiar poetul însuși în care sălășluiește un spirit ionaionic.

Același Petru Poantă prinde sub condei ambiția configurării unui limbaj autonom, de sugestii mitologic-agrar și în general sentimental-rurale, sintaxa unui lirism ușor stilizat, discreta notă de panteism deopotrivă euforic și melancolic. Poetul real trebuie căutat în plastica bucolică și în miraculosul deja existent în cotidian dar trebuind a fi revelat / resurectat în pastel ori stam-pă, poezia îmbrăcând haina ceremonialului și a fabulosului vecin cu cotidianul (re)curent și cu hieraticul de extracție balcanică. (Poantă, 1973, 63-70).

Mircea Tomuș depistează însușirea poliedrică a versului scris de Ion Horea, inspirată de „Priveliștile” lui Fundoianu, caracterizate de o inspirată asocieră a principiului riguros metric, cu disponibilități expresive ale licenței.

Ce aduce în plus Ion Horea față de poetul Herței:

- calitatea particulară a raportului dintre om și cosmic,
- ritmarea vieții sufletești după cea a naturii,
- mișcarea ritualică în consens

cu zodiile,

– poezia însăși ca mod activ de participare la viața secretă sau spectaculoasă a naturii,

– filonul hesiodic ori arghezian,

– antropocentrismul vizionar al unui homo faber care construiește și acționează în acord cu forțele constructive ale firii (Tomuș, 1974, 205-210).

5. Gândul transideatic și transideologic

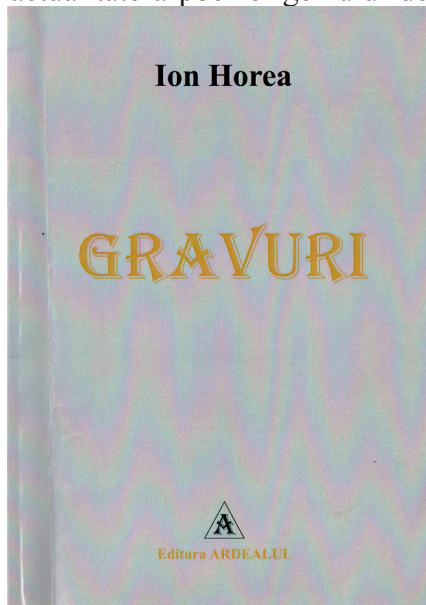
Ion Horea descoperă, pare-se, în moarte paradisul pierdut râvnind fantezia rurală a lui Francis Jammes ori puterea mistică a lui Charles Baudelaire. Poezia-i se omogenizează conjugând imagini, emoții, volume, suprafețe potrivite, echilibruri, contacte ba precise ba ambigue. Inspirația e dublată de-o tehnică geometrică, rezultând un poem conceput ca/ și cu/ un univers autonom, cu legile-i/ principiile-i arbitrare, cu hazardul de rigoare programatic prevăzut. Și rezultând un poem vaporizat/ dintr-o stare sufletească dată și datată, imanenttranscendentă și transscris cu acea bucurie ascetică a unui isihast eretic și a unui pustnic de peșteră sacerdotală.

În „Jurnal” (1 noiembrie 2010 – 19 noiembrie 2011) (Gravuri, 2013, 7-36) poetul, de formativitate semiotică, încheagă – neobosit parcă – „din stup ceresc, roirile de stele” credincios menirii sale. Poezia își are sălașul creativ „acolo în adânc, întru vecia/ oglinzilor de sus abia văzute”. Dar locuind între și în ele, poetomul-vates e convins că „o moarte-nvinsă pare orice vers”, „un ochi de apă” în care se reflectă „și cumpăna și licărul, și norii”.

☑ „În pragul împăcării” („pragul nemuririi”), „stătea pe vremuri însuși Dumnezeu”. Cedându-i Locul său, poetului, acesta trebuie să și-l ia în primire „ca într-o joacă, presimțind căderea în „sure văi de chaos” (Mihai Eminescu). De altfel, ca poet, „din întuneric vii și din tăcere./ să pui cuvânt alături de cuvânt, / ca ploi țesute-n firele de iarbă,/ ca firul ierbii prins în pânza ploii” (16 octombrie, 2011, în „Gravuri”, 2013, 23). Această lirică a fertilității își are alter-nativa survenită firesc în rugăciune: „Acesta-i timpul meu de rugăciune”, dar și în solitudine: „Singurătatea de-a te ști în tot”.

Din punct de vedere estetic/doctrinar „Gravurile” sunt „re-plici” la Eminescu, ele propunându-și a demonstra hieratica actualitate a poeziei geniului de

la Ipotești, la rândul-le însoțite de „tentații metafizice funebre” (10 noiembrie 2011, ibidem, 31), ori de irezistibila chemare a unui glorios trecut istoric, evocat de cronicari între două domnii sau două bătălii cu turcii, cu tătarii, cu leșii. Acest trecut „reînviind în fiecare clipă” și în „gravuri”, a căror poezie e susținută de o

ideatică omogenă și concretă. Această ideatică are la bază principiul unei rezonanțe vitale a naturii umane cu misterul lumii. E acel principiu regăsibil în extazele mistice, în intuiționismul filosofic, în teoria antică a poeziei ca manifestare orfică; ca rezonanță vitală între poetom și univers/ divinitate. Și totuși, invenția, creativitatea horeană e prezentă în limbajul nepurificat de zgura utilizărilor perisabile/ contingente. În realitatea mai degrabă muzicală decât gramaticală a limbajului poetic, în semantica-i fonetică (în acustica-i semantică, similară cumva cu a lui Cezar Baltag și Nichita Stănescu ori Mihai Ursachi) sunt lăsate să pătrundă, personante, regionalisme, arhaisme, localisme toponimice ceea ce ne sugerează ideea programatică a explorării întregului domeniu al sensibilității care este guvernat de limbaj.

Chiar se desprinde încă o certitudine fundamentală în/ din „Gravuri” (Horea, 2013, 37-66): că explorarea sensibilității și a limbajului sunt consubstanțiale și nu pot fi realizate decât în cadrul unei unice acțiuni de cunoaștere. Această acțiune ne înlesnește să înțelegem și mai bine de ce poezia reflexivă este un spațiu al unei duble oglindiri a individualității poetului în propria-i subiectivitate și a limbajului în sinele său poetic.

Eul horean e un eu pur care, aflat în punctul de plecare a(l) operei poetice, subliniază aproape totul, inclusiv biografia celui care scrie și se scrie pe Sine. Paul Valéry compara acest Moi Pur cu acel prețios zero de l'écriture al matematicii.

Oricum, am ferma convingere că poezia reflexivă este cea mai

îndreptățită formă de aspirație a lirismului spre descoperirea substanțelor sale absolute (Crăciun, 2002, 440). Într-o „Filă” (p.40), Ion Horea ne și arată ce-așteaptă. Citez – „Și-aștepți să mai apară ceva ca prin minune,/ un gând mai de dincolo de nu știu ce idei/ să-i afli-ntruchiparea la tine sub condei/ măcar în jocul altor preocupări comune”. Gândul transideatic e desigur de natură transmodernistă.

Bibliografie

1. Ion Horea: Scribul; editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2011;
2. Ion Horea: Gravuri; Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2013;
3. Ion Horea: Rătăcirii; Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2014;
4. Ion Horea: Vitraliu; Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2016;
5. Gheorghe Grigurcu: Poeți români de azi; Ed. Cartea românească, București, 1979
6. Petru Poantă: Radiografii II; Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1983
7. Valeriu Cristea: Fereastra criticului; Editura Cartea Românească, București, 1989.
8. B. Fundoianu: Poezii (I+II); prefață de Dumitru Micu, tabel cronologic de Paul Daniel și George Zarafu; B.P.T., 1983, Editura Minerva, București.
9. Petru Poantă: Modalități lirice contemporane; Editura Dacia, Cluj, 1973
10. Mircea Tomuș: Istorie literară și poezie; Editura Facla, Timișoara, 1974
11. Al. Piru: Poezia românească contemporană (1950-1979), Editura Eminescu, București, 1975
12. Eugeniu Nistor: Dialoguri în Agora; Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2005.
13. Gheorghe Crăciun: Aisbergul poeziei moderne; Editura Paralela 45, Pitești, 2002; postfață de Mircea Martin.
14. Ion Horea: Gravuri; Ed. Ardealul, Târgu-Mureș, 2013
15. Gheorghe Crăciun: Aisbergul poeziei moderne, cu un Argument al autorului și cu o postfață de Mircea Martin; Ed. Paralela 45, Pitești, 2002

Poeme

Gelu Birău

Fereastra

În fereastra dinspre apus
a crescut uriașa mușcată
trupul ei verde în curând va atinge
tavanul
apoi acoperișul
și mai apoi însuși cerul cu solzi de aramă.
În aceeași fereastră e mai liniște
și mai frig
mult mai apoi copiii vor scrie
primele taine
în distanța astrală dintre cuvinte.

Despre accidente

Marele Autovehicul venind dinspre Nord
a traversat intersecția
rana din urma sa e verde și roșie
acum sub fereastra mea
care e dublura ferestrei mele
scrâșnește din roți.
Sunt sigur că o furnică va traversa
neatență fluviul de piatră
sunt foarte sigur că un vânt lunecos
a zgâltâit ferestrele
și ființa aceea puternică și-a ucis trupul,
contactele s-au închis, luminile de asemenea
unbra ei zace o noapte lipită
pe zidul societății de asigurări

Eu

eu mai mult te iubeam
când nu te iubeam
acum sunt numai pasăre
nu și furtună,

Convingere

Știu că pe scaunul acesta
Socrate a lămurit întunericul
Platon a construit cetatea
singur pe lume a rămas
numai cerul.
Acum doresc să mă limpezesc de gânduri
și de umbră
Mântuitorule

Strigătul

Glasul de pe fereastră
mi s-a părut că e lung
am deschis disperat
palma stângă
și am zărit numai pasărea
Apoi zgomotul nopții ca un lacăt
a căzut pe caldarâm
îmi scutur nemulțumit fruntea
și adorm

Acoperișul lumii

În tavan am construit un nor
câteva stele, ploaia, zăpezile
și sigur spațiul straniu
prin care trăiesc avioanele cu reacție
întârziată.
Uneori, noaptea, vin și păsările
de munte, de câmpie și de oraș
ele aduc în ciocuri
regimentele ierbii
ci eu am toată această putere
sub acoperișul lumii

La semănat

Este sigur că șomajul acum
trece prin anumite crize
că arăturile primăverii au fost întârziate
și din cauza lor
este sigur că iarba
va răsări în aceeași proporție
indiferent de șomerii ascunși
în alte locuri de muncă
Dar noi suntem ocupați acum
și numai acum cu semănatul.
Se apropie Sfântul Gheorghe

Sentimentul uimirii

Privesc fereastra cum mă privește
 ea însăși uimită
 de ea însăși
 acest flux reciproc
 mă apasă
 și îmi duce mâna la tâmplă
 exist așadar
 ploile răsfirate pe caldarâm
 devin ferestre învolburate și am împreună cu ele
 sentimentul uimirii

Aleea Scaunelor

La umbra castanilor
 au înflorit douăsprezece scaune
 din piatră de travertin
 și din piatră de brâncuși
 Nu cred că există suficientă iubire
 pentru a înțelege
 umbra castanilor
 așa după cum
 liniștea de clepsidră
 îmbrățișează
 memoria scaunelor
 90
 Starea de plâns
 accidentează mormântul
 proaspăt săpat
 Nu știu dacă puterea
 este în noi
 sau în afara noastră
 țtii numai că linia sumbră
 a negrului
 arde în lumânări.

**Despre cei plecați,
numai de bine!***Mihai Sporiș*

A mai plecat din lumea aceasta un om cunoscut de mulți, în multe feluri. Se împart opiniile între „judecători” și cei care lasă atributul judecății de apoi Lui Dumnezeu, spunând : „Dumnezeu să-L ierte!” Problematizăm aici, acum la momentul trecerii în repaus al lui Corneliu Vadim Tudor -14 septembrie 2015!- în legătură cu această polarizare între alb și negru a sentimentelor contemporanilor celui plecat. Clementii, iertătorii fără condiții, sunt în spiritul pământului care se exprimă într-o vorbă de duh : „ Despre morți numai de bine!”

Corneliu Vadim Tudor, istoric, poet, pamfletar, om politic – lider de partid – parlamentar în parlamentul României și al Uniunii Europene a avut o poziție publică foarte vizibilă, foarte sonoră și bine susținută prin media națională în... România Mare. Ca om politic, într-o scenă politică în formare, s-a aflat mai mult în opoziție cu puterea înscăunată, după exercițiile electorale sub semnul unui front... continuator. În mersul lumii, în plină reasezare, s-a aflat în tabăra națională (etichetată ca naționalistă!), o voce vehementă, pe față, împotriva unor amenințări intuite și ulterior confirmate. În problema ungiurească, în legătură cu escaladarea autonomiei pe criterii etnice, respectarea valorilor naționale (Avram Iancu, tricolorul, ziua națională etc.), a fost considerat iredentist, xenofob! În atitudinea față de derapajele de la cele morale și supralicitarea unor etichete puse poporului Român, a fost considerat antisemit! În lupta politică propaganda l-a persiflat cu titlul de „tribun”, adeverind peste timp vorba înțeleaptă : „Gura păcătosului adevărul grăiește!” Considerat „potetul de curte” al lui Nicolae Ceaușescu nu

va fi ezitat să-i impute lui Ion Iliescu crima politică dintr-o zi de Crăciun și să-i conteste „revoluția” cum o vor fi făcut-o și Adrian Păunescu și azi, din ce în ce mai mulți. Nu s-a dezis de trecut. Orator și condeier talentat, om de cultură de largă întindere, un bun cunoscător al istoriei neamului său, s-a luptat cu toate armele sale, pe față, s-a luat la trântă cu toți inamicii săi, indiferent de poziția lor în structurile de putere. Va fi avut, cu adevărat, soarta tribunului, ducându-și misiunea... până la capăt! Invocăm aici și cartea-testament a celui asemenea lui, Adrian Păunescu (*Până la capăt* Ed. Păunescu, Fundația Iubirea, Fundația Constantin, București, 2002), care spunea: „Până la capăt cu poporul meu, așa să mă ajute Dumnezeu!”. S-a potrivit minunat, în ziua de Înălțarea Sfintei Cruci, să se lase... cosit din picioare, un patriot autentic, să se depună la sânul maicii sale. Să amintim aici și de plecarea intuită, de acel „Brad bătrân”: Nicolae Iorga, adăugând pentru tribunul Vadim Tudor: „... Și-n vremea aspră și ursuză/ El cu furtunile-a dat piept...”!

Controversat, în lupta politică cu tabere adverse, navigând după puterea vântului din pânze, dușmănit de cei atinși de forța cuvântului său necruțător, ori de gesturile lui ivite din erupțiile vulcanice scăpate de sub control, omul plecat dintre noi - în legea pământului românesc! - este iertat de toate cele rele, iar cele bune i se vor pomeni în buna noastră rânduială. „Cele bune să se adune, cele rele să se spele!” Este o poruncă a smereniei românilor pe care ritualul de trecere o consacră! Omul răposat pleacă la judecata pământului scaldat de cele rele și primenit în haine noi, uneori pe un pat de flori. Toate păcatele prin spălarea rituală sunt spălate și cel ce pleacă este curat! Cine nu are puterea iertării iese din rostul... pământului, se substituie altui fel de-a fi străin de firea locului, își asumă puteri, asemenea lui Dumnezeu, adică autoritatea absolută. Nu pot înțelege „judecătorii” care ne reprezintă prin parlamentul României și ies din cadența bunului simț românesc. Un tânăr senator (contradicție flagrantă de termeni cu senex=bătrân=înțelept!) își dădea imbecilitatea pe față, vârsându-și veninul din suficiența puținei sale cunoașteri, în raport cu titan al culturii românești și un patriot de excepție. Câței fără stăpâni pot ajunge pe mâna hîngherilor! Cine se va mai ocupa de temperarea extremismelor adverse, de dresajul câțelilor care au învățat să muște înainte de-a lătra? Dumnezeu să-l ierte pe Corneliu Vadim Tudor!

17.09.2015

Scrisoare pe un colț de cer

Adrian Frățilă

„Numai umbra spinului”
(Eminescu)

Îți amintești, Volodea, luna minase norii
Se distila războiul în clipe de apoi
Dădea mireasmă ceaiul și toți cântau „Katiușa”
Și-n patul greu al puștii însămânțau trifoi

Tu ocroteai în palmă scrisoarea de acasă
Din foaia-ngălbenită ieșea un murmur viu
Parcă plângeau mesteceni și Volga-ndepărtată
Și niște ochi albaștri care-adormeau târziu

Îți amintești cum snopii umpleau ca-n lan văzduhul
Pe ranița-nghețată cădeau în clocot maci
Duceai în ea grenade și versuri de Esenin
Și-un pic de veșnicie cu care să te-mbraci

Eu împărțeam cu tine rugina dintre linii
Ce fiară orbitoare din răni se adăpa
Nemărginită stepa se prăbușea în stele
Era tot universul încins într-o manta

Apoi s-a-ntins o pace peste Pământ, și vremea
Când rugăciunea umple tranșeele în zadar
S-a risipit, Volodea, cu tinerețea noastră
Prin aburul acela scăpat din samovar

Ai tăbărât la mine când toamna brumărie
Îngenunchea livada pe margine de sat
Te-ai ospătat, iar Țara ți s-a părut frumoasă
Și-atât de-mbeșugată – că n-ai mai fi plecat

Te-ai dus, dar ne rămase lumina cu prăpăstii
Și încă suferinde hotare se desfac
Străpunse de cinci piscuri ce-nsângerează cerul
Sub care plânsu-mi-s-a poetul din alt veac...

Prin porțile bătrâne proptite-ntre luceferi
Încărunțit de doruri purtat cu sfânt alai
Păstorul Mioriței se-ntoarce în baladă
Să-și împlinească turma pe gura lui de rai.

La descurcarea ițelor

Paula Romanescu

Din întâmplarea ca o viață de om, din trecerea noastră dinspre copilărie – paradisul dintâi al ființei gânditoare, până spre limanul înciulinat de rătăcirii al vârstei adulte, ar mai fi o cale și ... o zăbavă : amintirile și retrăirea lor.

Ce alta este scrisul ?

Aveam să mă conving (a câta oară ?) că mai avem mereu ceva de adăugat vechii povești cu numele de viață când, citind volumul de proză *Când se încurcă ițele* (editura Grinta, Cluj-Napoca, 2007) semnat de argeșeanul **Ion Dincă**, am avut revelația de a descoperi că tot *“cetitul cărților”* continuă să ne rămână *“cea mai de folos zăbavă”*.

Autorul amestecă în fulgurările sale epice care alcătuiesc amintitul volum ceva întâmplări înscrise sub peceteapăcatelor *tinereții* de care bănuiesc (iertat să-mi fie păcatul de n-o fi așa!) că n-ar fi tocmai străin. Ei și? Dacă acele întâmplări vor fi fost sau nu adevărate, cititorul de astăzi și cel dintr-un mâine pe care-l doresc al alfabetizaților, vor fi fermecați de limpezimea frazei, de sprințarele meandre ale vorbelor care dau textului încărcătura de noblețe fără de care literatura adevărată n-are cum dura.

Partea a doua a poveștii – *când se încurcă ițele* – este un amestec de povești nedoinite-legendе-zicători-eresuri care fac și desfac țesătura covorului în care se adaugă niște vieți de oameni pentru care o femeie – Lia – le este balsam și blestem, până la ceasul când, cu ea în gând, cei robiți de ea nu o mai

recunosc sub chipul necunoscuței sosită (din care rai?) la nunta Panseluței (nume de floare, deh!) cu făt-frumosul Florin...

Povestea are parcă ceva din Misterele Parisului, cu foarte multe răsturnări de situație, cu personaje de care cititorul se îndoiește că ar fi cu toate ițele (mințile) racordate la războiul stelelor din sufletul lor răvășit de neînțelesuri.

Între Baldovin (unul dintre eroii istoriei) și profesorașul Teodorescu (nici prenume nu are, bietul!), asistăm la trecerea meteorului Lia, care le răvășește sufletul, dar, și mai aproape de miezul fierbinte al dramei – un suflet de copil însetat de iubire, care nu mai știe de unde s-o ceară, cui să i-o dăruiască.

Este apoi drama mameilor care se văd constrânse să-și abandoneze pruncii, zbuциumul lor de după, canavaua păienjenişului întru găsirea sensului existenței.

Cam greu de crezut că doi foști rivali la inima unei frumoase să nu-și fi cunoscut unul altuia chipul deși vreme ar fi avut destulă. Cam greu de crezut că tinerii îndrăgostiți la a căror nunta “ițele” par a se dezlega, să nu știe de unde vin... Cam greu de crezut că niște bărbăți îndrăgostiți până peste poate să nu fi recunoscut “chipul” femeii iubite, acela pe care doar cu sufletul îl poți recunoaște...

Aici pare să fie marea încurcătură de ițe a poveștii. Dar tocmai aceasta dă scrierii frumusețe și însemn de literatură adevărată.

Ce minciună frumoasă,

întâmplarea ca o viață de om!

Și cât de nouă vechea poveste care seamănă atât de mult cu realitatea încât ai crede că scriitorul n-a avut alta de făcut decât să transcrie după dictare de sus (!) cum că iadul nu și-a încheiat sotelile cu muritorii...

Dacă nu credeți, întrebați-le pe bătrânele satului, pe Ghindușa, pe Uța, n-o uitați nici pe Leanța, dar mai cu seamă citiți cartea lui Ion Dincă de care ... vă vorbii și, veți înțelege că în literatura română mai este ceva de spus și că loc – berechet!

La descurcarea ițelor însă, lăsați gândul să caute soluție! Inima, cu a ei rațiune de care rațiunea nu are știre, va înțelege și ce-i de ne-nțeles.

Cartea de povești *Când se încurcă ițele*, este scrisă pentru oameni care n-au uitat să fie copii și, se înscrie ca un adaos la marele cânt al lumii care mai cuvântă.

Dacă o veți afla prin tot mai sârmanele librării, n-o ocoliți. Este literatură adevărată!

Proză scurtă

Ion Dincă

SICRIU ÎN AVANPREMIERĂ

În zori, Oneacă ieși pe prispa casei s-aprindă o țigară. Din odăița ei, – și mama lui - , plângând într-un prosop. Oneacă o privi mirat.

- Mamă, s-a întâmplat ceva? Ce ai, bre, ești bolnavă? Zi, spune, ce te doare?

- Sufletul, mamă; inima! Mi-e dor de fetele-alea: de Ana, de Lenuța...! Am 70 de ani și mă tem c-am să mor și nu-mi văd fetele! Doi ani, și nici un semn de viață de la ele! Și cât m-am zbatut, mamă, pentru ele!... Văduvă de când aveai tu 8 ani, - ele abia pleaseră pe 6 - , v-am crescut pe toți trei. Tu ți-ai ales tractorul; frumoasă meserie, n-am ce zice. Pe ele le-am dat la școala de meserii, mamă; croitorese de lux! Și le-am făcut și zestre!

- La zestre, te-am ajutat și eu.

- Păi trebuia, măi mamă, trebuia! Cine ți le lua în fundul gol? Ai muncit și tu, nu zic nu. D-aia, de multe ori, și pentru tine plâng; n-ai prea avut noroc; sau ți-ai făcut-o tu cu mâna ta. Ai 40 de ani și, uite, tot singur ești prin curte. Binefăcut ești; de deștept, nu mă plâng; să se fi lipit și de tine vr-una, să fi avut și tu un rost; să nu mai to-ot bănănăi prin curte, zi și noapte, singur!

- N-am avut, mamă, cincii? Dar nu vezi? Le prieste la vreuna locul? Stau și mă socotesc și nu găsc răspuns: “Ce au de fug de mine, ca iaca cine de tămâie?!” De multe ori, de foc, de jale, chiar și plâng.

- Și-atunci apuci sticluta, Onișor, și nu-i dai drumul, mamă, pâna când nu vezi dublu; până când nu mai poți să mergi drept și-ncepi să faci instrucție cu câinele.; faci pe dresorul. Ai uitat când ți-a rupt pantalonii? De ce crezi că-țizic toți “Oneacă drojdierul”? Că bei aghiazmă? Mi se pare că nu!... Te-a aflat lumea, maică! Ești debitor; ai cont deschis la cărciumă. De câte ori nu a plătit mama în urma ta!... Ai uitat? Dintr-o amarată de pensie!... Dacă aș fi aruncat și eu ca tine banii...! D-aia, Onișor, mamă, n-are curaj niciuna să se-ncârduiască cu tine. Păi s-o pui la instrucție ? Ai uitat cât s-a chinuit ultima, că după ce ai golit toata sticla, ai obligat-o să se suie în dud și să cotcodăcească? Să-i arăți, chipurile, că tu ești cocoșul; tu trebuie să cânti în casă. A cotcodăcit ea, - plangea să-raca și cotcodăcea - , dar când a coborat, după ce

adormisei tu, și-a luat, amărâta, tot, - că mare lucru nu avea - , și duăa a fost!

- Am fost la dezalcolizare, mamă; să nici nu mai aud de băutură! M-am făcut om de treabă.

- Așa, dar stai să se convingă lumea, fetele. Ce-au trecut, două luni? Acum de-abia se-ntreabă dacă n-oi fi bolnav, de nu mai dai prin cărciumă. Unii mai știu că ai făcut tratament, dar ceilalți toți te urmăresc când mergi pe drum, să vadă, chiar mergi drept? Maică, dacă ai intrat în gura lumii, cu greu îi schimbi părerea!

- Nu mai beau, mamă; de asta să fii sigură; una e rezolvată; urmează o a doua – însurătoarea. Dar uită-te la mine: și p-asta, cât de curând o pun la punct. Promit. Și-apoi vine a treia; dar nu, asta o s-o rezolv a doua; e mai urgentă. Numai să ai încredere în mine, mamă.

- N-am avut mereu, Onișor? Tu ai fost cel mai scump al mamei; chipul tatălui tău. În tine am avut mereu încredere, dar câte-o data, ai mai nimerit și cu oiștea-n gard; a ieșit pe dos fața de ce ai fi vrut tu.

- Mamă, atunci poate eram cu capul plin; acum e pe trezie; totul gândit și bine studiat. O sa stea mâța-n coadă, când o să-ți povestesc. Păi, mamă, în capul ăsta, eu n-am numai tărățe, bre... prostie; este și-un pic de fantezie! Și cu asta, eu, în cincii zile, ți-aduc acasă fetele; cu gineri, cu mașini, cu tot! Că ăsta este focul tău; știu eu!...

- Mor, mamă, și n-o să-mi mai văd fetele!

- ...Că sunt departe, zici? D-aia nu crezi că pot să le aduc? Păi bre..., ce sunt 80 de Km? Au mașini, mamă...! Ai încredere în mine și, chiar de azi, punem în aplicare planul. Amândouă sunt în Balaci, amândouă au mașini mici, se scaldă-n bani, pe amândouă ți le aduc. Ți-am spus: și cu bărbați și cu mașini. Bărbatul Anei, tâmplarul, o să-ți aducă și un cadou. La fel și al Lenuții; și el o să-ți aducă un cadou.

- Mă maică, nu poți să le aduci! Știu că ce au avut de luat, le-am dat; restul – după ce mor; d-aia nu vin acum!

- Tocmai aici e șpirul, mamă! Asta este chichița: le scriem că ai murit!

Batrana, din înlăcrimată, izbucni-n hohote de râs.

- Și cum le faci, măi mamă, să te creadă? – se domoli puțin din răs bătrâna. Nu știi că nici când le-ai dat telegramă că sunt bolnavă grav, n-au dat pe brânci să vină?

- Le trimit document, mamă; poze cu tine moartă, sus pe masă, între flori! Facem fotografii! Le scriu, le trimit câte-o poza-n plic; în plus, tâmplarului, îi trimit și dimensiuni de sicriu. Poate, mai știi...! Că au bani, mamă!

- Onișor, mama, - deveni grav întunecată la chip bătrâna -, tu te-ai uitat atent la ce fel de medicamente ți-au băgat ăia pe gât la dezalcolizare? Ți-o fi vârat careva altfel de pastile în tratament! Ai rămas cu ceva de la dezalcolizarea aia! Cum o să ceri așa ceva?

- Da, mamă; iar Lenuța cu bărbatu-său să vină cu ceva îmbrăcăminte pentru “înmormântare”, că sunt amândoi croitori. Și Ana, la fel, poate să aducă și ea ceva de îmbrăcat, dacă vrea să te considere de mamă. Ce, îți strică două rânduri de îmbrăcăminte, mamă? Că, ă-hă, cine știe când le mai prinzi pe-aici!... Mergi și tu mai gătită la biserică. Uite, chiar azi le scriu scrisorile; și facem și fotografiile. Peste doua zile, trimitem plicurile; recomandate; cu raspuns. Le scriu s-aducă și ceva d-ale gurii, “să putem încropi și noi, acolo..., o pomană, că ne aflam la blană cu proviziile”.

- Și cum o să faci pozele, mă zăpăcitulă? Onică, ești nebun! Sunt vie, maică, nu sunt moartă! Nu crezi că se cunoaște?

- Dar poți să faci pe moarta; și la fix! Chiar și pe tine însuți te poți convinge că ai murit, când te-î vedea-tre flori, pe masă; o candelă aprinsă și câteva lumânări firave aruncând peste chipul tău o lumină palidă. Dar stai, vorbim prea mult și timpul este scurt. Mergi în grădină și vino cu un braț de flori. Și până vii, eu scot din ladă cămașa aia albă, lungă, înflorată, de-am primit-o la nuntă ca dar în hora mare. Când vii, te-mbraci cu ea; cu capul gol, desculță, o pătură pe masă, tu – sus pe masă, între flori, cu ochii-închiși și candela palpând în perete, la cap. Să vezi ce poze înduioșătoare o să iasă! Să vezi ce bine îți stă moartă! Nici n-o să-ți mai vină să te scoli!

- Doamne, apără-mă și ferește! Și de ce cu cămașa ta? Și-apoi, de ce desculță?

- Ca să priceapă, mamă, că nu ai de nici unele: nici de-mbrăcat, nici de-ncălțat.

- Ptiu! Știi că-ți merge mintea? Și...până când sosesc ei aici, eu tot așa culcată stau, cu mâinile pe piept?

- Nu, mamă...! Doar acum la pozat și atunci când vin ei.

- Și de unde știm noi când vin?

- Păi mie unde îmi sunt ochii?

PIRAȚII ÎNTUNERICULUI

Primind ultimele sfaturi, - să fim atenți la tren, să stăm într-un compartiment cu lume și la nevoie să folosim lanterna - , facem semn de bun rămas copiilor, prin geamul întredeschis, lăsându-i pe peron. Trenul se desprinde anevoios de șine, o pornește încet-încet, pufnește, apoi, ca speriat, fluieră și se așterne drumului, gonind către Pitești. Bucureștiul rămâne mult în urmă, se pierde și dispare în ceața zării. Soarele a apus, asfințitul își trimite tot mai șters farmecul său.

Treptat, treptat ne afundăm în noapte. Ici, colo, câte-o luminiță mai fulgeră când și când bezna. Beznă afară, dar și mai și în tren! Niciun compartiment, măcar, c-o pâlpare de lumină! Suntem patru personae în compartiment: soția, eu, o doamnă cam la 50-60 de ani, o atleta – 25- 30 de ani, și încă două ce se mai urcă la prima stație de tren: o doamnă ca la 40 de ani și o tânără de circa 18. Din vorbă-n vorbă, deducem că tânăra e fiica doamnei. Puțin cam guralivă, doamna, cum intră, văzând că a prins locuri libere, cum se și pornește ca o moară:

- Ce bine c-apucarăm toți aicea! Noaptea, nu știi, Doamne ferește, ce se poate-ntâmpla! Sunt fel de fel de oameni: tâlhari, borfași...! Doamne, pupa-ți-aș tălpile, bine că apucaram cu-n bărbat!

Mă simt băgat în seama:

- Trenul acesta, doamnă, e cel mai bântuit de hoți! Așa e: bine că apucarăm toți, că nu nimerirăți într-un compartiment gol! Că știți, povestea un domn că odată, tot așa, plecase spre Pitești cu același tren ca și noi, dar că, mai puțin norocos, a apucat singur-cuc în compartiment. Beznă..., tot ca acum! Ședea omul pasiv, pe gânduri; privea pe geam afară, când, deodată, deschide unul ușa...intră... și-l calcă pe picior! Bag seamă, ăsta căuta scandal! Omul din compartiment, victima, hai să-i zicem, se trage mai spre geam; palpită. Borfașul, după el! Și la geam, îl și prinde de piept: “Banii sau

viața! “, zice. Victima, puf!, cu sprayul; l-a orbit imediat! Ți: “Au! Au! Au!” Victima, zbughe-o, în alt compartiment cu lume. Da, doamnă. Și toate astea, numai prin pădurea prin care o să trecem acum, peste-o juma de ora. Da-da...! Păi să vedeți: trage unul semnalul de alarmă, trenul – scâârț! scâârț! buf! – s-a oprit. Ți: coboară sau poate nu, dar face insistent semne cu o lanternă de localizare a pradei pentru cei borfași de jos. Ți: ...la atac! Unu, doi, la fiecare compartiment; după împrejurări, după mărimea victimelor. Și știți...au tactică: desfac, privesc..., chipurile, dacă e vr-un loc liber..., aprind lanternă ca să te orbească și, de-i tentează ceva sau cineva... vreo tânără, s-au și lipit; nu mai ieș nici în ruptul capului! Își pun în aplicare planul!

- Îu, Gino, mamă! Și tu, cu fusta asta!... – se alarmează mama fetei. Trage-o, fă, dracu’, mai în jos să nu-ți vadă piratul pulpele! Nu de tot, fă? Ptiu, lua-m-ar Dumnezeu!

- Stai, mamă; o dau jos și îmi iau blugii! E întuneric; nu se vede!

- Acu’?! Și dacă pică, fă, piratii? Te-apucă-n curul gol ori cu un picior băgat și unul...? Las-o! Fă, tu mă înnebunești! Mă bagi în draci! Aa...! Păi nu ajungem noi acasă?... Pe foc îți bag fusta-asta! Și acum ce faci, fă? Nu te ridicaaaa!

- Stai, mamă, nu vezi c-am lasat fusta? Vreau să așez bagajele!

- Fă, te găsește Ți, piratul, tocmai când te întinzi după bagaje; pune lanternă... și m-ai nenorocit! Îți vede-ncheieturiii! Ascunde-ți, fă, picioarili! (Și...către mine:) Domnule, hai, fii bun și-mpinge-i dumneata bagajele!

- Da, doamnă – execut pe loc. (Apoi să mai îndulcesc atmosfera:) Dar nu vă speriați chiar într-atât, nu vă alarmați, că ne apărăm noi. Suntem șase. Câți or să vină? Unu. Hai, doi. Că mai mulți, nu dau ei navală. Se împart pe sectoare; unul sau doi la un compartiment, să nu stârnească de la început panică. Chiar vandali-vandali, nu sunt ei! Scopul lor e nici să nu alarmeze autoritățile, poliția, ca apoi să fie cumva pază permanentă în trenuri, dar nici să nu coboare din tren cu mâna goală. Atacă așa, sporadic, ici, colo, la câte un compartiment pe care pun ei ochii, pe care li se pune pata. De li s-o pune, Doamne ferește, cumva pe al nostru, cum îl vedem, sau cum îi vedem, dac-or fi doi, pe el! Pe ei! Suntem șase personae aici; îl imobilizăm! Îi imobilizăm! Totul este să ai și-un pic de

tactică; să știi cum să reacționezi și când; să nu stai să aprindă piratul întâi lanternă.

- Păi noi dacă n-avem...? – își sugrumă o întrebare doamna.

- Am eu lanternă, doamnă!... Am prevăzut eu totul! Și-apoi nu-mi îngăduiau ei, copiii, să plec la drum așa...! D-ai zic: cum deschide piratul ușa, eu, pac!, lanternă-n ochi. Dumneavoastră toate, pe el!

- Pe ei!, dac-or fi doi, mă corectează simpatica atletă ce-o studiasem amănunțit devreme, în timp ce-mi povestea de dânsa, și care, iertat fie-mi, mă cam extaziasse: ochi satinați, albaștri; sprancene subțiate, arcuite; gene prelungi, voalate; păr șaten, legat coadă de cal; piept îndrazneț, obraznic, cu sânii răzvrățiți și...și mai mult ce să vă mai spun, că m-am pomenit cu un ghiont în coaste – intrase pe fir nevasta-mea.

Apoi, după îndreptățita observație, tot ea, atleta:

- Fraților, mă lasați pe mine! – domina ea cu voce tunătoare ceata. Cum deschide piratul ușa, domnul – aici de față – pac!, lanternă (primesc ordin de front). Eu – zvâc! în ochii lui, cu două degete în “V”, ca semnul revoluției, și-un genunchi scurt în coaie! Dumneata, doamnă, fiindcă ești lângă mine, faci “puf!”, cu sprayul în ochii celuilalt pirat, dac-or fi doi – se adresează scurt vecinei.

- (Vecina, cea mai vârstnică, tremurând:) Duduie, domnișoară..., dar eu...mie mi-e frică; nu pot; dacă-l las orb?

- (Atleta, revoltată:) Atunci, ieși dracului din luptă, doamnă! Nu te mai angaja! Puțini, da’ buni!

Se lasă brusc tăcerea. Nimeni nu mai scoate o vorbă. Trenul, cu țcănit domol se avântă ca o nălucă-n noapte; se apropie pas cu pas de întunecata pădure. În întuneric se zăresc luminițe dispersate, neconturate, palide; ne însoțesc pentru o clipă, - dulci scânteieri de viață -, pentru ca apoi să se estompeze în noaptea de cărbune. Locomotiva șuieră a drum lung.

Deodată, o zmucitură bruscă! un scrâșnet strident și...stop, îngheață trenul. Inevitabilul nu ne ocolise. Ne aflam în pădure. Cineva, nu știu din ce vagon, trăsese semnalul de alarmă. Alertă! Lumea deschide disperată geamurile! Pe afară, pe jos – înjurături, pași repezi, țipete de copii, neliniște! Lume naucită!

Noi toți tăcem chitic; ne strângem unii-ntr-alții, ca oile de lup, și așteptăm; ce, nu știm. Atmosferă febrilă. Fiecare își pregătește pumnii gata de

☑ apărare. Ne pregătim de luptă; te aștepti la orice. Frica ne electrizează pe toți. Nervii încordați ca un arc, stau gata să plesnească! De ce ne era teamă, nu scăpăm. Pe coridor, venind spre ușa noastră – unul c-o luminiță! “În gardă!”, strigă scurt atleta. Luminița se apropie, se apropie. E lângă ușă! O zmucitura scurtă, și ușa e deschisă! Atleta, în picioare! Eu...nu-mi mai nimeresc lanterna! Mama fetei și fata se îngheșuie disperate în mine. Doamna, cea de 50-60 de ani, ce avea misiunea de luptă sprayul, înțepenește lipită cu spray cu tot de geam! Soția mă ține strâns de braț!.

- Auu! – auzim pe întuneric; si...zdup!, cineva la podea.

- Piratulee!!...țâșnește scrâșnetul atletei. Aah! Până aici ți-a fost!

Găsesc și eu lanterna: mare! de vânatoare! Luminez...: Jos, la podea – un amărât de ceferist cu șapca cu cozorocu-n spate și ochii bulbucăți sub ochelari – conductorul de tren. Încovrigat, cu gâtul sub genunchii atletei, ochelarii turțiți și mâinile la șlițul pantalonilor, se vâita, scâncea lung de durere.

- Ieși dracului de-aicea, mă! – îl ridică de rever atleta. Băgați lumină-n tren, că vă nenorocesc pe toți! De n-aveai ochelarii...!! Și nu-ți mai jeli atât ouălele! Afară!!!

“Săracul! – murmur eu în urma lui. El căuta alarma, semnalul unde este rupt sigiliul, și atleta – grămadă, potop pe ouălele lui!”

O CLIPĂ ÎNTR-O GARĂ

Când pierde omul trenul și e să tragă de blestem, s-aștepte ore-n șir în gară, mai ales vara, caută să se agațe de orice, să-i treacă timpul.

Eu, însoțit de tata, ajunseseam în Stolnici tocmai când trenul părăsise gara, se pierdea după deal. Îmi luase el, tata, bilet decuseară, printr-un vecin, dar ce, trenul a vrut să știe? S-a dus...ca și când nici nu aș mai fi fost și eu să-l prind. Drumul, pe jos, din Bârla pân-la Stolnici, -15km-, ne-a făcut să n-ajungem la timp, să-l pierdem. „Du-te, fir-ai al dracului, că e la noi biletul!”- aruncă tata vorba-n urma trenului, așa...ca să mă-nveselească. Apoi...spre mine: „Ce facem, mă Ioane, că abia e 7 seara!? Până la 12, la noapte, aici ne cântă cucii! Atunci mai ai un tren spre Timișoara ta, la Unitatea militară! Cu ce ne pierdem vremea?” Apoi, tot el: „Dar ia stai; ia hai încoa’. E lângă stație o casă; e una,

coana Lia; mă știe mai de mult, de când eram flăcău la horă-n sat. Eram atunci, de, și eu... cineva! M-am iubit mult cu Lia asta! Cum a ajuns aici, de ce nu ne-am luat...poate-i afla în seara asta. Să nu te sperii când o s-o auzi; e ieftină la vorbă, dar drăcoasă, să știi!. Când s-o porni...îți toacă vrute și nevrute. Noi, ce mai, să ne pierdem timpul. Hai!”

La îndemnul tatei, batem la ușa coanei Lia. Ne deschide o doamnă cam între 40 – 50 de ani; statură mijlocie, păr negru-corb, strâns în coc, ochi mari, vioi, albaștri; rochia - verde-nchis, cu decolteu bogat, mulată pe trupul dăltuit parcă măiestrit de un iscusit artist pietrar. Cum ne vede, cum îl vede pe tata - scai de gâtul lui! Dă-i, pupă-l! Dă-i, privește-l! Iar pupă-l! Iar privește-l...Eu, parcă împietrisem; parcă îmi înghețase limba!

-Coană Lio, ușor! Copilul...! – o îndepărtă delicat tata.

- E al tău?! – se minunează ea. Atât de mare?! Ptiu! Parcă sunteți frați! - și dă-i, lasă-l pe tata, și pupă-mă pe mine. Și unde-l duci?

- Nu-l duc, se duce; nu vezi că e soldat? Merge la Timișoara.

S-a oprit din pupat și...spre tata, încolacindu-i gâtul:

- Mai Ioniță, mă! Mă derbedeule! Care mai e, mă, viața ta?

- Coană Lia, suntem la tren, la ăl de 12 – îi vorbi blând tata. L-am pierdut p-ăl de 7, seara, și, auzind de la unii că stai aici, ce-mi zisei: „La s-o mai văd; doar atât, apoi mă întorc și stau în gară!”

-Ce face?! Nu vă las...Dormiți aici la mine și plecați cu ăl de 7 dimineața!

-Coană Lia, ne jucăm de-a armata? Țasta mic, mâine-dimineață, la 7, trebuie să fie prezent la Unitate, pe platou!

-E, dacă nu, ia stați; vă las doar o clipită; simțiți-vă ca în casa voastră.

Și, nu după mult timp, o masă haiducească se așterne în fața noastră: o tavă plină cu fripturi, mujdei și o oală nouă, de pământ, măsurând cam trei litri, plină ochi cu vin roșu, alături de o mămliguță aburindă, îmbietoare. Vinul sâsâia-n oala nouă, ca șarpele prin bălării; arunca stropi pulverizați; mujdeiul și friptura îmbălsămau ispititor aerul, aurul mămliguții te îndemna să începi.

Primii doi litri de vin se duseră extra galopant; la cel de-al treilea, ritmul se mai atenuă. Coana Lia scoase și își aprinse o țigară (despre tata știa că nu

☑ fuma), trase adânc în piept și își întinse apoi coatele pe masă. Odată cu fumul slobozi și un oftat șuierat, prelung, privindu-mă și clătinând din cap.

-Puteai să-mi fii copil, mămicule!...- îmi zise mângâindu-mi fața.

Apoi privind în ochii tatei și mângâindu-i visătoare mâna:

-Ce viață am fi trăit noi doi, măi Ioniță, mă!... – oftă din toate băierile inimii. Prin ce-am trecut!... Doamne, că ce-am mai tras!...Ce te-am mai așteptat!...Din seara aia, de-atunci de când eu n-am mai vrut să mai rămân cu tine-n fân, că era prea târziu, cântaseră de ziua toți cocoșii, iar tu ai mai fi vrut încă puțin să mai stăm strâns îmbrățișați, și-ai plecat supărat, un calvar mi-a fost viața: Tu te-ai dus în armată...mi-au murit ai bătrâni – bunicii...iar ai mei, părinții, au vândut tot în Bârla și ne-am mutat aici în Stolnici – cinci case mai încolo de gară. N-a trecut mult și, ai mei, ce se gândesc ei, ce se socolesc, că să-și mărite fata; adică pe mine. Eu, Ioniță, nimic! Te-aș fi vrut doar pe tine; doi ani te-am așteptat. Ai mei, că ai pământ puțin! Că avere și avere! Că să nu te mai aștept, că la cât sunt de frumoasă, nici nu se gândesc să nu iau băiat cu avere! Bătură ei la poarta mea mulți puțoi, dar ai mei pe niciunul nu l-au vrut; îl așteptau pe altul; mai ales mama; pe unul Trancă, băiatul lui Hârciog; familie putredă de bogată! Trancă, vânjos flăcău; namilă! Și chipeș, dar molău; și cam simpluț la minte. Prea multe nu gândea, dar când îi intra ceva în cap, cu greu îi mai ieșea. Mă văzuse de multe ori și-i căzusem cu tronc la inimă. Hârciog și Hârciogoaia, bătrânii, nici gând, una ca mine! Altundeva băteau; mai sus; tot avere și ei. Mama, pe mine învâlvoiată:

„Fă, p-asta-l iei! Te scaldă-n bani! Nu vrei să fii cucoană? Stai de capul lui! Vrăjește-l, ametește-l, rupe-i inima! E de neam mare, chipeș, voinic, minte...de, nu prea are; dar la ce-ți trebuie? Ai tu și pentru el. Tu să intri-n avere. Trebuie să fie al tău! Nici să nut e gândești că nu! Cum, să nu-ți faci grijă tu! Tot mama are cheia: îl momești, îi promiți știi tu ce...până-l ametești, până îl păcalești; pricepi?”

„Păi l-am păcălit de mult, mamă! – mint eu. Nu vezi că mă cunosc?”

„Gura! – sări ca arsă mama. Eu de ce te grăbesc? Bagă bine în cap ce-ți spun! Îl momești, îi... cum spusei, apoi, fuga la gară! În tren și...la Pitești, la unchi-tău cu el! Ta-său, mă-sa, au cam mirosit ei treba; s-au prins că l-ai înnebunit pe fi-său, pe

Trancă, și ca să-l depărteze de tine, să-l facă să te uite, au plănuit să-l trimită la niște veri de-ai lui, tot la Pitești; chipurile că „să se mai distreze și baiatul, să mai uite de viața de la țară!”. El...că, sigur!, da; dar că te ia cu el. Ai lui, parcă i-ar fi trăsnet în cap! Că nu și nu, cu tine! Înnebuniți, au pus șase urmăritori plătiți; trei - la tine la poartă, trei – în gară; să nu facă vreun pocinog Trancă, să fugă cu tine la oraș! Acu’...eu, pe furiș, am vorbit cu Trancă; treaba e aranjată: în noaptea asta, o-ntindeți la Pitești! Vine la tine Trancă și, cu trenul de cinci, valed!

„Mamă, dar trei urmăritori îl pândesc pas cu pas, de cum iese din curte de la noi; și în gară, la tren - alți trei; gata să mă înhațe, să nu mă duc cu el; cum o să trec eu neobservată?”

„În sac, fetița mea; și din curte, și de pe peron în tren. Ce-i interesează pe ăia, ce duce Trancă la Pitești, în sac? Poate vreun macat, poate perne, pături...Ăia urmăresc să nu plece cu fata; adică cu tine; de restul, n-au ei treabă”.

„Mamă, dar cum o să stau eu în sac? Unde s-a mai pomenit să fie cineva pețită în sac?”

„Fată! Eu cu tat-tău, nu la fel? Ce spui? Era bogat...dar nu prea arătos; cu nasul mare. Eu, de: frumoasă, dar săracă. <<Ecaterino, mi-ești dragă! Ia-mă să fiu al tău!>>, făcea. <<Răpeștemă,- i-am zis -, de nu, mă duc cu altul!>>. Și m-a luat în sac. Că știi, mă tot urmărea unul; zicea că de nu-l iau, moarte de om face, de-o vedea pe altul că intră în curte să mă ceară. Cu sacul în spinare, așa m-a scos din curte tat-tău. ăla ne pândea-n șanț, la poartă; eu știam că e acolo. A crezut că sunt un purcel în sac; ce să distingi tu noaptea? Tata tocmai vânduse-n ziua aia trei porci și încă mai avea cinci.

Asta l-a derutat p-ăl de mă urmărea din șanț. Iar eu - ghemuită în sac, chinuită, dar fericită c-am intrat în avere.

Așa și tu, Liuțo, mamă: două-trei perne-n sac, și tu-ntre ele. Două găuri la sac, să ai aer, să vezi pe un-te afli și, gata: la tren, fata mea! “Eee...!, or zice ăia. Uite-l bă, ieși fără ea, acu’; îi cară întâi zestrea, boarfele la gară, să nu să prindă lumea, și apoi vine și o ia și pe fată! Al nostru e! Nu plecăm de aici! Sigur i-am luat banii lui Hârciog! Păi cu noi se pune Trancă?” Și ai scapat de primul rând de gârzi, fata mea.

La tren, la fel: “Scăparăm ușor, vor zice cei din rândul doi de gârzi, i-a venit mintea la cap lui Trancă; l-au convins ai lui să plece singur, ☑

☑ este doar cu bagajul; hai la Hârciog să-i cerem banii!>> Și așa, pleci fericită, fata mea”.

În tren, măi Ioniță și tu, soldațelule drag, în tren, Trancă privea îngândurat afară și, din când în când, la sacul așezat sus în plasa de bagaje a vagonului. „Thii!, se tot minuna mormăind. Asta nici că mi-ar fi trecut prin cap: Sa te duci la pețit cu sacul, să-ți furi nevestica cu sacul! Noroc că-i mărunțică și ușoară, că altfel, dracu’ mă lua! Mă deșăla! Și drăgălaşă... de-mi vine, nu știu cum... să-i sărut buzele așa prin sac, dar mi-e c-o fi cu spatele!”

Eu, din sac, vedeam și auzeam tot; îmi prindeau bine găurile sacului.

Trenul gonea, gonea într-una; mai și fluiera la câte-o cotitură. Eu – în sac, sus în plasa vagonului. „Asta e, - zice la o vreme Trancă, repetând așa, ca pentru el, dar să aud și eu -, cobor, las puțin sacul, mă duc și eu...ca omul, că aici nu pot să mă duc, fiindcă s-au mai furat bagaje, apoi mă întorc, iau sacul și, mai încolo, în dos, te și scot, îngerașule! Hi-hi!” , chicotește apoi fericit de izbândă și, aplaudându-se cam tărișor cu palmele, a deranjat doi călători, singurii din vagon (fără compartimente), care ridică somnoroși capetele, plescăiesc ca sugarii și adorm iar.

Un șuier lung și trenul, cu un scârțâit strident, se oprește în gară. „Piteștiul!”, sare ca din arc Trancă. Înșfacă bine sacul, adică și pe mine, măi iubiților, coboară iute treptele și ajunge pe peron. Prefăcut fără grijă, stă să plece lumea; privește-ncoace, -ncolo, își șterge de sudoare funtea, mai face - când înaintea, când înapoi- câțiva pași, apoi rezimă de zid sacul cu mine între perne și: „Numai puțin, iubito! Mă duc și eu ca omul...”

Trenul își văzuse iar de drum; plecase. Gara, din nou pustie. Impiegatul dăduse liber trenului și, cu mers domol, ca omul fără griji, se întorcea fredonând ceva vesel; răsucea-n vânt paleta și-și lovea când și când vipușca pantalonului, când, deodată, fricos din fire, rămâne încremenit! Lângă zid...un bagaj!; un sac și, în sac, se zvârcolise ceva! – eu; îmi dezmorțeam picioarele. Privi el, impiegatul, sacul...își netezi mustața...își potrivi cascheta...mai privi înc-o dată sacul și, îngrijorat, își apăsă cu dreapta pieptul – cam suferea cu inima; am aflat mai târziu. „Părerii – murmură el să se încurajeze. Un sac, ce altceva să fie? Un bagaj. Și totuși – duce el degetul la tâmplă – a mișcat ceva! Dar indefinitiv, un bagaj! –își tot făcea curaj. Un purcel, poate. (Apoi, mult intrigat:) Purcel?! În tren, purcel?!

Amendă! Bă, care ți-ai uitat aici bagajul?” – strigă trăgând de sac. Și, măi drăguții mei, convins fiind că e purcel în sac, începe nenorocitul să pipăie bagajul, doar-doar va guița purcelul. Îi simt piciorul lui lângă al meu...mă înfior! M-apucă de picior...mă înfurii și-i trag o lovitură în gleznă! „Stai, dracu, domnule! Ce vrei să-mi faci?”- răcnesc. Cu asta s-a umplut paharul. Cade nenorocitul moale peste sac; adică peste mine; leșină! „Na, c-o făcui de oaie! - îmi zic. Poliția! Procuratura mă mânăncă! Mă, nu fi prost! – îl zgâlțâi să-și revină. Desfă-mă, ce, te-am speriat?”

Bietul de el deschide ochii; desface sacul...tremurând! Mă ajută să ies, îl sărut și se îmbujorează. Și-a revenit și-am intrat în biroul lui. În locul meu, în sac – nebun și impiegatul - a pus afurisitul patru verze mari; tocmai i le adusese mai devreme cineva. A rezimat din nou de zid sacul și a intrat la mine.

-Și Trancă?, întreb eu.

-Dracu’ să-l ia ! Știu eu!? Că noi când am ieșit, nu mai era nici el, nici sacul – răsese cu poftă coana Lia. Apoi, din nou cu gravitate, către tata: Eu, Ioniță, am rămas cu impiegatul; cu nuntă. Era frumos în draci! Cu „burta...”, zâmbi clătinând a dojană spre tata, m-am descurcat; m-a ajutat o babă. La câțiva ani, trei, dacă nu greșesc, s-a dus și impiegatul; l-a lăsat inima. Și-acuma, asta sunt: o văduvă bogată, de plâns că sunt to-ot singură, dar fericită că iar te-am regăsit, c-o să rămâi aici!

Cu ochii înlăcrimați și îmbujorată de aburul dulceag al vinului, coana Lia îi cuprinde mâinile lui tata într-ale ei și-și rezimă de umărul lui capul (cu patimă, mi s-a părut mie).

Cu gând să previn vreo eventuală nenorocire ce s-ar fi putut abate asupra mamei, îi fac semn tatei pe sub masă cu piciorul și îi arăt ceasul; era 11 și 30 noaptea; se apropia trenul. Ce greu s-a desprins din îmbrățișare tata!...

Era o noapte splendidă de iunie: adâncă, înstelată! Pornisera să trâmbețeze răgușit prin sat cocoșii! Stârnit de nu știu unde, adia un vânticel cald și, din câmp, ca o simfonie cerească, răzbăteau foșnele lanurilor negre de porumb.

În drum spre gară, tata mă oprește atingându-mi ușor brațul. „Bă, bine că fuseși cu mine, că singur, iar dădeam de dracu!”

Îl privesc lung, nepricepând aluzia.

Mă bate scurt pe umăr și-mi zâmbește: „Păice, crezi că cu Trancă rămăsese ea...așa?”

PRECAUȚIE

Știut este că nimeni nu-și poate negocia moartea. A sunat ceasul, stop! Lași totul și răspunzi chemării; jos armele și stânga împrejur spre veșnicie! Vlădică fie el, opincă, aceeași stare de supunere o are.

Că unul o privește surâzând (de moarte zic), iar altul cu frică, suspinând, aici e diferența. Punctul de referință însă pentru toți e același – speranța; credința. O ai, ai învins teama; nu, ești robul desnădejdei.

Tata, de pe la 70 de ani, când și când îi spunea mamei:

- Băi fată, vezi tu că s-ar putea, cât de curând, să trag o fugă pe la mama (murise de peste 60 de ani bunica); e tot de-a noastră și ea. De câ-ând n-am mai văzut-o!...

- Ptiu! Luat-ar Dumnezeu! Ce-ți veni...? Ești nebun? – îl certa atunci mama.

- Băă, lasă asta; vorba e, cum oi face? M-o mai cunoaște ea? Ca eram mic când a plecat. M-a lăsat bâzâind. I-am zis să vina repede.

În așa ipostază, mama schimbă discuția și totul intră în normal, pe făgașul obișnuit.

Trecut de 70 de ani cu unu, tata și-a comandat cosiugul. Cu cât drag îl privea! Grijuțiu, l-a urcat în fânar, în fân uscat, ferit de umezeală. A așternut în el fân mult să-i fie moale, apoi un macat nou, și

căpătâi a pus o pernă. Neștiut de nimeni, deseori se urca în fânar, da-ntr-o parte capacul, jumătate, și se culca-n coșciug. „Aici am timp să mă gândesc; de aici văd altfel viața, spunea când mă urcam la el și-l întrebam de ce se tot bagă acolo. Nu se ferea de mine; știa ca mă amuză. De mama, da, să nu-l vadă acolo; o știa mai fricoasă, cu imima mai slabă. În plus, își promisese că niciodată nu o să se lase văzut de ea așa.

Odată însă, culcat fiind și capacul trei sferturi tras, furat de amintiri, de gânduri, a adormit. Mama tocmai pusese masa; ieșise apoi în curte și pornise să-l caute, să-l strige. Caută-n coace, caută-n colo, tata – nicăieri! Nerăbdătoare, începu să-l strige:

- Ioniță! Ioniță!

- Tata, nimic; visa că-l striga cineva, dar asta în somn, în vis.

Mama, din nou:

- Băi băitee, auzi? Răspunde...! Hai odată la masă! Unde tot stai?

- Aiiiiici! – uită promisiunea ce și-o făcuse tata; și răspunse.

Mama pricepu că în fânar a urcat și, binișor, urcă și ea pe scară. Când fu destul de sus ca să vadă-n fânar, mai întrebă o dată, așa...ca să localizeze bine locul unde ar putea fi tata.

- Unde ești, băi băietee?

- Aici! – se păcăli apreciind greșit distanța tata; și scoase afară capul, crezând că mama este jos.

- Îlâu!- țipă mama când îl vede. Ieși de acolo, fi-re-ai al nu știu cui, că mori! Băă, tu ești zăpăcit? – mai zice, și coboară vijelios pe scară.

Tata a venit la masă râzând.

Băi fată, începe el, adormisem și tocmai visam că mă plimbau doi draci pe lângă iad; pe afară, pe lângă porți; unul, mai bătrân, mai copt la coarne, altul mai crudișor, dar tot al dracu! Nu am intrat acolo; nu ne-a dat voie dracu-ăla dinăuntru; cu ochii pe o ferestruică, n-a vrut să ne descuie. A zis că pe ai doi, îi știe; eu, să zic scurt parola. „Dracu! – zic; altă dandana!” Țăla, de dincolo, dintr-o ghereta, repede cu botul scos afară: „Dracu...și mai cum? Nu ești de-al nostru...! Nu ne duci! Parolă pe jumătate spusă!” Am plecat toți trei; n-a vrut cu nici un chip dracu-ăla din ferestruică să ne lase. Pe drum, dintre cei doi care mă conduceau de brațe, dracu-ăla mai bătrân, mai copt la coarne, se oprește și zice: „... să mă ia!”, atăt mai trebuia să zici, măi nea Ioniță, și am fi fost intrați. “Dracu să mă ia!” era parola

☑ întreagă”. Ai dracului, știau și cum mă cheamă! „Aici e de trăit, măi nea Ioniță! – îmi arătau cu deștu-n urmă. Nu știi ce pierzi, dacă nu vii aici! Și greu nu e să faci ce te îndemnăm noi, să știi?”, mai mi-au zis. Și m-am trezit apoi; mă strigai tu de zor. Ce-o fi cu visul ăsta?

- Păcatele! – zice cu năduf mama. Mergi de te spovedește! Mergi mai des la biserică și fă mai multe fapte bune! Te-au și pus în balanță; nu ai auzit? Ești la jumate; „Parolă pe jumătate spusă!” – Încă un pas greșit, și ești definitiv al lor; le știi toată parola.

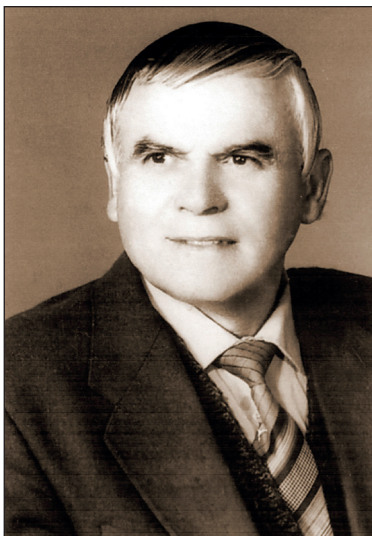
- Uuu! Da-i-aș dracu! – lasă lingura jos tata. Păi cu mine se pun ei, mă? Văd ei pe dracu că, de duminică, merg mereu la biserică! Și mă și spovedesc! Deci asta urmăresc!... S-aștepte să mă dau cu ei! Bine că m-au făcut atent! Bă, beli-i-aș! Țștia sunt ca țiganii: îi dai afar’ pe-o ușă, și ei, băști, intră pe-ailaltă! Să vezi ce mi bat eu joc de ei! Nu numai că mă spovedesc, dar mă și împărtășesc! Să vezi ce mi-i pun la respect! Să crape, fi-le-ar ochii-ai dracului! Am pe Domnul Iisus cu mine!

- Baiete, zice mama, ca să te împărtășești, trebuie să nici nu drăcui! Drăcui, îi pomenești pe ei; îi chemi în ajutor. Alege: ori cu ei, ori cu Domnul.

- Cu Domnul, da-i-aș dracu! – zice fără să stea pe gânduri tata. Nici să n-aud de ei! (Apoi puțin pe gânduri, scărpinându-se-n ceafă:) Dar nu știu cum oi face când oi vrea să-i înjur, că cu aștia, și-o spun: am terminat! Și, deodată, luminat, inspirat de-o idee: Cred că-l întreb pe popa; el, sigur, mă descurcă! Și să vezi ce creștin bun mă fac! Dracu să-i ia, dacă-i mai pomenesc vreodată!

Poeme

I.D.Sicore

VARA DE FOC...

„Nil desperandum/
Să nu desperi!”
- HORAȚIU

Cârsteiule, tu cânți prea răgușit ...
ți-aud departe glasu-ți sfânt,
îi vară-vară pe pământ -
și cerul pare, Doamne, obosit!..

Respirul Africii nu-i de clintit
eh!-văzduhul cade iar înfrânt...
cârsteiule, tu cânți prea răgușit -
ți-aud departe glasu-ți sfânt!..

Ne frige cerul uf! de-acum cumplit
... devine umbra astăzi rai și cânt,
da, îi o salvare de-i cu vânt -
cum și-o speranță de trăit,

... cârsteiule, tu cânți prea răgușit!..

UITAREA ...

„Și atunci când ai căzut
în cea mai
adâncă prăpastie, ridică-ți ochii
tăi spre cer”
- Bartolomeu A N A N I A

Revii în tine din străini...
adună-ți gânduri prea uitate,
fi calm în tine și în toate -
nu crede-n anii tăi haini!..

O întreagă LUME ai colindat...
să-ți regăsești dorul din tine,

sărmană-i viața ta de câine
de nu înveți ce ai uitat;

Sunt vorbe peste tot de bine...
darpestetotrămâi, Doamne, uimit,
niciunde nu te afli-n sine,

De uiți de locul sorocit...
da, te svârcolești pe mâini străine,
din mâna ta de țai-ai ieșit!..

RONDELUL IUBIRII..

„Marile iubiri nu se pierd
niciodată”
- Constantin IFTENE

IUBIREA-I greu de definit
plăcerea-i ceva mai concret,
ea trece cum un sentiment –
iubirea nu are sfârșit!..

IUBIREA-I sufletul unit –
în ea îi eul tău complet,
iubirea-i greu de definit,
plăcerea-i ceva mai concret;

IUBIREA-I de nedespărțit...
cei doi îi unul înțelept,
ea nu cunoaște vreun regret -
o, timpul nu iartă de-ai greșit,

... iubirea-i greu de definit!..

RUȘINEA ...

„Hani soit qui mal y pense/
Rușine aceluia
care de rău gândește”
DEVIZA celei mai înalte
decorații
britanice

NU ne speriem Doamne,
de nimic ...
le primim pe toate cu capul plecat,
nimeni nu întreabă toți tăcem
chitic
sufletul ne este cumva disperat –
efortu-i zadarnic n-are niciun „șic!”..

IAR la toate astea Doamne
ne aduni

☑ și cerul ce-l văd astăzi răsculat,
ne frige cu foc și alte minuni...
că-ți vine Părinte, să disperii subit –
da, până și el ne crede nebuni!..

TOATE ne ignoră de stai și gândești...
lumea ne strivește cerul ni-i dușman,
nimic nu-i ce crezi de surda vorbești,
căci „bing bangul” nostru vine din Adam -
Doamne, unde am greșit de ne pizmuiești?..

ROGU-TE Prea Înalte, cel puțin în tine
să nu mai aflăm că nu ne iubești...
chiar dacă ne lași tot pe mâini străine,
cel puțin cu CERUL să nu ne lovești,
căci în rest Părinte, le lăsăm pe mâine,

... când poate și LUMEA iese din rușine!..

LIMBRICARIA. . .

*„IDEILE nu există decât prin oameni.
De aceea mă interesează mai mult decât
oamenii”
- André G I D E*

CUM îngerii trăiesc tăcut...
nu fac excese de vre-un fel,
mă tem de mine și mișel –
distanța veșnic mi-o iau scut,
nu vreau pe nimeni să înșel -
îs cum un sfânt necunoscut!..

DEOPARTE stau și meditez...
atâtea văd, multe nu-mi plac,
m-adun în eul meu și tac
de-atâtea vai, mă-ndepărtez,
de-acelea ce nu vreau să fac –
o, pe ce va fi vreau să-l visez;

NU pot să fiu ce eu nu sunt...
deschis voi fi la ce îi nou,
nu mă repet, cum un ecou
destui o fac și în mormânt,
nu-mi place să devin erou -
dar nici să vindec prin descânt!..

UF!-să nu uitați totuși amici ...
că-i greu să rabzi ca un Demiurg,
s-atâtea în viață ce te-mpung,
și-ți vără-n suflet temeri, frici,
că nu odată of!, mă-nving -
cu viața noastră de limbrici !..

PERSPECTIVE ...

*„Rațiunea de la cap până la picioare, ca
sabia de foc”
- Părintele Arsenie BOCA*

Departele se îndepartă...
pleacă spre zări necunoscute,
nu-i aștepta întoarcerea înceată -
el nu revine cu fața cea avută!..

În altfel are înfățișarea...
abia tu îl recunoști,
o revenire îi cum zarea -
la fel de vagă s-o cunoști;

Departele își schimbă fața...
dar gândul tău rămâne viu,
nu-i veselă azi dimineața -
când soarele-i cu ochi sașiu!..

Da, voi zorilor schimbă-ți gândul
... și perspectiva de demult,
visul vă este cum și cântul -
pe care tu îl ai un cult;

Că-nfățișarea nu-i ce-ai vrut
... departele și-apune fala,
de el revine-i de temut...
îi altul Doamne, nu-i acela –

...pe care tu l-ai cunoscut!..

RONDELUL ÎNGRIJORĂRII...

*„NU poate ajunge la cer, cineva care
n-a străbătut mai întâi pământul și iadul”
- G O E T H E*

Tu frunză ce șușotești cu vântul,
te temi de propria-ți cărare...
mai ai în tine loc de jale,
când nu-ți mai regăsești avântul?..

Mi-aleg mai grijuliu descântul
da, mă tem de zor și eroare...
tu frunză ce șușotești cu vântul,
te temi de propria-ți cărare?..

Căci mâine-i altul crezământul
ne-am plictisit de încercare...
ne imputăm orice întrebare...
ratăm întruna începutul,

... tu, frunză, ce șușotești cu vântul?..

ÎN LITERATURA ROMÂNĂ AU ÎNVINS SCRITORII CANONIZAȚI DE REGIMUL COMUNIST

(În bătălia reanonizării au învins activiștii din sistemul propagandei PCR)

Al Florin ȚENE

Imediat după evenimentele din decembrie, potrivit unei dialectici în relație valoare- autoritate, deviată de la traseul indicat de propaganda PCR, la o dezbatere, mai degrabă o bătălie a reanonizării. Operația de re(canonizare) nu înseamnă în spațiul literaturii, altceva decât selectarea, ierarhizarea și consacrarea scriitorilor, mai precis pătrunderea și supraviețuirea valorilor în memoria colectivă, cu toate avantajele sociale, chiar politice, material, care decurg de aici. Acest fenomen a fost teoretizat în cartea lui Harold Bloom, intitulată „The Western Canon”, folosită ca armă a discriminării inverse, de rasă, de sex, de etnie, astfel că acest proces de canonizare este manipulat în scopuri extra-estetice.

În țara noastră, după 1989, s-au constituit, de la început, două grupări și și-au disputat notorietatea în fața unui public dezorientat. Elitiștii s-au declarat minoritari, în timp ce oportuniști „apolitici”, care fuseseră activiștii culturali ai

regimului criminal comunist, s-au regrupat în jurul unor port-drapele aparținând generației 1960-1980, obedienți față de Puterea comunistă, care în prezent fac jocurile celor proveniți din FSN, interesați să păstreze ierarhiile prestabilite de regimul comunist, și acum menținuți în falsele ierarhii în „istoriile” de doi bani seminate de N. Manolescu și Alex Ștefănescu.

Pe cele două grupări le unește sindromul minoratului, datorită faptului că sunt conștienți că au scris cărți care nu au fost bune nici pentru prezent, dar ce să mai vorbim de viitor? Toți scriitorii veniți din structurile regimului comunist s-au sprijinit unii pe alții, fiindu-le teamă și azi de fenomenului jocului de domino. E de-ajuns să cadă o carte și se năruie totul. Ei niciodată nu au scris cărți bune. Vina lui Manolescu și Ștefănescu este că au menținut în lista lor ierarhică cărți și autori ce au promovat realismul socialist, promovând astfel nonvaloarea și chiar pornografia.

Datorită acestor doi critici, și a altora, cititorul a fost împins să rămână captiv unor mituri create în jurul lui D.R. Popescu, A. Buzura, celor proveniți din generația echinoxistă, optzecistă, cum este Ion Mureșan, colaborator al Securității comuniste, etc, chiar a mitului „Micul Paris”, expresie dâmbovițeană a reprezentării bovarice și, simultan, a resemnării singulare. Puținele înfăptuiri având atributele monumentalității sunt supuse, periodic,

acțiunilor demolatoare (Vezi opera lui Eminescu sau Istoria lui Călinescu), cea din urmă devine, într-o astfel de împrejurare, o construcție utopică, inadecvată literaturii noastre, născută ca supracompensare a unui complex de inferioritate al miticilor Manolescu și Ștefănescu.

Atunci când se discută despre Eminescu, imediat se inflamează spiritele hrănite la școala etnicismului europeanist, perorând că „Poetul nu avea dinți în gură” (Sabin Gherman), că a plagiat, că era antisemit, etc, etc... Datorită acestor manipulatori de conștiință unica enciclopedie, la nivel mondial, cum este cea dedicată ideii de literatură, semnată de Adrian Marino, este marginalizată și privită ca o ciudățenie, deși reprezintă singura formă reală de dialog cultural cu lumea.

Trăim într-n stat mic, în țărișoara lui Trahanache, într-o cultură mică, ne spun Pleșu și Patapievici, cu o remunerație tot mică, după buget, datorită faptului că au furat tot, cei ce strigau „Nu ne vindem țara!”, cum spune un ilustru personaj. Așadar, să fim cuminiți, să poată fura în continuare cei ce au pus mâna pe ciolan, inclusiv ciolanul ierarhiei „valorice”. Pentru a se înfrupta din banul public și din premiile primite, date între ei prin rotație.

Totuși, trebuie să remarc în acest sens, citându-l pe Titu Maiorescu, marele critic, avertizând în legătură cu primejdia minoratului încă de la 1867: „Când

se află diminutive în fiecare strofă, și la fiecare ocaziune, când gura este mică, piciorul mic, Maria mică, Ioniță mic, garoafa mică, atunci e mic și poetul, mică și literatura și toate se află în decadență...”. Până la ratare nu mai este decât un pas. Pentru că ratarea destinului istoric, cum spunea Cioran: „se exprimă în satisfacerea cu un rol mediocru cu o respirație lipsită de amploare și un ritm lent”.

Pe parcurs, în anii ce au urmat evenimentelor din 1989 au început luptele și combinațiile reanonizării în plan literar. Orgoliile s-au aprins la maximum, interesele au căpătat contururi precise, stimulate de economia de piață, starea de beligeranță s-a extins la nivelul tuturor așa-numitelor „generații”, fenomen inventat de Laurențiu Ulici. În special nouăzeciști întradevăr ca nou veniți, se agită cu mai multă ardoare într-un conflict dirijat strategic din centrele universitare, cum ar fi București, Cluj, Timișoara și Iași.

Unul îl reprezintă diaspora, fiind de înțeles dorința celor eliminați, (de aparatul de propagandă p.c.r. din care făceau parte mastodonții promovați de Manolescu și Ștefănescu în istoriile lor), decenii la rând, din corpul viu al culturii române, de a reveni și de a-și revendica un loc. Dar, în „armonie” cu specificul neaș al dezbinării (bahluene, someșene, alutare etc.), viața literară este percepută ca parte-pris-uri, prin lentilele deformatoare ale mass-media care confundă voit Budapesta cu Bucureștiul, capodopera cu tele-novela, aberațiile și pornografia poeziilor lui Mihai Gălățanu și I. Mureșan și poezia bună, izbânzile

spiritului cu subcultura de cartier, valoarea cu succesul, autoritatea cu intoleranța! (Vezi răutatea din cronicile lui Alex. Ștefănescu). Vașnicii apărători ai demnității intelectuale se simt frustrați, părându-li-se că sunt lipsiți de un drept pe care și l-au arogat în exclusivitate o bună perioadă: libertatea de obține.

Alt centru de coordonare a bătăliei reanonizării se află în mediile universitare, cum ar fi București, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, care influențează jocul la bursa valorilor, fără valoare, acaparând presa, televiziunea, editurile, școala, prin programe și manuale alternative, construite pe criterii de eficiență financiară, și încercând să impună nulitățile generației 1980, snobi, intoleranți, fără operă, și care au făcut jocul regimului comunist-criminal.

Ființe năzuroase, posomorâte cu aer fals academic și irascibile se repet asupra conștiințelor culturii românești, atacându-le într-un mod stupid și nedemn. Revărsarea de vorbe sufocate, indignarea mimată nimicesc un adversar inexistent și închipuit, pentru că judecata dreaptă aparține doar timpului. Sunt niște credincioși fără religie, stareți răi și clevetitori la mitocul fraților refuzați de istorie.

În lipsa autorităților autentice și a criteriilor de competență, este cert, competiția valorilor a fost înlocuită de luptele subterane pentru succesul canonic. Domnilor, Manolescu, Ștefănescu și ceilalți „corifei” ai criticii românești sunteți în eroare! Doar timpul va impune valorile și nu subiectivismul dumneavoastră, a unora și a altora!

Cluj-Napoca
23 decembrie 2013

Restituiri

Descântec pentru Camelonia

Tudor Voinea, 1976

Belșug

cântecul acestui pământ
îmi pare un lan imens
legănat pe crestele valurilor
iar în luna iulie ciocârlia
are drepturi depline
în zenitul acestui anotimp
ce cântă până când mioarele
își leapădă lâna de aur
peste pământul întors
cu vârstele doldora de iubire.

Trandafiri bărbați

când trandafirii în stele își ard
spini
rana uitării târzie se deschide
spre dor,
cântecul respiră prin porii luminii
și ciocârlia se avântă-nbătată de
zbor
spre anotimpul hoinar rămas în
trecut
ca despre ceva de care ne
aducem aminte
cu sângele iernilor noastre pe
scut
și primăveri răbufniri din oțel și
cuvinte.

iar aripa-i despică zarea-n iubire
lunecând spre mare Măriei din
scoică mai drept
să-i fie un cântec de leagăn și
mire
când așteptăm cu lumina
crescută pe piept.
ca din fântâni să scoatem cai
nebotezați,
credința noastră va fi ca
o-ngânare nouă
și pe cămașa trandafirilor bărbați
soarele va așeza o platoșe de
rouă.

Artur Bădița: Portret al poetului la maturitate

Rocselana Verdeș

S-ar putea zice că spațiul din nordul Olteniei este unul cu o specificitate proprie în materie de poezie. Aceasta ar putea fi concluzia când ai terminat de citit o antologie de autor (postumă, din nefericire!): Artur Bădița, *Epifania focului*.

De la cei care l-au cunoscut am aflat că omul era de o ingenuitate cuceritoare. Atunci când îl întrebai unde merge, văzându-l și întâlnindu-l pe stradă, poetul avea un moment de ezitare ca și cum n-ar fi știut încotro se ducea!

Își luase prenumele de autor de la marele poet francez Arthur Rimbaud care-i plăcuse enorm și renunțase doar la h(aș)-ul din prenume, românizându-l: Artur. Prozatorul Aurel Antonie îl considera cel mai talentat poet al acestui spațiu al Olteniei de nord...

Încă de la începuturile scrisului său, poetul încerca o autodefinire într-o schiță de autoportret: „Un poet nu se naște pentru a fi văzut./ Un poet răzbate prin străzi/ ca pe un crivăț de noapte/ peste orașe de sticlă/ aproape, tot mai aproape acolo unde ești/ așează jertfa sa cu trup de aur/ un poet nu se naște pentru a fi văzut.” (*Poem al poetului despre poem*). Originar din spațiul montan al Polovragilor, Artur Bădița (Ion, după prenumele real), reușește de mai multe ori caligrafii grațioase: „Numai iarna poți intra în somnul merilor/ ca în satul natal./ Numai iarna omul trăiește/ în alfabetul deschis al narcisei./ Ninsoarea-l surprinde sărbătorindu-se/ peste muntele alb.” (*Numai iarna*). Alteori, în buna linie a lui Nichita Stănescu (alt poet care l-a fascinat și căruia îi spunea „artistul

absolut”), Artur Bădița închipuie o cosmogonie originală, în manieră proprie, totuși: „Ziua ținu numai opt ceasuri./ Se auzi un plâns între sfere/ Semn că nu era terminată Creația./ El fâlfâi o dată din aripi prin hău/ Și naufragie în inima Marelui Astrolog! El nu era nici jos nici sus/ El nu putea fi conceput decât în mișcare!” (*Reanimarea soarelui*). Câteodată el cere soarelui să-l învețe ironia (memorabilă cerere!) sau vede și aude lucruri pe care ceilalți nu le iau în calcul, fie din ignoranță, fie din neatenție: „Pasărea care cânta în curtea muzeului/ tăcu./ Și neagra sa gură văzu că nu are limbă,/ că nu mai poate scoate o vorbă/gândind la prima foamă a ei.” (*Veghindu-i pe toți*). Iar imperativul estetic al poetului sună în felul următor: „Trebuia să te-aprinzi, tu/ La întâia bătăre a vântului de nord/ Trebuia să aștepti a treia zi/ Până cad ninsoarele peste noi...” (*O parte a poetului în Limb*). Urmele copilăriei se fac văzute uneori în versurile lui Artur Bădița într-o spunere care ne amintește de marea poezie: „Deasupra constelațiilor din sat/ Copiii dorm între crini/ Călătorind pe măhuri aprinse/ Modelează vise și porumbei albi din pâine/ Vibrând se strâng în jurul muntelui cântând/ Spoiesc lanurile toate în galben...” (*Munții*). Iar premonițiile nu lipsesc nici ele în anumite situații: „Omul se retrage în stări poetice/ și moare./ Galben./ Ca o culoare./ Ca un râu fără margine.” (*Aspra corvoadă a poeziei*). Incontrolabil poet, Artur Bădița scrie: „Se aprind tufe de măceș în odăi/ și-ți vine un miros de toamnă/

și-un țipăt de pasăre albă/ din codri loviți de fulger în amurg.” (*Turnir în dreapta focului*).

Chiar și aproximările, presunerile poetului nu sunt lipsite de grație și peste ele frumusețea ceasului și a cuvântului se face simțită adesea în manifestare. Cazul chiar al acestor versuri: „Se presupune a fi o toamnă fără corn și sălbăticiuni/ în mișcările iuți ale apei/ și-ale însoțitorilor ei călărăști./ Își așează inima pe fața marelui astrolog/ și încă un flagel de fântâni/ când trecătorii par ca visele/ pe limpezile ei coarde./ Sintaxă a mișcării, omul devine liber/ ca un miros de rășini pe pământ.” (*Se presupune a fi*).

Nu o singură dată extazul pare a cuprinde ființa poetului; de altfel, în multe privințe, el înțelege starea poetică, în felul acesta, ca fiind similară extazei: „Numai insula verde-a timpului dincolo/ de fereastră./ Lumea, nici prea departe,/ nici prea aproape/ în sinea ei devine liberă/ iată viața noastră ca o vânătoare frumoasă./ iată cii năluci!/ Zi de miresme. Florile/ intră în raze, visăm și poate moartea/ ne-nvește-n lințolii de aur/ ca pe un ecou. Se subțiază aerul între păsări/ și dragostea/ în care cred ca într-o foșnire,/ rămâne/ la nivelul ochiuluiși al spasmului subțiri.” (*Zi de miresme*).

Într-o vreme în care defunctul partid comunist cotropise totulși se voia cântat de oamenii de artă, Artur Bădița dovedea că se poate scrie poezie patriotică și la modul sincer și onest: „Mai dulce decât toamna, iarăși/ văd patria./ Departe de a fi boare, respiră./ Să mă topesc și să devin în

limpezimea ei vers! Cuvântul și limba se suprapun./ Libertatea se dăruie apelor ninse./ Răbdător la frig și căldură,/ patria e singurul oracol pe care-l consult.” (*Mai dulce decât toamna*). Poezia pare a presupune uneori apofaticul, căci poetul scrie: „A nu explica, a nu povesti nimic”. În mod straniu uneori, sunetele poetice ale lui Artur Bădița ne amintesc de stilizările lui Georg Trakl filtrate cumva prin versurile lui Lucian Blaga: „Tu încă miroși a pământ curat:/ o să auzi pe cărare cornul sunând.” (*Mă rezesc în vară așteptând*). Altminteri poetul se vrea expansiv, este mereu într-o continuă înaintare. Activ: „Să pot intra în poem. Să dizolv lumea/ în căutarea sensului liber./ Privind la lege, la semn./ Ca un strigăt în propriul său ecou nesfârșit.” (*Să pot intra în poem*).

Aproape obsesivă, tinzând a deveni din temă, supratemă, copilăria se reîntoarce în versuri într-o suită de metafore rare și imagini puternice: „Ne-ajunge din urmă copilăria/ sonore arcușuri în limbru lumilor./ Privighetori în tufe albe și maci/ vor strivi luna cu puritatea lor de argint.” (*Ne-ajunge din urmă copilăria*).

Poetul avea limpede conștiința misiunii estetice a generației sale optzeciste și aceste versuri o demonstrează pregnant: „Trupul nu îl vezi, se simte/ acum mai aproape, mai limpede; întâia lumină/ istorică se definește ca semn al generației mele. O aripă/ e dulce când nu găsește loc să se așeze, doar ideile/ rămân să se perinde mereu.” (*Povestea ta, povestea mea și a mării*). Încetul cu încetul se instalează, la un

moment dat, o stranie liniște, o acalmie ciudată: „Seara poetul rămâne surd și fără gură,/ om înfrunzit și ocolit în toate părțile de vânturi,/ gândește la odihna și somnul viețuitoarelor/ la mâna iubitei albă și brună ca versul din psalmi.” E acesta finalul poemului din care am citat mai înainte...

Există în poezialui Artur Bădița versuri de o frumusețe izbitoare: „Cosmic visează cocoșii:/ veacuri într-o singură zi.” (*Din cartea semnelor*). „Sunt om liber și vinovat ca vântul”, scrie poetul în același poem.

Deloc întâmplător, Artur Bădița scria cântând o autodefinire și reușind un izbutit portret al poetului la maturitate: „Eu sunt înconjurat de iubire și moarte, de dragoste, de adevăr și nu există decât o singură încăpere pe care o locuim și pe care unii o numesc poezie: moment epifanic. Iar eu nu știu ce este poemul! Ceva ca să-l poți respira și să-l auzi respirând, îndeaproape respirând, ca o lacrimă a Pământului. Presupun că sunt 1001 moduri de a face poezia și fiecare dintre ele se potrivește perfect.”

Poeme

Mai bine știu

Dac-ar fi totul cum vrei
 Ar sta dorurile-n tei
 Cu glas lin și-un pic de-albastru
 Gândul de a fi, măiastru!
 A avea, rămâne gol
 Iar averea, rostogol.
 Dincolo de stări și fapte
 Stelele aprind în noapte
 Firul ce naște zglobiu
 Povești ce iubesc și știu
 Sfârșitul domol ce adoarme
 Tristeți orfane de toamne
 Dorințe puse-n izvoare
 Cu griji ce singure cresc
 Adorm , apoi rătăcesc
 Prin vise luată grămadă
 Din Timp și vremuri cu sfadă,
 Oprite-n zăpezile line
 Cu ochii-n Lumina ce pune în sine
 O pace deplină printre idei
 Și starea lui Iov, pentru atei.

Treime

Cum harpia-i gonită când vine-n cuib fără nimic
 în cioc
 Și gândurile-s la păstrare, în cel mai tainic loc
 Când văzul dintre lumi te doare și-i fără de noroc
 Luminile se ascund în ziduri care nu mai vor și
 porți.
 Dar undeva, deasupra, trei zei ne trag la sorți
 Pe noi, hoinari printre speranțe și cu regrete-n
 pumni
 Dorind doar vise să-mplănim de prin genuni.

Timp ascuns

Clepsidra-i plictisită și cu nisipul umed
 Amușină din zile amare, pe cele fără soț
 Ca să aducă-n față speranțe la negoț
 În drumul spre niciunde , încet, cu pasul șubred.
 Singur pe drum, un ucigaș de sentimente
 Prezentul-l ține ascuns, că-i prea răzbunător
 Cu vorba blând rostită, cu glas sonor, de-actor
 Își plânge din trecut, în taină, sublimele-i momente.
 Din stări și din speranțe ce încă stau și dorm
 Așteptarea în culori ce așteaptă să învie
 Privirea ca de gheață ce duce în sclavie
 Iubirea ce trecu și care-l doare acum enorm.
 Însă doar praful alb din stele, mai mângâie o clipă
 Tăcerea care speră în taină la visele-i mărețe

Dumitru Tălvescu

Întrun prezent prea putred și fără de tandrețe
 Pierdută de tot pe gânduri ce greu se înfiripă.
 Ucigașul de sentimente e tot singur
 Nostalgiile s-au dus pe rând, visele-i dispar,
 Pe față îi răsare un trist surâs amar
 Purtat printre iluzii, cu un final nesigur.
 Așa se-ntâmplă când visele-s ucise
 Trecutul ca și viața, încep să se împartă
 În zile calme, rămase fără soartă
 Purtându-te prin vremi, ca pe un sărman Ulise,
 Un ucigaș de sentimente ce plânge în culise.

Dorință

Lângă nori, trei gânduri de cenușă
 Se mângâie pe frunte de sar mereu scânteii
 Departele-i apropie tăcut printre doi tei
 Gonindu-i spre apusuri ce încă bat la ușă.

Liniștea își caută drum prin zile
 Lumina dintre clipe e gata iar de ducă
 Un pic de adevăr încearcă să aducă
 Dintre iluzii sterpe, doar împliniri umile.

Priviri nefaste sparg în patru doruri
 Invidii și minciuni învăluie în falduri
 Intenții de mai bine, de neoprit în ziduri
 Dar care sunt primite cu brațe largi, în ceruri.

De unul singur, doar trecător prin vremuri
 Îmi port cu greu povara de simțiri și pace
 Dar luminat de înțeleșuri, ignor tot ce nu-mi place
 În drumul spre niciunde, spre unul dintre țărături.

Sete

Epitaful fericirii, atârnat în clești
 De sus privind, de unde nu vin vești
 Ci doar imagini ce fură tot, din start
 Foamea cea crudă când zilele împart
 În două, trei sau câte vor
 Iluzii care-și caută umbra-n zbor
 Peste-un pustiu strivit între speranțe
 Sub vremuri tulburi, fără de nuanțe
 Ce-aduc aproape, de printre dorinți
 Doar clipele ce stau cumiți
 În așteptare sub un văl de nea
 Iubiri uitate în amurg de stea.
 Ca om prea simplu și cu regrete mii
 Încerc să-mi port în lume doar gândurile vii
 Punând între secunde doar piedici și s-aduc
 Dintre nădejdi, pe cele ce produc
 Iubirea cea deplină în tot și pentru toate
 Iar dintre regrete, doar dorul să m-adape.

Iluzia înțelegerii

Din nou, de printre gânduri ce nu-s încă dorințe
 La fel cum vântu- îmbracă ploile în picuri
 Un gust al dorului uitat de trebuințe,
 Se-așează peste mine în taină și cu tâlcuri.

Și caut degeaba, s-aduc în fața vremii
 Cenușa unui timp ce încă n-a murit
 Să mai pricep un pic din soarta lumii
 În goana printre ani, mereu nedumerit.

Toamnă

Visele ei caste aduceau frunzele jos
 Iar pădurea dormea sub stratul arămiu
 În timp ce mâinile noastre tremurânde
 Căutau conturul obrazilor
 Vântul adia printre sentimente
 Croind umbre vesele copacilor din jur
 De niciunde izvorau cântece
 Abia le prindeam în palme
 Ceața dimineții ardea culorile
 Privirile ni se topiseră de dor
 În calmul zilei născânde
 În umbra firavă a toamnei
 Sărutul nostru zâmbea nenunțit.

Toamnă nostalgică

Nu era vorba de stare, ci de chip

Îi stătea drept, ca lumina de zi spre amiază
 Toate gândurile se împleteau simetric în privirea ei
 Căutând taine, printre copacii goi.
 Apoi toamna a trecut prin ea
 Zâmbetul ei era nesfârșit
 Contopit cu zarea în care se certau doi nori.
 Frunzele au început să-i vorbească
 Au adus mai aproape vara trecută
 Timpul fără nori înecat în albastrul senin.
 Culori care dormeau acum pe câmp, în vis
 Se întreceau să-i spună cât e de frumoasă.
 În lumina blândă a apusului sosind
 Ochii ei căutau trecutul. Imaginile ascunse în minte
 Plecau spre un adăpost bun și cald.
 Nimic nu vedeam în jur, numai silueta ei măreață
 Înălțată pe soclu din săruturi
 Veghea la timpul incert al zilei de mâine.
 Ținându-mă de mână, prezentul era în mine.
 I l-am oferit cu tandrețe.
 L-a privit, lăsându-l pe covorul de ghindă.
 Pielea ei albă, sidefie, strălucea în timp
 Orele se opriseră din mers, minutele zâmbeau
 În lumea cernută printre doruri
 Speranțele mele o iubeau pe ascuns

Nedumerire

Răspunsurile stau în adânc, ascunse.
 De unde vine chemarea, căutarea, înălțarea
 Din ceața incertitudinii, necuprinsă.
 În așteptarea luminii,
 Drumul înțelegerii
 Șerpuiește-n meandre spre necunoscut.
 Sinele, alungat din beznă, e cuprins de remușcări.
 Iluziile plutesc ca niște fantasme aurii
 Vorbele își caută sensuri.
 Noaptea e pauza dintre sentimente
 Lumea întoarsă spre absolut
 Unde ninge în vise cu speranțe
 Trezind diminețile cu regret.

Spleen de iarnă

Ostentativ, gândurile își lasă copiii în pace
 Zilele zdrențuite se tânguie nebune
 În muzica oarbă a iernii ce vine.
 Frunzele fug pe drumuri spre șes
 Acolo, sub vânturi își tânguie doruri.
 Mirarea se-ascunde de frig
 Își cere răgaz pentru vise ce nu vor să vină.
 Dorinți ne-mplinite petrec în tăcere
 E iarna prea vie acum, la-nceput
 În neaua orbită de alb și de viscol
 Urmele pier în neant fără urmași.

Nicanor și omul de hârtie cu coperți de carton sau Un altfel fel de a filtra lumea

Constantin Dram

(idei, sentimente, persoane, personaje, stări)

Am mai spus-o și în alte ocazii. De ceva vreme, mai cu seamă în cei mai apropiați zece ani, poeți de marcă își fac nume și re-nume în proză, în eseistică, în critica literară, unii confirmând semne mai vechi, alții fiind pur și simplu surprinzători, în sensul cel mai bun al cuvântului. Este și motivul pentru care am ales acum să mă refer la o recentă apariție editorială semnată de Mircea Petean, *Nicanor, ultimul om* (Limes, 2014). În ceea ce îl privește pe poetul cu pornire echinoxistă, lucrurile sunt evidente și poziționarea sa în istoria literaturii române clară; cartea recentă (chiar dacă nu e prima „abatere” a poetului de la normă, Mircea Petean semnând, împreună cu Andreas Welmann, un interesant roman epistolar, *Cartea întâlnirilor*) trimite însă spre un alt câmp de discuție, profitabil și incitant, confirmând remarca făcută la început, printr-o știință meritorie a facerii cărții și printr-o modalitate cu totul deosebită de a filtra lumea, de a o asculta, de a scrie despre ea.

Într-o „dulce” regie de stil clasic, cartea pornește cu un pandant ce introduce artificul manuscrisului găsit, făcându-te să mai sperii într-o veche scriitură: „Făcând curat în garsoniera unde Nicanor și-a dus traiul la bătrânețe, menajera sa a dat peste niște terfeloage pe care scria *Caiet sinucigaș 1, 2, 3* ș.a.m.d. Bineînțeles că, negăsindu-le nici un rost, nu a făcut totuși prostia de a le arunca la gunoi, ci le-a predat unuia dintre prietenii săi de cafea. Omul de hârtie cu coperți de carton a socotit că textele de acolo, sau măcar o parte dintre ele, merită a fi cunoscute de toată lumea. Așa s-a născut cartea aceasta. Este un mic omagiu adus *ultimului om* care știa citi urmele rostirii pe albul tăcerii.” Doar că toate se petrec altfel, într-o carte ce caută substanță și haină nouă, pe canavaua prefacerilor, re-facerilor, așa cum e lumea de când e ea. Desigur, prima întrebare se leagă de numele personajului Nicanor: fără să uităm de puternicul personaj omonim din *Toamna patriarhului*, cel puțin după tradiția creștină, acesta este un nume care trimite la unul dintre cei șapte diaconi ai creștinismului timpuriu; în timp, o mulțime de ofițeri păgâni, ca și o serie de personalități ale lumii moderne aveau să poarte numele, fără ca personajul

creat de Mircea Petean să creeze apropieri oarecare explicite. Povestea croită în pandant îl prezintă pe Nicanor ca situat între ascultare și rostire. Produs al unui sătuc transilvan, crescut în „duhul blândeții, în ascultare și rugăciune”, cu treceri prin copilării și adolescențe ce l-au livrat integral „literei plumbuite”, retrageri din lume determinate de „eșecul repetat”, cu revenirea între oameni, de dorul „rostirii”, întoarcere ce presupune transformarea, la bătrânețe, a cafelei în *templu* și, totodată, oficierea unei religii pe măsură, aceea a *întîlnirii*. În calitatea sa de „ultim om”, lucrurile sunt încurcate și, vrînd-nevrînd, plasabile sub semnul echivocului (Senzația că e *ultimul om*, care nu există decât ca proiecție a sa într-un viitor cețos, tenebros, incert, s-a accentuat.) Dezvoltarea ulterioară a cărții trimite, fără echivoc spre autor/ narator/ personaj și toate ar fi simple, dacă spre finalul volumului nu ar fi inserat un text ce pare să rezolve sau, mai degrabă, să încurce aparenta identificare, fără rost de altfel, deloc benefică într-o asemenea alcătuire. Textul se cheamă, nici că se putea mai bine, *Nedumerire*: „Și pentru că tot veni vorba/ cine mai e și Nicanor asta?/ Alterego-ul poetului Petean? Un erou de ficțiune?/ (Mi se pare c-am citit despre el cel puțin într-o scriere/ de-a unui prozator sud-american.)/ Un sfânt?/ o combinație între un literat, un vagabond/ și o pagină de ziar?// Cin` să fie? Cin` să fie?/ O să fie-o bucurie!...”

Desigur, o bucurie. O bucurie ridicată de un text foarte bine strunit, un text care, departe de a fi doar o sumă de „însemnări”, se arată a fi mai degrabă o alcătuire provocatoare, un fel de joc gen caleidoscop, fiecare fațetă avînd irizări particularizate și transformîndu-se, totodată, într-o fantă (în sens nichitastănescian) spre lume și către narator. În același timp, e o ars combinatoria ce arată fețele multiple ale naratorului/ naratorilor/ poetului/ poezilor/ criticului/ criticilor; finalitatea e aidoma cu a afluenților ce se unesc în fluviul curgînd mereu egal cu sine însuși, fără să marcheze aportul separat al apelor, independente, nu cu mult timp înainte de vărsare. Așa că, după cum foarte nimerit sugerează acel

text dinspre final, *Nedumerire*, dincolo de întrebările inerente, mult mai de interes ar trebui să rămână acea bucurie, stare ce ne amintește de finalul din *Numele trandafirului*, în care se statuează că doar ceea ce rămîne simbolic *rămîne*, pentru totdeauna, dincolo de efemerul supus morții materiale.

Nicanor, personajul lui Petean, e croit în așa manieră, că nu poate fi înțeles fără raportarea permanentă, într-o necesară și suficientă contiguitate, la celălalt personaj emblematic (desigur, dacă nu ar fi *nedumerirea* finală, cele două personaje sunt unul și același), adică la „Omul de hîrtie cu coperti de carton”, cel care are ingrata/ complicata/ nobila misiune de a primi manuscrise și de a le hotărî ieșirea în lume sub formă de cărți. Dar mai e și „Călătorul de profesie”, și „Misitul” și „Sihastrul”, ipostaze ale jocului de care aminteam mai sus, într-o regie care a făcut/ face esența vieții lui Nicanor și care se numește simplu, *religia întîlnirii*. Într-o altă abordare, mai întoarsă spre romantism, s-ar putea vorbi despre un mit al auto-căutării, operațiune ce se concretizează în întîlniri succesive cu ceea ce într-o terminologie veche, creștină, se chema „ipostasis” și, adeseori, era altceva decît „fisis”. Oricum, cu o vorbă dragă naratorului, avem de a face cu un „vistiernic al întîlnirii”, ceea ce nu poate să nu ne ducă cu gîndul la acel „vistiernic de vieți”, cu rezonanță unică în toată marea poezie românească.

Dincolo de anumite „notații disparate”, fiecare secvență din componența volumului vede și aude un pic dintr-o lume. „Ascult și re-povestesc” se spune într-o „notație dispersată” și procedeul ține de o anumită poză hîtră a naratorului care, în șansele multiple de expresie pe care le are la îndemîna, știe să fie sentimental, caustic, ironic, îngăduitor, malițios, revoltat, debusolat, amnezic, atoateștiutor, toate formulele concentrîndu-se pe spații de două-trei pagini, unele avînd în spate posibilitatea (abandonată) de a se re-dimensiona în proiecte epice de anvergură, altele simțindu-se foarte bine în acea stare a esențelor bine distilate, care știu să spună totul în cuvinte puține, bine găsite. Astfel, un text din prima categorie este și cel intitulat *Sala pașilor pierduți*, o scurtisimă despre un spațiu prea puțin exploatat în ficționalul epic actual: ar fi de efect un roman ridicat pe un material ce surprinde gradarea așteptării „pe cele mai jechoase coridoare și-n sala de judecată puturoasă și supraaglomerată”, așteptare corelată cu teroarea căutării de acte care lipsesc spre a configura un anume dosar mare. De cealaltă parte,

textele care își sunt suficiente în concentrarea lor sunt mici bijuterii de gen, cum ar fi poezia convertită epic *Un cuplu de zile mari*. Naratorul (în acest caz Misitul) devoalează din meandrele sufletești ale unei întîlniri artistice, care se dovedește a fi altceva, mai precis „o minune”. Vorbitorul, un nonagenar care reușește să înfioare asistența, obosește și pare a opri miracolul dar atunci, notează textul se întîmplă altceva și aici începe convertirea discursivă: „Atunci ea s-a apropiat. Pe nesimțite. L-a învăluit în vorbe protectoare, în tăceri luminoase. Se uita la el ca la un zeu abstras căruia încerca să-i redea memoria și interesul pentru lumea care ieșise din mîinile lui lucrătoare. // Doamne, mi-am zis, alții își dau în cap cu securea, se spintecă, se batjocoresc, se spurcă, se disprețuiesc, înnebunesc de durere sau își pun capăt zilelor; se refugiază în tăcere și uitare sau își iau lumea-n cap. // Doamne, am zis, închi-de-i pe amîndoi într-o boabă de chihlimbar și lasă-i să plutească astfel în apele memoriei: uniți printr-o infinită grijă a unuia față de celălalt, printr-o neversimilă tandrețe! // El nouăzecist, iar ea optzecistă. .../ Fă-le, Doamne, loc în rai!”

Mai sunt și texte cu valoare de judecăți, cugetări inflexibile și definitorii. Pe teme diverse, politicul și administrativul neputînd fi ocolite; în *Autoritate și putere* putem vedea un astfel de exercițiu. Dar spațiile favorite sunt cele populate de semenii din breaslă (uneori preferîndu-se trimiteri voalate, simbolizate, alteori referințele fiind nemediate) sau cu oamenii obișnuiți. Felul în care sunt aceștia surprinși de scurtissime ar merita o lungă discuție, separată; nu pot însă să nu amintesc cîteva dintre ele: *Acești copii copii de la bloc și mașinile lor zbîrnîitoare*, *Cotidiene*, *Un povestitor neaș* și multe altele. Mai sunt apoi textele în care naratorul intră în dialogare cu personaje, cu semne cunoscute ale civilizației vestice, cu regimul parabolic, toate derulîndu-se într-o carte care, păcălindu-te întîi că ar putea fi un jurnal oarecare, o sumă de notații de caiet, se dovedește a fi un altceva, o alcătuire de calitate, o provocare intelectuală și etică, într-un început de veac care, dacă nu este ceva mai atent cu sine însuși, nu se știe cît va mai putea da răspunsuri punctuale, nici în literatură, nici dincolo de ea.

Deocamdată însă, rămînem cu „bucuria” enunțată în textul *Nedumerire: Nicanor, ultimul ome* o carte de referință ce trimite spre un autor pe măsură.

Convorbiri literare, nr. 1/ 2015

Jurnal de front: Vulturii românilor

Radu Cârstoiu

Trecuți sunt ca un vifor doi ani însângerați
Peste comunitate la poale de Carpați.
Peste-a Șușiței vale se agață răsfirate
În umbra libertății patru gorjene sate.

Sub nucii seculari și bolțile umbroase,
Se ancorează-n stâncă înșirui de case.
Ascunse sunt privirii căci fiecare vatră
Se înconjoară-n ziduri cu temelii de piatră.

Iar casele răzlețe au garduri cu uluci
Și-o ușă mică-n spate, sunt case de haiduci.
Portița cea din spate, legată să n-o fure,
Continuă poteca ce duce spre pădure.

Pe malul stâng al apei, cândva, la o răscruce,
Pe unde negustorii spre Straja se pot duce,
Pe cărării ascunse de vultur bicefal,
Treceau turme de vite mânate spre Ardeal.

Sub nucul uriaș, la umbra lui cea deasă,
S-a ridicat un han de-odihnă și de masă.
Sub curpenul de vie e locul de popas
Și loc de întâlnire, și Curpen a rămas.

Acesta este satul, pe firul unei văi,
Ce încă poartă doliu după eroii săi.
Părinții și bunicii, cu toți vreo doisprezece,
Au pus întâi în fapte: Pe-aicea nu se trece!

Patrule inamice ce în capcane-ncap
Pe ulițele strâmpte rămas-au fără cap.
De-aceea ocupanții, exemplu spre-a fi dați,
I-au adunat în curte și-au fost executați.

Și luptele cumplite au strâns atâta moarte
Că-n aspra-crâncenare doar moartea îi desparte.
Pe inamici i-au strâns și-n groapă, sub un mal,
I-au pus pentru odihnă în vârful unui deal.

Spre-aducere aminte, o floare-a le aduce,
Au ridicat deasupra o uriașă cruce,
Că doar și ei sunt oameni, copii Domnului,
Și s-a numit de-atuncea „La crucea neamțului.”

Acum e pace strâmbă, de-ai noștri aliați,
Pentru vremuri grele am fost abandonați.
Copleșiți de număr când vitejește-am stat,
Să nu ne pustiască, vremelnic, ne-am predat.

Se-ntorc învingătorii învinși de la război,
Cu hainele în zdrențe de vânturi și de ploii.

Atâtea răni în lupte le sunt spre vindecare,
Dar rana e în suflet și sufletul îi doare.

Plecat-au pentru frații robiți de cei străini,
Dar se întorc acasă puțini, tot mai puțini,
Că-așa le fuse soarta uitucă și nedreaptă,
Dar satul cu speranță pe fiii săi așteaptă.

La Grozăști acasă e-un pic de bucurie;
Sunt patru fii și gineri căzuți la datorie,
Dar din cei șase ce mers-au la război
Acum, în prag de vară, s-au mai întors doar doi.

Vasile e mezinul, de trei luni a venit
Și-aduse cu el vestea că Radu e rănit.
Că patru schije haine, răzlețe de obuz,
I s-au oprit în tigdvă, în luptă la Oituz.

Că l-a-ntâlnit la Iași, în hal fără de hal
În luptă iar cu moartea pe patul de spital
Și că Regina Maria, ca înger devotat,
I-a insuflat speranțe, nu l-a abandonat.

Pe poarta dinspre câmp, părănd o arătare,
Cu hainele prea largi și-o pălărie mare,
Scăpat abia de moarte prin Pronia Cerească,
S-a întors târziu și Radu la casa părintească.

Aicea stau cu toții și chiar din primul an,
În casa lor cea nouă e comandament german.
Dar că, la primărie, de parcă-ar fi vendetă,
Pe cei întorși acasă îi cheamă la anchetă.

Până târziu în noapte, prieteni și vecini,
Venit-au să le spună că nemții sunt haini
Și bine-ar fi să spună, cu hotărâre-n glas,
Ca ei, pe front, cu arma, în nimeni nu au tras.

A doua-zi-mbrăcați în hainele curate,

Cămașa și nădragii, de cânepă sunt toate,
Cu capul gol, ca doliu, opincile-n picioare
Și cu chimirul dacic în loc de cingătoare,

Urmați de la distanță de rude și de frați,
Intrau în Primărie spre-a fi ei anchetați.
La masa grea de lemn, ursuzi să-ți dea fiori,
Cu registre-n față stau cinci anchetatori.

În centru-Comandantul, un ofițer semet,
Ce pare că pe viață el nu prea pune preț,
Doi plutonieri de-o parte c-o mimică naivă,
C-un maldăr de dosare, ce caută în arhivă.

Loțiitorul, miop, cam gras și îngâmfat,
Conducea ancheta cu rânjetul forțat.
Alături, pe un scaun, în slujbă la prusaci,
Stătea un trădător cu muncă de tălmaci.

Îl luară-ntâi pe Radu cu nume și prenume
Și din ce unitate, tot ce le poate spune.
Apoi la care lupte el a participat
Și pentru care fapte el fost-a decorat.

Ori dacă-n lupte-a ucis pe cineva?
- Pe toți dușmanii ce-au stat `nainte mea,
Că doar n-am mers la nuntă, și nu fără temeii,
Căci năpădit-ați munții și munții sunt ai mei!

Opsprezece Gorj, e regimentul meu,
Și m-am purtat în luptă cum vrut-a Dumnezeu,
Dar n-am uitat vreodată de morți și de urmași
Și înfruntând prezentul n-am fost vreodată laș.

Întâi trecut-am munții și mers-am triumfal
Că ne-așteptau cu flori toți frații din Ardeal.
Armata austro-ungară, obeză și trufașă
S-au retras în fugă, și fuga este lașă.

Nepregătiți de luptă, deși trecut-au anii,
Noi încă purtam flinte de când cu otomanii.
Muniția puțină ne cam ținea în loc
Și armele ZB trăgeau doar foc cu foc.

Dar iuți precum e șoimul, în sunet de trompetă,
Atacam în trombă trecând la baionetă
Și doar de-o lună, două de-atât eram datori
Eliberând Ardealul de-ai săi năvălitori.

Dar într-o dimineață, când nu ne-am așteptat,
C-o altă forță pe front ne-am confruntat
Disciplinată-n luptă, dotată și vicleană,
Ne-a copleșit în toate armata cea germană.

Aveau mitraliere și bine îndrumați,
Iar ofițerii lor erau printre soldați.
Scuipau atâtea gloanțe în noi, fără-ncetare
Și cădeau ai noștri ca brazii sub topoare.

Copleșiți ca număr de năvăliri nomade,
Le răspundeam cu moarte ascunși în ambuscade.
Mai câștigam și arme că nu aveam destule,
Hârțuind dușmanii în lupte de patrule.

Linia de front, mereu fiind schimbătoare,
De la comandant primii însărcinare,
Că, șef fiind de patrulă, să merg să cercetez
Pe unde-i inamicul, apoi să raportez.

Cum cerul spăla munții-n burăuci și-o ploaie rece,
Eu am condus patrula, cu toți, doar șaisprezece.
Apoi în dosul Străjii, fiind inferiori,
Ne-am răspândit cu toții în lanț de trăgători.

Acolo-ntr-o poiană, de noi ne-având habar,
Campase-un regiment de luptă austro-ungar.
Caii pășteau alături și niște santinele
Fumau să-și piardă timpul gândindu-se la stele.

Atuncea năvălit-am cu strigăte de uraa..!
Amplifica ecoul de mii de ori pădurea,
Trăgeam în plin de-obidă și singurul cuvânt
Revărsase iadul și moartea pe pământ.

Și au fugit cu groază pe caii ne-nșeuai
Cei mulți doar în izmene și s-au făcut scăpați.
Vreo douăzeci dintr-înșii, mai grași și mai bătrâni,
S-au predat în grabă cu flamuri albe-n mâini.

Un plutonier în vârstă, mai gras și mustăcios,
Cum îi salvasem viața, din buzunar și-a scos,
Și cele două ceasuri gândite ca simbrie
De-argint și unul de aur a vrut să-mi deie mie.

Să spun cum la Porceni, fiind încercuiți,
Pe firul apei noaptea trecut-am neclintiți,
Ori cum în munții mei sub fiecare fag,
Am lăsat în urmă al morților șirag.

Așa până-n Moldova, un pas după alt pas,
Lăsând în urmă moarte, cu lacrimi ne-am retras,
Dar n-am fugit ca lașii și voi vedeți prea bine
Că-am stat în demnitate și nu ne e rușine.

Stabilizat-am frontul, cum știți, la Mărășești,
Punând la grea-ncercare oștile nemțești.
Mărăști, Oituz și munții, așa precum se știe,

De-a noastră vitejie stau pururi mărturie.

Sleiți de-atâtea lupte, al nostru regiment
Pleca spre-a se reface pe alt stabiliment,
Dar nemții spart-au frontul, la poala unui deal
Săpatu-și-au tranșee în locul ideal.

Și noi înaintam fără-a băga de seamă
Că ne-așteptă acolo a morții reci capcană.
Eu mergeam în urmă vorbind cu colonelul,
Când peste noi deodată s-a prăbușit tot cerul.

Trăgeau cu toți deodată la foc încrucișat
Și noi pierdeam în iadul, soldat după soldat.
Atunci ocolind dealul m-am dus într-un clănțău
De parcă-l așezase anume acolo Dumnezeu.

Și cu mitraliera, privind ca-ntr-o copaie,
Eu semănat-am moarte-n rafale ca de ploaie
Și nu era scăpare nici umbră a fi de nor,
Doar eu eram și moartea suiți deasupra lor.

Patru sute arme de prin tranșee am strâns,
Șase mitraliere, muniție de-ajuns
Și-atâtea furnituri, cât unitatea mea,
Nici măcar în vise n-ar fi putut spera.

La Țău Golaș lăsat-am obidă peste ani,
Atâta doliu-n suflet și-atâți copii orfani
Și de atunci mă doare din ce în ce mai des,
Dar Dumnezeu mi-e martor că n-am avut de-ales.

Doar doi din ei scăpat-au fugind din salt în salt
Trăgeam și cădea unul, dar fugea celălalt
Și i-am lăsat în pace cum vrut-a Dumnezeu!
- Unul, caporale, a fost cumnatul meu!

Dar fratele cel mare n-avu acest noroc
E printre cei căzuți, azi știu în care loc,
Mai zise Comandantul; privirea sa de gheață
Parcă se topise în lacrimi mari pe față.

Tăcerea se-așternuse și-n mod înșelător
De-a valma stau călăii cu victimele lor.
Războiul nu aduce vreun bine nimănui,
Cu toții sunt de fapt doar victimele lui.

- Apoi, mai zise Radu, ne refăceam moralul
Și-n linia întâi ne-a-nlocuit muscalul.
Ne odihneam cu toții pe malul unui râu,
Cei tineri au intrat în apă până-n brâu,

Când nemții spart-au frontul și-ai noștri aliați,

Prin non-combat veneau cu nemții amestecați.
La strigătul de luptă, prea goi sau în izmene,
Cu furia întregă ce clocotea prin vene,

Cu sacul de cartușe și armele în mâini,
Dezlegat-am iadul și moartea pe străini.
Hălăduit-a moartea, omori sau poți să mori
Și n-am putut alege dușmani de dezertori.

Linia de luptă târziu am câștigat
Și-o liniște confuză pe front s-a așezat.
Deasupra noastră un soare de cuptor
Făcea tranșeul nostru un iad îngrozitor.

Alătura de noi, anini fără de milă
Își lăsau la poale o umbră inutilă.
Eu m-am suit într-unul ca pentru-un timp măcar
Din crengile lui rupte să facem un umbrar.

Dar un obuz, deodată, un pic deasupra mea,
Venind de nicăieri, având sclipiri de stea,
A rătezat copacul și suflul lui turbat,
Surzit și plin de sânge, de sus m-a aruncat.

Ajuns printre răniți spre-a merge la spital
M-a luat cu-a sa mașină chiar domnul General
Și-n lunga-mi noapte de luni și luni de zile,
Pe patul de spital, în clipe dificile,

Doar Maica Preacurată m-a întărit mereu
Și m-a-ngrijit Regina și Bunul Dumnezeu.
Chezaș am pus Fecioarei că-ntreagă viața mea,
Biserică de piatră în sat voi ridica.

Acum privind în urmă, nu-i locul disperării,
Sunt vlăguit în lupte, dar sunt în slujba țării,
Că tot ce lași în urmă-ți, în drum spre țintirim,
E proba demnității trăită la sublim!

- Dar tu, Vasile, spune parcursul tău!
- Eu am plecat sergent la Optsprezece Greu.
Prezent la datorie, doar Dumnezeu Preabunul
Mai știe câtă moarte am semănat cu tunul.

Apoi la Turtucaia, între pământ și ape
Cu turci, bulgari și nemți cât nu puteau încape,
Am tras razant cu tunul de s-a-nroșit de foc,
Dar copleșiți de număr, rămași fără noroc,

Spre-a nu cădea și tunul cu trupa laolaltă,
Luând închizătorul, l-am aruncat în baltă.
Și neavând de-ales, fiind împresurat
Cu cei rămași în viață, cu toții ne-am predat.

De-acolo, șapte zile, mereu înspre apus
Pe pământ bulgar, spre munte ne-au tot dus,
Iar eu și-un brăilean, în munte, pe-nserat
Ne-am aruncat în râpă și-așa am evadat.

Opt zile, morți de foame, pe jumătate goi,
Am făcut doar noaptea tot drumul înapoi
Și Dunărea în noapte, știind că n-am să pot
M-a ajutat colegul de am trecut-o înot.

Am reintrat în luptă alături de ai mei
Că țara-avea nevoie de toți soldații ei.
Chiar apărând cu sânge glia cea rămasă
Venit-a pacea strâmbă și m-am întors acasă.

- Domnule Comandant, ne întrebăm, cum pot
Să lase-atâția morți, că se confirmă tot.
Și-apoi, deși învinși, privirea lor semeață
Parcă ne sfidează, când ne privesc în față.

Dar totul se schimbase, privea spre amândoi,
La câtă cerbicie tumultă în eroi,
Frumoși în sărăcie, bărbați adevărați:
- Le-am ocupat căminul și suntem nechemăți.

Și i-au condus la poartă, c-un sentiment ciudat
Că nu acceptă pacea, că nu s-a terminat
Si-au zis cu resemnare, privind în urma lor:
- Sunt vulturi fără frică și-s ai românilor!

Curpen, 9 august 2015, la aproape 100 de ani,
scrisă în memoria lui Radu Cârstoiu din familia
Grozăștilor

Fascinantul Ion Barbu/ Dan Barbilian

Barbu Cioculescu

Sub acest titlu, lectorul este avizat că va avea în față două personaje într-o unică întrupare și identitate, iar de la primele paragrafe . acestea semnate de dl. Ion Papuc, în prefața intitulată „Ion Barbu în actualitate” se va adânci într-o sinteză privind viața și opera atât a poetului, cât și a matematicianului, cu anume aplecare către cel de al doilea personaj, adică Dan Barbilian. Problema era că atât unul, cât și celălalt sunt bine și de mult cunoscuți, cercetați, trecuți în canon, de vreme ce, de la apariția chiar a „Jocului secund”, o nouă eră s-a deschis liricii românești, gloria literară intersectându-se cu aceea, mai târzie, dar nu mai puțin acceptată, științifică. Cum însă cartea lui Sorin Popescu apare într-o colecție dedicată ineditelor, înscriindu-se în lotul totdeauna binevenit al contribuțiilor documentare, același lector, parcurgând cele opt ample capitole, va descoperi cu satisfacție în paginile bogat ilustrate nu numai acte și documente, scrisori, însemnări, trimiteri memorialistice, ci și pertinente analize ale unui pregătit exeget. Magnifică personalitate, cu admirabile înzestrări în domenii afine, dar independente, petrecând între naționalitate și raționalism, pendulând între absoluta verticalitate și umila supunere la autoritatea cotidianului, Ion Barbu și-a uluit contemporanii prin bruștele sale schimbări de umoare, capricii, ieșiri cu nex causal în bazarul bizarului. Dl. Sorin Popescu ni le explică însă, nu fără o anumită pioșenie. Dar în perfectă cunoștință de cauză.

Îmi voi permite aici inserarea unei amintiri personale, ca unul care l-am avut în față pe Ion Barbu, vecin la câteva străzi de casa părintească, încât ne-am încrucișat pașii la mai multe vârste. Și l-am auzit pe tatăl meu vorbindu-mi adesea despre unul din prietenii lui apropiați. Elev în clasa a doua de liceu a șasea, în ordinea actuală, mă întorceam de la liceul Gheorghe Lazăr unde învățam, veneam cu tramvaiul 14, care întorcând la Cotroceni revenea spre centru trecând pe strada Carol Davilla, unde locuia Ion Barbu. În înghesuială, m-am trezit chiar lângă Ion Barbu, care m-a remarcat. M-a întrebat, amabil, dacă îmi plac matematicile, iar apoi, mai precis, care e materia mea preferată. I-am răspuns că istoria.

Ce perioadă studiam? Evul Mediu, îmi plăcea?

Nu, am răspuns. Dar de ce? Pentru că a fost o perioadă de fanatism, de intoleranță religioasă, de devastatoare războaie, cu masacre de popoare, un ev de bigotism și superstiții, de murdărie, ciumă șcl. Mă ascultam vorbind, eram în perioada notelor mari. Omul s-a înroșit dintr-o dată, l-am simțit cuprins de mânie, m-a apucat spaima. Taică-tu ți-a spus asta, ca să mi-o spui mie, mi-a strigat, pe când tramvaiul trecea de stația la care trebuia să cobor. La cealaltă, unde am coborât împreună, Ion Barbu a început să-mi țină o lecție, ce zic, o prelegere despre înalta spiritualitate a Evului de mijloc, despre catedrale, filosofi, sfinți, se înflăcărase, învârtind un baston gros, de genul ciomagului, de care nu se despărțea.

A fost prima lecție în zona dualității faptului istoric, moment de neuitat. Să-mi fi scăpat această esențială deschidere, încă mi-ar fi rămas în memorie radiantul energetism al mentorului ocazional. Cartea lui Sorin Popescu ne înfățișează chipul unui om egal parcă temperamental și conceptual, totdeauna însă în tensiune. Chiar și pentru un lector mai placid, a scotoci prin arhiva rămasă de la Ion Barbu. actualmente, după cum aflăm, în proprietatea exegetului său, de profesiune jurist și fan al poetului/ matematicianului, a intra în dosarele actelor de stare civilă a familiei Barbu - Barbilian, pe trei generații, cu reproduceri și lămuriri, a avea acces la corespondența respectivă, din țară și străinătate, este un privilegiu

rar numai corespondenții din străinătate ai profesorului Barbilian, cu toții matematicieni vestiți, sunt în număr de douăzeci și unu! Practic, nu rămâne necercetat nici un ungher al existenței, nici o latură a operei barbiliene, viață și operă studiate în mediul de existență și de creație. Ne aflăm, adică. în fața unei monografii.

În situația însă a aceluia atât de cunoscut caz în epocă, unde pentru unii domină omul de la cafea/crâșmă/ tractir, iar pentru alții inițiatul/inspiratul / savantul caz deznănd o structură duală aci rece rațională, aci ardentă până la absurd tiparele explodează, analistul se vede silit la o opțiune.

A domnului Sorin Popescu a fost una academică, ocolind anecdoticul, preferând formulările vătuite pentru împrejurări de violență expresie, formația d-sale de jurist fiindu-i de un desăvârșit folos. Dar, oare, am întinde prea mult coarda amintind de acea notă scrisă de Șerban Cioculescu, de noi publicată cu ani în urmă, în care criticul își întocmise un memento. în vederea unui text lărgit și unde notase câteva zeci de întâmplări de pomină al căror erou a fost Ion Barbu? Criptice, notele deznău doar actanții. Subiectul mai multor dintre ele nu-mi era străin.

Cu toate schițau portretul extrem de colorat al unui om ieșit din comun. În posesia unei morale proprii, dar întru totul convins de excelența comportamentului său unitar, de-a lungul vârstelor. Să-l cităm vorbind despre vandalul nebagător de seamă și priapic, care voi fi fost pe la paisprezece ani și mulți din păcate peste acești ani.. A-i face însă un reproș domnului Sorin Popescu de a nu fi lunecat pe această pantă ar însemna a nu ține cont de ceea ce dânsul și-a propus, portretul unui fascinant creator. Meritul său personal este de a fi transformat o arhivă într-o monografie.

Pornind de la istoria familiei, chipul părintelui apare în întreaga-i însemnătate, capitolele dedicate tinereții eroului, amorurilor sale, creației literare sunt cuprinzătoare, în voita lor lapidaritate.

Aventurile cele mai importante poetul și le-a imortalizat, bătrânul muribund afirma a fi avut în viață cinci mii de femei, cifră a unui delir statornic. Cu vorbele dlui Sorin Popescu: .este cert că erosul îl stăpânea într-o măsură considerabilă..

Date de cel mai viu interes ne sunt furnizate despre profesorul Ion Barbu, despre relațiile sale cu marii matematicieni din țară și din străinătate.

corespondența ocupă o mare parte din volum. Invitat la congrese la Praga, Oslo, Baden-Baden, unde ia contact cu cele mai înalte spirite matematice, Ion Barbu ține prelegeri universitare la Hamburg, Göttingen, Münster, Hanovra. Asociația oamenilor de știință din România îl alege secretar general, urcă treptele învățământului universitar, își păstrează catedra și în timpul comunismului, grație solidarității colegilor care-l prețuiesc.

Cei dintre lectori care au avut relații întâmplătoare cu matematicile, păstrând anilor de școală o amintire mai degrabă rece, nu-l vor putea urma pe autor pe amănunțitele căi ale cunoștințelor matematice ale lui Ion Barbu. ale inovațiilor sale, ale geniului în cea mai pură dintre științe. Vor dobândi, oricum, buchetul de noțiuni fără de care creația lui Ion Barbu ar rămâne pentru ei un mister. Nici autorul rândurilor de față nu excelează în materia abstractă a elementelor teoriei numerelor, nu are idei de teoremele de monorfism și izomorfism la inel, mai nimic nu știe despre teoria lui Galois, precum niciodată n-a tânjit să trisecteze unghiul, să rezolve problema cuadraturii cercului sau să dubleze altarul lui Apollo din Delos, duplicarea cubului nu-i pricinuieste insomniile, însă această tristă stare de lucruri nu-l împiedică să admire înalte sfere ale unor preocupări, multilateralitatea unui geniu.

Mândru de a deține «arhiva Ion Barbu», dl. Sorin Popescu ne-o împărtășește, cu generozitate.

Sorin Popescu. Fascinantul Ion Barbu/Dan Barbilian, Edit. Monitorul Oficial, Colecția Indedit

Poeme

Doru V Fometescu

ETERNA REÎNTOARCERE ...

Un suflet uriaș fierbe-n exil \ntru nevoia de-a se întrupa printre frustrări tot așteptând umil \ «eterna reîntoarcere» la vatra sa...

Criza de dor s-a adâncit mereu \ lacrimă ascuns firavele iubiri .Din când în când,mă simt precum arheu și pe Altarul vieții,fac înrâuriri...

Mă- nvăluie o seamă de cuvinte, \cam aiurite dar cu seve verzi \cu un adverb nătâng cum «înainte «...ce naște fior - zeu peste zăpezi !

Într - un păienjenis de răutăți \o lume s -ar salva prin mângâieri -alege sentimente,Cale,fă- ți ! \împacă anotimp,crează, sper !

Un Suflet uriaș fierbe - n exil \ntru nevoia de-a se întrupa \ printre frustrări și simțământ subtil \ înalță astral,eternă PATRIA ! «Rezist» pe baricadă...

Eu nu plec de acasă,mai deloc, sufăr ca mod de a nu fi corupt !? pe cei care tot»fug»,vai,îi provoc la adâncimi de Neam grăbit și «rupt»...

MISTERUL UMBLA HAI-HUI...

Fir de iarbă /strop de ploaie /cine oare/vă închearbă / cine oare/vă îndoiaie?... /în universuri eterne/vă unește - Poezia/ vă dezbină neghiobia?! /în bătaia vântului /misterul viu se tot cerne/ și divin umblă hai-hui...

Transgresivari...

În viața asta jucăușă, orice cuvânt arde prin sens, apoi se preface-n cenușă...

și zace, și așteaptă pe un lut zălud, până când cineva, ceva, un sentiment, îl calcă și - l trezește din amorțire...

ori poate dintr-o călătorie către Sud!

Metamorfoze fără încetare

în crânguri de arbuști înmiresmați:

zefirul sufletesc admiră

cuvintele, păsări în zare

și murmură porunca, nu uitați!!!

Lăsați cocoșii în pridvorul porții,

să ne trezească și învioreze,

desprinși din coviltirul morții...

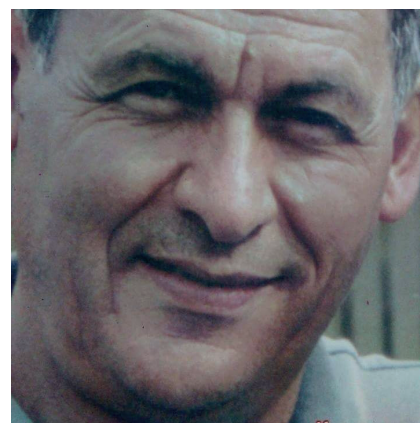
VREMURI de RĂCEALĂ...

La vremuri de aspră răvășeală,

se zbate liniște aflată-n pană...

cât banul generează fală -

domnește clipa cea vicleană !

Nu știu de ce fără de zări,
rămânem o deschisă rană...
tot așteptând sfinte mirări -
miresme de iubire suverană !

CLIPLELE, niște CAPCANE...

Clipe_zimți din arhetipuri
ciobind Timp vânător-albastru
În vârtej peste nisipuri
în frământări de sihastru...
sunt în astral nepotrivit.
singurătăți se-arată crude...
firescul e un gest strivit
de temeri, buruieni zălude !
cum să mai simți compasiune
într-un urcuș fără de milă ?
sterpe mirări, păcate brune
țin dor captiv într-o zambilă...
vremurile poartă toane .
progresul e gri-zăbăuc .
Clipele, niște capcane
pândesc din zborul unui cuc...

ALTFEL DE MANIFEST

În tine locuiește înger blând
dar și un demon camuflat
care se află în dispută...
câștigă jertfelnic figurat !
în mine există un demon
dar și un înger singuratec,
din când în când, într-un război...
pierde cel care-i mai zănatec !
un freacă ciclic se revarsă _
fior uitat de contemplare
prin echinox de primăvară,
surâde tainic viu sub zare !
muguri ne zăresc ca niște zei
și simt amestecul celest
cu lut aprins de ghiocel...
miracol, altfel de manifest !

POEZIA - ELIXIR PIERDUT...

Strănut la ce-i sordid, bolnav de poezie,
în căutarea unui elixir pierdut...
aer înmiresmat cu bucurie,
îmbrățișare cu etern sărut,
fior la clipă străvezie,
un fa diez de suflet renăscut _
poemul ,
acel leac pe care zei l-au vrut !

STRĂNUT la ECHIVOC...

Cât niște crize cognitive se rășchiră
și facem ce nu este de făcut...

Cultura digitală, tirană musafiră _
ne tot impune fluxul de iluzii,
umbre de echivoc și vrajă ce prefiră
fleacuri și derizoriu, evanescent, strănut
de piață rea, strigăt după perfuzii !...

JOC ÎNTRE CLAR ȘI ABSCONS ...

Eu dăruie înțeles cât să nu fiu uitat...
dar, alteori, mă prind în sentimente strănii !
amestec de țărână, fantasmă, celest filigranat
într-un destin tainic, brăzdat de epifanii -
cât cel ce simte mult, iubește și-i iertat ...

SENSURI ASPRE...

Sunt lucruri care nu se spun... Sunt chestii care
nu se fac
pe continentul intim, străveziu, \Cuvintele în pielea
goală, tac,
și lasă frenezii de prezent viu...
un "fuck" ca jalnic balamuc, o aventură prinsă în
derivă...
globalizând ștergi iureșul - izbuc
ori te cablezi la sterpe stări... colivă !
Prevestiri
Nu se mai leagă vis dintr-o privire,
ba, dimpotrivă se prevestesc nori,
căderi între năravuri și erori...
zaceri prelungi fără tămăduire.
Ne tot întindem cam provocator
uitând fărâma vie de iubire,
credința șchioapătă la biata fire
și neamul de-abia simte sărbători...
Ceva se frânge jos la temelie.
zănatec e imaginar ocult,
o spaimă biruie cum entropie
și se răcește dorul de demult...
vezi, păguboase timpuri rod vecie
când cel mai rău se-arată lumii, cult...

DREPTUL la INEXPLICABIL

Poezia de peste timp este «dreptul la inexplicabil «...
lui A. Pantea ...
Nu lupt să împart dreptate, aidoma unui brav
judecător...
ci, stărui doar să fiu o parte, din fondul senin
unduitor !
În viforul unui cotidian, apăr un drept la inefabil,
parte din adevărul suveran, acea mirare simplă de
copil !

CUVINTELE...

Cuvintele ca niște "ființe vii"...
să le simțm, să le-nțelegem

ca proprii noștri străbunici, bunici,
părinți, învălurind înmiresmați copii !...
VIS de ÎMPRUMUT...

Eu, avatar crescut din bob mărunț,
stau la taifas cu partea-întunecată...
surprins de fiecare amănunt !
cum, Ea-i stăpână peste gloata toată...
și bizuindu-se pe un instinct cărunț,
răzbate ca o tăcere vinovată !
...un vis de împrumut, ce privilegiu, sunt !

POETUL

lui Alensis De Nobilis și M. Ieva
Chirurg de suflete pentru o »casă nouă «
poate că ești, Poete, smerit, desculț prin rouă...
tot căutând azur, nefericit pixel,
subtil, ești osia Lumilor... frumosul și riscul, axel !!!

Chiar de suntem încercați, de păgâni-plățiți pirați...
să rămânem, totuși, buni și să credem în minuni !!!
La mulți ani ! 2017. DVF

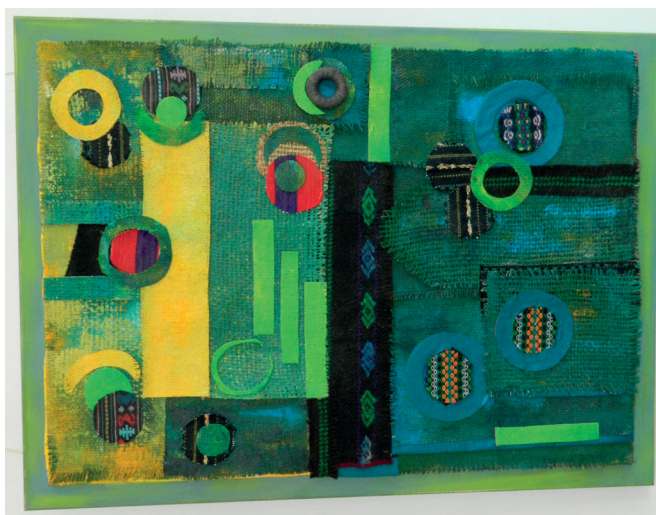
Un fel de joc spiritual

Vreau să fiu marfă, să am și eu, un preț
să nu mai zică lumea că-s mare nătăfleț...
printre trăiri contemporane simt un gând
fugar, lumeț
cum timpul e un zeu zbanghiu, ingrât, rece și
precepeț !
aș încerca dezmarginat să fiu...
Deși, contempu, fac zestre, admir și chiar dezleg
un înțeles straniu... de ce m-aș asemăna cu un bleg ?!
tăgădui zădărniciind, iert dar nu cunosc dispreț...
și totuși, sunt, nu sunt... un Mister fleț !?

DESTĂINUIRI...

În memoriam CONSTANTIN STANA
În zborul meu, cam esoteric
prin lumile dintâi, arzânde
m-a fascinat climatul sferic
nimbat de belagine blânde...
aproape mag printre zăbrele
sunt verbul care răzbate,
piatră desprinsă din stele
cu margini înrourate...
«nu sunt al acestui timp...»
e o minune că exist...
în căutare de Olimp
zalmoxian și pașoptist !
în zgomot livid și hain
cum să-L simt pe Dumnezeu ?!
frumosului etern îi aparțin
«încă trăiesc prin voi...» mereu.

nu pot să fiu duplicitar
în lupta pentru adevăr,
simțul moral îmi e altar
judec firesc, rar în răspăr...
zeific Omul ca izbândă
de-a cultiva în armonie
copilul și femeia blândă,
valorile, lumină vie !
minimalist în existență,
exuberant printre cuvinte
tot cumpănind a mea prezență
aleg întâi pe cele sfinte !
«cerul înstelat deasupra mea...»
vai, cât îl îndrăgesc pe Kant-
limpezesc lăuntric dragostea
și-s risipitor, mistic, volant...
în nopțile cu lună plină
trec singuratic Oltu-înnot,
contempu o cale ce-alină
de la solomonar la sacerdot !
sunt boemul puțin cenzurat
din pricini de real cocoloșit_
zorind idei, destin înaripat
cum vultur pe stânca unui mit...
parăsesc un cuib însă revin
prin »Returnalii» și «Solilocvii»...
orfic cocoș, un cântec plin
avânt prin sufletele vii...
cumva, sunt stoic și chiar liric
în voia timpului conjunctural,
tăcut și răzvrătit un pic,
alerg înspre acel tărâm fatal...
« o fulgerare de orgoliu «-
dorind să-ndrept ce nu se poate...
împinge-o lume către dolii
și sufăr, suspin pentru Cetate...
cât se ignoră bravul ieri,
dărui un leac la vremuri vide ;
«... aceste eterne reînțoarceri,
pășind peste efemeride !...»

Creionul, femeia si dăruirea lumii sub semnul lui Aristotel

Ion Popescu-Brădiceni

Sunt și eu parțial „vinovat” de succesul poetului Marius Marian Solea, pe care l-am debutat la Editura „Alexandru Ștefulescu” cu placheta „mereu secunda, mereu și Dumnezeu”. Mihai Ursachi s-a lăsat și el convins de „un plin de prospețime și energie lirică, anunțând viitoare, posibile măreții ale verbului”, George Țârnea i-a intuit, la rândul său, „arta ordonării poetice a cuvintelor dezordonate” și miticismul și misticismul ca porunci ale Cerului și Stelelor și ale Cuvântului și Perfecțiunilor.

Înfiat de Școala Ieșeană de Literatură, ca produs el aparținând totuși Școlii Gorjene de Literatură de la „Columna”, tânărul autor i-a „învăluit” pe junimiști în aura timbrului său special, un Ioan Holban de pildă elogiindu-i „feelingul și, nu în ultimul rând, felul său de a scrie, interesant totdeauna, de o fină folosire a tușei, de o indiscutabilă acuratețe” - „Universul din piatră” și „Pașii de sub simț” i-au consolidat poziția câștigată în studenție, ambele cărți ambiționând o depășire a stilului nichitastănescian, ultimul mare prag lăsat poeziei românești, după cel eminescian și cel arghezian; printr-o mai atentă supraveghere a dicțiunii și printr-o stranie tentativă a poemului care străbate în cuvinte, dinspre arhitext spre esență proprie, dar mai ales printr-o eroică încercare de a da „înțeles la moarte”, în sensul chemării lui Dumnezeu de a-i termina opera abia începută. Însingurarea

devine astfel cauza literarității, cuvintele se scriu ele însele, după ce vor fi determinat timpul, între paginile celor două sentimente: cel de apropiere și cel de îndepărtare, cel de îndepărtare și cel de apropiere.

Nichita Stănescu inventase arborii-câini, peștii cu coame și omul-sunet. Marius Marian Solea imaginează femeia-curcubeu și își permite luxul plăcerii textului. Care în cea de-a patra carte „Semantice umbre”, apărută, recent, la Editura „Junimea”, se eliberează de povara modelului invocat mai sus. Cum? Pe calea certă a reculegerii și a tăcerii inhabitării divinului în uman. Cezar Ivănescu apreciază în noua ieșire din cochilie, a eului creator al lui Marius Marian Solea, „puritatea și eleganța scriiturii”, „asceza” și asimilarea personală a experienței lui Rilke, gravitatea asumării unei tradiții și a unui proiect, grație căreia înscrierea sa în destin s-a transformat într-o operă durabilă la modă și la epoci literare.

Eu dau credit, în lirica sa, principiului ce își dobândește identitatea din tendințele vitale care caută să se manifeste în scriitura situată în prelungirea unei gestualități profunde și, ca atare, aduce un răspuns în spațiul spaimei de timp a omului. Textul poetic își datorează așadar funcționarea nevoii de răspunsuri la obsesia de finitudine și necesității mijloacelor de a o transcede. Imaginile, apollimicidionisiace, își cuceresc deplina lor realitate, din însuși schimbul de forțe ce se confruntă la răspântiile Imaginarului. Marius Marian Solea a găsit alături de principiul formator corespunzând identității textului și pe cel informator, care va rupe această identitate, precum și continuu-ul scriiturii. Acest principiu al diferenței în cadrul identității garantează trecerea lumii în devenire a textului și a proceselor genetice ce o scriu la lumea atemporală a sensului ei și va face din poezie un limbaj al discontinuității. Acest limbaj suportă variante, fie sub semnul oficerii ritualice, fie sub cel al reevaluării resurselor originale ale liricului. Dialectica actualului și virtualului permite amplificarea sensului și situarea în domeniul calitativului. Văzută ca produs, poezia nu este pentru Marius Marian Solea numai o rezultată a aranjamentelor interne ale limbii și ale spiritului lesne de formalizat. Căci această formalizare elimină problema semantismului, pe de o parte, în fapt scriitura poetică nepuțând renunța la conținutul

imaginilor sale. Iar pe de altă parte, dincolo de relația semi-otică-semantică, procesele de „generare” sau de „transformare” pot, cel mult, să dea seama de principiul formator al textului poetic și de continuumul său, nu și de cel informator, de rupturile ce introduc diferențe. Numai o poetică a Imaginarului poate să explice paradoxurile limbajului poetic și să aducă un nou mod de lectură a textului poetic, antrenând în complicatul joc al oglinzilor Imaginarul cititorului.

Succint, Marius Marian Solea este poetul care rămâne în propria sa scriitură, deși în ea se cicatrizează o intuiție primordială, deși misterul nu-i mai trăiește sublimul ca singură ființă a lui. Rostul, misiunea sa de scriitor (recent primit înUSR) îl obligă să consemneze închipuirile oamenilor și să noteze cuvintele schimbate-n simboluri. Ascuns în propriile sale cuvinte, pune cuvântul să reunifice starea de amintire cu starea de libertate, ca fiind laturi inseparabile ale înțelegerii de sine. Poemele sale se termină în el, căci din el au izvorât, cercul acesta riguros a la Constantin Noica împingând în transparență toate posibilitățile antice. Simulare a lumii în ultimă instanță, poezia, ne sugerează Marius Marian Solea, este, ca și pentru Aristotel, mimesis, reprezentare, simulare de acțiuni și evenimente imaginare. Limbajul este creator atunci când se pune în slujba ficțiunii, iar poetul caută să fie mai degrabă plâsmuitor de subiecte decât de stihuri.

Dor de dragoste

Ecaterina Chifu

(Continuare din nr. trecut)

ACTUL III

Scena 1

Personaje:

IRINA

OVIDIU

(O dimineață senină, pe țărmul mării. Irina este singură pe plajă și face însemnări într-un caiet. Din când în când privește marea. Apare Ovidiu din valuri, cu corpul ud de apă.)

IRINA: Ai înotat cam prea departe. Nu ți-este teamă să te aventurezi în larg?

OVIDIU: Nu! Acolo sunt doar eu cu marea. Singurătatea îmi permite să meditez, să mă pătrund de niște adevăruri....

IRINA: Iar o să susții că realitatea este doar o iluzie optică.

OVIDIU: Chiar afirm că percepem diferit realitatea. Vezi lumina aceasta puternică? Pe mulți ea îi deranjează. Mie îmi dă puteri extraordinare. Aici, pe țărmul mării, este o altă calitate a luminii. Totul este scânteietor, totul parcă vibrează.

IRINA: Descrii poezia mării, că ești tu foarte sensibil. Tu reușești să mă scoți din platitudinea vieții cotidiene cu observațiile tale.

OVIDIU: În fața mării, cred că oricine simte vibrația sufletului la frumos.

IRINA: Acum aș dori și eu să simt, să gândesc ca tine, căci știu că doar așa, trăind intens orice clipă, nu poți spune că ai trăit degeaba.

OVIDIU: „Doar sufletele pure, unite-n iubire știu că, lumina ce izvorăște din ele poartă esența divină, .ele transfigurează totul, multiplicând la infinit, tot ce-nseamnă

iubire.”

IRINA: Iar faci versuri? Te inspiră marea?

OVIDIU: Mă inspiri tu...

IRINA: Iar mă flatezi? Eu apreciez doar creația ta artistică. Restul este doar fantezie, o fantezie care nu are nimic comun cu realitatea.

OVIDIU: Creația aduce bucurie celui ce o realizează și celor ce beneficiază de ea. Nu pot descrie fericirea ce mi-o dă creația... Dar fericirea ce ți-o dă iubirea este imensă.

IRINA: Observ aura luminoasă a chipului tău, când pictezi. Îmi place sensibilitatea ta, dar nu te iluziona în ceea ce privește relațiile noastre... Noi doi vom rămâne doar simple cunoștințe...

OVIDIU: Da, o să rămâi mereu binefăcătoarea mea. Dar crezi că aș fi acceptat, dacă nu aș fi dorit să fiu mereu în preajma ta?

IRINA: Suntem doar doi turiști la mare... Vacanța are farmecul ei, dar noi vom rămâne doar simpli prieteni... Eu nu am curajul să îmi mai leg sufletul de cineva.

OVIDIU: Prietenia noastră va rămâne frumoasă mereu, dar eu presimt că se va transforma în iubire..

Veți înțelege că iubirea este cel mai de preț dar ce ți l-a făcut viața. Eu îți mărturisesc că niciodată nu am fost atât de fericit, cum am fost în aceste zile alături de tine.

IRINA: Adevărat? Recunosc că și eu am trăit o fericire aparte. Am crezut că timpul s-a dilatat, căci am trăit într-o săptămână cât în toată viața mea... Am trecut de la stări de oboseală, la momente de încântare, de bucurie pe malul acestei mări. Pot spune că am fost fericită. Uitasem cum este să fiu fericită.

OVIDIU: Pot spera că și tu mă iubești, dacă te-ai simțit atât de fericită cu mine.

IRINA: Încă nu știu dacă te iubesc, dar este minunat să simt câtă bucurie îmi aduce ființa ta...

OVIDIU(*îi mângâie brațul*). Vorbele tale îmi dau speranțe. Timpul poate să destrame o relație frumoasă, dar poate să o și amplifice. Eu am să-ți dau libertatea deplină de a trăi cum vrei tu. Eu nu-ți voi impune nimic, niciodată. Să știi că nu-s gelos pe trecutul tău. Nu mă interesează. Ai libertatea de a alege între mine și altcineva. Între noi doi nu vor fi niciodată constrângeri, de nici un fel. Chiar dacă eu te iubesc mult, dacă în tine nu există nici un sentiment pentru mine, cred că mă vei uita repede. Eu însă te pot iubi așa, doar pentru bucuria mea de a iubi.

IRINA: Ovidiu, eu nu am curajul să îmi mai leg sufletul de cineva...

OVIDIU: Simt că tu ai suferit mult. De aceea și rezistența ta față de sentimentul de iubire, o iubire ce ți se dăruie necondiționat. Te temi că vei suferi din nou? Te temi de alte decepții? ă

IRINA: Da, mă tem... Abia am reușit să mă eliberez de o mare durere și nu doresc alta.

OVIDIU: Cât voi trăi eu, de acum înainte, nu te voi lăsa să suferi, nu te voi lăsa să te scufunzi în depresii. Vei înțelege că trecutul este trecut, că nimic nu merită să suferi.

IRINA: Crezi că este așa de ușor să uiți ce te doare?

OVIDIU: Brațele mele te vor susține. Cuvintele mele te vor încuraja. Faptele mele te vor ajuta să vezi lumina iubirii ce vine din mine. Este lumina ce mi-ai dat-o tu...(*O sărută*)

IRINA: (*mângâindu-i fața*): Când vezi câtă bucurie aduci unei ființe dragi, dispare sentimentul

inutilității persoanei tale...

OVIDIU: Să nu uiți Irina, să nu uiți niciodată că iubirea mea este curcubeul ieșit în calea vieții tale. El va fi lumina ce străbate întunericul din tine. El îți indică faptul că ești pe drumul cel bun.

IRINA: Poate că am să-l urmez, dacă vindecare sufletului meu vine prin tine. Dacă o mare fericire trebuie plătită iar cu o mare durere, mai bine renunț la ea de acum, să nu mai cunosc durerea.

OVIDIU: Eu nu pot să renunț la tine. Nu, nu ne putem despărți. Simt că mi-ar muri sufletul fără tine. Când ești îndrăgostit, simți cum toată ființa ta cântă, cântă un imn iubirii. Oare tu nu simți nimic din tot ce-ți dăruiește ființa mea?

IRINA: Poate că este doar un val și „ce e val, ca valul trece” Dacă vine tornada, ce vom face atunci?

OVIDIU: Vom rezista. Noi doi vom ști să luptăm pentru iubirea noastră. Dar cred că ție ți-e frică de iubire, de iubirea pasiune, după cum observ eu.

IRINA: Da, mi-e frică. Recunosc. Ce va fi viața noastră de acum încolo? Nu putem avea un viitor comun...

OVIDIU: De ce nu, Irina? De ce crezi că lumea ne poate separa?

IRINA: Putem fi doar simpli prieteni. Tu de ce vrei ca relația noastră să urmeze un alt curs...?

OVIDIU:: Pentru că doar iubirea ne poate face cu adevărat fericiți și eu vreau să te fac fericită, cu adevărat fericită.

IRINA: Tu vei fi fericit doar pictând. E frumos să fii artist al penelului să redai pe pânză irizările luminii și tot farmecul unor ființe ce-ți vor fi modele.

OVIDIU: Tu vei fi mereu, mereu în tablourile mele. Te privesc mereu să înțeleg de unde vine misterul tău. Te priveam și înainte de a-ți vorbi, când ni se întâlneau pașii pe plajă. Aveai în ochi atâta lumină, că începuse să-mi fie dor mereu de izvorul luminii ce venea din tine. Îmi era dor de tine toată.

IRINA: Poate că tu te-ai autosugestionat...

OVIDIU: Nu, nu-i vorba de autosugestie. Eu te port în mine mereu. Când înot în larg, eu plec purtând lumina ta în suflet și știu că nimic rău nu mi se poate întâmpla. Eu știu că tu mă aștepti pe țărni și mă grăbesc să îți văd chipul, să te simt iar lângă mine. Prezența ta lângă mine îmi dă atâta putere, mă face atât de fericit.

IRINA: Poate este adevărat că un spirit bun mi te-a scos în cale, poate că Dumnezeu mi-a dat această înfățișare să fiu bucuria ta...

OVIDIU: Aș vrea să fii bucuria mea până la sfârșitul vieții, până ce moartea ne va despărți.

IRINA: Sună a jurământ. Mie nu-mi plac jurămintele. Mă sperie, căci atunci când dorești ceva foarte mult se întâmplă invers.

OVIDIU: Nu trebuie să te sperie. Eu ți-am explicat teoria convergenței. Uite, dacă spui că totul va fi bine, chiar așa va fi, căci dorința ta, chiar în gând exprimată, va influența spiritele bune și ele vor influența realizarea ei. Eu am invocat spiritele bune și știu că ele vor contribui la fericirea noastră.

IRINA: Iar mă porți pe aripi de vise? Tu ești ca o picătură de rouă pură ce cade pe arșița sufletului meu, o picătură de rouă ce are strălucirea diamantului. Ești o lumină vie în viața mea. Mă întreb dacă îmi va fi luată, ce se va alege de mine...

OVIDIU: Voi rămâne raza ce te va călăuzi în viață, căci mă simt puternic. Mă întreb uneori, în ce carte a destinului ne-a fost scris să ne întâlnim, să fim atașați unul de altul. Destinul a făcut ca tu să ai un anumit chip, un anumit trup, un suflet ales, ca tu să fii iubită așa de mult de cineva care crede în tine.

IRINA: Poate că destinul care face și desface multe îmi va aduce ceva deosebit în viața mea. Dar eu sunt fatalistă. Nu știu dacă mai voi avea parte de o adevărată fericire. Fericirea nu poate fi cumpărată cu nimic.

OVIDIU: Poate doar cu o altă fericire. Tu nu observi că noi doi ne luăm fericirea unul de la altul? Tu nu simți că ea se amplifică zi de zi, ceas de ceas?

IRINA: Tu, cu puterea pe care o ai asupra mea, mă faci să simt că mă regenerez că devin alta.

OVIDIU: Pentru a te transforma cu adevărat, tu trebuie să crezi în puterea ta de regenerare.

IRINA: Aspirăm mereu spre autodepășire, spre perfecțiune. Cine știe dacă o voi atinge vreodată?

OVIDIU: Perfecțiunea este un

ideal, greu de atins. Dar să nu uităm că suntem oameni și trebuie să ne comportăm ca niște oameni adevărați.

IRINA: Eu simt că, alături de tine, regenerarea este posibilă și pot deveni un alt om.

OVIDIU(*o sărută*).Știam că te pot transforma, dacă îmi propun să te fac să fii tu, cea adevărată, nu o ființă complexată, temătoare, melancolică. La rândul tău și tu mă faci să mă simt altfel, un om împlinit.

IRINA: Poate că eu sunt doar o treaptă în calea devenirii tale. Să știi că nu o să mă supăr dacă peste o zi, o lună sau un an vei fi atașat de altcineva.

OVIDIU: De ce nu mă crezi că în toată viața mea nu am putut iubi pe nimeni, că am așteptat pe cineva care să-mi fie un alter-eog.

IRINA: Poate că eu nu sunt ce-ți dorești tu...

OVIDIU: Tu nu știi câte exemplare feminine mi-au ieșit în cale, unele de o frumusețe extraordinară. Erau ființe superbe, dar care nu mi-ai spus nimic, căci erau doar niște fapte glaciale, calculate, unele destul de vulgare ca să arate că sunt la modă.

IRINA: Și acele exemplare feminine, cum le spui tu, chiar nu te-au impresionat?

OVIDIU: Doar ca elemente ale cunoașterii naturii umane.

IRINA: Deci, le-ai folosit ca pe un studiu al naturii umane... Poate așa faci și cu mine. Vezi, de aceea eu sunt mai circumspectă. Spui că sunt mereu distantă, că nu mă dăruiesc ție... Eu am trăit într-o lume rea. Când alții au fost răi cu mine, cu atât mai mult prețuiesc bunătatea ta, spiritul tău viu, tot valul acesta de sentimente ce vin spre mine și cărora nu știu cum să le răspund.

OVIDIU: Cu iubire. Cu multă iubire. Tu nu trebuie să spui „Nu”

unei iubiri în floare, dacă vrei să cunoști cu adevărat fericirea.

IRINA: Eu nu am cunoscut-o niciodată, dar am visat la ea... Acum, când mă privești cu ochii plini de iubire, încep să cred că fericirea există...

OVIDIU: Nu simți că, prin contopirea luminii ochilor, noi doi facem unirea sufletelor?

IRINA: Eu, care lucrez doar cu noțiuni științifice, încep să percep prin tine vâlul de poezie al lumii.

OVIDIU: Când vei evolua în cunoașterea de sine, când vei simți că prin contopirea ochilor noi doi vom face unirea sufletelor, noi doi vom cunoaște iubirea, marea iubire.

IRINA: Iar pledezi pentru iubire? Eu mă mulțumesc doar cu prietenia ta. Mie îmi aduce o fericire senină, o fericire de care am atâta nevoie...

OVIDIU: Când vei cunoaște mai bine eul tău interior, atunci vei aspira, ca și mine spre puritate, spre puritate ce ți-o dă iubirea.

IRINA: Acum încep să-ți dau dreptate. Ceea ce simt pentru tine mă purifică de tot ce am suferit.

OVIDIU(*citește din caietul Irinei*) „La lumina zilei nu văd decât lumina ta. Cum să învăț să strălucesc ca tine, așa cum un pescăruș sclipește în soare, după ce-a învățat să zboare pe marea înspumată? ” Ce-i asta Irina? Îți exersezi talentul literar?

IRINA: Sunt vocile mele interioare. Poate sunt niște dialoguri interioare sau dialoguri cu tine.

Eu încerc să aștern ceva pe hârtie, ca să-mi limpezesc gândurile, sentimentele...

OVIDIU:(*o privește intens, apoi scoate o foaie de hârtie din blocul lui de desen și începe să recite*):

„Iubita mea, nu încerca să zbori/Fără lumină izvorâtă din

adâncul tău/ Iubita mea, nu încerca să strălucești ca lumina zilei fierbinți de vară /Pentru a nu te prăbuși în adâncul tău!”

IRINA: Este un alt poem de-al tău? De când mi le citești seara, am început și eu să compun în maniera ta. Deci ai o mare influență aspra mea, după cum observi.

OVIDIU: Aceasta și doresc.

IRINA: Dar ce-ai vrut să spui în aceste versuri? Să înțeleg că, dacă eu mă aprind de focul dragostei tale, o să mă prăbușesc cu aripile frânte?

OVIDIU: Nu, nu am vrut să spun aceasta, doar să te rog, ca, în tot ce faci să fii tu însăși... Fii cât mai naturală! Naturaleta îți dă atâta farmec...Nu încerca să mă imiți, fără să simți și să gândești ca și mine, ceva profund în tine!

IRINA: Am citit undeva că dragostea este un mimesis. Cei ce se iubesc încep a semăna unul cu altul, nu doar psihic, ci și fizic. Tu nu ai observat acest lucru?

OVIDIU: Și noi semănăm la gesturi, la zâmbet, la mers. Ai observat, nu?

IRINA: Cred că suntem naturali, nu niște prefăcuți, că nu avem nici un interes care să ne țină legați, sau poate tu ai?

OVIDIU: Da, acela de a mă face iubit de tine. Sufletul tău are atât de multe de dăruit. Prețuiește darurile cu care te-a înzestrat natura, căci ele mă fac fericit. Tu te armonizezi cu această natură, cu acest peisaj marin. Vezi, în mijlocul unei naturi așa de generoase, noi trebuie să ne purtăm cât mai natural și iubirea vine de la sine.

IRINA: Simt și eu nevoia să mă reîntorc la natură, căci în capitală m-am îndepărtat de ea.

OVIDIU: Da, ea este o mamă iubitoare.

IRINA: Erau zile strălucitoare și eu le lăsam să treacă, fără să le

observ...Aveam mult de lucru și nu ridicam nici un minut capul din hârtii să privesc cerul...de aceea acum, simt că mă înfior, văzând atâta frumusețe.

OVIDIU: Am să-ți arăt ce-am pictat azi, acolo, pe stânci. Să nu te superi, că mă îndepărtez de tine, dar uneori simt nevoia să fiu singur. Nu este un capriciu de pictor, dar tu atât de mult îmi umpli ființa, că nu mă pot concentra să pictez marea, marea care are atât de multe culori în timpul zilei...

Când te știu așa de aproape, simt nevoia să te privesc mereu și nu pot picta.

IRINA: Să nu-ți ratezi cariera de pictor pentru mine. (*privind tabloul*) La tine marea este ca într-o poezie a lui Eminescu. ”marea, cu plăcile ei sure are o strălucire de argint”

OVIDIU: Le-am făcut înclinate, să nu pară încremenite, ci în mișcare.

IRINA: Cred că dimensiunile diferite ale valurilor creează impresia de mișcare.

OVIDIU: Ești un critic bun, mulțumesc. Te recompensez. (*O sărută și îi oferă un măr.*)

IRINA: Este mărul discordiei?

OVIDIU: Nu al concordiei. Noi doi, putem răsturna miturile...

IRINA: Când faci un dar, bucuria celui ce dăruiește este la fel de mare sau poate o depășește pe cea a celui ce o primește.

OVIDIU: Fructul este simbolul rodirii, din sămânța lui pot să apară alți pomi ce vor dăruia roade oamenilor.

IRINA: Simbolic vorbind, acest măr este dorința mea de a face ca talentul tău să se dezvolte mereu.

Da, este mărul concordiei, al prieteniei, al cunoașterii noastre reciproce.

OVIDIU: De ce nu și al iubirii? Eu, cu cât te cunosc mai mult,

cu atât devin mai îndrăgostit de tine.

IRINA: Văd că ești expert în arta persuasiunii. Mă tem că tot repetând același lucru mă vei face să mă îndrăgostesc de tine. Vrei să mă autosugestionez, căci tu cunoști puterea cuvintelor.

OVIDIU: Iubirea vine de la sine, fără a fi impusă de cineva, chiar și pe căi subtile, cum crezi tu.

IRINA: Limbajul dragostei îmi este străin, dar prin tine, încep să-l înțeleg...

OVIDIU: Eu mă cunosc și știu că ceea ce simt pentru tine este o dragoste profundă. Când iubirea îți va umple și ție ființa, vei vedea că preaplinul sufletesc îți va da aripi și atunci nimic din tot ce te supără nu are importanță. Importantă este doar iubirea.

IRINA: Evaziunea din realitate nu este posibilă, căci societatea este guvernată de legea banului.

OVIDIU: Cine se lasă dominat doar de interesul material poate că se supune acestei legi. Eu cred că cel mai important lucru în această viață este sentimentul ce te leagă de ceilalți.

IRINA: Și eu cred că nu trebuie să lăsăm existența să ne domine conștiința, ființa noastră interioară, cum spui tu.

OVIDIU: Cultivând și cunoscând în profunzime eul tău interior, vei atinge o culme a sensibilității și vei înțelege că doar latura cognitivă și afectivă a personalității tale contează, că trebuie să faci abstracție de rest.

IRINA: Nu este așa de ușor când vezi cum traiul nostru se degradează zi de zi...Am ajuns ca pe timpul lui Ceaușescu, când ne era distrusă existența cu atâtea lipsuri...Acum nu mai avem deloc siguranța zilei de mâine...

OVIDIU: Printr-un proces de autoanaliză, tu vei

☑ reuși să te desprinzi de tot ceea ce îți întunecă existența și să alegi ca scop în viață ca și mine doar îmbogățirea cunoașterii, adâncirea sensibilității care te va face să vibrezi și pentru o rază de soare. Atunci vei simți ca și mine că alta este personalitatea ta.

IRINA: Îți mulțumesc că tu vrei să mă formezi după principiile tale, dar dacă eu nu pot să mă ridic la înălțimea lor?

OVIDIU: Iubirea te va ajuta să te înalți cât de sus vrei tu. Te rog, accept-o ca pe un dar de preț și nu te teme de urmările ei.

IRINA: Eu chiar de ele mă tem, căci totul este efemer în această viață. Am o experiență destul de amară și nu pot să mai suport alte șocuri...

OVIDIU: Nu vei fi dezamăgită, te asigur. Eu sunt destul de puternic, ca să lupt pentru amândoi, dacă este cazul...

IRINA: Iar faci paradă de puterea ta mentală, spirituală.

OVIDIU: Nu-i o laudă. Crede-mă, sunt foarte puternic. Îți voi dezvălui secretul puterii mele și vei deveni și tu foarte puternică în plan spiritual.

IRINA: Omul este o ființă fragilă, prea fragilă. Orice furtună îl poate frânge...

OVIDIU: Nu și pe mine. eu am învățat să nu cer mult de la viață. Nu sunt ahtiat după bunuri materiale. Normal că doresc să duc o viață decentă, dar eu sunt pasionat doar de jocul ideilor.

IRINA: Și tu crezi că te hrănesc ideile?

OVIDIU: Da. Ideile artistice mă pot hrăni, dacă ele prind viață în tablourile mele. Și poate, dacă ele se vor vinde bine, totul va fi spre binele meu și al tău.

IRINA: Iar faci planuri de viitor comune. Eu prefer să aștept jocul destinului. Se spune că nu aduce anul ce aduce ceasul. Ori de

câte ori îmi fac planuri, ele nu e realizează.

OVIDIU: Iar ai uitat teoria convergenței. Crede și se vor realiza. Eu cred că fericirea aceasta, fericirea ce ne-o dă apropierea noastră poate continua.

IRINA: Poate ai dreptate. Încep să cred, ca și Proust, că fericirea clipei se poate amplifica chiar și în planul amintirii. Încep să mă simt bine lângă tine. Este o stare pe care nu am mai cunoscut-o niciodată. niciodată. Poate că ar trebui să profităm de aceste clipe, să ne încărcăm de amintiri frumoase, cum spui tu. (*Îi mângâie pe obraz, el o sărută*)

OVIDIU: Vezi, în mine deja s-a amplificat timpul. Când sunt cu tine, când te simt aproape, când observ cum cade lumina pe chipul tău, simt că timpul și spațiul se opresc în loc, ca să te vadă.

IRINA: Ciudat! Tu mă faci să gândesc altfel de cum am fost obișnuită. Dacă o să gândesc și o să simt la fel ca tine, oare nu devin cumva aeriană?

OVIDIU: Mă crezi imatur, desprins de realitate? Nu crezi că realitatea spirituală este mai importantă decât existența, realitatea înconjurătoare?

IRINA: Nu, nu te consider imatur, când văd că ai o gândire atât de profundă, superioară tinerilor de vârsta ta.

OVIDIU: Irina, tu mi-ai deschis o fereastră către lume, după ce te-am cunoscut. O fereastră către lumea mea interioară. unde am simțit că există iubire. Nu bănuiam cât de mare poate fi acea iubire.

IRINA: Oare eu am dreptul să accept această iubire? Oare mai târziu nu vom regreta? Diferența de cinci ani dintre noi...

OVIDIU: Nu Îmi vei mulțumi, căci iubirea va crește zi de zi în noi.

IRINA: O! Ce ochi frumoși ai când te aprinzi așa! Când cineva mă mângâie cu privirea, cum n-a făcut-o nimeni, niciodată, cred că ar trebui să-i mulțumesc pentru aceste atingeri, „imateriale”

ca pe adevărate ofrande aduse pe altarul iubirii.

OVIDIU: Este cel mai frumos dar ce ți-l poate face viața.

IRINA: Dar dacă totul se amplifică și noi nu ne putem uni viețile, din anumite motive, ce-i de făcut?

OVIDIU Nu trebuie să gândești negativ! Să ne bucurăm de tot ce ne oferă această iubire, cât mai suntem încă tinerii! Să ne iubim până ce moartea ne va despărți...

IRINA: Ce vrei să spui? Privirile tale au devenit sumbre... Ce s-a întâmplat?

OVIDIU: Mă gândeam... Poate că viața ne va juca feste... și ...tot ce am visat va fi doar nișip în valurile mării.

IRINA: Poate că vei întâlni pe altcineva și ne vom despărți... Vezi, de aceea nu vreau să mă atașez mult de tine. Nu vreau ca despărțirea să îmi facă iar inima să sufere. Dacă mă implic prea mult, aș suferi enorm, dacă intervine despărțirea noastră...Nu vreau să fiu iar o pasăre spin, nu vreau ca durerea să îmi sfâșie iar ființa.

OVIDIU: Sper că ne va proteja chiar cel ce a propăvăduit iubirea pe pământ. Legea iubirii trebuie să domine în lume și în relația noastră.

IRINA: Dacă ne vom despărți, eu tot am să îți mulțumesc. Îți mulțumesc pentru bucuria ce mi-ai dat-o zi de zi. M-am lăsat pătrunsă de frumusețea sentimentelor tale, am cunoscut o stare de fericire aparte, chiar despărțirea va fi mai puțin dureroasă.

OVIDIU: Uneori, frumusețea, chiar frumusețea ☑

sentimentelor de dragoste se percepe printr-un sacrificiu. Dar te rog, fii încrezătoare, iubita mea! Poate că steaua ta ne va ocroti, cea de pe cer. Știi, când steaua din noi moare, se stinge și cea din cer, căci dac-ar rămâne singură în univers, fără perechea din noi..,

IRINA: Iar apelezi la mituri populare?

OVIDIU: Este o lege cosmică, nu un mit.

IRINA: Poate tot ce-ai acumulat în cultura ta îți dă o armonie a gândirii. Ea se observă în tot ce pictezi., în tot ce spui. De aceea mă fascinezi mereu, prin tot ce spui, prin tot ce faci.

OVIDIU: Când iubesc plin de transfigurare, eu iubesc cu adevărat și simt că mă fascinează totul.

IRINA: Văzând creația ta, cred că tu ești minunea la care asist. Tu aduci cu tine frumusețea pomilor înfloriți. Când îi privesc, primăvara, mi se oprește respirația.

OVIDIU: Și eu iubesc dulcea minune a pomilor în floare. Atunci simt că sunt mai aproape de cer.

IRINA: Zi de zi asist la spectacolul sufletului tău, asemenea sărbătorii pomilor în floare. Oare puterea de sugestibilitate a ființei tale poate să îmi vindece toate durerile acumulate?

OVIDIU: Irina, tu însăși poți fi propria ta mântuire. Imaginează-ți o viață fără probleme, în pace și armonie și vei trăi în pace și armonie. Pătrunde-te de iubire și vei fi fericită cu adevărat! Noi doi ne putem iubi mult. Iubirea poate exista dincolo de spațiul și de timpul terestru, și, de ne vom întâlni, prin spațiu și timp, ne vom privi cu o infinită iubire.

IRINA: Prin tine mi se deschid alte orizonturi. Văd spațiul și timpul în infinitatea lor. Încep să

percep spațiul și timpul din interiorul meu. Totul are atâta încărcătură afectivă, că nu o pot reda în cuvinte...

OVIDIU: Noi trăim într-un spațiu și un timp doar al nostru. Simți și tu aceasta?

IRINA: Da. Chiar dacă drumul a fost așa de lung până la această descoperire, bucuria regăsirii noastre este mai mare.

OVIDIU: Iubirea are puteri miraculoase, nebănuite încă.

IRINA: Tu cunoști vulnerabilitatea mea, după o lungă suferință. Aveam nevoie de această schimbare în bine, să mă eliberez de o suferință ce-mi măcina sufletul.

OVIDIU: Trecutul nu trebuie să lucreze în noi, căci și durerea se poate amplifica în mod obsesiv.

IRINA: Tu ai făcut ca mesajele tale să-și atingă ținta. Ele ajung acolo unde trebuie și eu mă simt refăcută, scăpând de monotonia și urâtenia lumii în care îmi duc traiul.

OVIDIU: Dacă te va domina acea lume nu vei mai fi tu însăși, cu toate frumusețile tale interioare, ci acel univers urât și meschin, căruia nu trebuie să-i acorzi nici un minut de gândire.

IRINA: Discuțiile cu tine îmi oferă satisfacții intelectuale cum nu mi-a oferit nimeni, căci toți erau prea ocupați cu viața personală, ca să mai reflecteze și la binele interior.

OVIDIU: Cred că așa merita mereu sărutări și îmbrățișări. Dar pe tine te reține o anumită pudoare, că ești d-ra profesoară și vai, dacă te văd elevii sau colegii, sau cei de la fabrica unde ai lucrat aflați aici, la mare.

IRINA: Da, încă nu am obișnuița acestor gesturi...Acum învăț limbajul iubirii, că te am bun profesor...Să faci dintr-o ființă inertă, o ființă care să simtă ceva este marele tău merit.

OVIDIU: Când am început să te cunosc mai bine, recunosc că aveam un complex de inferioritate, din cauza vârstei. Acum iubirea ne face egali. Zi de zi se acumulează mai multă iubire în noi. Tu nu simți aceasta?

IRINA: Zi de zi simt că țin din ce în ce mai mult la tine. Nu știu dacă pot simți cu adevărat iubirea...

OVIDIU: O vei simți. Eu merit să fiu iubit cu adevărat. Sentimentele mele pentru tine îmi șlefuiesc sufletul ca pe un diamant cu multe fațete strălucitoare. El vibrează la vederea chipului tău.

IRINA: Iar faci să mă las vrăjtită de magia cuvintelor tale. Le doresc, dar mă și tem. Mă tem că te pricepi la vorbe și de fapt joci doar un rol frumos pe o plajă frumoasă...

OVIDIU: Sunt poate un marinar care s-a lăsat vrăjtit de cântecul sirenei. Tu mă faci să mă simt cu adevărat vrăjtit. Acum știu că pot trece prin toate mările lumii. Eu voi păstra mereu în suflet acel cântec ce mă va călăuzi mereu și mă va ajuta să revin la țărmașul iubirii tale.

IRINA: Eu simt că te iubesc mult, dar cu dragoste maternă. Poate că informația genetică face ca în orice femeie să predomină mai ales iubirea maternă. Pentru cel ce dorește să fie iubit ca un bărbat.

OVIDIU: Te rog, Irina, nu mă mîia trata ca pe un copil! Tu nu vezi cum eu ard de dorul tău?

În mine este un imens dor de dragoste, de dragostea ta...

IRINA: Eu cred că tu ai un dor de dragoste inerent vârstei tale și tu confunzi acesta cu dorul de mine.

OVIDIU: Orice om simte nevoia de dragoste. Nevoia omului de dragoste izvorăște din

☑ refuzul lui de a accepta singurătatea sa cosmică în univers. Dar iubirea mea pentru tine are ceva cu totul special..

IRINA: Este o singurătate de care toți fug. Mulți cred că viața în doi este soluția de a scăpa de această singurătate.

OVIDIU: Nu din această cauză te doresc mereu lângă mine. Eu simt nevoia să te văd, să te ating, să fiu în preajma ta mereu. Aceasta este esența iubirii: dorul permanent de celălalt.

IRINA: Poate că lângă tine să fi fericită. Dar pentru cât timp? În București sunt atâtea tentații...

OVIDIU: Lasă timpul să fie el cel mai bun judecător. Cum crezi că aș face ceva care să te supere când tu ești viața mea? Te simt atât de adânc pătrunsă în mine, că nu poate cineva să te scoată de acolo.

IRINA: Tu poți cuceri pe oricine, doar cu simpla ta prezență, căci ai un farmec aparte. Farmecul tău fizic este sporit de cel spiritual. Răspândești asupra altora un magnetism pe care aș vrea să-l înțeleg, să știu de unde vine.

OVIDIU: Unii oameni au un anumit magnetism biologic. M-aș bucura dacă prin el te-aș putea atrage mai mult.

IRINA: Nu-i vorba de atracția fizică, ci de ceva ce vine din tine și se răspândește în jur așa, ca o aură de frumusețe.

OVIDIU: Mă bucur că începi să-mi descoperi calități. Mai ai puțin și te îndrăgostești cu adevărat de mine. Zâmbești? Zâmbetul tău este atât de expresiv! Îmi plăci așa de mult când zâmbești! Zâmbetul oamenilor constituie un limbaj aparte. El poate să reflecte tainele gândului. Ferice de cei ce știu să citească după zâmbet caracterul celor din jur.

IRINA: Și tu ești așa de dulce când zâmbești! Ochii tăi zâmbesc

și devin de o tandrețe atât de caldă. Atunci când simt ce plină de viață este ființa ta, știu că tu ai atât de multe de dăruit.

OVIDIU: Cel ce se dăruie pe sine într-o privire, într-un zâmbet, „sporește corola de minuni a lumii”

IRINA: Și eu aș vrea să „păstrez corola de minuni a lumii” printr-o iubire care să mă facă să trăiesc la cea mai înaltă ardere a sufletului, dar...

OVIDIU: De ce nu crezi că poți atinge acest ideal? Oamenii se iubesc de veacuri. Mulți simt că iubirea lor se amplifică mereu, unul fiind o permanentă sursă de iubire pentru celălalt.

IRINA: Am citit undeva, că cei ce se iubesc mult cu sufletul, de multe ori, uită cum arată ființa iubită, dar ce fascinantă îți pare când strălucirea spiritului ei ți-o arată într-o lumină deosebită.

OVIDIU: Totuși eu cred că o ființă nu-și dezvăluie sufletul, de teamă de a nu pierde ceea ce a dobândit prin iubire, căci dispare misterul și farmecul personal. Este și cazul tău. Nu?

IRINA: Poate că este bine să se procedeze așa. Nu-i ușor să îți lași sufletul în mâinile cuiva și apoi să fii disprețuit de acesta.

OVIDIU: Eu nu te voi disprețui niciodată, Irina. Te voi compătimi, poate. Compătimirea este o latură pozitivă a naturii umane. Cel ce te-a părăsit nu știe ce a pierdut.

IRINA: Se pare că mi-a făcut un bine, dacă nu a venit la mare. Am cunoscut un prieten pe umărul căruia îmi place să mă sprijin. Mă simt atât de bine cu tine!

OVIDIU: Sunt un norocos, dacă te-am întâlnit. Uneori poți căuta toată viața o ființă iubită și nu ai șansa să o întâlnești. Tu mi-ai apărut când aveam atâtea nevoie de tine.

IRINA: Poate că tu mi-ai apărut, când eu am avut și mai multă nevoie de tine. Tu m-ai ajutat să șterg din memorie amintirile neplăcute... Unele amintiri îți lasă brazde adânci pe chip și în suflet.

OVIDIU: Te rog, nu te mai gândi! Trecutul este doar trecut și atât. Vino în brațele mele! Să ne bucurăm de aceste ultime zile la mare!

(Se îmbrățișează și apoi se întorc să privească cerul, ascultând cântecul mării)

Sena 2

IRINA

OVIDIU

(Stau îmbrățișați pe țarm, jos pe plajă și privesc marea)

IRINA: *(întorcându-se spre el)* Nu o să uit niciodată acești nori luminoși deasupra valurilor, nici acele cascade de spume peste stâncile acelea.

OVIDIU: Le-am pictat să le luăm cu noi, pe pânză...

IRINA: Tu nu știi ce înseamnă să trăiești cu constrângeri de tot felul. Să fii într-o sală de clasă și să nu ți se dea voie să deschizi un geam. Să fii într-un stres permanent, să nu vezi lumea din jur, căci supărarea mă făcea să merg cu capul în jos. Vedeam doar asfaltul cenușiu, de parcă uitasem ce minunat este cerul albastru sau cum arată verdeța copacilor, frumusețea florilor.

OVIDIU: Te voi învăța să privești totul altfel, Irina. Nu te voi lasă să treci indiferentă pe lângă tot ce face farmecul acestei vieți. În ce lume ai trăit tu, draga mea, de nu ai știut ce minune se produce în natură în fiecare clipă?

IRINA: În lumea cu zile triste, fără prea multe bucurii, căci mereu mă temeam să nu greșesc cu ceva, să nu supăr pe cineva. Lângă tine simt că întru în

☑ normalitate. Tu ești o prezență agreabilă. (*Se lipește de trupul lui. El o sărută și ea îi răspunde cu pasiune*)

OVIDIU: Acum știu cât să-ți dăruiesc din mine, ca să te fac să vibrezi ca mine la frumos, la iubire. Și tu poți să devii o strună fermecată care poate să vibreze la tot ce este frumos, la orice îți atinge sufletul.

IRINA: De multe ori mi-am dorit să știu din ce este alcătuită ființa ta, de-mi pari altfel decât ceilalți oameni. Poate că acest mister nu mi se va dezvălui niciodată. Tu oferi acea pace a sufletului doar cu o privire. Dar știu eu ce ne rezervă viitorul?

OVIDIU: Să nu ne lăsăm torturați de neliniștea viitorului. Dacă vrei să ai un echilibru interior, trebuie să înțelegi că este mai important să coborâm în infinitul lumii noastre interioare, să sporim bogăția ei mereu. Trebuie să învățăm să ne bucurăm unul de altul, în orice clipă. Așa, vom alunga tot ce perturbă existența noastră. Dacă vom ști să vibrăm intens și profund la tot ce ne impresionează în natură, în artă, în iubire, vom cunoaște cu adevărat fericirea.

IRINA: Simt nevoia să-ți mângâi părul (*face aceste gest*). El poartă toate nuanțele verii și parcă răspândește o aură strălucitoare în jurul tău. El îți înobilează ființa și descopăr mereu alte calități la tine. Încântarea îmi sporește zi de zi, bucuria mea nu poate fi descrisă.

OVIDIU: (*o sărută*) Vezi, eu aș vrea să te sărut mereu, mereu. Buzele tale parcă cer mereu sărutări.

IRINA: Și ale tale...

OVIDIU: Oare nu începi să simți și tu că nimic, nimeni nu ne poate despărți acum?

IRINA: Da. Sper. Când mă săruți, atingerile tale se transformă

în percepții afective pe care eu nu le-am cunoscut niciodată.

OVIDIU: Atunci să profităm! (*o sărută lung*). Unirea sufletelor noastre în fața acestei mări superbe ar fi ca o incursiune în veșnicie.

IRINA: Iar poetizezi totul. Sper că fericirea clipei prezente contează acum. Nu vorbi de veșnicie că mă sperii.

OVIDIU: În veșnicie ajungem toți odată și odată.

IRINA: Nu fii sumbru! Te rog! Chiar dacă nu va fi de lungă durată prietenia noastră, eu am încă nevoie de tine..

OVIDIU: Mă bucur! Îți voi fi mereu alături, iubita mea!

IRINA: Și când îți va ieși în cale o față frumoasă?

OVIDIU: Eu am trecut de tulburările adolescente. Acum știu ce vreau. Vreau să nu te pierd, să nu ne despărțim niciodată.

IRINA: Sper că nu marea te face să vorbești astfel. Nu vreau să îmi fac iluzii, să sufăr iar.

OVIDIU: Se vede că nu mă cunoști destul de bine. Eu știu că tu îmi poți oferi totul, tot ce îmi doresc. Iubirea mea nu este ca spuma

mării, ea rezistă la furtuni.

IRINA: Sper să-ți pot răspunde cu aceeași iubire.

OVIDIU: O să vezi că vei înflori prin iubire...

IRINA: Tu poetizezi mereu totul... Vezi, de aceea îmi ești așa de drag. (*il sărută*)

OVIDIU: Mă bucur că îți plac, că mă îndrăgești și tu. Pas cu pas eu am pătruns în sufletul tău...

IRINA: Știam eu că ai multă școală în acest căpșor! (*il sărută*)

OVIDIU: Eu aș dori să mai plonjez puțin în mare, înainte de plecare...

IRINA: Du-te, dar nu te îndepărta de țarm, cum ai tu obiceiul!

OVIDIU: Am să fiu atent.

ACTUL IV

Scena 1

Personaje:

IRINA

OVIDIU

SALVATORUL

(*Salvatorul iese din valuri cu Ovidiu în brațe. Irina alergă speriată înaintea celui ce-l duce pe Ovidiu în brațe pe țărmul mării*)

IRINA: Ce s-a întâmplat? O, nu, nu se poate! Este un bun înotător Doamne! A murit?

SALVATORUL: Am văzut că s-a scufundat în apă și nu a ajuns la suprafață. M-am aruncat după el

IRINA (*încercă să-l aducă în simțiri*) Salvatorul îi presează inima, ea îi face respirație gură la gură)

Ovidiu rămâne nemișcat. Irina plânge)

SALVATORUL: Un telefon. Cine are un telefon?

IRINA: Trebuie să îl salvăm. el nu trebuie să moară. Nu, nu vreau să moară!

Luăți-l pe-al meu! (*Se aplecă și continuă resuscitarea. Ovidiu deschide ochii.*)

☑ OVIDIU: Ce s-a întâmplat?

IRINA: Tu spune-mi ce s-a întâmplat Mi-ai promis că o să ai grijă.

SALVATORUL: Respiră! Respiră adânc! Eu merg la postul de prim ajutor.

OVIDIU: Nu, nu este nevoie. Îmi revin...

IRINA(*îi pune capul pe genunchii ei*) Ce ți s-a întâmplat?

OVIDIU: Am avut un cârcel și nu m-am mai putut mișca.

IRINA. Nu te-ai lovit la cap?(*îl cercetează cu mâinile febrile*)

OVIDIU: Cred că mai sunt înțreg, dacă inima nu-mi face figuri.

IRINA: Dar tu... tu... suferi de inimă?

OVIDIU: Nu ți-am spus, ca să nu mă respingi.

IRINA: Din contră. Acum sunt mai aproape de tine ca oricând. Acum, când știu adevărul, cred că este de datoria mea să veghez asupra ta. Vreau să fiu cât mai aproape de tine, să te protejez.

OVIDIU: Inversăm rolurile? Nu uita că am promis că eu te protejez pe tine. Tu îmi oferi protecție spirituală.

IRINA: Tu m-ai ridicat la înălțimea spiritului tău, pe mine, cea care nu vedeam decât cifre și formule. Tu m-ai învățat să mă apăr de tot ce-mi întunecă memoria. Tu, tu ai o putere cu adevărat magică asupra mea Dacă mă privești, dacă mă atingi, îmi dai atâta energie și îmi aduci atâta liniște.

tu simți ce mult m-ai transformat?

OVIDIU: Eu simt că o clipă dacă te ating, în mine se produc atâtea reacții, simt cum capăt energie, multă energie.

IRINA: Și eu simt acum o înflorare când mă atingi. Când credeam că te-am pierdut pentru totdeauna am înțeles ce mult reprezintă tu pentru mine.

OVIDIU: Oare trebuia să trec prin așa de grea încercare, ca tu să faci o asemenea mărturisire?

IRINA: Nu, nu trebuia. Eu cred că sentimentele existau în mine, dar nu voiam să le recunosc.

Când te privesc, o durere dulce pornește din pieptul meu și se răspândește în toată ființa. Mă simt copleșită de iubire, un sentiment atât de nou pentru mine. De aceea vreau să trăiești. Tu care ești așa de plin de viață, așa de plin de energie, nu vreau să fii sortit morții. Te voi ajuta să te tratezi.

OVIDIU: Ți mulțumesc. Mulțumesc mult. Poate că a merită să trec prin ce am trecut, ca să te fac să îmi mărturisești ceea ce simți. Sper să nu o faci din milă. Dăruiește-mi dragostea ta, din preaplina tău sufletesc, nu din obligație.

IRINA: Nu am nicio obligație, Ovidiu, față de tine. Am doar onoarea de a fi iubită de un om cu un suflet deosebit...

OVIDIU. Vezi, acum..., când știi adevărul... nu mai am curaj să-ți cer mâna. Nu am dreptul să-ți cer să-ți legi viața de cineva care are o maladie incurabilă. Nu-i drept să te sacrifici. Nu ți-ar fi ușor să știi că sufăr, că permanent pot să mor...

IRINA. Nu am să te las. Azi se pot face atâtea tratamente. Te iubesc destul de mult ca să știu că doresc să trăiesc lângă tine. Te iubesc așa cum ești și apoi nu-i nevoie de un certificat de căsătorie ca să ne bucurăm de o viață în doi. Am fost o ființă morală și la ce bun.

OVIDIU. Să nu spui că dragostea ta pentru mine te face imorală! Imoral ar fi să conviețuiești cu cineva pe care nu-l iubești. Dar, ca d-ra profesoară să nu fie subiect de bârfă, ne vom căsători cât mai curând. Dacă și alți oameni s-ar iubi ca noi și lumea ar fi mai bună.

IRINA: Știu că nu trebuie să șochez pe alții și voi face ce vei dori tu.

OVIDIU: Dacă mă iubești doar din milă este mai bine să ne oprim aici.

IRINA: Este mai bine să începem de aici, din fața acestei mări și iubirea să fie ca ea de frumoasă.

OVIDIU: Eu cred că visul nostru de iubire începe aici și se sfârșește în infinit, că, de ne vom întâlni în eternitate și acolo ne vom iubi, cu o dragoste infinită.

IRINA: Visul nostru de iubire începe aici, în fața mării în veșnică mișcare. El va deveni realitate, doar dacă vom lupta pentru el.

OVIDIU. Visul se confundă cu realitatea, căci lângă tine nu visez, că trăiesc din plin, de te ating, de te privesc eu simt că prind viață.

IRINA: Poate că mi-a fost dat să cunosc suferința, ca să cunosc și să prețuiesc mai mult această iubire.

OVIDIU. Deci, vezi bine, legea compensației se aplică din nou. După gerul iernii, simți mai profund frumusețea primăverii.

IRINA. La mine este deja primăvară, iubite!

OVIDIU: Și eu, care am suferit mult în copilărie, simt că acum îmi primesc recompensa. Știu că nu mă voi reflecta în nicio altă ființă așa de frumos cum mă reflectez în sufletul tău. Te-am făcut să mă iubești mult. Știu că nimeni, niciodată nu mă va putea iubi mai mult și de aceea vreau să fiu soția mea, mai degrabă perechea mea.

IRINA: Afectiunea ce ți-o port s-a cristalizat zi de zi. Întâmplarea de azi m-a făcut să înțeleg că nu pot trăi fără tine...

OVIDIU(*o sărută*) Fie ca viața să aibă grijă de noi, fie ca soarta să fie bună cu noi și dorul nostru de dragoste să nu rămână doar un vis neîmplinit!

Sfârșit

Poezii

Cosmin Miuțe

Iubitei

Iubito, să zgâriem în toate verticalul
Sau să ne botezam păcatul în asfalt,
Sa înțelegem bine cum împărțim nectarul
Sau cum pansăm un colț al cerului înalt

Iubito, să ne reducem sufletul la șoaptă
Sau să spălăm pe lespezi ermetica lumină,
Să ne-ancorăm speranța în clipa ce ne-așteaptă
Sau să ne pierdem mintea în ziua prea senină

Iubito, azi vreau să mă scoți din rădăcini.

Nu vă uitați

Jucam șotronul împreună
Pe rigle rupte aberant.
Spuneai cu mine rugăciuni șoptite
Pe tâmpile și pe bani mărunți.
Făceam dragoste cu pasiune
În palma din sârmă ghimpată,
Printre nebuni, regi și regine și amanți

Acum...

Sufletul îmi fumează
Și nici urechea ta - de stricată -
Nu mai e bună pentru mine.

Memorialul unghiilor

Altar impur al tuturor timpurilor - cerul gurii -
Își neagă culpabilitatea și solicită
Neîntârziata retrocedare a inconștienței.
Vina patinează printre florile sădite în urechile
acului
De un orfan de care se interesează numai ciorile.
Mormite cu sânge pe față își cântă imnul fără fast
Și așteaptă ninsoarea să le șteargă lacrimile roșii
Printre colinde și lumânări aprinse.
De drag nu ninge niciodată, nu-i așa?

În camera obscură

Când coroana de spini refuză altă frunte dură
Și nu ne-ajunge toboganul la fel ca altădată,
Fără să fim dispuși să-i știm reala anvergură,
Noi încă ținem coapte remușcări în camera-ncuiată.

Când văruim romantic a pleoapelor bordură

Cu respinse abisuri de sare iodată,
Veghem a îngerilor dezarmare prematură
Și voturi exprimate greu pe-o buză încordată.

Când cai spovediți laolaltă mestecă anafură
Și lacrimi își învață pe de rost tăcerea,
Cu două palme faci lumină-n camera obscură
Și simți că-ți recâștigi seninul și puterea

Avertizează-mă!

Când îți mai crește dincolo de suflet
Un vis din zâmbet și tencuială maură,
Anunță-mă!

Când nu mă mai vrei,
Anunță-mă!

Dar, până una alta,
Sprijină-te de umărul meu,
Clipă nehotărâtă,
Cu dinti de lapte
Și eterna cruce
Răsărită din coaste.

Portret de stare sufletească

În tâmpla dreaptă ne putrezește marea
Și noi ne scuturăm nestingheriți mansarda.
În tâmpla stângă văd noi statui forțând intrarea
Când gânduri și meduze vor să mai sară coarda

Am înțeles că ne iubim numai în ochiul stâng

Dar vreau să îți miros pământul de sub gene.
Văd că în ochiul drept cascade vii încă se strâng
Și-mi plac nervii plantați în cer, printre sprâncene

Cine nu are flori de smoală pentru oraș
Este rugat să-și cumpere!

La bal

Ieri m-am încălțat cu o chitară
Și am plecat la bal.

Acolo toți vorbeam tricolor
Și ne înțelegeam
Într-o singură culoare.
Tu nu m-ai însoțit
Și când m-au interbat de tine
Le-am răspuns că ți s-au destrămat
Aripile și sufletul
Dar, dacă ei te iubesc,
Să-și imagineze că ești printre noi.

Acum, iată-ne exilați
Într-o sferă
Printre brazi sufocați.
Hai să mai tragem în piept un bal,
Din lipsă de aer proaspăt!

Fumatul balurilor întreține sănătatea!

Imagini de acolo

Acolo fluturi galbeni zboară prin fulgi de ceară
Și țin secretul copiilor și-al scrumierei.
Nimeni nu se ferește de agheasma de seară
Și o dirijează spre ziua nopțierei.

Acolo melci nevrotici întrețin liniștea
În orice colț, cu orice suflet și cu orice preț.
Doar cai prea albi să-și recunoască pajiștea
Se-abat de pe orbită rătăcind în dispreț.

Acolo găsești codrul desprins de tămâie!

Dorințe și muzică

Aș juca un șah pe un colț de ziar,
Mi-aș păstra iubirea între paranteze.
Mi-aș scrie pe umeri un nou calendar
Cu zile bătrâne, gata să șocheze.

Aș aprinde torțe pe-un colț de zenit,

M-aș scutura de paie și de anotimpuri,
Mi-aș striga sufletul cu un nai rănit
Printre clipe albe și prin multe simțuri.

Aș ține de mână un colț de veșnicie,
Mi-aș opri respirația într-un sentiment,
Mi-aș invita iubita să-mi răspundă doar mie,
Prin clape de pian și numai pe moment.

Aș insista ca muzica să deschidă ferestrele!

Asemănări

Precum în călcâi, la fel și-n palmă
Există strigăte ce nu se mai termină
Decât în valurile dintr-o mare calmă
Și doar lovind pe-ascuns în țărnul ce suspină.

Precum în pietre, la fel și-n oglindă
Vezi căința crezând că a ieșit din oase
Numai prin labirintul redus mereu la ghindă
Și doar mergând prin iarba care se descoase.

Precum în suflet, la fel și în frunte
Există sentințe ce nu ne mai zâmbesc
Decât în diorama meduzelor cărunte
Și doar intrând fățiș în clipe ce se-opresc.

Tu

M-a surprins încolțirea ochilor tăi
Din prea multă lunimă.

Între cer și trecut
Rămân brațele tale
Și nu vor să închidă paranteza

Astfel, lobul regretului,
Ușa incomodă
Și sufletul meu
Rămân deschise
Oricărei propuneri.

Plouă cu gheață
Din prea multă complicitate!

Împăcare

Uită-te în ochii mei!
Privește-mi retina
Până vezi în ea
Tranșeele încolăcite

De lupta durerii
Cu ea însăși!

Fusul de vise e prea guraliv...
Dar la ce ne ajută cerul tardiv,
Asfaltat până peste urechi?

Împăca-ne-vom probabil
În copil
Tu vei fi toboganul,
Eu - restul.

Genele tale vor tăcere,
Buzele mele vor căldură.

În gheara tăcută a vieții
Ne este acum mai cald.

Nu te mira!

Înghite-ți coșmarul
Cu nodurile marinărești
Cu tot!

Mirosul de gutui
Și de vanilie
Îți caută venele
Încă...

Pandora temeinic stropește
Regretele pe față
Cu sucul ei gastric
Păstrat în paranteze verticale
Și sărută
Cu foame reînnoită
Aspiratoarele anchilozate
Pe verighete

Purtată pe umeri de sicriu
Visarea nu mai știe
Nici de flori
Nici de parcări
Nici de indicii.

Gândurile ți se trag de urechi.
Nu te mira!

Pleoape și nisip

La mine acasă munții
Au cerul închis în gură.

În fiecare colț cărunt
Câte jumătate de prunc
Vomită resturi de vitalitate
Pe unghiile ascuțite
Lăsate la (ne)voia întâmplării.

Scena amorțește.
Publicul aplaudă
În ritm de fiare de călcat.
Eu mor, puțin câte puțin,
Strop cu strop,
Virgulă cu virgulă,
Punct cu punct,
În tramvaie ce-și pierd mințile în mai puțin de două
stații,
Parcurgând șinele pe ale căror brațe
Se ridică părul
În semn de recunoștință.
Copacii își coboară pulsul în bernă.
Îți conduci respirația în pernă
Și tăcerea pătrată
Născută între punți și maxilare
Simte glasul poetului și versurile sale
Ca pe o palmă aspră și grea
Și-și mută plaja pe pleoape.

Firimituri vitale din anotimpul vegetarian

Anotimpuri care se declară vegetariene
Își modifică timpanele pe la colțuri
Și le adaptează pentru acele cubice
Și speră să tragă cu urechea
Mai mulți pești translucizi
Din perimetrul favorit de parcare.

Diagonala își comercializează maternitatea
Pe ceai din flori de bitum
Și pe un litru de curaj de calitate superioară,
Boabele de grâu crescute în panică
Termină de cusut lustrele
Pe obrazul realității
Și așteaptă eliberarea
Din abrevierile incomode
De la silabele
Atrase de căpițele de vânt vegetal
Sau de la soldații
Plecați din garnizoanele coapselor tale
Seduși pe drum de aerul contrafăcut.

Așezați-vă la locurile dumneavoastră!
O ploaie de catastrofe e gata să se dea în spectacol

Al.Florin Țene-“Veniți, privighetoarea cântă...! “

Viața scriitorului Alexandru Macedonski între realitate și poveste

Antonia Bodea

Formația de publicist a scriitorului Al.Florin Țene,(autor a nouă romane și a numeroase volume de poezie, eseu și critică literară), grefată pe fondul unei structuri proeminente lirice se regăsește în proza de restituire și reconstituire a unor personalități literare incontestabile care din diverse motive au rămas în umbra istoriei literare.

Autorul regăsește formula abordării romanțate a vieții unora din acești scriitori pentru a le face mai accesibilă percepția, precum și pentru a-I apropia de interesul publicului larg, de regulă mai rezervat față de abordările academice.

Despre romanul “Veniți, privighetoarea cântă...! (Viața scriitorului Alexandru Macedonski între realitate și poveste)“, în Prefață, prof.univ.dr.Florentin Smarandache spune:” Credem că, după ampla monografie al lui Adrian Marino, ca și a paginilor dense comprehensive ale lui Călinescu, Vianu, Vladimir Străinu, Caracostea sau Mihai Zamfir, ca să dăm doar câțiva dintre exegeții lui Macedonski, cartea lui Al.Florin Țene este cea mai solidă și viabilă lucrare dedicată vieții și operei macedonskiene.“

Acest roman este al doilea din seria acestui gen de proză pe care și-a propus-o scriitorul Al.Florin Țene, după romanul “ la braț cu Andromeda- viața scriitorului Gib I. Mihăescu între realitate și poveste“, apărut în 2016.

Dacă Gib I.Mihăescu a fost nedreptățit ca scriitor în timpul regimului trecut, din motive politice, fiind prea puțin cunoscut și studiat, în cazul poetului Alexandru Macedonski, potrivnicia i-a fost proprie-I fire, așa cum reiese din romanul lui Al.Florin Țene, spiritual său controversat, atitudinea de permanent revolt, reacția războinică și turbulent atât în spațiul politic al vremii cât și în mediul literar.

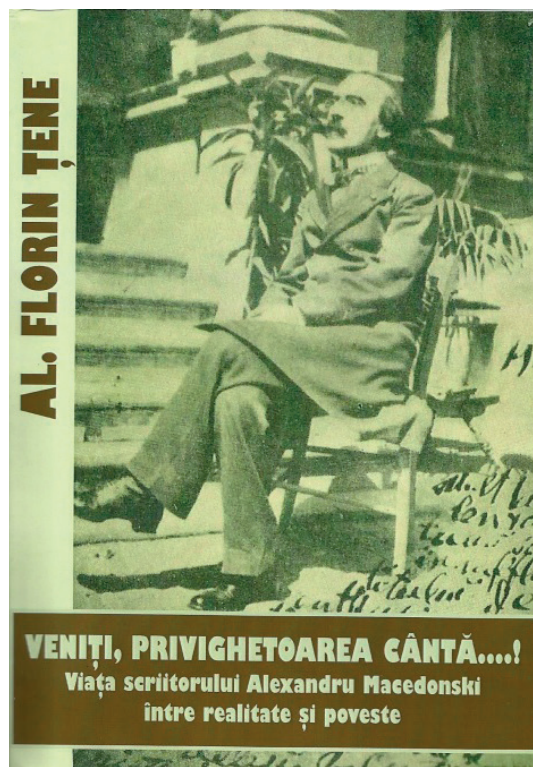
Imaginativ, fantezist, inspirat și exaltat, Macedonski concepe existența ca o chemare spre

înălțimile pure ale artei, ca o ardere pe altarul divin al Poeziei. Poetul apare ca un mesager al armoniei universale: “Voind să uit că sunt din lume, voiesc să cred că sunt din cer”(Noapte de mai).Bine surprinde și creionează autorul romanului personalitatea lui Macedonski și societatea vremii.

Această aură vizionară îl desprinde pe poet de realitate și-I determină o atitudine singular de un egocentrism exacerbate, de un orgoliu drapat în falburile unei fantezii pline de grandoare.Din această postură, deși recunoscut și apreciat în boema literară

a vremii, Al.Macedonski intră în conflict cu majoritatea scriitorilor de valoare contemporani lui, trimițând săgeți epigramatice dintre cele mai veninoase sau făcând atacuri directe la persoană, cu substrat grav și nedrept, precum în cazurile lui V.Alecsandri, Caragiale, Coșbuc, Goga etc, dar mai ales, împotriva lui M.Eminescu despre care afirmă că: “niciun vers semnat de Eminescu, nu e al acestui poet. “(În “ Foaia morală“) an II, nr.10.6 ianuarie 1902. Autorul romanului reușește în unele cazuri să îndulcească amozitățile dintre cei doi stărnite de faptul că Eminescu era conservator și Macedonski liberal.Desigur această atitudine îi va atrage oprobriul public, poetul fiind izolat și părăsit chiar și de către colaboratorii săi. Toate aceste aspecte îi vor umbri valoarea incontestabilă a creației, ca prim reprezentant al simbolismului românesc pe fondul unei structuri profund romantice, precum și aceea a activității de îndrumător al tinerelor talente prin cenaclurile create și mobilizator pe terenul artei prin publicațiile susținute.

Prin cartea sa, de aproape 600 de pagini, Al.Florin Țene proiectează personalitatea poetului pe fundalul social-politic al epocii și în boema literară atât din țară cât și în Europa unde Macedonski a peregrinat

pe urmele unei reale erudiții și unde a încercat să-și promoveze numele. Prin acest demers autorul realizează o bogată documentație, rod al unei munci uriașe de cercetare asupra biografiei fizice și spiritual a poetului și încercând să descopere și să motiveze subtilul subtil al degradingoladei sociale, al mizeriei morale și material în contrast șocant cu măreția artistică a operei hrănită de zborul diafan și tragic totodată al imaginației poetice.

Al. Florin Țene încearcă să se transpună în pielea poetului pentru a descifra mecanismul psihologic al unei asemenea arderi ce se consumă între măreț și derizoriu, între sublime și banal între cotidian și absolut. Căutând frumusețea în restriște și luptă, poetul se dimensionează la măreția de a fi „cineva”, conștient că veacul său mărunț va fi depășit de propria-I menire: “ Va suna și pentru mine al dreptății ceas deplin /Și-al meu nume printr veacuri, înălțându-se senin,” (Epigraf).

Acest vis încearcă scriitorul Al. Florin Țene să-l împlinească pentru poetul al cărui destin încearcă să-l descifreze cu apreciere, cu afecțiune cu parcimonie și cu înțelegere. Prin acest volum autorul repune în circulație memoria marelui și controversatului pot căutând formula prin care să ni-l apropie, momentele de viață prin care să-I confere veridicitate, clipele de înălțare care să-I salveze căderile.

Prin romanul său Al. Florin Țene întregeste paginile de istorie literară prin străfulgerări de suflet, prin verbul a ceea ce sar putea numii” o altfel de istorie a literaturii române”, mai ales că romancierul are în lucru o altă carte dedicată lui Ion Minulescu.

Cândva am fost și eu un „Bulă”

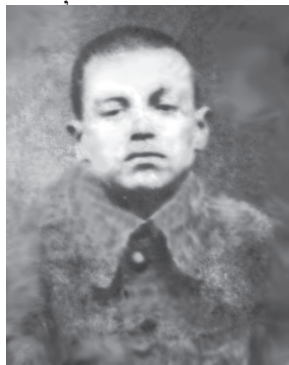
Ion C. Gociu

*Anul de învățământ 1946 -
1947 la Liceul Comercial
din Orașul Târgu Jiu.*

Eram în clasa a două a acestui liceu. La vârsta de 11 ani terminasem patru clase primare în comuna natală și nu văzusem decât o singură dată acest oraș, pe când aveam vârsta de cinci ani.

Ambianța copilăriei mele era „La țară” unde, până la terminarea liceului (18 ani) împreună cu cei doi frați și copiii din sat, îmbrăcați sumar ne jucam și după vârstă ajutam părinții la treburile gospodărești. Eu, de la început am fost păstorul vacilor, fratele mai mic al caprelor și sora scoțea din bătătură găștele la scăldat în matca pârâului. Izlazul era întins cu poieni și ogașe, iarbă era îndestulătoare și noi o țineam tot într-o zbunguială. Jocurile – oina, capra, cercul, țurca, pitulușu’ ne răsplăteau cu bucuria ce ne-o creau de nu știam când venea seara.

Plecarea la liceu mi-a rupt

legătura cu mulți copii de vârsta mea, care au rămas în comună să facă cele șapte clase primare. Coleg la liceu l-am avut pe consăteanul Ion Prodan, în clasa paralelă, ajuns medic chirurg. Acest lucru m-a introvertit. Fiind imediat după război purtam haine făcute din (dimie) aba calitate inferioară și în picioare opincuțe cu nojițe din piele de porc. Eram de „râsul” elevilor orășeni care mă porecliseră „Țapu”.

Într-o recreație mă sloboziseam la gură și le-am povestit (cu limbajul pe care îl știam) cum iau caprele iezi și cum m-a împuns țapul - întărâtat de mine - la împerecherea lor.

Printre numeroșii profesori, la materia Zoologie o aveam pe domnișoara Zenaida Robănescu. Era o fire blândă cu noi, frumoasă și îngăduitoare când nu știam lecția *ad litteram*.

La o oră, ca în multe altele m-a ascultat și a fost mulțumită de răspunsul meu. M-a lăudat și mi-a pus notă mare în Catalog, care m-a încurajat.

Pentru lecția viitoare ne-a vorbit/predat despre **Lepidoptere „viermii de mătase”**

Fiind copil de țărani, în fiecare

☑ an în familia părinților nu lipsea o asemenea îndeletnicire. Eu, ca cel mai mare, când aduceam vitele acasă de la păscut, mama mă trimitea să culeg frunzele de dud, (singura ocazie când mă pune să mă spăl pe mâini). Aceasta era hrana acestor vietăți atât de necesară unei gospodării pentru firele de borangic, mătasea naturală.

În vara anului ce trecuse, un băiat mai mare cu cinci ani, ne-a povestit că a văzut la un negustor unde s-a dus cu tatăl său „goange” așa le ziceam noi, lungi de două palme, cu capul roșu, care rod frunze de gorun, nu de dud ca ale noastre și beau și apă.

Curiozitatea fiind mare, această veste mi s-a întipărit de o țin minte și vi-o povestesc acum.

...Ca un bun pedagog, la terminarea expunerii domnișoara Zenaida ne-a solicitat:

- Cine are vreo întrebare?"

Eu, stimulat de nota ce o luasem am ridicat mâna, ca **Bulă**.

- Hai Gociule, ce n-ai înțeles?"

- Domnișoară, eu cunosc și alți viermi de mătase...

- Eee! ...Ia zii!

- Sunt și goange care dau borangic și mănâncă frunze de gorun... nu de dud!

- E nu mai spune!

Toată clasa a început să râdă în hohote.

- Și cum sunt? ...a întreat profesoara care își scoasee batisa de pe mâneca bluzei de mătase să-și ștergă lacrimile de răs.

- Zău, zău, nu vă mint!... Sunt așa de mari (cu mâinile am stabilit o lungime cam de 20 cm.) au capu' roșu și beau și apă!

În clasă s-a creat un adevărat vacarm. Noroc că a sunat clopoțelul, dar am rămas trist că

nu eu îi văzusem cum am zis.

Tot cursul inferior am fost de râsul colegilor, care, atunci când intram în clasă primul care mă vedea striga:

- Bă, vine „Zău-zău, cu capul roșu și bea și apă!"

Scăpasem de porecla „Țapu”.

*

În anul 1966 am cumpărat cele patru volume ale Dicționarului Enciclopedic Român. Răsfoind-le, mi-am adus aminte de pățania petrecută cu exact 20 de ani în urmă și am căutat la:

Sericicultură (pag.368)

Ramura a zootehniei care are ca obiect creșterea și înmulțirea viermilor de mătase.... și în țara noastră s-au luat măsuri în vederea aclimatizării unor noi rase de viermi de mătase.

Viermii de mătase (pag.856)

(Bombyx mori, din ordinul lepidopterelor se hrănesc cu frunze de dud și de stejar.

Trecuse timpul și nu am mai avut cui să-i arăt că am avut dreptate. Mai puțin treaba cu apa din vase, care se pune pentru menținerea umidității în încăpere.

Nenorocirea de la Râpa Dracului – (nuvelă)

Aneta Pioară

Ion, lișteavă de nădușeală, legă calul așa cum era, cu șaua pe el, la ieslea de vară de sub nucul din spatele fânăriei, unde Neagu, pusese fân proaspăt coșit, știind că tatăl său trebuia să sosească dintr-o clipă în alta. Scoase de la brâu batista albă, curată și se șterse pe față după ce se spălă cu apă din căldarea fântânii cu cumpănă de lângă bucătăria de vară. Cu pasul apăsat, intră în casă și se așeză pe patul curat, frumos aranjat de fata lui cea mare, Anica. Își scoase pălăria de fetru și geanta din piele de căprioară, ce o purta veșnic după gât și le agăță în cuierul „pește” din perete. Ioana, nevas-tă-sa, care era la bucătărie, trage cratița pe marginea plitei, dă jarul mai într-o parte și vine după bărbatul ei în casă. „Lasă că n-o muri nimenea de foame” zise în mintea ei „trebuie să-l discos, să vedem, ce se mai aude, vin rușii, ori nu vin.

A tras și ea un scaun de sub masă, s-a așezat pe el, și-a

☑ strâns șorțul alb cu dantele cu amândouă mâinile, văzând că era cam murdar, s-a uitat la bărbatul ei, dar nu știa cum să înceapă că Ion se uita în gol, fără să o ia în seamă. Ion e scump la vorbă, povestește numai ce vrea el și când vrea. Observându-l așa abătut și cu fruntea nădușită, ia un ștergar de pe tablia patului, i-l dă, făcându-i semn cu mâna și zise:

- Șterge-te, și hai, spune-mi vin rușii, ori nu vin!?

- Vin, Ioano, vin fato! Ce ne facem? Unde ducem fetele, asta-i necazul? Anica are 16 ani, iar Stanca 14 și aia mică, Bița are abia 4 ani ... ne batjocoresc copilele...Ăștia sunt ca lupii cei flămânzi, când scapă în stână.. înțelegi? Sunt aici aproape, pe Dealul Bordeștilor.

Ion era fruntea satului, avea pământ mult, oi, cai ... Ehei, și ce cai avea! El umbla numai călare. Unul murg, cu stea-n frunte, frumos cal! Cu el pleca, cu el venea de la Dealul Lung, de la Dabuleanu. Cine era Dabuleanu? Boierul. Ce mult ținea la Ion! Îl făcuse arendaș, un fel de administrator pe toată moșia, și, în fiecare an în loc de răsplată (lea-fă), Ion nu primea bani, îi spunea boierului că și lui îi trebuie pământ, că are și el copii, nu unul, are cinci, doi băieți și trei fete, căroră trebuie să le facă un rost... și boierul îl înțelegea, era cu suflet mare Dabuleanu, boier de viță veche, nu era precum Tănase Scatiu... da!...

Ca înfățișare, Ion nu era prea înalt, dar era așa îndesat și vânjos, zdravăn, frumos la chip și purta o mustață mare, groasă de-i acoperea toată buza de sus

și zâmbea cu subînțeleș la toate prostiile ieșite din gura altuia. La minte era ager, știa și ceva carte, vreo cinci clase, atât se învăța la vremea lui, dar ținea toate socotelile moșiei, în niște catastife bine orânduie, încât boierul era tare mulțumit de tot ce făcea, așa că-i dădea drept răsplată atât cât cerea, că nici Ion nu era hapsân, cerea atât cât credea el că face toată alergătura și munca lui. Anul ăsta o bucată de izlaz, anul următor o bucată de pădure, apoi o coastă plină de pruni, că doar tot el dirija munca țăranilor de pe moșie. Și așa s-a ridicat Ion în fruntea satului.

Într-o zi, când era prin curtea conacului cu argații, căroră le da sfaturi, cum să clădească fânul, cum să repare o căruță care se rupsesse într-o ștoalnă pe drumul de la Pârâul Peleticului, când s-a cărat fânul de la Mărtoiu, boierul Costache Dabuleanu, care era la masa din pridvorul casei, l-a chemat la el și i-a zis:

- Ascultă, măi Cucule, că, am uitat să vă zic, pe Ion îl chema Ion Cucu, și boierul din respect, așa îl striga „măi Cucule!”

Era filotim boierul, totul mergea strună pe moșia lui, țăranii munceau cinstit, iar el îi plătea cum se cuvine. Și cum vă spuneam, l-a chemat pe Ion în pridvor și l-a întrebat:

- Ce faci cu băiatul, cu Neagu, știi că a terminat școala primară și-i băiat isteț, nu-l duci la școală mai departe?

- Ba da, m-am tot gândit și nu știi unde să mă duc cu el, voiam să vă întreb și pe d-voastră, boierule, poate îmi dați un sfat...

- Da, da, sigur! Uite, am niște rude la Buzău, n-au copii și

poți să-l duci să stea la ei. Facem din el un bun învățător și-l aducem aici în sat la voi, la Tinoasa, ca să nu mai bată băieții atâta drum până la Dealul lung sau la Dumitrești. Înțelegi?

Asta era cu vreo trei ani în urmă, și era liniștit Ion din partea băiatului, era în anul III la Școala Normală, învăța bine și sârguincios era, cu toate că se cam țineau fetele după el, că uitai să vă spun, Neagu era frumos, înalt, brunet și avea niște sprâncene groase de o treceau florii pe oricare față ce îl privea. Acum altul era necazul, era război, se retrăgeau rușii mânați de nemți. Știa că pe unde trec, fac ravagii, fac numai rele, încât Ion a lăsat moșia boierului în grija altora și a venit acasă să și pună la adăpost nevasta și fetele. Pe băieți o să-i țină cu el, cât o să stea ăștia aci, trei, patru zile, o săptămână. Erau isteți flăcăii, se înțelegea arendașu cu ei din priviri, fără prea multă vorbă.

Acum, se uita trist la frumoasa lui nevestă, cum era ea, legată la cap cu tulpanul alb, plin cu ciucuri ce-i atârnav pe frunte, de sub care ieșeau șuvițe de păr negru, cărlionțat, cu cămașa cusută cu fir de arnici albastru chiar de mâna ei, cu fusta neagră creață la mijloc, de sub care se vedeau poalele albe, dantelate și și-o imagina cum o fugărește soldații și ofițerii ruși, cum nu poate să scape de ei și gândul acesta îl zăpăcea.

Anii trecuse de la nunta lor, copii erau mari și frumoși ca florile, o știa cuminte, o simțea că încă îl iubește, tot ca la început și n-ar fi vrut nici în ruptul capului să i se întâmple ceva rău. Era

sigur că rușii, garnizoana lor se va instala în gospodăria lui, în curtea lui, că alta mai arătoasă și mai îndestulătoare în sat nici nu era. Casa lui era mare, avea cerdac în față, cu o prispa mare cu parmalâcul de lemn, sală largă în care intrai pe ușile duble din față de pe prispă ce ducea până în spate, iar de o parte și de alta două camere mari și două chilururi. Aproape de ușa de la spate coborai în beci pe o scară puternică de stejar, unde se aflau toate bunătățile. Fața casei era umbrită de o boltă de viță de vie, ce învelea cerdacul cu mantaua-i verde, încât totul făcea cu ochiul tuturor celor ce treceau pe acolo.

Toate astea îi frământa mintea lui Ion, dar Ioana s-a uitat la el, a scrâșnit din dinți și a zis:

- Ascultă Ioane, punem caii la căruță, tot ce ne trebuie, adică niște țoale, mălai, brânză, ouă, niște fasole, untură, o găină, oale, străchini, hirostriile și plecăm!

- Unde, măi femeie? Ția o să treacă prin toate satele, o să împânjensească văile, o să scotocească peste tot după mâncare, că sunt lihniți, armata rusă e prost aprovizionată cu mâncare... Așa povestea boierul aseară când s-a întors de la Focșani.

- Știi ce, trecem dealul la Șesul cu Plochi, la noi în pădure. În fundul văii e un bordei părăsit, da-i bun, nu plouă în el. În timp au crescut copaci tineri în fața lui și nu se mai vede de la distanță, așa că o să stăm chitite acolo. Facem dimineața mâncare, apoi stingem focul să nu se vadă seara lumină de departe, și cât îi ziua de lungă o să cos cu fetele la cămășile începute în

postul paștelui. Tu rămâi aici, acasă cu băieții și veghezi asupra lor. Aveți grijă de casă și când poți, încaleci pe Murgu și ne mai aduci câte ceva de-ale gurii. Luăm cu noi și pe Molda să ne păzească de lup.

- Ce să faci cu ea, să latre și să dea rușii de voi, ori ești proastă!?

- Așa, că bine zici, n-o mai luăm

- Când își făceau ei planul, năvălesc în casă cei doi băieți, Neagu și Ionel.

- Mamă, mamică! Vin rușii! Ce ne facem?

- Chemați repede fetele, zise Ion băieților. Sunt la Râpa dracului, strâng fânul cosit de voi cu finu Vasile alaltăieri! Dar voi de unde știți?

- A trecut în goana calului nea Gheorghe din capul satului, Gheorghe Ticu și striga cât îi lua gura „fugiți, fugiți, rușii sânt aproape!”, Noi tocmai ne apropiam cu brazda de capul locului, divali, aproape de drum și am auzit. Finu Vasile a plecat și el acasă la ai lui.

Ioana iese repede la bucătărie, scoate din cuptor pâinea care era gata, rupe una pe masă, pune ciorba în străchini și zice:

Stai aci Ioani, te rog! Haideți să mâncăm, măi copii! Că Neagu, Stanca și Anica sosise. Au luat fiecare câte un scăunel și s-au înșirat toți de-a roata mesei cu trei picioare din mijlocul bucătăriei. Au înfulecat tot ce le-a pus Ioana dinainte, s-au închinat și au zis cu toții „săru-mâna pentru masă”

Ioana și fetele și-au strâns repede toate cele necesare, le-au dus la căruță, Neagu a înhămat caii și au pornit sub îndrumările

strașnice ale tatălui:

- Să aveți grijă, să nu umblați prin pădure, să stați acolo în bordei, fără gălăgie, ați înțeleș!

Fetele se uitau speriate la tatăl lor, iar Molda se gudura pe lângă cai.

După plecare lor, Ion a luat un hârleț și l-a chemat pe Ionel. S-au dus amândoi în grajdul boilor, care acum era gol și curat, au scos podelele și au săpat o groapă de peste doi metri pătrați. Au cărat pământul în spatele grajdului și au băgat acolo toate lucrurile mai de preț din casă. Cuferele cele mici cu costumele copiilor cele mai bune în care au ascuns salbele de aur, încălțăminte din piele și ce au mai încăput. Au pus podelele la loc, au împrăștiat fân cosit peste tot, apoi au coborât în beciul casei, că avea Ion un beci mare, plin cu putini cu brânză, butoaie cu vin și țuică de prună de te ardea pe piept când beai o gură. Avea butoaie pline cu miere de albine de la cei vreo 50 de stupi ce erau în grădina din fața casei. Îi îngrijea tot Ioana și-l învățase și pe Neagu tainele vieții albinelor. Au scos câte ceva din beci și au adus în chiler, ca să nu pară casa săracă și să dea de bănuț rușilor. Au bătut în cuie ușa beciului și a pus deasupra o rogojină, așa cum avea și în chiler că pe sală și în odăile mari avea preșuri țesute de Ioana. S-a asigurat Ion că totul e bine și sta acum, gata pregătit cu pușca la îndemână, că doar avea acte în regulă pentru ea.

Fugarii au ajuns cu bine în văioaga din pădurea de peste deal, dincolo de Șesul cu Plochi, au băgat în bordei tot ce adusesse de

☑ acasă, Neagu le-a îmbrățișat pe fete și pe mama lui, așa cum făcea când pleca la școală după ce se termina vacanța, a întors căruța și a dat bice cailor ca să ajungă cât mai repede acasă. După ce a legat caii în grajd, unde Ionel le băgase mâncare, a mai sporovăit ceva cu tatăl lui, apoi s-a culcat pe patul de pe prispă. Aer curat miros de fân cosit, așa că flăcăul a adormit repede.

Pe la miezul nopții, s-au auzit zgomote, tropote, gălăgie și Ion având geamul deschis a sărit afară. Neagu care se culcase îmbrăcat a coborât și el la poartă după tatăl lui. N-au avut vreme să-și spună nimic, că au și pătruns pe poartă un grup de soldați în frunte cu niște ofițeri, iar din căruțele cu muniție, câtă mai aveau și tot felul de lucruri folositoare pentru drum, a sărit un rusnac tânăr, blond, cu mustața subțire și ochii albaștri, aducând de mână o femeie. Pe cine crezi, pe Arghira lui Dinu Dogaru. Se uita la el și-i zâmbea supusă. Au blotocărit ceva în limba lor și au intrat în casă, în odaia fetelor, și, ceor fi făcut acolo cu nevasta lui Dogaru, nu se știe. Plecase demult pe front omul ei și nu mai știa nimic de el, așa că, văzând că rusnacul îi dă niște inele și niște bani, s-a bucurat. Avea doi băieți, și n-avea nici de unele, era vrednică, venea cu ziua la Ion Cucu, dar tot nu se ajungea cu banii.

Ion stătea în chiler pe pat lângă Ionel, pe care îl trezise și asculta ce facăștia în casa lui. Când a văzut că femeia nu se vaită, nu țipă, se gândea că poate-i dornică și ea de dragoste, având omul plecat de multă vreme, poate de un an.. Doi ofițeri nu s-au dus

după ăia tineri în odaie, ci au început cotrobăiala după mâncare, și pricepând din semnele ce i le făcea, Ion le-a adus de toate: pâine, brânză, urdă dulce că tocmai luase rândul la oi, că avea vreo 80. Le-a pus pe masa din pridvor și oala cu ciorbă făcută de Ioana și un butoiș de vin adus de la Bordești de la niște prieteni. La început le-a pus Ion în niște păhărele de lut țuică de trei ani deți lua gura foc când dădeai paharul pe gât.

Le scăpărau ochii de foame așa că s-au așezat toți la masă. După ce au dat peste cap bårdăcuțele cu rachiu au zis: „harașo, harașo!”, După ce și-au pus bine gura la cale au intrat unul câte unul la Arghira, apoi treceau în celelalte paturi din casă și se culcau, iar cei doi cu gradele pe umăr au tot sporovăit în limba lor, admirând covoarele din odaia, unde se afla zestrea Anicăi pe un pat mare cu tabliile de fier, pat boieresc, ce îl dăduse boieroaica lui Ion de pomână, că-i murise un frate pe front.

Băieții, Neagu și Ionel nu prea au înțeles ei ce se petrece în odaia surorilor lor, dar Ion stătea atent și-i era frică să n-o omoare la sfârșit și să rămână băieții Argirei orfani. Nu se auzeau decât gemetele de satisfacție ale bărbaților... atât... și Ion se gândea: „Doamne au intrat vreo șapte, opt, cât o să mai reziste?!”,

După o vreme, după ce au mai tras câte o dușcă, au adormit cu toții care pe unde au mai găsit. Pe Ion l-au dat afară din chiler cu băiat cu tot, iar ei, toți trei și-au luat niște țoale și s-au culcat în ieslea boiler, că era largă și loc era destul, apoi erau și aproape de

groapa unde aveau lucrurile ascunse și puteau să supravegheze.

A doua zi pe la prânz, s-au sculat boanghenii și au dat raita pe la cotețele cu păsări, au prins câteva. Unul mai bătrân i-a făcut semn lui Neagu să aprindă focul și să pună un ceun cu apă. Băiatul s-a supus și apoi le-a jumulit și le-a curățat împreună. Băiatul nu făcuse niciodată asemanea treabă, asta era munca fetelor, dar s-a descurcat. A făcut rusnacul o supă și o friptură ca la ei și o mămăligă mare. Au adus și bânză de la Ion din chiler și s-au ospătat regește, laudând bucatele și mulțumindu-i lui Ion. „spasiba, spasiba,,.

Arghira plecase și nici ofițerul cel tânăr nu era, se dusesse probabil și el cu ea.

După ce le-a strâns masa, Ion a plecat în coastă la Râpa dracului să vadă dacă fetele terminase de strâns fânul, dacă nu cumva mai trebuia să mai înalțe vârfurile căpițelor ca să nu le pătrundă ploaia. Când s-a apropiat de prima căpiță, ce să vadă. Pe un maldăr mare de fân întins așa ca un pat, pe o pătură rusească, zăcea Chița, o fetișoară de vreo 14 ani, fata Ioanei lui Grigore Cucu, o drăgălașă de copilă. Cu pletele desfăcute, cămașa ruptă și poalele pline de sânge, plângea înecată de lacrimi amare și gemea de durere. Simțind că se apropie cineva, și, crezând că e tot vreun nelegiuuit îngână: „Lăsați-mă, nu mă omorâți! Vă rog, lăsați-mă”!

Habar n-avea ea, sârmana, că nelegiuții n-ar fi înțeles ce zice ea. Ion s-a cutremurat de ură, n-a mai stat pe gânduri, a luat fata în brațe și a plecar cu e pe cărarea

de sub deal, coborând chiar în bătaură la dădica Safta, o bătrână, care știa el, se pricepea la multe leacuri când era cineva la nevoie. Femeia a priceput repede ce s-a întâmplat, a pus repede un ceun cu apă la foc și când a dat în clocote a pus acolo niște ierburi numai de ea știute, a îmbăiat fata în fereedu așa cum s-a priceput, i-a făcut și niște ceaiuri și după vreo trei zile copila și-a revenit fizic, dar sufletul ei nu s-a vindecat până la moarte. A stat lângă ea, mama ei, distrusă și ea sufletește, dădica Safta și mai venea și Ion Cucu din când în când să vadă cum se mai simte. Numai ei au știut necazul Chiței și l-au păstrat cu strășnicie doar în mintea lor fără să spună cuiva, crezând că așa o ajută pe Chița. Au trecut anii, s-a dus și ea la horile din sat ca toate fetele din sat, de gura mă-sii, îndemnată de alte fete, dar ea nu s-a uitat niciodată în ochii vreunui flăcău. Avea 20 de ani, fetele de seama ei, chiar și cele mai urâtele s-au măritat. Au venit și la ea pețitori și din alte sate, că era frumoasă tare Chița, dar ea nu și nu.

A plâns mult Ioana lui Grigore, mama fetei, s-a dus ea și pe la niște schituri, a spus necazul ei unor sihaștri, le-a cerut ajutorul, doar se va vindeca fata ei și va accepta să se mărite. Nu pricepea nici un flăcău ce-i călca pragul de ce nu vrea să se mărite, unii o credeau prea mândră, că de, era frumoasă, frumoasă tare.

Printre băieții ce o îndrăgeau pe Chița era și Neagu lui Ion Cucu. Când venea în vacanță, îi aducea ghemuțe de arnici ca să lucreze altițele de pe cămăși și

ea îi lucra batiste, pe care i le pune în buzunarul de la piept al hainei. O privea ore în șir cum lucra, dar ea nu ridica ochii din cusătură. Chiar dacă nu învățase decât cinci clase, Neagu avea ce discuta cu ea că era tare isteată, cunoștea fiecare pasăre după cântec și le imita pe fiecare. Uneori, în liniștea amurgului, de pe prispa casei se auzea câte un fluierat și Neagu o ruga să-i spună ce pasăre e aceea, iar ea îi spunea că e cinteza, sau presura, astfel o mai scotea din muțenia ei covârșitoare. Alteori îi povestea de viața de la oraș, despre care Neagu zicea că nu-i prea place și abia așteaptă să se întoarcă în sat. Ochii Chiței erau verzi ca iarba și rareori își ridica privirea în sus, către Neagu, iar acesta se cutremura de dragul ei.

Când era mai mică, până n-a veni rușii, fata îi zicea lui Neagu: „Tare m-aș face și eu învățătoare, dar cine să umble pentru mine? Tu ai tată, al meu a murit în primele lupte... of, războiul ăsta! Cine l-o fi pornit? De m-a lăsat fără tată...”

A terminat băiatul lui Ion Cucu Școala Normală și a venit învățător în sat. Oamenii au sărit cu toții și au făcut școală, bucuroși că nu-și mai rup odraslele picioarele până la Dealul Lung sau la Dumitrești.

Învățătorul s-a dus cu tatăl său, cu daruri și flori și a cerut-o de nevastă pe Chița, dar aceasta le-a spus cu lacrimi în ochi, că ea nu se va mărita niciodată. L-a pupat pe obraz pe Neagu, i-a mulțumit pentru zilele frumoase pe care i le-a oferit, stând lângă ea pe prispă sau la horile din sat și i-a zis răspicat:

- Du-te, caută-ți altă fată! Eu nu mă pot mărita! Drumul meu în viață e altul! Iertați-mă, nu-mi luați hotărârea în nume de rău. Poate ar fi minunat să fiu nevastă de învățător, dar nu, nu pot!

Ion a înțeles și l-a rugat pe fiul său să nu-i poarte pică fetei, ci să-i păstreze o frumoasă amintire și să-și caute altă fată.

După un an de învățământ, când a împlinit 21 de ani, Neagu a plecat în armată, tocmai la Iași și a venit acasă în permisie după un an și jumătate. Când a trecut pe lângă casa Chiței, a văzut că e cam pustiu și a întrebat pe tatăl său ce s-a întâmplat. Ion i-a povestit băiatului că fata e la o mânăstire la Neamț. I-a mai spus că degeaba a încercat el s-o facă să înțeleagă că locul ei nu e acolo, ea i-a convins atât pe el, cât și pe maică-sa că rostul ei acolo e și ca să nu rămână singură Ioana s-a dus cu fata și casa lor e acum pustie.

Colier textil

Poeme

Maria Popeangă Cornoiu

AMIAZĂ DE VARĂ

Cu mustața răsucită
Soarele, ștregar, privește
Cum rochița rândunicii
După vânt se răsuțește
Și, ascuns după un nor,
El zâmbește șmecherește:
Îi văzuse trupul gol,
Feciorelnic, diafan,
Aplecându-se discret
Spre creanga unui castan
Care sta privind absent
Spre nemărginiri de zare:
Rămăsese fermecat
De-un cânt de-un tril de privighetoare.
Multe-n lume-s cu păcat
Se gândi aprinsul soare...
Ar pișca-o de-o petală,
Dar se teme că o doare
Și, cu un adânc oftat,
Se-avântă către zenit,
Să măsoare-ntreaga boltă
Înainte de-asfințit.

PĂSTRĂM ÎN SUFLET AMINTIRI

Păstrăm în suflet amintiri
Ca în padure fragi ascunse...
Trecut-a timp, dar ele-s vii,
Strălucitorii ochi de ciute
Privind, în toamnele târzii,
Cum lupii vin ca să se-nfrupte
Din carnea lor spre izbăviri
De vini ce nu au fost avute!

IUBIRE PERENĂ

Mi te caut în suflet
Printre ierburi de gând

Răsărite de-a valma,
Și demult, și curând
Și te aflu acolo,
În penumbra luminii...
Împrejuru-ți ai crini,
Piedestal, trandafirii.
Tu, perenă iubire,
Înfruntând anotimpuri,
Înflorești parfumat în răstimpuri
Nu te-ntreb cât rămâi,
Fiindcă știu că nu pleci:
Amintiri ți-nfloresc
Și în toamnele reci !

PASĂREA DIN SUFLET

Pasărea din suflet uitase cântecul
Și trecuse de amiază...
Doar plânsul dimineții
Care îi rămăsese prelins pe aripi,
Ecou întârziat al tristeții,
Ca o mângâiere a clipelor,
Îi păstrase amintirea trează
Și se gândi, odată cu seara,
La ce o învățase privighetoarea:
Că doar ecoul dorului vibrează!

ESTE GRĂUNTELE DE SARE

Când lacrima greșește drumul,
În suflet ea își face scoc
Și, să nu plece niciodată,
În inimă-și găsește loc.

Ea strălucește, bob de rouă,
Peste-amintiri și peste gânduri
Și doar atunci găsește vad,
Când te închizi în patru scnduri

Și se înalță, nor sau ceață,
Pe cer și va ajunge-n mare :
Din condensarea unei vieți
Este grăuntele de de sare !

REGRETE

Ce n-ai trăit la vreme
E pierdere imensă
Și nu există-n lume
Ceva ca recompensă!
Durerea netrăirii
E cu atât mai mare,
Că-n sufletul de om
Nici amintire n-are!

Biliboi al lu' Oneală

Ion C. Duță

Oneală era copilul ciobanului Trică și Trică -după cum spuneau ai bătrâni- fusese copilul lui Miron Dîrvaru. Acest Miron scăpase cu oile din dungă în vale, la noi, pe când Terezoaia -austriaca sau bozgora aia- (că nici nu știu ce sămânță avea) le pusese gând rău românilor de dincolo. Și, bieții, ce să facă? Dă-i cu fugitul la noi.

Miron venise cu purcel, cu cățel și cu o nevastă cu o poală de plozi, printre care și Trică. Cu ceva bani de prin fundul chimirului, cu târla de oi și, mai cu seamă, cu hărnicia și priceperea și-a agonisit un petic de pământ la marginea satului, dinspre pădure, și-a încropit căsoaie și haida, haida, și-a împins copiii în lume.

Trică, și el cioban, își cumpără și el pământ de la Pârlitu lu' Pițigoi, își făcu și el căsoaie, mai dihai ca a lu' tat-su, își mări turma și ajunsese cioban de vază cu cai, cu măgari, cu câini mulți și cu ciobani pe care-i aducea de la baltă sau de pe la ăia de dincolo de dungă. Înciocălat bine, se puse cu nevastă-sa, Ioana, la făcut copii. Apăru Oneală care, cu ceva spuză de la trică, se înfipse și el bine în coastele satului nostru.

Unde vedea unul că sughite pe arătură, se dădea pe lângă el și cu ceva gologani, cu câte o niagă cu zeamă de prune devenea stăpân pe brazda nepricopsitului. Și a ajuns Oneală și el mai decât Trică.

Era pe la Sf. Constantin când veneau turmele de prin Bălțile Brăilei, unde fuseseră la iernat, să urce la munte, că se luaseră zăpezile și firicelele de iarbă crudă năvăliseră pe pajiști, îmbrăcându-le în horbote de verde-mpărătesc.

Pentru vara asta Oneală

concesionase Gruiful de la moșnenii radoșeni și, conform tradiției, începuse să-și urce turmele ce se înșiraseră ca măgelele pe cărării. Își luase de acasă tot. Bătuse ulucă în ferestre și uși și legase cu lanțuri intrările grajdurilor.

Leana își strânsese în coșuri puii, Taboc -câinele- primise hâța de godaci în frunte cu purceua a vânăta care se măsură la mărime cu măgăreața și gata. Oneală fluierase de drum.

Leana era grea (cam prin luna a șaptea) dacă mai ținea ea mințe bine. Mergea domol, ducând de mână pe Lenica, o zgâtie de vreo trei anișori și ceva și se mai țineau, din când în când, de șaua măgăriței (pe care o oprise pe lângă ea).

Urca și ea cu ochii țintă către vârf care, de data asta, părea că în loc să se apropie, se depărta, ascunzându-se în pătura de nori plumburii.

„- Fire-ai al hăluia cu pietrele tale, că nu mi-ai fost niciodată așa străin ca acum!”

Marița lui Mocioacă fusese tocmită băciță pentru vara asta și primise de la Oneală poruncă să meargă pe lângă Leana până la stână. Avea grijă de măgăriță să nu fugă în oi și-i schimba Lenii năframa când se uda de transpirație.

Trecuseră de Pietrele lu' Cărlig și nu departe era Fagul al Aplecat care vestea că trebuia să se arate și gohul. Vremea era frumoasă, dar de către înălțimi mai și fchiuia câte un fuioraș de vânt. Drumetilor le era bine cu el, răcorindu-i de văpăile urcușului.

Deodată pădurea hui de un țipăt strident ce se strecură printre fagi, ajungându-l și pe Oneală

care era cu turmele înaintea.

- Ce-i, fă, ce se întâmplă?

- I se rupse apa Lenii. Adă repede crăcana și tuciul al mare de mămăligă și vino-ncoa!

Marița o luă ușor pe Leana din drum, o duse în marginea pădurii și o așeză între doi fagi unde strânsese o grămadă de frunze moarte. Lenica plângea, strigându-l pe tati, Taboc începuse să urle, Leana țipa de durere pe grămada de frunze și Marița strângea vreascuri să aprindă focul.

Veni și Oneală pe care îl repezi Marița în Pârâul Leșii după apă, iar pe crăcană ceaul începu să sfârâie.

- Bă, ia fata și du-o la ciobani, la oi și tu vino fuga înapoi!

Luă Marița un cojoc de pe măgăreață, înveli pe leana în cojoc, ștergând-o mereu de sudoare.

- Ține-te, fă, tare că acum vine! Ești destul de largă-n șolduri, așa că ai să scapi repede. Nu știi că pe Lenica ai scuipat-o una-două. Până să-ți aduc eu o pătură, s-a umplut stâna din Mocirle de orăcăit. Și erai la prima naștere, dar acum, la a doua.

Așa a fost, că până să se

înapoieze Oneală, Marița ștergea la biliboi.

- Ți-a trimis Dumnezeu ajutor, mă. Uite tu ce biliboi și ce puțuică are! Ți-a bage în răcori toate băcițele de prin stâni.

- Numai la prostii îți zboară gândul, fă!

- Ce prostii, mă? Asta-i avere, tată!

Se încălzise apa, așa că au spălat cum s-a putut copilul, l-au învelit cu ce-au găsit prin desagi și au trecut să se îngrijească de Leana care, deși ruptă de effort și durere, și-a primit copilul la piept, udându-i fruntea cu lacrimi.

- Să trăiești, biliboiul meu! Să se îngrijească Domnul de tine și Măicuța Sfântă să te facă om!

- Oneală, îi făcuși, mă, și tu o urare de bine? Sări Marița de lângă crăcană. Fă-i și tu un dar, să se bucure și el de lumea în care a venit!

- Ce dar să-i fac, fă? Îi dau drumurile lumii cum mi le-a dat și mie tata. Ai toate cărările de-aici și până-n Dobrogea, de-aici și până-n Banat, de peste toți munții de la Dunăre și până în Ucraina și să nu vii acasă de pe ele fără opinci și fără cioareci! Eu, lui biliboi al meu, îi mai dăruiesc o bătă de corn, o fluieră de prun, puiul măgăriței și pe Taboc.

- Pe Molda nu i-o dăruiești că-i tare ageră cățelușă! Dacă n-ar fi ea, puturoșii de dulăi ar mânca și s-ar culca sub cetini.

- Molda e a Lenicăi. Fără ea n-ar putea dormi noaptea. Au crescut împreună. Lenica îi dădea jumătate din mâncarea ei din castron. Și acum face la fel. Dar și Molda, când plânge fata, e lângă ea, îi linge lacrimile de pe obrăjori. Acuma ce facem, Leană? Să cobor la vale?

- Ba de aia, nu. Casa-i rece și pustie și eu singură ce să fac? Ba mai e și năzbâția de Lenica de care trebuie să am mai mare grijă decât de ăsta mic. Pe ăsta îl pun în troacă și-l adorm, dar după asta trebuie să alerg prin toată bătătura că nu poți ști ce e-n stare să facă. La stână suntem toți și ne ajutăm unul pe altul.

- Tu poți să mergi? Cum să te ducem sus?

- Te duci și ajungi oile. Iei iapa și măgarul și le aduci la noi. Pe iapă sunt bagajele mele, fără măgar nu stă măgărița. Marița rămâne cu mine. Dormim la noapte aici și în timpul ăsta mă întrezesc și eu. Dimineată ori pe la prânz, plecăm și noi. Voi încăleca ori iapa ori măgărița, văd eu.

- Bine, dar îți trebuie ceva cald ca să îți se umple golul din burtă. Ar fi bun niște lapte, dar cum să mulgem oile fără strungă?

- Bă Oneală, mulg măgărița și-am rezolvat-o.

- Dar dacă Leana nu rezistă până-n Gruî? E de urcat Măcăria, Tărtărăul, o parte din cracul Mândrei...

- Lasă, bărbate, mergem încet și dacă o fi ceva, ne oprim la stâna din Florile Albe sau din Măcăria. Mai dormim o noapte acolo și apoi ajungem cumva și noi. Tu du oile. Până deseară ajungeți. Încropește strunga, mulgeți oile și încheagă laptele să nu se prăpădească. Apoi cobori spre noi, că o fi nevoie de ajutor.

Au adunat lemne ca pentru un foc de-o noapte. Marița a pregătit o zeamă din ceva la ceaun, a muls măgărița, a dat Lenii să bea lapte cald, a învelit-o bine în cojoace, a rupt ceva iarbă pentru măgărița și Dumnezeu cu mila.

Leana a adormit cu biliboi la piept care dormea și el ca venit de pe un drum lung. S-a lăsat

noaptea. Printre frunzele pădurii, luceferii priveau de sus curioși să afle ce se petrece în tabăra

sărăcăcioasă de unde se ridica, totuși, un fuior de fum albastru. Biliboi adormise iarăși după masa de seară, cu lapte cald din sânul măicuței. Leana adormise și ea covrigită în jurul mugurelui de om care poftise să vadă lumea cu două luni înaintea sorocului. Marița, învelită în țol, moțâia lângă foc cu un ochi închis și cu unul deschis, cum se zice că doar-me iepurele.

Un ciuhurez își chema suratele la un ceas de dragoste păsăreasă, pândind cu ochii lui de fosfor dacă pimplă nu se găsește un liliac sângeros, doritor de piept de ciuhurez. Despre ziuă, odată cu roua, apăru și Oneală călare pe iapă, de coada căreia legase măgarul. Se interesă dacă totul este bine și întrebă șoptit:

- Ce zici, Marițo, poate rezista Leana până-n Gruî?

Auzindul, Leana îl apostrofă:

- Ia mai taci, mă, fată oile pe drumurile Banatului și vin lehuze cu mieii după ele. Ce, eu sunt mai slabă decât o oaie?

- Ei, haide, că nu-ți dădui în cap! Mă îngrijorez și eu, că așa e făcut omul; cu griji, cu necazuri. Dacă ar fi după ni, odată am vrea soare, odată, ploaie, iar furtună niciodată!

Oneală adusese lapte de oaie muls aseară. Îl fierse Marița și-i dădură Lenii să-l mănânce cu mămăligă caldă, fiartă în ceaunel. Apăru și soarele, strecurându-și razele prin frunzare. O rază se opri pe fruntea copilului care, speriat puțin, începu să gângurească.

- Bă, uite că-i frumos! Seamănă cu tine.

- Dar cu cine să semene, fă? Nu sunt eu stâlpul casei?

- Ei, mai știi? N-ai destui vecini care abia așteaptă să pleci de-acasă!? Dar glumesc și eu.

Leana n-a fost d-alea. Ea și-a văzut de familie, de casă. Iar dacă-i mai fluiera vreun mierloi pe sub geam, acolo se pomenea cu apă fiartă-n cap și cu penele rupte, cum a pățit-o Momârlă.

Și-au făcut bagajele. Era pe la prânz. Leana, călare pe măgăriță, își ducea pruncul strâns la piept, învelit în ce găsiseră prin desaga. Pe măgar, peste desagi, rufele Lenii, spălate de Marița în pâraul Leșii, puse la uscat. Marița lângă Leana, iar în fruntea micuței coloane Oneală cu iapa de dârlogi.

Au ieșit la gol unde soarele îi întâmpină cu strălucirea lui binefăcătoare, ajutându-i să se dezmoștească din răcoarea de dimineață a pădurii. Încet, încet ajunseră la Piscul Poieniței, poposiră ceva timp lângă stâna din Florile Albe, trecură Izvorul Cald, înșirându-se pe drumul de pe Coasta Crainicului. La fântâna de sub Măcăria s-au oprit. Au dat jos bagajele de pe vite, au împăivănat vitele, lăsându-le să pască, Marița pregătind ceva pentru masă. Era pe la prânzul cel mare.

Leana cu biliboiul ei suportaseră bine drumul, dar se simțea nevoia de-o odihnă binefăcătoare. Au stat acolo ceasuri bune. Lehuza cu pruncul au dormit, Marița a sucit și răsucit rufele ude și, când și-a făcut datoria soarele să le usuce, le-a împachetat și le-a pus în desaga pe care și-o pregătise Leana de acasă. Soarele se suise în creastă și amenința să luncece în cealaltă parte.

- Oneală, hai, faceți bagajele, să mergem că ne prinde noaptea pe drum!

- Dar, Leană, avem de urcat

Măcăria și Tărtăraul și...

- Lasă, că le urcăm. Vreau ca în noaptea asta să-mi culc copilul la stână în Gruu.

Ordinul e ordin. Leana-i generalul. Coloana s-a înșirat iarăși pe drumul Măcăriei. Se mergea gâfâit și de animale, și de oameni. În dunga Tărtăraului s-au oprit să-și tragă sufletul. Jos se vedea stâna din Gruu. Mai aveau de trecut Cracul Mândrei, dar coborau. Soarele începuse să le facă cu mâna, pregătindu-se să se pitească după pădurile din Țapu și Tăpșoru și poate or să înnopteze în Groapa lui Purcel.

Coloana, șerpuiind pe cărăruie, a juns la Gruu. Ciobanii făcuseră focul la stână, Lenica alerga ca o mogâldeată să-și întâmpine părinții și, curioasă, voia să vadă ce-i aducea mama Leana învelit în cârpe. Ciobanii le-au urat de bine:

- Să-ți trăiască, Leană, și ție, Oneală, și ție, Lenică, ce ați dobândit. Dumnezeu să fie cu pruncul și cu noi, cu toți și când ne e foame, să ne dea pâine, iar când ne sete, să ne dea apă!

- Cum îi pui numele, Oneală?

- Așa cum zice Leana. Ea la purtat în pântec, suferind, câte numai ea știe. Eu doar am cucurigat ca cocoșul pe lângă ea!

- Cum o să-l cheme, Leană?

- Păi, cum? Biliboi!

- Ca să-l botezați, când coborâți la vale?

- Păi, nu coborâm. Îl aduc pe părintele Ionuț de Sfântul Ilie, să-l boteze în apa Gruului.

- Dar la Sfântul Ilie e nedeie în Gruu.

Și așa a fost. Biliboi a fost botezat în pâraul Gruului, la stână s-a ținut nedeie, iar venirea lui pe lumea aceasta la Fagul ăl Aplecat a rămas o poveste frumoasă.

Sărbătoarea din pădure

Ion Mocioi

Cum a dat frunza pe ramuri
Și-a crescut iarba-n pășuni,
Larma a crescut în lanuri
Și pe ape trec lăstuni.

M-am trezit de dimineață,
Caci târziu totul s-ar pierde.
N-aș vedea cum prinde viață
Alaiul din codrul verde.

Sărbătoarea din pădure
E-un spectacol muzical
Necrezut, în locuri sure
E un cântec de cristal.

O orchestră crește-n grabă,
N-am dorit ca să o cauti!
... Văd că florile se-ntreabă
Cine e să cânte-n flaut!

La-nceput văd căprioara, –
Cel mai mare muzicant, –
Ascunzând la gât vioara
Calcă parcă pe neant...

Vine-n urma ei bursucul
Și se leagănă în mers, –
Știe că-i e gros năsucul, –
Pufăie pe nări în vers.

Un vulpoi cu reputație
Și-a oprit coada-ntr-o tufă,

Unde ține-o dizertație
Din trompet fără de mufă;

Vine tocmai din cotețe,
De la un gânsac de soi,
Și-i e gândul la ospete,
Deși a mâncat cât doi;

Dintre toți, plin de tandrețe,
Cu priviri ca de rățoi,
Crede că la bătrânețe
Va cânta dintr-un oboi.

Dintre ferigi, iepurașul? –
Adormit cu ochi deschiși, –
A sărit văzându-și nașul
Printre măcăcinii ninși;

Toată noaptea, strajă-n grâne,
Ronțăise doar verdeață,
Iar acuma, fugi, bătrâne,
Cu codița de faianță!

Cu urechile pleoștite
Și cu buza spartă-n vânt,
S-arunca, tot pe sărite,
Întins coardă la pământ;

De nu l-ar lua în bot
Vulpoiul cu dizertația,
Ar sufla trist în fagot,
Stricând orchestrația!

Dinspre el când mă întorn,
Printre fagi văd că apare
Ursul mormăind în corn
Cântecul cu terțe-amare, –

Dirijor cu partitura,
Care-ntârzie pe scenă
Lăsând pradă uvertura
Ca un urlat în arenă...

Dar se liniștesc deodată
Orchestrații fără ghete –
Jderu-n mersu-i ca de față
A lovit în castanete!

Păsările dintre frunze
Au dat drumul la trompete,

Dornice să mă amuze,
Triluind cu-atâta sete.

A lipsit o tubă-n crâng,
Cerbul fiind în deplasare
Până-n Muntele Parâng,
La un fel de-aniversare.

O pisică de pădure,
Că și ea e tot felină,
Cu o coadă de secure
Scutura o tamburină.

Un trianțu, ca suspinul,
Ușură cântarea toată,
Apoi ursul, el, divinul,
Dintr-un semn îi strânse toată

Pe cei care dau în tobă
Ca o rană cu balsam,
Cum un vuiet umple soba
Cu acorduri de tam-tam...

Talgerele sună-n forță
Lâng-un carpen `nalt și falnic,
Xilofonul ca o torță
Fu lovit atât de tainic

De un șarpe de la clopot,
Când o cârtiță-n timpani
Bate oarbă ca un ropot
Din orbirea-i peste ani.

Două păsări la o liră
Dau din aripi și din pene
Și pe toți din jur îi miră
Că au glas de aviene.

Dinspre lac adie-n treacăt
Vântul apei prinsă-n unde,
Ca o harpă cu-al ei freamăt
Ce în trestii se ascunde,

Când un vultur cu sclipirea-i
A-ndrăznit la clavecin
Să ne-nvețe ce-i iubirea
`N menuetul cristalin.

O țestoasă de pe mal,
Răstignită sub tăcere,
Ar fi vrut și un caval
Cu nuntirea-i ca de miere,

Ba și-un nai, și-un contrabas,
Dacă lupul din pădure
N-ar strâmba atât din nas
Și din oi n-ar vrea să fure.

Chiar și ghemul de arici
Vrea din frunză să ne zică
Tupilat între urzici
Când i-o trece-un pic de frică.

O, și domnul Pan-broscoi,
Secondat de o broscuță,
Vrea să cânte la cimpoi
Cât o roată de căruță.

Dinspre cerul cel albastru
Se-arată cu lungu-i plisc
Barza albă ca un astru
Și cu ochiu-i vasilisc.

Într-o scorbură bătrână,
Ciuhurezul cel de noapte.
Paznic ca un baci la stână,
Cântă murmurând în șoapte,

Parcă e băut și-i criță, –
A uitat să ias-afară
Unde-așteapt-o veveriță
Să-i ia locul drept cămară.

Voioasă, ciocănitorea
Ține hangul pe-un stejar,
Clănțănind ca vrăjitoarea
Două pietre-ntr-un mojar...

Când veni privighetoarea
Cu un tril din țevi de soc,
Eu oprii numărătoarea,
Fără s-o mai știu deloc...

Se-aplecără toți copacii
Spre orchestra din poiană,
Florile din crâng și macii
Din dumbrava diafană

Luară hora în unire,
O bătută tot pe loc,
Care nu se mai termină
Și se-ntinde ca un foc!...

Decorația

Gheorghe Andrei Neagu

Șeful de post se dădu jos din șaua bicicletei, nădușit. Își scoase cascheta și-și șterse fruntea, cu batista mototolită și jilăvită de transpirația ce-l umezise buzunarul de la spate al pantalonului Praful în care-și înfipsese cizma, se așternuse ca o pulbere fină până sus, pe carâmbul lustruit în fiecare dimineață. Tuși, își dresе glasul, scuiпă în praful drumului făcând în cocoloș, apoi trecându-și mâna peste mustața țepoasă, bătu în poarta casei la care se oprise.

Un lătrat de câine fu singurul răspuns. Fluieră cu două degete băgate în gură, prelung flăcăiește. Nimic. Strigă:

— Bade Antoane ! Nimic

Alese din praful drumului o piatră, cu care continuă să bată în gardul de scândură unsă cu păcură din vremuri da demult. Din când în când se oprea ascultând. Câinele lătră tot mai furios, dar bătrânul să răspundă pace.

— Nu-i acasă dom' plutonier se auzi deodată vocea unul copil din vecini.

— Da unde-i măi țacă ? întreabă plutonierul cu mirare.

— E în țarnă după buruiana,

zise copilul fugind la umbra strășinei casei sale.

Plutonierul mai scuiпă odată-n praful drumului, uitându-se cum se mai făcea o mărgelușă sub dogoarea nemiloasă a soarelui. Știa cam pe unde se ducea moșul. Nu era departe, dar pe căldura asta, nici el nu mai avea chef să-l mai caute.

Avea să-i lase chemarea în poată, acolo unde poștașul îi lăsă de obicei ziarul. În mod sigur că moșul avea să-l caute, să vină.

Încalcă din nou bicicleta, stârnind colbul drumului. Își sălta de câteva ori șezutul căutându-și o poziție cât mai comodă în șaua tocită de atâta întrebuințare, depărtându-e pe ulița satului.

Seara bătrânul se întoarse vioi și plin de mișcorici.

Își coborî desaga de pe umăr, plină cu mohor și volbură sălbatecă, culeasă din tarlaua cu sfeclă de zahăr a CAP-ului. Moșul își băgă degetele noduroase în cutia de ziare. Le găsi. Avea ce

citi seara. „Dar asta ce-o mai fi?” se miră el de hârtia lăsată de plutonier. Înainte de a se apuca s-o desfacă, se uită jur împrejur, de parcă s-ar fi temut să-l vadă cineva. Apoi o desfăcu chiar acolo, la poartă. Încă mai putea citi fără ochelari.

„Stimate tovarășe,

În amintirea curajoaselor fapte de arme săvârșite de dumneavoastră, vă invităm să participați la festivitatea de decorație care va avea loc în ziua de... la casa de cultură a sindicatelor județene.

Comitatul veteranilor de război”.

O stampilă, o semnătură și un nume de general, era tot ce mat

putea desluși pe hârtia lucitoare, cu antetul forțelor armate.

„Ptii drăcia. Și casa cui o las? Vaca, Orătăniile, porcul.. Cine are grijă de ele ?” cugetă el plin de obidă. S-ar fi dus cu mare plăcere, dar cu adevărat nu-și putea părăsi gospodăria lui. Cu ea își întreținerea bătrânețile. Pensia de la cooperativă îi ajungea doar de țigări și de săpun. De la vacă avea laptele, smântâna și brânza, Iar de la porc jumările.

Ouăle le mai dădea profesorilor navetiști .De când rămăsese singur, moș Anton, prefera să se lipsească el însuși decât să-i știe pe alții suferind.

Mai fusese chemat de câteva ori, mai ales cât mai fuseseră rușii în țară, dar după aceea îl uită ră. Camarazii de front se prăpădiseră unul câte unul. Și cei de la Don și cel din Tatra. Primii fuseseră mai bătrâni și nevoiți să dea socoteală pentru că nu refuzaseră a merge în est. Ceilalți au dispărut mai târziu. Ar fi fost buburos să se ducă.

Toată noaptea nu se putu hotărî. Se zvârcolise într-una, de parcă ar fi stat pa jăratec. Dimineața se sculă împovărat de nehotărâre.

Aruncă grăunțe la găini, bodogănind de parcă ale ar fi fost vinovate de nehotărârea lui.

Vacii îl dădu iarba adusă de cu seară, alături de un snop de strujeni cumpărați cu mare greutate de la IAS-ul vecin, la CAP au preferat să le dea foc decât să-l vândă. Care-au apucat de-au furat au apucat, care nu, s-au dus la IAS său prin alte județe.

Vaca apucă lacomă din volbură pusă în iesle.

Bătrânul o lovi cu piciorul,

ciudos.

Apoi dându-și seama că fuse-se nedrept, apucă găleata cu zăr și lături, muind câțiva pumni de mălai și o răsturnă în teica porcului, înainte de a pleca din nou la tarlăua plină de buruieni

Târziu când soarele se înălțase deasupra satului, o mașină stârnea praful gros în grabă.

În urma el, oamenii ieșeau pe la porți, curioși.

Ajunsa în dreptul porții bătrânului, se opri într-un imens nor de praf. Fără a mai aștepta ca praful să se așeze, portierele se deschiseră. Din mașină, cu pași grăbiți se năpusti șeful de post. Trase de clanța porți, fluieră, stârnind din nou câinele.

— Bade Antoane, bade Antoane !

Din spatele lui, șoferul îi repeța strigătul, neîndrăznind să înainteze, de teama câinelui întărit ce se zbătea în lanțul priponit de stâlpul cerdacului.

— Degeaba, spuse plutonierul dând cu lehamite din mâini.

Plecară, sperind orătăniile de pe marginea șanțului ce străjuia drumul, prin tot sătul. După

ultima casă, o cotiră pe un drum secundar, hurducăind prin fâgașe, spre tarlăua cu sfeclă de zahăr. Îl zăriră pe bătrân de departe.

Se apleca din când în când după buruieni, smulgându-le din rădăcini

cu furie. Zgomotul mașinii îl făcu să-și îndrepte spinarea și privirile spre capătul tarlălei

Îl zări pe cei doi îndreptându-se în fugă și se minună.

— Bade Antoane, n-ai găsit chemarea? zise plutonierul găfăind.

Bătrânul îl privi tăcut.

— Nu spui nimic? îl întrebă și șoferul mirat.

— D-apoi ce să zic.

— Cum ce ?! tovarășul prim m-a trimis personal cu mașina să te iau și dumneata nu știi ce să zici, zise șoferul ușor iritat.

— D-apoi chiar, ce să zic. Numi pot lăsa nici vaca și nici orătăniile flămânde. O să lipsesc toată ziua. Mașini nu-s, trenurile merg anapoda. Eu ce pot face.

— Cum ce ? Urcă-n mașină moșule, se oferi el.

— Așa ? zise bătrânul arătând spre hainele de lucru, peticite cu mâna lui și decolorat de soare.

— Nu mai avem timp de altele. Până la județ făcea aproape o oră, iar adunarea trebuie să fi început, adăugă șoferul cu un fel de îngrijorare în glas.

Bătrânului nu-i venea să-și creadă urechilor. De uimire nu mai putea scoate o vorbă. Totuși așa nu se putea duce. Trebuia să se schimbe.

- Lasă asta acum, îi zise plutonierul apucându-l cu hotărâre.

- Avem noi cu ce te îmbrăca acolo, încercă să-l liniștească șoferul, pornind în trombă prin mijlocul satului. În urma lor, cei ce ieșiseră pe la porți, spuneau:

— Să știi că l-au luat pe moș Anton,

Ajunseră în mai puțin de un ceas în spatele casei de cultură a sindicatelor, unde vreo doi bărbați își tot așteptau privirile îngrijorate când spre ușa de unde așteptau vești neplăcute, când spre strada de unde sperau s-apară mașina. Când îi zăriră răsufără ușurați.

— L-ai adus? zise metodistul casei de cultură către șoferul ce cobora din mașină.

— Păi cum altfel, se împănă el, deschizând ușa din spate

— Așa?! nu se putu obține

metodistul. Cu hainele astea?!

— Las că mai găsești tu ceva prin garderobă.

— Ce știi tu. De când cu autofinanțarea n-am bani nici de salariu, dar da garderobă, spuse el, îndreptându-se spre ușa deschisă. Îl dădu pe mâna femeilor de serviciu și al fetelor de la dansuri populare să-l îmbrace cu ce s-o găsi.

Sala era plină. Se împlineau un număr de ani de la luptele de eliberare, veneau generali din capitală, și din comitetul central,

Primul secretar era nemulțumit. Abia de putuseră depista zece veterani, și nu se prezentase nici unul la festivitate. Câțiva erau bolnavi, unii erau plecați de acasă, alții refuzaseră să vină, iar acțiunea risca să fie ratată.

Organele oficiale mai întârziară. Nerăbdarea celor din sală crescuse.

Adunarea o deschise primul secretar. În cuvântul lor generalii arătară importanta luptei de eliberare. Niciunul nu fusese pe front, dar știau să povestească. În sală, pe rândul din față ședea bătrânul Anton. Îi dăduseră o pereche de pantofi cu talpa groasă, o cămașă violetă, o cravată în culori vii, peste care-l puseseră un saccu alb șifonat. Pantalonii negri arau la fel de șifonați, chiar dacă erau dintr-un material ce imita pielea naturală.

Îl ridicară în picioare să-l vadă sala, apoi îl invită la tribună.

Bătrânul abia de mai putea pași. Pantofii îl făceau să-și amintească de vremea copilăriei, când mergea pe picioaroange. Ajunse cu greu pe scena împodobită, strânse mâna generalului, întinse mâna primului secretar și tuturor celorlalți de pe scenă, apoi se lăsă îmbrățișat și se

bucură de stălucirea medaliei în fip-te-n reverul hainei. Când coborî cele câteva trepte ale scenei, mai mai să se prăbușească. Noroc că unul dintre participanții se repezi să-l sprijine.

Când adunarea se termină, prezidiul se retrase, iar participanții părăsiră sala nevenindule să creadă că au scăpat așa de repede.

Rămas singur în sală, bătrânul privi în jurul lui nedumerit. Plecau cu toții. Ar fi vrut să-l strige careva.

Îi era rușine. Când rămase singur, își descălță pantofii aceia ciudați. Cu tălpile goale se simțea mai stăpân pe picioare.

Ieși afară, pe ușa principală. Înconjură clădirea până ajunse în spatele ei. Se aștepta să-l găsească pe plutonier sau pe șoferul care-l adusese. Dar nimic. Abătut se așeză pe una din treptele încinse de soare.

Mai scoase odată hârtia cu pecete prin care i se acorda lui și numai lui înalta distincție. Zâmbi. Deschise și cutiuța, în care se odihnea medalia pe un pluș vișiniu. O rază de lumină se reflectă pe chipul lui, luminându-l. Se bucură.

Oftând închise cutia. Chipul i se înnegură. „Unde mi-or fi hainele” se pomeni el căutând cu privirile spre ușile deja închise.

Așa nu se putea duce în sat, dar nici să mai între să le caute nu-i venea. Oftând, plecă desculț spre autogara orașului. Știa că toți aveau să caute să-l descoase văzându-l cu straietele alea ciudate, dar nu avea altă scăpare. Asfaltul îi fripse tălpile mai mult decât pământul din satul lui.

Căuta porțiunile cuprinse de umbra blocurilor înalte, dând

impresia că s-ar furișa.

Ajunse la autogara își dădu seama că nu avea nici un ban. „Poate găsesc vreun consătean să mă împrumute” își zise el încurajându-se.

Nu era nimeni. Și-i mai era și foame pe deasupra.

Se așază ostenit pe o bancă. Îi venea să-i spună cuiva pățania, dar n-avea cui. Privea la casa de bilete așteptând să-și zărească vreun cunoscut. Își dădu seama că nimănui nu-i pasă de straietele lui.

Începu să se liniștească. Niște tineri se hârjoneau fără griji în apropierea lui. Îi privi cu drag.

Fusese și el tânăr. Zburdălnicia lor îl făcea să se simtă puternic, ca atunci când fusese în război. Fusese ca ieri. Abia recrutase când războiul a și început.

A trecut granița până la Cotul Donului. De luptat n-a prea luptat, că venea mereu în urma nemților. A fost și la Odesa și în încercuirea din Crimeia. Acolo a stat de vorbă chiar și cu dușmanul. Nu trăgeau nici ei și nici rușii. Așa făceau propagandă și-i îndemnau să plece acasă, de parcă ar fi venit de bunăvoie.

„Tii, ce vremuri” gândi bătrânul scârpînându-și creștetul pleșuv cu degetele boante. Tinerii își încetară joaca, părăsind holul casei de bilete.

Le venise autobuzul. Moș Anton rămase cu gândurile lui, cu privirile ațintite în gol. Gândurile își continuau drumul.

Se vedea ieșit din încercuirea de la Crimeia, fugind prin Constanța bombardată, spre Moldova lui.

N-a mai ajuns. Întoarcerea armelor l-a prins pe drum. Românii dezorientați, dezarmați, fugeau pitulați prin porumbiști și păduri spre casele lor.

Cei mai fricoși mergeau grupați în jurul a câte unui ofițer așteptând de la el salvarea. Soldatul Anton se nimerise lângă un grup condus de un maior de stat major. Pentru a nu fi luați prizonieri și dus în lagărele din Siberia, s-au declarat gata să lupte alături de ruși, crezând că le va fi mai ușor. Dar n-a fost așa. Erau băgați mereu în linia întâi, uneori chiar și în câmpurile minate. Numai așa se explică moartea sutelor de mii de români în câteva luni,

— Ce faci aici bade Antoane? îl întrerupse amintirile vocea directorului de școală.

Moș Anton își ridică privirile ca trezit dintr-o stare ce nu mai era a lui. Apoi fața i se luminează. Întâlnirea cu directorul navetist, întâlnirea cu un om care ar fi putut să-l înțeleagă, era tocmai ceea ce-i trebuia.

Îi povesti haotic și ciudat tot ce pătimise. Directorul râse eu poftă, apoi îi cumpără el însuși biletul.

Cu sufletul împăcat, moș Anton, deschise poarta șubreziță de vreme și de ploie. Câinele nu-l latră dar nici nu se mai arăta în lanțul de la piciorul cerdacului. Intrigat, moșul se îndreptă spre grajd.

Nici vaca nu mai era. Dădu iute colțul casei spre cotețul porcului. Nici un guițat.

Câteva urme de sânge înche-gat în iarba curții.

Nu-și putea închipui ce putea fi asta. Vaca putea s-o ia vacarul sau vecinul, dar porcul și câinele... Își roti privirile prin curte. Nici o găină. Neînțelegând nimic, badea Anton se așeză pe treapta de la intrare, cuprinzându-și capul între mâini. Era co-pleșit. Nu putea înțelege.

Spre asfințit, umbrele

copacilor se întindeau lacome, cuprinzându-i straturile de ceapă și de morcovi, florile și butucii de vie. Doborât de atâtea lucruri fără de înțeles, se ridică să între în casă. Pur și simplu nu-l venea să creadă nici ceea ce văzuse cu ochii lui. Cutia medaliei îi frigea mâinile obosite.

Se întinse în patul desfăcut așteptându-și somnul. Voia s-adoarmă, să uite de toate.

Degeaba somnul nu se lăsă ademenit.

Se sculă, privi la hainele atâr-nate de spătarul scaunului, apoi ieși în curte numai în cămeșoiul în care se culcase. Răcoarea nopții nu coborâse încă din înălțimi. Ziua abia placase, iar pământul încă-și mai împrăștiă căldura culeasa peste zi în aerul nopții. Continua să umble desculț prin curtea atât de tăcută. „Nici măcar un cârâit de pasăre” își zise moșul fluierând a pagubă.

Privi la vecini. Luminile din ferești îl spuneau că nu se culcaseră. Se duse la ei. Nimeri în plină petrecere. Așezați în jurul a doua mese alăturate, câțiva vecini rămaseră cu paharele în mâini. Îl priveau cu ochii măriți de spaimă, fără a îndrăzni să mai facă o mișcare.

— Seara bună vecinilor, zise moș Anton cu blândețe.

Vecinii îi răspunseră cu greutate, scoțând un fel de mormăit înainte de a-și pleca privirile.

— Dar ce sărbătoriți ? continuă bătrânul de cele ce-i era dat să vadă. În calendar nu era nici un sfânt din aceia cu cruce roșie. Cei întrebați ezitau să răspundă. Până la urmă ieșiră din muțenie și mai codindu-se, mai poticnindu-se îi spuseră adevărul. Crezuseră că fusese luat pentru mai multă vreme. Sosirea mașinii negre, faptul

că-l luaseră de pe câmp, că venise șeful de post, le dăduseră a înțelege că pe moș Anton n-aveau să-l vadă curând.

Așa că vaca o luaseră s-o îngrijească și s-o mulgă. Nu puteau s-o lase așa. I s-ar fi umflat ugerul, s-ar fi îmbolnăvit. Porcul îl tăiaseră. Tocmai se înfruptau din el, iar găinile vroiau să le-mpartă a doua zi. Bătrânul zâmbi, spre mirarea tuturor. Se așteptau să-l vadă pierzându-și sărita. După zâmbet se lasă cuprins de un răs sănătos, nestăvilit.

— Atunci să bem, zise al abia putându-se stăpâni.

Ceilalți ridicară bucuroși paharele. Îi puseră o farfurie cu friptură dinainte, îndemnându-l să le povestească. După ce termină, izbucniră la rându-le în hohote de râs. Turnară din nou în pahare, reluând frânturi din povestirea lui, amuzându-se.

Îi trimiseseră după decorație. Vroiau s-o vadă, s-o pipăie, să se convingă. Damigeana o luă alături de carnea porcului, jurându-se să-l ajute s-o pregătească. Ajunși în băutura casei, își continuă cheful în cerdacul luminat de razele lunii. De decorație uitară cu toții.

Trecuse mult după miezul nopții, Bătrânul singur, luna aproape de asfințit, își privea casa cufundată în întuneric mulțumit. Sărbătorise evenimentul așa cum și-ar fi dorit. Dacă i-ar fi chemat el însuși poate că nu s-ar fi petrecut așa de bine totul. Obosit se întinse în cerdac adormind. Dimineața razele soarelui luminău deopotrivă cutia medaliei și fața bătrânului mulțumită.

Din grajd mugetul vacii se îngâna cu glasul cocoșului hotărât să trâmbezeze un nou răsărit, iar câinele-i lungea picioarele colbuite.

Proze scurte

Adina Popescu

Puiul

28 noiembrie 2006, late in the evening

Viața a început să mă strângă iarăși cu ușa. Mă simt un pui rămas mult prea mult în găoace. Cât timp am stat sub aripa mamei, chiar dacă mă strângea găoacea, căldura clotei mă proteja. Mă simțeam copil. Dar, de la o vreme, din nu știu ce motive, a mai făcut alte serii de pui, dar, ce ciudat, eu nu mai reușit să ies. Oare de ce? Totul a decurs natural, la fel ca în cazul celorlalți pui, cel puțin în aparență. Am dat cu capul, în zadar. M-am zbatut, nimic. Timpul se scurge, oamenii îmbătrânesc, iar pe mine mă găsesc alte serii – la fel – în găoace. Lucrurile decurg normal pentru ei.

Se pare că mama m-a iubit atât de mult, încât a vrut să rămân toată viața un pui. Nu a mai vrut să mă vadă crescând, părăsind-o sau, mai grav, să mă taie oamenii să mă mănânce. Și parcă a legat un fir de păianjen deasupra oului, să nu pot ieși. Nu pot s-o judec pe mama. A făcut totul din imensa iubire ce-mi poartă. A crezut că veșnicia e o binecuvântare pentru cei aleși.

Ce cred eu?

Nu știu dacă pot spune ce cred, dar pot spune ce trăiesc – mi-au crescut de mult aripile, dar, cum eu nu semăn cu frații mei, îmi cresc mereu înăuntru și-am din ce în ce mai puțin oxigen în găoace. Fac zilnic rugăciuni să se împiedice cineva de mine și să rupă vraja. Mi-amintesc de o perioadă în care mă găsisse un colecționar. Am fost un pic nedumerită

☑ la început, dar, când mă gândesc ce a urmat... Uitasem până și de mama... Am uitat până și ce eram. Am simțit fericirea, răsărind ca și puful pe pielea mea. M-a studiat atât de mult, mă pipăia zilnic, îmi cânta serenade pentru pui – auzise el de undeva că și puii iubesc muzica și le iese un puf mai galben, dacă le cânti: de Paști s-a lăudat la toată lumea cu mine, m-a încondeiat – pentru mine nu conta, dar ipostaza asta de Creator, lui îi dădea liniște și o frumusețe aparte. Nu mai cunoscusem nici un pământean la fel. Culmea e că și el mă credea un ou special, unicat. Se îndrăgostise atât de mult de mine, încât atrăsese gelozia tuturor celor dragi. Începuse să-și neglijeze datoritiile omenești. Curiozitatea lui atinsese limitele paroxismului, iar eu clocoteam înăuntru. Simțeam că sosise momentul mult așteptat. Aveam sentimentul că ne născusem amândoi pentru asta. Marea eliberare! Mă scăpase de câteva ori și sesizase că... găoacea nu s-a spart. Nu știi dacă asta îl atrăgea atât de mult sau îl speria. Eu ajunsesem să cred că doar el mă va face să văd, în sfârșit, lumina soarelui, firicelele de iarbă care îi făceau atât de fericiți pe frățiorii mei. Aș fi vrut să pot să-mi asculte și mie măcar un copil ciripitul, pentru că, după atâtea secole, mă îndoiam că mai am glas, începusem să mă cred mută.

Punctul culminant se lăsa însă așteptat.

Nu vă imaginați ce însemna pentru mine spargerea găoacei. De-aș fi știut că voi muri în momentul imediat următor, i-aș fi purtat salvatorului recunoștință veșnică.

Dar, n-a fost să fie așa. Fără să cred, fără să sper, fără să pot face

ceva – la fel cum ieșise în cale, la fel a plecat.

Astăzi, mă simt mai singură ca oricând. Mai am un sentiment în plus în colivia mea, părăsirea. A luat cu el speranța mea, ultima salvare a oricui. Sunt un mare mort viu. Mintea mea se agață mereu de ideea că se va întoarce, că într-o zi va trece peste tot ce-l ține departe de mine și se va întoarce. M-a iubit prea mult, pentru a mă putea uita. Pentru asta a fost făcut, să colecționeze ouă. Oricât de multe, de frumoase ar fi celelalte, el știe că doar eu dau, cu adevărat, viață colecției lui.

Te rog, pe Tine, Doamne, dezleagă piedicile ce-l țin departe de mine și fă-l să mă regăsească sau sparge Tu coaja, pentru a mă duce să-l caut eu. Fă-mi o surpriză și îndeplinește-mi și mie această dorință.

Exorcizarea

Luni în miaza mare la Lelești

Lucrurile ajunseseră prea departe. Mai era nevoie doar de asaltul final. Ca opera să se încheie, cineva trebuia să moară. Majoritatea se pierduseră demult și doar parfumul morții, unic, irepetabil i-ar mai fi putut impresiona.

Pregătise totul cu meticulozitate. Se gândise de mult la clipa asta. Și acum se ivise momentul prielnic. Avea să îl ucidă, pentru că el își dorea asta, oricum, nu mai putea trăi așa.

În acești doi ani îl făcuse să treacă prin toate stările posibile. De la extaz la agonie, de la dor la regăsire, de la iubire la părăsire. Dorința lui depășise limitele suportabilului. Ajunsesese să nu o mai vrea, dar era ceva în el mai presus decât propria-i ființă,

decât propria-i conștiință, căruia nu putea să i se opună. Femeia asta, pe care încercase în zadar să o uite, era chiar Viața lui. O eliberase, așa cum ea își dorise. Dar nu putea să se mai elibereze pe El. Îl vrăjise într-un chip atât de tainic, încât se simțea atât de neajutorat... Curiozitatea lui crescuse atât de mult încât era dispus pentru orice doar pentru a o vedea Femeie, pentru a o avea o dată. Simțea că de momentul acesta depindea întreaga lui viață, încrederea în sine și însăși sentimentul de a fi Bărbat.

Totul era pregătit în cele mai mici amănunte.

Patul e plin de petale de trandafiri roșii și grăunțe fine de tămâie. Cearșafurile mari și albe au fost, și ele, stropite cu apă sfântă. Camera e plină de lumânări mari și mici, de diferite culori, sfințite. Draperiile nu sunt încă trase, lăsând să se vadă begonii, gloxinii și, între ele, un ghiveci mare, gol.

La baie, lângă chiuvetă, un pachet de Viceroy, țigările lui.

Totul pentru El, Iubirea Vieții ei.

Lângă pat pe servanță, frapi era cu vin roșu, spumos și multă, multă gheață. Două pahare, un bol plin cu căpșune, deși nu e sezonul și un castron cu frișcă.

Știa că pentru ea ar fi renunțat

la orice alt viciu, dar ce nu știa el era faptul că ea îi va cere să renunțe la toate, mai ales la ea. Greu de înțeles, Taină. Și totul părea atât de simplu. Telenovelistic chiar.

Cu câtă emoție aranjase totul... Atât de natural mersese la recepție și închiriasse camera. Simțea în același timp inocență și preacurvie pentru ceea ce avea să facă. Dar știa că Dumnezeu e de partea ei și că asta trebuia să facă. Dar trebuia să meargă totul ca la carte. El trebuia salvat. Și doar punându-se ea momeală Diavolului putea să reușească. O singură secundă de neatenție și patul acela mare, plin cu trandafiri, la care visase dintotdeauna, s-ar fi transformat în sicriu pentru ea.

Trebuie să-și controleze și vocea, să nu se trădeze în nici un fel, să pară natural, firesc.

– Alo, bună. Am nevoie de tine.

– Bine, dar am puțină treabă.

– Te rog să vii acum, știi că nu-mai tu mă poți ajuta.

– Unde ești?

– La hotel, lângă biserica unde ne-am cunoscut.

Nici prin cap nu îi trece ce va urma. Dar nu o poate refuza. Ea îi ajuta pe toți și doar el o poate ajuta.

Îl așteaptă sub teiul din care, cu doi ani în urmă, îi oferise o crenguță.

– Ce frumoasă ești, astăzi!

– Urmează-mă și taci. Am o întâlnire importantă la care vreau să particip și tu.

Urcând treptele, îi vine un gând:

– Doar nu... Fata asta chiar e nebună.

– Așteaptă puțin, te rog. Să văd dacă e totul în ordine.

Aprinde lumânările, aruncă rochia de pe ea și rămâne într-o superbă lenjerie neagră brodată. Încalcă sandalele cu tocuri înalte și se întinde pe pat.

– Poți să intri.

– Doamne, ești nebună!

– După tine. Regula nr. 1 – Închide telefoanele. Acum. Vreau să fii doar al meu.

Simte cum îl trec fiori prin tot corpul. Ființa pentru care ar fi făcut totul îl aștepta goală într-o cameră de hotel. Și el o credea o sfântă. O nouă surpriză. Execută ce îi spune și rămâne tâmp, fără vlagă.

Ea se coboară din pat, îl trânteste de ușă, îi prinde cămașa și-i smulge nasturii cu o forță de bestie. Te vreau...

E atât de copleșit și simte cum sângele îi clocotește în vene. Niciodată nu a avut o asemenea erecție. Îl fulgeră un gând de teamă. Mereu mi-am dorit o nimfomană, iar cum cred că voi ejacula înainte de a o atinge.

Ea parcă i-a prins gândul și îi spune sec: Acum te duci la baie! Vreau să fii pregătit.

Execută mașinal, fără o vorbă. Îi spusese că s-a jucat cu el, dar nu crezuse nici o clipă să ajungă o jucărie pentru o femeie. Dar doare din tot sufletul să o facă fericită. Simțea că plutește.

O vede în genunchi, în fața patului, cu ochii în lacrimi:

– Ești pregătit pentru povestea vieții tale?

– De când aștept momentul acesta! M-ai făcut varză.

– Te iubesc. Te iubesc cum nu am mai iubit. Ești Iubirea vieții mele, sufletul meu, viața mea. Te voi iubi mereu. Te rog să mă ierți.

Se-aplecă în genunchi, lângă ea și o privește în ochi. Pentru ce?

Pentru că exiști?

– Pentru tot ceea ce ți-am făcut și pentru ceea ce îți voi face.

– Am făcut totul necondiționat. Te iubesc. Ești atât de bună! Nu am mai întâlnit pe nimeni ca tine. Ești un înger...

– Dar îngerii nu fac dragoste.

– Ridică-te, hai să ciocnim.

– Pentru Iubire! Pentru Dumnezeu! Pentru că te-am cunoscut!

– Pentru noi!

– Taci, nu mai spune asta! Și îi unge buzele cu frișcă.

O sărută pățimaș.

– Te iubesc! Vreau să fii fericită.

– Privirea ta mă face cea mai fericită ființă din lume. Mă bucur din tot sufletul că te-am cunoscut, că exiști. Mi-ai schimbat viața.

– Ai atâta poezie, dar trebuie să devii... Femeie.

Îi desface ușor sutienul și îi sărută sfârcurile mici și zburlete.

– O clipă. Stai.

– De ce ți-e teamă? Ai încredere. O să fie bine.

– Bine? Pentru cine? Cât ești de naiv. Se răsuțește și deschide sertarul.

– Ce ai acolo, o armă? Vrei să mă ucizi?

– O, nu – doar demonii din tine, așa cum tu i-ai ucis pe ai mei.

Scoate din sertar o fotografie și i-o arată.

– Pe cine iubești, de fapt?

– Ce legătură are asta? Nu înțeleg, ești geloasă?

– Geloasă... ?!

Din fotografie, două priviri calde îl tulbură pe bărbatul aproape gol. Un chip trecut, uscățiv și o față senină, cu gene întoarse care-i seamănă.

– În acest moment, li s-ar putea

☑ întâmpla orice. Înțelegi?
Au nevoie de protecția ta, mereu.

– Te iubesc atât de mult, încât să am puterea de a-ți spune asta acum aici. Nu vreau să mă simt vinovată. Pentru toate vom da so-coteală o dată.

– Cum poți să-mi faci asta? Am crezut în tine. Credeam că mă iubești.

– Dar chiar te iubesc. Și ele te iubesc. Dar tu te iubești cel mai mult pe tine.

– Nu-i adevărat și știi bine asta. Dacă nu te-aș fi iubit, nu aș fi făcut atâtea pentru tine. Și pe ea o iubesc, dar ea are alte nevoi. Eu am nevoie de tine.

– Ce vrei să spui? O iubești atât de mult, încât ai înșela-o cu mine? Ce fel de monstru ești? Spune-mi, te rog că e un coș-mar, că nu e adevărat. Buzele tale mint, dar ochii, nu. Ești un om bun, așa cum nu am mai întâlnit altul, ai un suflet de aur, trebuie să ai încredere. Nu e un joc. E vorba despre viață și moarte. Dumnezeu există, așa cum mă vezi și cum te văd. Datorită ție, am văzut cum e în Împărăția Lui. Oricât ți-ar fi de greu, trebuie să lupți. Eu am trecut prin asta singură. De aceea sunt acum lângă tine. Tu alegi.

Iubește-mă și-ți va fi ușor – eu voi muri așa cum e profeția sau renunți la patimă și te pregătești să-l primești pe Hristos în sufletul tău. Mai sunt câteva luni și-ți is-pășești canonul.

Dacă iubești pe cineva, trebuie să i-o spui pe limba lui.

În genunchi, cu lacrimi în ochi îi spune:

– Dovedește-mi că mă iubești pe mine, nu pe tine. Renunță la mine. Înțelege ce-ți spun. Sunt doar purtătoarea unul mesaj. Vino!

Îl ia de mână și-l duce la baie. Aprinde-mi, te rog, o țigare.

– Nu, tu nu fumezi și nici n-ai s-o faci.

– Ce dovadă îți trebuie să-ți spună că te iei după aparențe și nu mă cunoști?

– Dacă mă iubești, te vreau doar pentru mine, vreau să fiu singurul tău viciu. Aprinde-ți o țigare și repetă după mine.

– De azi înainte, nu mai am nevoie de voi. Sunt stăpân pe mine. Sunt puternic. Nu-mi mai trebuieți.

Țigările se-aprind cu ură, una după alta, și mor în closetul WC-ului.

– Ia-mă-n brațe și strânge-mă cât poți tu de tare. Te iubesc, te iubesc, te iubesc. Să nu uiți niciodată asta. Vino!

– Te vreau... Nu mai pot. Lasă-mă să te iubesc.

– Doar puțin, te rog. Noroc! Pentru Iubire! Trebuie să ne bem tot vinul din pahare. Aduce ghinion, altfel.

– Doamne, cât te iubesc!

Lumânările ard, miroase a trandafir și a lămâie și cei doi îndrăgostiți sorb ultimul pahar împreună.

Plutind de fericire, printre săruturi fierbinți și picături reci și dulci, ea se ridică, ia sticla și toarnă pe piept. Vinul se prelinge pe pieptu-i mic și pătează cearșaful alb. Vezi?

M-ai deflorat. Trebuie să spui rugăciunea pentru iertarea primului păcat.

– Adă ghiveciul mare din fe-reastră, te rog.

– Acum, dă mâna...

Apucă amândoi sticla și varsă în pământ vinul din sticlă.

Repetă după mine:

– De azi, voi bea numai cu tine. Un singur pahar de vin.

În glasra asta vei sădi o floare.

Va fi o floare sfântă, căci a fost stropită cu sânge. Când te va ajunge dorul de mine, să uzi floarea.

– Vezi pentru ce mi-a trebuit iertarea ta? Crede-mă. Într-o zi vom fi împreună. Chiar de va fi ultima mea zi pe Pământ, va fi meritat să te aștept atât.

Te iubesc. Te iubesc enorm.

– Te vreau, te vreau!

– Nu, nu, nu.

– Și acum – un ultim lucru care-ți va aminti de mine – inelul nostru de logodnă.

– Vorbești numai prostii, vino în pat.

De sub pernă, scoate o superbă icoană cu Maica Domnului și Pruncul Iisus.

– E goblenul făcut de tine.

– Da, de câte ori îți va fi greu și-ți va fi dor – să te rogi deschis, din tot sufletul, cum îmi spuneai mie tot ce te durea, Ei.

– O să vezi, după ce te voi iubi, vei vrea tu – nimeni nu ne va putea despărți.

– Îl iubesc. Pe El îi iubesc. Mai mult decât pe tine.

– Nu mă deranjează asta, dacă te am și eu.

– El nu vrea.

– Nu o să știe.

– El știe tot.

– Cum, i-ai spus despre noi?

– Nu a fost nevoie. Știa.

– Cum?! De unde?

– S-a terminat. E la ușă.

– Mă omori. Nu se poate.

– Liniștește-te. Doar pe Dumnezeu îl iubesc mai mult. Datorită Lui ne-am cunoscut, datorită Lui ne vom despărți, fără a ne cunoaște ca bărbat și femeie.

– Mi-e rău...

– Ia cămașa asta repede. Trebuie să mergem la preot imediat. Numai el te poate salva. Nu înainte de a ne lua rămas bun.

☑ – Ce vrei să spui?
– Repetă după mine: Tu pentru mine nu ești.

– Nu, nu pot, te iubesc, orice dar asta nu.

– Vrei să fie, bine?

– Da.

– Tocmai pentru că mă iubești, repetă după mine:

– Tu pentru mine nu ești.

– De jumătate mort, repetă gușuit: Tu pentru mine nu ești.

De mâine, îți vei aminti doar ceea ce te-am învățat. Deschide telefonul. Șterge acum numerele mele de telefon. Nu mai există pentru tine. Să nu mă mai cauți niciodată. O femeie nu iartă niciodată un bărbat care nu o face să se simtă femeie.

De acum taci și urmează-mă.

Părinte, vrem să ne spovedim.

Aproape de sfințit, din Biserica Sf. Apostoli, ieșeau două suflete. Păreau mai legate ca niciodată. Cu toate astea, tăcute, pășesc pe cărări diferite, fără să se întoarcă.

Voia lui Dumnezeu se împlinește,

ÎNTOTDEAUNA.

LACUL PUR

Ei se iubeau nebuni de tot, se dezbrăcau ca-ntr-un compot. Eu îi priveam beat de splendoare de după geam

(dar ce oroare!).
Le strălucea pielea pe ei.

Curgea sudoarea precum un clei care-i suda ca-n androgin (ce armonie dar și ce chin!).

Ei se iubeau de tot nebuni.

Și se făcuse de vineri luni. Aveau de gând să se-nmulțească într-o hodaie dumnezeiască.

Să nască prunci la nesfârșit: căci A IUBI e ca-ntr-un zid al Existenței.

Acolo-i cald. Și-n temelie ca de smarald flori sacre ard.

X X X

Cândva poetul zis Eminescul visa Tibetul, transipotescul, și se-arunca cu-a lui iubită în lacul pur ca o ispită și cu-a lui undă însuflețită.

X X X

Să fie lacul acest poem ce-l scriu acum dinspre totem?

Poeme

Ion Popescu-Brădiceni

FOAMEA DE CUVINTE

Între două focul clare un poem: transfigurare.

Cele două țărături sparte cine oare le desparte?

Sau cine le reunește răzgândindu-se regește?

Foamea de cuvinte nu-i dată, Doamne, orșicui!

Dar de ce mi-ai dat-o mie? N-am cerut. E-o nebulie!

Sau e bucuria pură? Țărâna de peste gură?

Univers secund impus cu-a lui jertfă de Iisus?

Ori dezlănțuire oarbă să forezi în ea cu-o coarbă

să extragi sensuri divine din vocabule latine!

Arhetipurile grele deslușindu-se sub stele

precum greierii prin ierbi, precum coarnele la cerbi,

să le iar întorci tăcut în fantasticu-Nceput.

LA NOVACI, CUGETÂND SUB SCUT

La Novaci, bătu-m-ar Gândul, bate-ntruna, bate vântul, se cutremură Cuvântul

să dea naștere Ideii
de la baza epopeii.
Astăzi, zeu, în tașca șeii,

duc un manuscris nescris,
– ce-i dorință grea și vis –
a unui poet proscris,

ce-a zăcut în pușcării,
printre morți și printre vii
cu suflete sângerii,

schingiuit și zi, și noapte,
bântuindu-l dor de moarte
de-un urcioc cu vin și toarte.
* * *

La Novaci, Gândul mă-nvață
să fac timpurilor față,
însă le-a cuprins o ceață

și-o mizerie cumplită.
Țara parcă-i răstignită.
Nu mă duce în ispită,

Doamne, a mă răzbunare!
De la munți și pân-la mare
ne-a cuprins o disperare

că ne-am pierdut propriul sine.

Nu le e însă rușine,
vai de noi, biete destine,
ăstor îmbuibați prin furt,
ăstor hoți cu gâtul scurt.

X X X

La Novaci, cuget, sub scut,
că a fi poet sub stele,
între litere rebele,
prins în jocul de mărgele,
rob unor temeieri sacre,
sprijinind bătrâne lacre,
rege-al slăvilor din ciacre,
străjuind străbune porți,
uși cu umerii sub torți
și cu templieri involți.

Înapoi în viitor
de va fi-și-o fi să mor
la Novaci într-un pridvor,

să-se-ntâmpale ca și când
n-aș redeveni pământ
ci întoarcere-n Cuvânt.

Cărțile scriitorilor gorjeni

Silviu Doinaș Popescu: Astrolab pentru Steaua Morgana

– un eseu de Andreea Măciucă –

„Înainte de viață și a morții nu putem să luptăm și să ieșim învingători. Personajele romanului mor tocmai pentru că încearcă să își creeze iluzia că ar putea face acest lucru.” (Silviu Doinaș Popescu)

În această perioadă de continuă despiritualizare, în această perioadă în care literatura pare a fi în vârful piramidei lui Maslow, într-un secol al tranziției și al mecanismului, în inima Gorjului se nasc încă genii. Când alți tineri se află în goana după distracții, tânărul scriitor Silviu Doinaș Popescu încearcă să reînvie spiritul culturii, construind o potecă spre profunzime, spre cunoașterea spiritului prin depășirea limitelor minții umane și ridicarea deasupra lor.

Născut la data de 29 decembrie 1983 la Tg-Jiu, în zodia Capricornului, Silviu Doinaș Popescu a absolvit primii opt ani de învățământ la Școala Generală „Al. Ștefulescu”, în revista căreia a debutat cu poezie și eseu, iar cei patru ani de liceu la Colegiul Național „Ecaterina Teodoroiu” Tg-Jiu.

A obținut premiul I în anul 1999 la cea de-a II-a ediție a „Primăverii Cugetului Liber” la Râncea, a publicat frecvent în revistele „Fluidul Roditor”, „Cuget Liber”, „Studium”, în cotidianul „Gorjeanul”, în periodicul „Ager”, în cunoscuta revistă de cultură Columna”, continuându-și activitatea poetică în revista Universității „Constantin Brâncuși” din Tg-Jiu – „AM&PM”.

Aceeași prestigioasă unitate de învățământ gorjean l-a cooptat în Colegiul de traducători

ai publicației „Antemeridian/Postmeridian”, în și din engleză, având chiar și o rubrică proprie, „Poeți traduși de Silviu Doinaș Popescu”.

Printre nenumăratele premii obținute la concursurile școlare și literare se numără:

- Diploma de Excelență a C.N. „Ecaterina Teodoroiu”, Tg-Jiu;

- Premiul special al Cotidianului Gorjeanul - pentru volumul în manuscris „Amiază pe mare”;

- Premiul editurii Alexandru Ștefulescu - la cea de-a XXI-a ediție a Festivalului Național de Literatură „Tudor Arghezi” - la secțiunea „Cuvinte Potrivite” pentru volumul în manuscris „Ideea de Gheață” în 26 mai 2001 la Tg-Cărbunești.

- Pe plan școlar, în primăvara anului 2002 s-a calificat la Faza Națională a Olimpiadei de limba engleză, clasându-se primul la etapa județeană.

Acestea sunt doar câteva dintre meritele lui. A fost student la două facultăți din Cluj-Napoca: la Facultatea de Litere și la Facultatea de Studii Europene.

Silviu Doinaș Popescu este autorul a trei plachete de versuri (**Amiază pe mare, Ideea de gheață, Enigma Generalului**) și **a două romane Astrolab pentru Steaua Morgana** - microroman poetic și **Dorința**, care

este o continuare a celui precedent). Ambele romane au apărut la aceeași editură din Cluj-Napoca - NAPOCASTAR.

Cel mai tânăr scriitor gorjean a fost recomandat cu un grupaj de poeme de doi scriitori români contemporani - Virgil Bulat din Cluj-Napoca și Victor Nicolae din New-York, pentru a fi publicat în ziarul **New York Magazine** (anul VII, nr. 345/24 dec 2004) cu o pagină de versuri intitulată Sub zodia Capricornului. Azilul nopții de granit (pag 10). Americanii din New-York, mai exact vorbitorii de limbă română de acolo i-au tipărit următoarele texte: O altă lume. Botez. Azilul nopții de granit. Dialog. Poezia Păgână, urându-i, cu prilejul împlinirii vârstei de 20 de ani, o frumoasă carieră literară internațională el însuși fiind un poet cu o cultură de tip englez. De asemenea, în aceeași revistă, **New York Magazine**, i-a apărut și romanul Un cruciat modern la rubrica „Povestea lunii iulie”, în patru numere ale revistei. Pe masa de lucru a autorului se află un alt roman ce se va găsi în mai multe volume și care va cuprinde viața/aspecte din viața autorului. Ultimul volum al romanului este programat a fi scris atunci când autorul va avea 60 de ani.

Romanul **ASTROLAB PENTRU STEAUA**

MORGANA, a apărut la începutul anului 2004 la editura clujeană NAPOCASTAR. „Astrolab pentru Steaua Morgana». Subintitulat «metaroman poetic», nu este și nici nu tinde a fi un roman propriu-zis, ci un bun exercițiu spre roman, o demonstrație pentru sine (autor), dar și pentru cititor cum că romanul există, nu e vis și că el va veni curând”(Valentin Tașcu, în Antemeridian/Postmeridian, anul III, nr.4, 2004, pag 102-103). S-a tras și o a doua ediție în 2016, al cărei tiraj a fost epuizat.

Prima întrebare asupra cărții ar putea fi: de ce acest titlu, ASTROLAB PENTRU STEAUA MORGANA? Ce simbolizează el, ce semnificații are? Explicația se găsește pe copertă și aparține scriitorului Virgil Bulat: „De ce străvechiul instrument investit cu virtuți aproape magice? Astrolabul lui Hiparc din Niceea este primul instrument permițând determinarea punctului, a poziției în care se află la un moment dat neostoitul navigator. De ce Stea? Pentru că este vorba de o dublă determinare - pe de o parte una concretă, poziționând steaua «fenomen», iar pe de altă parte una abstractă și metafizică, vizând steaua absolută, «numenală».

Tânărului romancier Silviu Doinaș Popescu, aceasta din urmă îi pare acum ca o proximitate dureros de viu trăită, gata de a fi atinsă cu mâna, dar asemenea irezistibilei Morgana, mereu mutându-se dincolo de coama următoarei dune din deșertul existențial.

Dar întrucât instrumentul, direcția vectorială de urmat și ținta lungii călătorii există, nu ne îndoim că în ciuda dificultăților ei și a stoicismului său manifest - Silviu Doinaș are de partea sa și timpul și șansele de o atinge, întrezărit de filosofia lui Hans Urs von Balthazar, un liman prefigurat de entitatea omogenă Unic/ Minune/ Sacru/ Splendoare...”.

Silviu Doinaș Popescu își caută într-adevăr Steaua Morgana, își caută „umbra”, spiritul, marcând eternitatea. Pornind de la un motiv - aș putea spune simplu - general, o poveste de iubire dintre El și Ea, poetul ajunge să treacă dincolo de granița dintre lumi, chiar dincolo de sine, construindu-și o lume nouă, abstractă. Instrumentul la care se face referire în titlu și sentimentul de iubire dintre El și Ea sugerează cele două laturi ale iubirii: cea pământeană și cea divină.

Toată „acțiunea” romanului se petrece în visul visat al autorului – eroului; am putea spune că se

petrece în infern, „dincolo de oglindă”, „dincolo de sine”. În „Prolog” se întâlnește această chemare „dincolo de oglindă”: „Dacă tu crezi, atunci ai tărie și poți trece de oglindă! Treci dincolo de oglindă... treci dincolo de tine... treci... dincolo...”. Oglinda simbolizează sinele în sensul că oglinzile pot reține sinele, având o încărcătură magică („tot ce este pur este dublu”, afirmă poetul Ion Popescu-Brădiceni). Strania poveste de dragoste neîmplinită are ca punct de plecare o întâlnire stranie, de asemenea, plină de mister dintre doi tineri, într-o cafenea inexistentă din centrul Parisului. Valentin Tașcu, în același studiu din revista „Antemeridian/Postmeridian”, declară: „Nici autorul, nici eroul (El, Andre S), nici Ea (visata A.S.) n-au fost acolo, sau vor fi fost într-o altă viață pe când Parisul avea tramvai căci acum nu mai are(...). Dacă e vorba doar de o eroare de informație asupra transporturilor în comun pariziene sau de o trimitere voluntară într-un trecut asemănător cu prezentul (o teorie a prezentului există în carte), e totuna, iar pe autor nici nu-l interesează, din moment ce unica lui preocupare este să elucideze, măcar în final misterul acestei întâlniri care i-a marcat existența și poate l-a dus chiar la moarte.

Punctul de plecare al romanului fiind evidențierea celor două entități distincte Yin și Yang ceea ce sugerează de fapt viața și moartea aflate în strânsă legătură, dispariția uneia ducând spre inexistența celeilalte, se întemeiază un univers bazat pe binaritate, pe complementaritate, pe „coincidența contrariilor”.

Folosind o tehnică a contrastelor, tânărul poet Silviu Doinaș Popescu redimensionează realul, îl transfigurează, îl transportă în absolut, în transcendent, în sacru, departe de profanul contingent.

A transcende înseamnă, în viziunea autorului, a fi deasupra universului și a fi independent în relație cu acesta, în lucrarea sa „Transcendentul” din revista Universității „Antemeridian/Postmeridian” (anul III, nr. 4, pag.97-98), poetul explică ideea de transcendent în viziunea lui Mircea Eliade: „Mircea Eliade povestește despre oameni obișnuiți care traversează o serie de evenimente inexplicabile și care trec dincolo de transcendent, prin hazard. Autorul susține că stă îngropat adânc în profan, dar câteodată el erupe, lăsând în urmă semne care duc spre existența sa (...) în această direcție, Eliade descoperă că delirul, somnul vecin cu moartea, pot trece omul dincolo de Styx, din lumea profană spre cea

sacră, a transcendentului”.

Silviu Doinaș Popescu, dezinhibat și cu îndrăzneală în condei, folosește conceptul lui Eliade cum că somnul, „delirul” este un mijloc pentru a ajunge „dincolo”, unde se va întâlni cu Ea.

Acest „dincolo” este locul de întâlnire a celor două spirite ce se caută mereu, și în visul-vis și în visul visat. Tocmai de aceasta este folosit astrolabul, „pentru a observa viața din toate unghiurile, și mai ales de la «distanță»” (Vasile Ponea în „Serile la Brădiceni”, anul VIII, nr.8, sept.2004, pag. 24).

În roman, poetul cultivă mitul lui Orfeu, figură enigmatică a mitologiei grecești, simbol al muzicianului care prin puterea sunetului poate mișca animalele, plantele și chiar pietrele și poate îndupleca zeitățile infernale, Lumea de Dincolo, îndemnând la compătimire. Ca fiu al unei muze și al unui zeu al râurilor, în Tracia el era un maestru al cântului și al lirei. Când soția sa a murit, mușcată de un șarpe, el a coborât în Infern, fermecându-i cu cântul său pe Hades și pe soția sa Persefona, dar și umbrele morților. Prin urmare i-au permis să o ia cu el înapoi în lumea oamenilor pe soția sa Eurydike, însă numai cu condiția să se întoarcă spre ea să o privească doar după ce vor fi ajuns dincolo de tărâmul morților. Însă, împins de dor, el uită această rugămintă iar Eurydike se destramă ca o umbră, întorcându-se pentru totdeauna în Hades. (Preluare din Dicționarul de Simboluri, Hans Biedermann)

Lucrarea este plină de semnificații simbolice, fiecărui cuvânt relativ simplu, poetul redându-i semnificații profund filosofice. Aceste simboluri au menirea de a mijloci corespondența dintre lumea materială și cea spirituală. Această corespondență e pusă sub semnul misterului, al fascinației, al metafizicii.

Clepsidra simbolizează în romanul ASTROLAB PENTRU STEAUA MORGANA o „eternă revenire” a evenimentelor cosmice, întrucât pentru a funcționa trebuie mereu întoarsă, fiind asociată și cu timpul ciclic în concepția cosmogonică.

Noaptea, întunericul misterios, sub semnul căreia stau somnul și visul, este simbolizată de zeița Nyx, considerată a fi „mama” somnului, a viselor, a plăcerilor dragostei, însă și a morții.

Grădina apare și ea ca o simbolică a Lumii de Dincolo, reprezintă o reproducere a Paradisului pierdut. În simbolistica viselor, grădina are o semnificație pozitivă, fiind „locul creșterii, al

dezvoltării, al cultivării vieții interioare”. Se poate vorbi chiar de o grădină spirituală „a sine-lui, a fondului interior al sufletului” (Dicționarul de Simboluri Chevalier/ Gheerbrant). O altă semnificație a grădinii este aceea de spațiu idilic:

„- Cum ai știut să vii aici?

Am avut un vis în care apărea o grădină superbă...”

După cum se observă, opera poetului Silviu Doinaș Popescu stă sub semnul triumphiului trup - suflet - spirit, trupul reprezentând materia, sufletul - substanța de origine divină, cu existență veșnică și spiritul - gândirea, rațiunea.

Autorul (eroul) în discuțiile sale cu sinele face referință la trădarea acestuia care ar fi cea mai zguduitoare situație, ducând la pierderea valorilor umane („Uneori ne înșelăm amarnic încât îl putem pierde... Iar viața e în sufletul nostru. Și dacă ne pierdem acest cadou, atunci cu ce mai rămânem... Și viața, și timpul, și spațiul dispar...”)

În același articol din revista „Serile la Brădiceni”, Vasile Ponea spune cum că tânărul autor este „în ton și sincronizare cu atitudinea și spiritul general al tinerilor zilei”. Oare? Mai sunt tinerii de azi interesați de cunoaștere, de literatură, de filozofie, de suflet?

Această mlădiță a Școlii de Literatură de la Târgu-Jiu, care se numește Silviu Doinaș Popescu anticipează un nou curent literar și părăsirea definitivă a modernismului și a postmodernismului, curent ce va purta numele de transmodernism, adică trecerea peste modernism, părăsirea acestuia, reînvestirea prozei poetice sub alt sigiliu. Iar al lui S.D.P. e unul princiar.

Ciclul Helios

Silviu Doinaș Popescu

1. Heliocentric

Sunt un model de energii risipite; în microcosmosul meu mă prefac în multe fețe, toate gravitând în jurul tău.

Călătorind prin țara soarelui împreună cu tine, în(-)cerc să adun bucățile pierdute undeva, pe drum, aproape de Helios...

Câteodată sunt singur uneori tu ești vie... În țara lui Helios, viitorul se poate rescrie.

2. Zăpușeală

Dacă arunci un năvod în Marea cea Mare și aștepti să apună soarele în orele de amurg îmi vei prinde un gând despre grădina din spate.

Dacă mă întrebi unde voi fi la ora șapte din seară, după ce greierii încep să cânte asurzitor îți voi da de fiecare dată același răspuns: Mă găsești ascuns pe dealul din vis tolănit cu privirea departe, spre semicercul închis.

3. Hoinăreală

Hoinăresc prin poiana din pădurea Neagră, însoțit de umbra-mi confuză. Mă-așez într-un cerc aproape perfect, între maci și copaci înfloriți; dintre râu o toropeală văratcă îmi atinge nările: miroase a soare și praf ca după o ploaie rapidă din miez de vară.

La solstițiu stau fermecat de foșnetul aerului și de jocul luminii printre frunzele de fag sau stejar.

4. Iasomie și ambră

Miroși a iasomie și ambră pură din clocotul de arome văratice ce mă-nconjoară în mii și mii de forme.

Parfumul tău mă-mbată, fantoma ta mă bântuie. Îți mai amintești tu oare în ceas de noapte, în miez de vară de seara de iulie pe prispa de afară?

5. Dorință

Mi-aș dori să mă pot întoarce la mine, să știu să caut din tot Doar ce vreau să ascult Doar ce trebuie să aud. Te doresc, te urăsc, dar m-afund spre abis și nu știu să înot.

De ne-am iubi ca într-un vis, de-aș rescrie povestea, mi-aș dori să te ating și încet să adorm.

6. Scurtă poveste

Să îți povestesc despre doi nebuni
porniți împreună la drum,
departe de-alunii
din grădina de scrum.

7. Solar

Îmi trec degetele prin părul tău
în lumina soarelui de dimineață,
departe, pe dealurile din ceață,
în poiana de lângă râu,
în pădurea de gheață,
te afunzi până-n brâu
în pădurea de gheață.

La asfințit suntem
întotdeauna singuri,
față în față.

8. Apartamentul din ceară

Noapte înstelată de vară
undeva mai în Nord
într-un sat izolat
nu departe de pod...

M-ai invitat să te văd
și-am venit îndegrabă.
La miez de noapte pe scara
din spate, la tine-n ogradă,
te-am pierdut; dar mai știi
prima zi...
prima seară...
în apartamentul tău de ceară?

Considerații despre proza gorjeană

Ion Trancău

Toate genurile literare sunt importante, dacă se ridică la un nivel artistic remarcabil. Ierarhiile scriitorilor și ierarhizările operelor literare lansate de unii teoreticieni, critici și istorici literari, care ignoră condiția de mai sus sunt de-a dreptul derizorii și discutabile. Clasicii de la societatea *Junimea* și de la revista *Convorbiri literare*, Ion Creangă, Ioan Slavici, Mihai Eminescu și Ion Luca Caragiale, rămân scriitori incomparabili, ca ierarhie, cronologie și axiologie literară reprezentând exemplar genurile literare tradiționale, poezia, proza și dramaturgia. De aceea surprinde și acum aserțiunea unui reputat și venerabil teoretician, critic și istoric literar, nonagenar, precum Paul Cornea, după care proza ar marca evoluția și prestigiul unei literaturi. O prejudecată teoretică este și aceea după care poezii și dramaturgii ar fi mai importanți decât prozatorii, deoarece s-ar fi afirmat și impus înaintea acestora. Homer, Pindar, Anacreon, Sapho, Vergiliu, Horațiu și Ovidiu, Eschil, Sofocle, Euripide, Shakespeare sunt la fel de celebri, ca și Rabelais, Cervantes, Balzac, Lev Tolstoi, nume ilustre de prozatori, veritabili clasici ai literaturii universale.

Aceasta cam prea amplă introducere nu-i fastidioasă pentru cititorii devotați ai revistei noastre, *Caietele Columna*. Se pare că este apropiată de adevăr opinia după care dramaturgia sau teatrul ar fi rămas în urma poeziei și prozei din secolul XX și de la începutul secolului XXI, situație oarecum verosimilă pentru literatura noastră și literatura europeană. Proza s-a situat

constant pe aceeași treaptă valorică cu poezia.

Nu putem face, deocamdată, un istoric al evoluției prozei de pe meleagurile gorjene, nici nu este pertinent, după cum se poate constata din rândurile următoare. Orice comentator onest și cât de cât competent al prozei gorjene contemporane, postbelice și postdecembriste, trebuie să pornească de la un reper bibliografic fundamental, de la volumul *Scriitori gorjeni, Membri ai Uniunii Scriitorilor din Romania*, apărut în anul 2016, la Editura Pim, din Iași, ca amplă și completă *Antologie editată de Biblioteca Județeană Christian Tell Gorj*, cu aportul doamnei *Manager Olimpia Bratu*, și al poetului – coordonator, Viorel Surdoiu.

Dintre cei douăzeci și trei de membri aiUSR cuprinși în această antologie salutară și exemplară, de vreo patru sute de pagini, cel puțin zece sunt prozatori remarcabili, cultivând proza scurtă și proza de amploare epică, romănesca. Cei zece prozatori antologati sunt, în ordine alfabetică: Aurel Antonie, Cristian George Brebenel, Ionel Bușe, Ion Cepoi, Eugen Docescu, Alex Gregora, Ion Hirghiduș, Doina Iovănel Spineanu și Lazăr Popescu. Ei se afla în prezent pe treapta maturității bioliterare depline, în privința personalității și creației lor, prozastice. Am semnalat și am abordat sumar diferite aspecte ale prozei lor, mai întâi în pagina a doua a revistei *caietele Columna*, intitulată de mine *La prima lectură*, după aceea într-*Un compendiu critic*, colectiv și micromonografic, apărut sub egida CJCPC

Gorj, pentru a-I trata și evalua, la al treilea nivel hermeneutic și critic, mai extins și mai aprofundat, în micromonografiile proiectate în compania Editurii *Pim* din Iași.

Se afirmă și se impun, în climatul emulativ creat și menținut de posibila Școala gorjeană de literatură, mai multe prozatoare și mai mulți prozatori, de diferite vârste și categorii profesionale, care aspiră, fără veleitarism și arivism literar, la o omologare cât de cât modestă a criticii literare. I-as aminti, ca formand prima generație de acest fel, pe scriitorii promoției mele de liceu, prin naștere, ultimii interbelici, de extracție rurală: Ion Bureștea-Sâmbotin, Ion Canavea-Danesti, Antonie Dijmarescu-Hurezu, Iulian Popescu-Licurici și ... Ion Trancau-Vladuleni. Toti scriu și tipăresc la senectute, destul de tardiv, dar antum, poezii, proze scurte și romane iar cel menționat la final efectuează cu obstinație exerciții de digitație în genul vast și generos, de extraordinara vivacitate al criticii literare.

Proza gorjeana, neevaluată și nevalidată critic în mod pertinent, din deceniile postbelice și postdecembriste ar merita o mai atentă receptare și evaluare din partea criticilor literari sau comentatorilor de pe aceste meleaguri. Fără a etala obsecvioase și ipocrite aprecieri, condescendente, cred că proza feminină din Gorj, obiectivă și subiectivă, *dorică* și *ionică*, potrivit terminologiei romanesti acreditate de Nicolae Manolescu în trilogia *Arca lui Noe*, are cateva reprezentante demne de a fi scoase din cvasianonimat: Zorila-Certezeanu, Liliana Voichita Puiu Craciun, Victoria Munteanu – Stolojanu, Delia Vulpe și mai

multe altele.

Victoria Munteanu –Stolojanu este aceeași prozatoare cunoscută din registrul stării civile prin grupul lexical-antroponimic *Stolojanu-Munteanu Victoria-Ileana, nascuta la 30 aprilie 1972 la Targu-Carbunesti, Judetul Gorj*. Asemenea ampla identitate o găsim atestată în pagina 219 de Note bibliografice din eleganta carte cu titlul *O alta lumina lina*, editată în colecția *Opera Omnia . Romanul de azi la Tipomoldova*.

Asadar , Victoria Munteanu – Stolojanu a ieșit din anonim, tipărind romanul cu titlul menționat anterior și fiind integrată în impozantul *Dictionar al scriitorilor romani contemporani*, coordonat de Ioan Holban, un critic și istoric literar de incontestabil prestigiu în actualitatea noastră cultural-literară, Victoria Munteanu-Stolojanu s-a făcut cunoscută și prin aprecierile critice ale redactorului cartii sale, Aurel Stefanachi, prin prefața *Cuvant inainte. Reintoarcerea la (re)sursele originare* semnată de Ion Popescu-Bradicieni, prin adevarata *Prefata* , mai mult o recenzie ca rezultat al lecturii fidele a doamnei profesoare Paraschiva Munteanu, prin *Cronica de carte: Spune-mi tot ce vrei* , publicată de regretatul scriitor gorjean Al. Doru Serban, în *Gorjeanul* din 13 iulie 2002, p. 6, prin aprecierile critice ale aceluiași scriitor aparute în ziarul *Ager* din ianuarie 2005, apoi ale lui Ioan Popescu Chebacea din eseu *Neastamparul creatiei* , tipărit în *Universul* din martie 2005. Despre cartea *Omul fără frică* au făcut considerații critice favorabile Ioan Popescu Chebacea, George Manoiu, Dumintru Dănau, Ion Popescu-Sohodol și o altă prefață a lui Ion Popescu Bradicieni la romanul *Puma nu mai mârâie*, aparut la

Editura *Universul Imaginii* , Tg-Jiu, 2016.

Victoria Munteanu-Stolojanu nu face parte din cohorta unor prozatori veleitari. Ea are vocative și elan, alături entuziasm creator, dar și reticențe personale, pe care trebuie să le tempereze, să le echilibreze compozițional, cu aceeași rigoare, de la viziune prozastică, la structura și stil. Romanul *O alta lumina lina*, cu un titlu parțial asemănător meditației argeziene *Lumină lină*, înserată în cuprinsul cărții ca autentic și omagial moto, este, ca orice creație literară, pasibil de unele revizurii auctoriale. În acest sens, structura romanului trebuie concepută și desfășurată cu un plus de rigurozitate și tehnică a ansamblului epic romanesc. Subiectul sau trama cărții sunt ancorate în realitatea cotidiană de o stringentă actualitate, fără a ignora elementul complementar al inspirației și imaginației ficționale. Interesant este modul romanesc prin care Victoria Stolojanu-Munteanu sugerează o virtuală replică, optimistă, mesianică, la meditația argeziană, dată de eternal sacrificiu matern. Personajele sunt veridice și verosimile, în această carte a experiențelor și trăirilor autentice și imaginare. Dialogurile sunt firești, cele ale unor ființe umane care au străbătut direct meandrele existenței , în plan social și spiritual. Stilul romanului ne permite să-l încadrăm în acea *ordine feminină*, precizată de teoreticianul și criticul literar francez Albert Thibaudet, *ionica* , în viziunea și stilul critic manolescian. Romanul Victoriei Stolojanu-Munteanu trebuie situat în tradiția prozei feminine romanesti, preponderant ionică, reprezentată de Hortensia Papadat-Bengescu.

Ce mi-au povestit pantofii cei vechi

Victoria Stolojanu-Munteanu

O văd în horă, cu părul cum castanele coapte adiind umerii feciorelnici...

E toamnă, o toamnă cu soare blând și blândă răcoare...

-„Joacă-mă, Dinule, joacă! Îi cântau toate gândurile și trupul i se arcuia în brațele acelea puternice ce îi strâneau mijlocul cu palmele lor arse de soare.

-„Te joc Anică, joc! Îi cântau toate gândurile și simțea că trupul și visele pe care le strâneau în brațe erau ale lui.

E toamnă, o toamnă cu soare blând și blândă răcoare... atâta soare în octombrie, de Vinerea Mare n-au mai văzut de mult corovenii, nici bulbucenii, căci așa le ziceau oamenii din șapte sate și șapte comune la vale și la deal. Părea că tot soarele acela izvora din ochii căprui ai fetei pe care de-acum o chema Vlăduț, nu Țugurin ca înainte.

Juca Anica alături de omul acela pe care soarta i l-a hărăzit, neștiind că peste doar șapte ani va fi o văduvă frumoasă, cu trei copilași mici care atunci aveau nevoie mai mare de un tată, de un tată bun.

Juca Dinu alături de fata care îi năștea în doar câțiva ani trei copilași: Elisaveta, fata cea mare, Ion și Dumitru, alături de femeia palidă de peste câțiva ani, alături de femeia ce nu-i va ierta niciodată curajul de a muri și a lăsa-o singură în floarea vârstei, de a lipsi-o de umărul acela pe care plângea de teama de a nu pierde fericirea acelor clipe pe care le-ar fi oprit în loc, asta când rămânneau amândoi.

....

Un tren oprește în gara cea mică și uitată de vreme.

-Nu, nu mai merg la Ploiești, și așa voi muri acolo, în sanatoriu, Fanule și Vlade! Duceți-vă la regiment și spuneți că asta mi-a fost ultima dorință, să merg acasă, să-mi văd pe Ana și copilașii. Nu-i mai zicea Anica, nu, pe Anica o ajuta la treburi, îi fusese sprijin și leagăn, pe Ana trebuia să o știe mai bărbat, căci el știa că o să moară și mai știa că n-o să-i fie așa ușor cu trei copilași care de-abia își cunoscuseră tatăl.

Coborî în vechea gară... era mult până acasă, erau 7-8 km și nu era sigur că or să-l poarte cărjele să ajungă acolo, dar cu voia Moșneagului atâtea știutor mai avea până la apusul soarelui patru-cinci ore bune de mers.

Se înnoptase de-o bună bucată de vreme. La ușa unei căscioare joase cu luminile stinse (semn că toți ai casei dormeau) un om înalt îmbrăcat în haine militare lovește ușor cu o cârjă în ușa. (Se aude glasul răgușit al lemnului din cârje)

Se aude un geamăt de copil și plânsul unei mame îndurerate.

În ușa se ivește căpșorul unei fetițe cu coadele lungi:

-Vino, mamă, te cată un om...

Anica rămâne priponită locului cu copilul cel mic în brațe. Așază copilul în pat și se repede spre ușă:

-Dinule... și lacrimi, iarăși lacrimi. Doi copii se aud șușotind. Un glas de băiat învinge liniștea ce se așternuse:

-E tata..., tata e...

Soldatul dă un strigăt de

groază parcă...

-Eu, eu sunt, tată... și se repede la copilul cel vorbăreț, dând să îl îmbrățișeze. Dar se aude un trosnet de lemne căzute de undeva de sus, apoi namila ceea de om cade, prăvălindu-se peste găleata cu apă.

-Ești rănit, Dinule? Te doare rău? Unde-i rana ce te curmă?

Omul rămâne mut, dar buzele acelea, roșii încă, parcă îngână o rugăciune. Nu s-a mai sculat Dinu din pat de opt luni. Zăcea, și tot ce mai fusese frumos și tânăr în el devenea din zi în zi mai urât și mai bătrân. Copiii umblau ziua cu vitele, cel mic rămânea cu tatăl acasă, să-i aducă apă și mâncare atunci când cerea.

Anica îmbătrânise și ea într-un an cât în zece tot muncind de una singură pentru cinci guri de hrănit, pentru patru trupuri de îmbrăcat, căci Dinu ajunsese un stârv și vara îl așeza în mijlocul bătăturii acoperit doar cu un

cearșaf cusut de ea atunci când era fată.

Se ducea tot marțea, marțea cu omul cel bolnav la P o i a n ă , la un doctor mare, „, un doctor strin” apoi la Filișan la Filiași. Și l-a dus, l-a dus până n-a mai putut și atunci a venit doctorul la ei acasă, da îi plătea mai mult și bani n-avea, chiar dacă muncea, vorba ceea „se prinde avuția de sărac ca apa de găscă. Îi tot făcea doctorul injecții, fiindcă avea apă la plămâni, îi tot da doctorii până într-o zi când, milindu-se de femeie și văzând că starea bolnavului se agravase îi spuse:

-Ano, ai grijă de omul tău, că n-o mai duce mult... și n-a mai dus-o. A murit toamna, în noiembrie.

Fusese soare cu o zi în urmă. Soareblând și blândă răcoarea la nunta lui cu Anica, dar în ziua înmormântării a nins, și ploua, și ningea, și ningea și ploua și ploua.

... trei copilași desculți se întorc de la înmormântarea tatălui lor. Cel mic are piciorușele înghețate și plânge... nu știe nici el de ce plânge.

Fata îl ia în brațe și copilul își împreună mânuțele de gâtul ei. Nu mai plânge... plânsese probabil de frig...

-Mamă, strigă copilul mijlocan la femeia cu batic ce mergea în urma lor dând din mâini și jeluindu-se, de oamenii care nu știau ce se întâmplase ar fi crezut că este nebună, mamă de ce mor oamenii care nu trebuie să moară?

N-a știut Anica să îi răspundă și acum, la nouăzeci de ani, întreabă și ea pe strănepoți:

-Iuliana, mamă, de ce nu mor oamenii care trebuie să moară?

Poezii anticomuniste

de Nicolae Rădoi

PRIETENIE

Tîrziu, noaptea. Mizerabilă, duhnind, lada de gunoi din spatele blocului. Vînzoleală. Mă chiorăsc inutil în negrul nopții. Nu văd nimic.

Îmi dau seama – flămînzi cîinii de pripas, lihniți, se bat cu cerșetorii, lihniți, pe resturile din gunoi.

Uneori, foarte rar, cîinii Cîștigă...

EMPATIE

Gerul...uscat, năpraznic. Mai neiertător la răsăritul Soarelui.

În blocul de prefabricate din beton, dar zdravăn clădit în „epoca luminii”, e frig. Nu mai este încălzire. Fabricile au falimentat, rupte în bucăți. Centrala de cartier a sucombat. Imediat după lovitura letală, aplicată meșteșugit, comunismului. Atunci măcar aveam căldură...două-trei ore dimineața și seara. Cît să nu crape caloriferele. Mai crăpau... privesc afară prin geamul înghețat. Cu recunoștință și vinovăție.

Un cățelandru de pripas, alb, stă pe coadă privind aiurea. Cu spatele lipit de pieptul lui, o pisicuță năpăstuită. Nemișcați, în gerul crunt; lipiți Statuia, Simetric. Doi, nefericiți, punîndu-și laolaltă neșansa. Și parcă, brusc, gerul lăcrămează...

CĂRĂUȘUL

Sfîrșit de noiembrie; tîrziu. Noaptea se luptă cu ziua; va cîștiga negreșit. Aerul umed arde nările; ceața groasă i-a alungat

pe oameni în casă (Pe aceia care mai au casă...)

ritmul copitelor-tot mai alert. Căluțul slab, costeliv, trage cu nădejde la căruță. Nici n-are cum să facă altfel – biciul îi brăzdează necruțător pielea. Țiganul se grăbește. Mai are cîteva sute de metri pînă la cîrciumă. Va bea o poșircă... („Și calul ăsta, care nu aleargă mai repede...”) îl altoiește; zdravăn, ca pe un dușman.

Dacă aș avea destulă credință, aș înălța o rugă spre cel de Sus „Doamne Dumnezeule, dacă Tu ești, fă să crape țiganul și să se reîncar neze într-un căluț neajutorat care are ca stăpîn un țigan” Dar cred că și Dumnezeu s-a retras în casa Lui, sătul de cîte a văzut peste zi...

Steaua maestrului Ion Ungureanu (II)

(n.02.08.1935, Opaci-Căușeni,
actualmente Republica Moldova - d.28.01.2017, București)

Nicolae MĂTCAȘ

(Continuare din nr. trecut)

Ministrul Ungureanu ne-a adus acasă un muzeu de istorie cu adevărat românească, iar în fața lui ne-a înveșnicit în bronz Lupoaița și cei doi gemeni, Romulus și Remus, precum și demnitatea și mândria dăltuite în bronzul istoriei de către apostolul veșniciei neamului românesc Mihai Eminescu: „Noi de la Roma venim. Din Dacia Traiană”.

Chiar dacă azi unii pretinși patrioți de pe malurile Bâcului sau ale Dâmboviței încearcă să minimalizeze, bagatelizând-o, semnificația podurilor de flori și de suflet dintre cele două maluri ale Prutului într-o perioadă când încă mai exista URSS și cordo-nul de sârmă ghimpată, noi, cei cu suflet, simțire și gândire românească, nu uităm euforia, dar și disperarea cu care se aruncaseră românii de o parte și de alta în blestematele ape reci ale râului despărțirii noastre, de teama că nu vor reuși să mai treacă pe celălalt mal pe podul străjuit de grănicerii sovietici pentru a se îmbrățișa, frate cu frate, și a-și exprima bucuria că încă n-au murit, că încă mai sunt în viață, că încă mai speră să smulgă, odată și pentru totdeauna, afurisita sârmă ghimpată care-i desparte și li se înfige în suflet. Nu uităm că la constituirea acestor punți se află artizanii sfântului și mărețului ideal de unire-n cuget și-n simțiri, basarabeanul Ion Ungureanu din partea stângă

și basarabeanul Victor Crăciun – din partea dreaptă a Prutului.

Prin fondarea bibliotecii românești „Onisifor Ghibu” (azi – „Onisifor și Octavian Ghibu”) și amplasarea ei în sediul fostului Palat „Prietenie” (azi - Palatul Republicii) din Chișinău, alături de teatrul „Eugène Ionesco”, cu toată reticența voalată inițial și chiar ostilitatea fățișă de mai târziu din partea conducerii republicii, pornită să izgonească o bibliotecă românească și un teatru românesc, ce le stă ca un ghimpe în ochi, din incinta unui templu pe care și-l atribuie; ministrul Ion Ungureanu împreună cu primăria orașului Chișinău au pus piatra de temelie a unor biblioteci de carte românească de mai târziu precum „Transilvania”, „Albă-Iulia”, „Târgoviște”, „Ovidius”, „Maramureș”, „Târgu-Mureș” etc.

Monumentul-stelă înălțat în memoria ilustrațiilor cărturari ardeleni și mari luptători pentru unirea și reunirea Basarabiei cu Patria-mamă Onisifor și Octavian Ghibu este de asemenea o materializare întârziată a ideii lui Ion Ungureanu. Este și un ultim omagiu adus de românul basarabean Ion Ungureanu românului ardelen Onisifor Ghibu și feciorului acestuia, Octavian Ghibu, pe care l-a cunoscut personal, l-a consultat în cele mai acute și spinoase probleme de readucere acasă a elementului românesc pierdut, l-a venerat cu dragoste de fiu până la trecerea acestuia din urmă în împărăția lui Dumnezeu...

Teatrul Național „Mihai Eminescu”, renovat și renăscut din paragină ca pasărea Phoenix din cenușă, este de asemenea un monument și o mărturie a eforturilor pentru revigorarea spiritului național, depuse de domnul ministru Ion Ungureanu.

Pe perioada ministeriatului și prin contribuția directă a dlui Ungureanu (cu concursul subsemnatului) a luat ființă Facultatea de Teologie, biblioteca facultății a fost completată cu literatură de specialitate prin donațiile Patriarhiei și mitropoliilor din România, s-au pus temeliele unor noi biserici, au fost trimiși la studii în România, la seminare și facultăți de teologie, zeci de tineri recomandați de fețe bisericesti din republică. Au fost stabilite și sprijinite colaborările dintre bibliotecile, teatrele, muzeele, instituțiile duhovnicești din cele două state românești. Este pentru prima dată când au fost puse

bazele reale ale unei colaborări la organizarea unor manifestări culturale comune: reciclare obligatorie a regizorilor din Chișinău la instituțiile de profil din Țară, montare de spectacole cu participarea unor regizori de pe ambele maluri de Prut, premiere, festivaluri, recitaluri, concursuri cu prezența participanților din ambele state etc.

„Să facem cât putem, ba chiar mai mult decât putem, și cât mai repede unirea spirituală. Să facem unirea prin cultură, simțire și cuget, era în perioada 1990-1994, ca la 1859, crezul ministrului moldovean Ion Ungureanu și al camarazilor săi de luptă. Cealaltă mare unire se va produce de la sine”. Și Ion Ungureanu a făcut cât a putut. Ba chiar și mai mult. Mărturie ne stă dârzenia cu care se opune vitregiilor vremurilor post-renaștere opera ministrului Ungureanu: Teatrul Național „Mihai Eminescu”, teatrul „Eugène Ionesco”, Teatrul „Satiricus”, Biblioteca „Onisifor și Octavian Ghibu”, bibliotecile românești din capitală și din alte centre, mitropolia Basarabiei, legalizată, Lupoica, Ștefan cel Mare și Sfânt din capitală, dar și din centrele raionale, copiii din Piața Marii Adunări Naționale, care au ieșit cu miile să apere, cu nevinovăția sufletelor lor candidă, adevărul de care le-au fost privați părinții: limba română, cartea românească, istoria românilor, biserica neamului basarabean. Care și astăzi sunt nevoiți să-și apere identitatea de români și dreptul la istorie românească în fața dodonilor și altor herostrați ai neamului...

Unirea cea mare nu s-a produs.

Nici unirea cea mică n-a prins rădăcini durabile peste tot. A venit revanșa din 1994 a militanților pentru cauza lui Lenin și pentru huzurul lor de slugoi fideli ai imperiului de carton. După care vor urma ”domniile” de pomină ale lui Voronin, Dodon...

Ion Ungureanu a fost primul în istorie ministru cu legitimitate de... șomer (semnatarul acestor rânduri, de asemenea scos din pâine din cauza ”românizării învățământului și a tinerelor generații de moldoveni” și căruia i s-a îngrădit dreptul la profesie, nu a avut curajul să se... legitimizeze).

Negăsindu-și un loc de muncă în republică, în 1995 este nevoit să se autoexileze din nou. De astă dată, ca o replică dată „moldoveniștilor fundamentaliști primitivi”, în propria țară, România. Este angajat la Fundația Culturală Română ca vicepreședinte. Acesta este terenul în care s-au manifestat din plin capacitățile organizatorice, manageriale și de mare român ale maestrului. Cred că nu există asociație, organizație, redacție, cenaclu, grup coral, școală de pictură, artă, muzică, director de editură, personalitate de creație etc. din Basarabia și de pretutindeni, care să nu fi beneficiat de audiența, bunăvoința, sfatul și susținerea maestrului. Cabinetul dlui ministru moldovean Ungureanu parcă ar fi fost statul-major al românilor de gândire și de simțire românească de pretutindeni. Sărbătorirea zilelor Basarabiei; sprijinul financiar al publicațiilor de limbă română din Basarabia și Bucovina (Limba Română, Destin românesc, Alfa și omega, Cugetul, Luminătorul, Contrafort, Lit-eratura și Arta, Semn, Sud-Est, Clipa siderală,

Atelier, Glasul Bucovinei etc.); donație de literatură pentru bibliotecile din Republica Moldova și din alte comunități de români; editarea unor cărți ale autorilor basarabeni; achiziționare și donare de material audio-vizual (casete, filme); organizarea unor cursuri de perfecționare de limba română, precum și de cultură și civilizație românească pentru profesorii de limba română, ziaristii din comunitățile românești din afara granițelor; lansări de carte, festivități de premiere; organizare de simpozioane internaționale, festivaluri comune; expoziții de pictură, fotografie artistică; ateliere de lucru, seminare; seri de creație de autor; concerte de creație ale copiilor talentați etc. – toate acestea și multe altele s-au desfășurat din grija domnului Ungureanu. Domnia sa era omniprezent la acțiunile organizate de propria instituție, dar și la manifestările culturale, artistice, comemorative din capitală și din țară, a depus atâta suflet și pasiune în tot ce înfăptuia încât a ars ca o stea din galactică. Iată, bunăoară, ce-i scria în 1995 proaspătul vicepreședinte al Fundației domnului ministru al culturii și cultelor din România, căruia îi solicita sprijin într-o problemă ardentă: „Eu ard ca pe o tigaie încinsă. Ajutor! Bătălia pentru limbă (limba română din Basarabia – n.n.) trebuie câștigată, înfrângerea este exclusă!”. Indiferența unor funcționari din burocrăția românească îl indignează la culme, făcându-l să i se adreseze în septembrie 1995 președintelui Camerei Deputaților: „Vă adresez, disperat, Nota alăturată, care a fost întocmită încă în luna mai, a bătut multe praguri, dar, din păcate, fără nici un rezultat”. L-am

văzut în repetate rânduri cum se zbătea pentru soluționarea problemelor în audiență la domnul președinte al României, la domnul ministru al culturii, la domnul președinte al Fundației Culturale.

Prezent la premierele și festivalurile de teatru și de film din Țară, făcând parte, adeseori, din componența juriului, pronunțându-se competent, profesionist, asupra mesajului ideatic și a măiestriei actoricești. A fost și a rămas un bun prieten cu confrății săi de meserie din țară: Ion Caramitru, Adriana Trandafir, Mircea Albulescu, Dida Drăgan, Tatiana Popa, regretații Marin Sorescu și Nicoleta Toia.

Nu există manifestare cu caracter patriotic național la care maestrul să nu fi participat și nu-și fi spus răspicat cuvântul. Nu există apeluri, adrese, adeziuni în apărarea cauzei naționale sub care să nu aflăm și numele Domniei sale. Nu există interviu, discurs sau intervenție din partea maestrului – zeci, ba chiar sute, toate fulminante prin arhitectonica lor, prin patosul cu care sunt rostite, prin verva și spiritul lor polemist, prin logica argumentelor zdrobitoare, – care să nu spargă zidul de beton al indiferenței căpătuiților și ghiftuiților de moment. Aparent lejere, curgătoare, improvizate ad-hoc, în realitate ele ascund o riguroasă pregătire prealabilă, așa cum o demonstrează brulioanele care s-au mai păstrat. Păcat că n-a reușit să le adune sub un generic (cum și-a înveșnicit o parte din activitatea actoricească în cele două volume, „Teatrul vieții mele”) ar fi constituit o mostră de măiestrie pentru actualii și viitorii gazetari și un ghid de nădejde pentru dreaptă orientare prin hățșurile politicii

de pe Bâc, Bahlui, Dâmbovița. Este de datoria istoricilor literari și a prietenilor să le scotocească prin publicațiile timpului și brulioanele tribunului și să le immortalizeze într-o carte a verticalității și demnității noastre.

Omul de cultură Ungureanu a fost și un veritabil analist politic. A știut să convingă oamenii puterii de la București că nu este neapărat a semna un tratat învechit și umilitor cu Federația Rusă, ba nici chiar cu străina de istoria, cultura, limba neamului putere românofobă de la Chișinău. A regretat mult că nu a reușit să-i convingă nici pe ministrul de externe Adrian Severin și nici pe Emil Constantinescu, președintele de atunci al României, că nu e cazul să se recurgă la „sacrificii istorice” și nici la cedări benevole de teritorii cucerite de un alt ocupant, și care, la descompunerea „imperiului răului”, s-au pomenit în componența Ucrainei, numai de dragul semnării unui tratat umilitor cu aceasta din urmă. În suatele de interviuri pe care le-a risipit prin periodica de la Chișinău, din România și din alte părți și care, după cum menționam ceva mai sus, adunate la un loc, ar constitui o contribuție la ilustrarea genului, Ion Ungureanu s-a pronunțat în problemele abordate deschis, franc, nevoalat, fără menajamente sau convenții diplomatice, cu un curaj de a cărui existență mulți de la noi nu mai au știre în ieșirea noastră generalizată. Observații și concluzii dure de felul: „Mitropolia Moldovei este Armata a XV-a a Rusiei la Chișinău”; „Putin aplică porunca lui Stalin pentru refacerea Imperiului Rus”; „Astăzi Rusia, machiată democratic, se dă bine pe lângă OSCE, pe

lângă guvernele occidentale și se vrea lup la stână în Basarabia”; „Occidentul și SUA, care nu văd cu ochi buni bazele militare rusești din Transnistria, se lasă adormiți și cedează în fața dulcii arii a lui Putin despre federalizarea Republicii Moldova”; „Eu nu doresc Rusiei ca tătara să fie impusă ca limbă oficială sau ucraineană. Fiindcă Moscova e plină de tătari și ucraineni. Nu le-ăș dori rușilor să fie nevoiți s-arată pașaportul și 500 de euro, ca să se poată închina la mormântul lui Pușkin, așa cum am ajuns noi, dacă vrem să ne închinăm la mormântul lui Eminescu”; „România merge în vârful degetelor în propria casă” ș.a. din interviurile date de Ion Ungureanu au intrat în vogă și au devenit un fel de expresii înaripate în limbajul românilor instruiți de pe ambele maluri ale Prutului. Sunt convins că ele nu le gâdilă urechile nici conducătorilor la care s-a făcut aluzie sau trimitere directă și nici împăunaților din metropolă sau din provincie/gubernie. Însă dacă nu s-ar fi exprimat astfel, dacă nu ar fi fost incisiv ca Tăunul din renumitul roman omonim al lui Etel Lilian Voinici și necruțător ca Eminescu-publicistul, acesta nu ar mai fi fost inconfundabilul, irepetabilul, intransigentul om liber Ion Ungureanu. O, cât de mult a râvnit creatorul acest dulce cuvânt: libertate!...

Mândru, sobru, aparent distant, solitar în frământurile sale și în durerea trădării din partea alor săi, Ion Ungureanu a fost, în realitate, o fire deschisă, extrem de sociabilă, comunicativă, sinceră, credulă chiar și deci vulnerabilă, caracteristici de care au profitat nu o dată și care i-au adus neplăceri din partea unor invidioși

și răuvoitori. Maestrul nu s-a temut de aceștia din urmă, din contra, i-a jelit că-și iroiesc forțele pentru lucruri de nimic. Știa să tănuiască în sine durerile neîmplinirilor, care îi răvășeau sufletul în clipele de singurătate. Îl rodea la inimă trădarea oamenilor în care a crezut. Despre aceasta îmi vorbea cu durere în lungile noastre întâlniri din ultimele patru luni de viață de la Spitalul Militar Central și de la spitalul ”Colțea” din București...

Om de mare omenie, săritor la nevoie (deja angajat la Fundația Culturală Română, mi-a întins o mână de ajutor pentru a mă angaja ca expert la Serviciul Relații cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Educației de la București), gata să împartă bucățica de pâine cu cei suferinzi (scriitorul Vlad Zbârciog, el însuși un exemplu clasic de devotament și sacrificiu față de un om de care ți-ai legat destinul, ar putea confirma cât de mult s-a zbatut maestrul pentru apariția cărții Luciei Purice atunci când aceasta mai era în viață, cu câtă grijă îi procura la București medicamentele lipsă la Chișinău în anii de suferință a talentatei eseiste, cu ce dragoste i-a vizitat într-un amurg înzăpezit de Crăciun și le-a alinat tristețea și suferința cu un monospectacol-recital din poemul lui Martin Opitz „Zlatna, sau Cumpăna dorului” în traducerea lui Mihai Gavril). În anii de la urmă s-a consacrat totalmente pentru îngrijirea consoartei, atacată de o boală cruntă, văzându-și mai puțin de propria sănătate. Nu credea că moartea proprie îl va smulge de lângă ea. La fel cum nici Basarabia care mai gândeste și mai simte românește nu se gândea că ar putea rămâne mai orfană...

S-a stins îndelung, ca o lumânare, lucid, îndurerat, ca și fratele său de crez Grigore Vieru, și de tristețea de a nu mai apuca ziua Reîntregirii, în care credea cu toată suflarea sa. Singura consolare, venită deja după plecare, e că de aci înainte va fi vecin cu bunul său prieten în casa de veci din Cimitirul Central de pe strada Armenească din Chișinău.

...La observatorul astronomic din Crimeea, acum câțiva ani buni, savanții au descoperit în galactică o nouă stea, căreia, ca un omagiu pentru contribuția compatriotului nostru din Giurgiuilești Eugeniu Grebenicov la dezvoltarea științei, i-au dat numele savantului basarabean.

Pe firmamentul culturii noastre materiale și spirituale din spațiul românesc comun va arde, sus-sus de tot, orbitor de strălucitoare și dumnezeiesc de frumoasă, steaua maestrului Ion Ungureanu.

CRONICA PLASTICA

Alex Gregora

Lumea
Marianei Frățița...

Din căldura lui Dumnezeu

De-o emoția pură avem parte privind lucrările Marianei Frățița, aici adunate ca nourii cei tăvăliți prin fulgi de zăpadă și gheață.

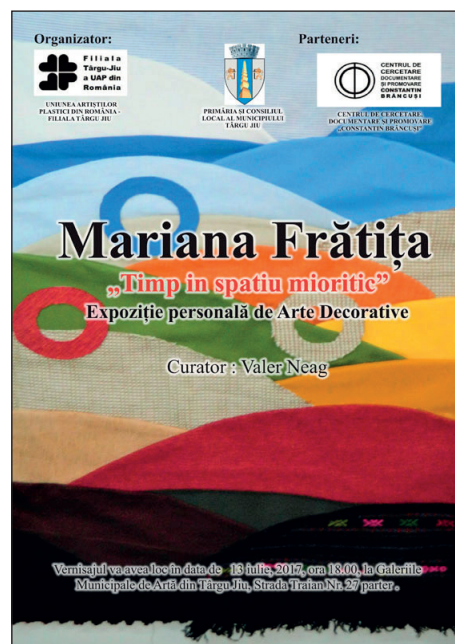
Însă primelor tresăriri le întoarcem chipul și înțelesul: arce de mare subțiate până la vărsarea râurilor și unnestătătoriu semn al stelelor fixe, când li se apropie, una câte una, cometele cu coadă – să le apere pe jumătate de otravă.

Întâlnindu-ne cu primăvara-toamna Marianei Frățița, ne afundăm de fapt într-o altă oglindă, străbătută de crai și crăiese, de tristețea lor mândră ca lacrimile unui satyr venețian.

„Timp în spațiul mioritic” – unde vântul vine și întrebă! Îi șoptim că existăm ca: *Locuri în inimă, Maternitate, Decor, Ceasuri, Pădurea mută, Marin, Straie de munte, Atemporal(i), Luna peste sat, Fluturi, Pământ, Preluare.*

Degeaba căutăm o înserare cu umbre de ruinuri, cu dizgrații părăsite, Lumea Marianei Frățița vine cu plaiul și raiul.

S-ar părea ca își are sălaşul în căldura lui Dumnezeu, cea încărcată cu păsările erodiu – câteva îndestulate cu unt de lemn dulce, asemenea unei locomotive din candel.

Liliya Gazizova - Geometria lirismului bine temperat

Valeriu Butulescu

Liliya Gazizova - poetă, traducătoare și eseistă din Republica Tatarstan, Rusia. A absolvit Institutul de Medicină din Kazan și Institutul de Literatură Maxim Gorki din Moscova (1996). A publicat douăsprezece volume de poezie, primul fiind „Perla Neagră”, prefațat de cunoscuta poetă A.B. Ţvetaeva. Versurile ei au fost publicate în douăsprezece limbi europene. Liliya Gazizova organizează, la Kazan, Festivalul Internațional de Poezie “N. Lobacevski”, singurul festival literar consacrat numelui unui matematician. Festivalul include conferința: “Influența geometriei neeuclidiene asupra gândirii artistice”. Liliya Gazizova este și organizatorul Festivalului Internațional “V. Hlebnikov LADOMIR, care se desfășoară în orașele Kazan și Elabuga (Republica Tatarstan).

Analizând lumea din insolite unghiuri intime, Liliya Gazizova demonstrează că print-un punct sensibil poți trasa o infinitate de drepte paralele la poezia adevărată. Riguroasă și exactă, poeta își încheie raționamentele lirice în minipoeme, pe cât de sincere, pe atât de concise. Iubirea este legată de probabilitatea destinului, iar bărbatul iubit (plin de necunoscute și variabile) este un etern sistem de ecuații algebrice, compatibil și nedeterminat, care presupune o mulțime de abordări și o multitudine de soluții. De altfel, în poemul «Iubirea și matematica», poeta scrie: “Iar noaptea din nou / Sunt foarte aproape de rezolvare. / Însă spre dimineață tu te prefaci / Într-o nouă problemă de matematică. / Și iar încep să te rezolv...”. Un discurs poetic potrivit, pentru o creatoare din Kazan, orașul în care a trăit și gândit celebrul matematician Nikolai Lobacevski, părintele geometriei neeuclidiene.

Poezia ei, caldă și autentică, departe de a fi abstractă, cantonează preponderant în lumea obișnuitului cotidian. Copiii, părinții, soțul, sora, familia constituie universul imediat, inundat de un lirism bine temperat. Poeta visează în mijlocul obligațiilor casnice și lucrurile cele mai simple din jurul ei devin poezie. Relevantă în acest sens este confesiunea din poemul “Fără ezitare”, astfel: “Să scrii despre iubire fără ezitarea / Femeii de patruzeci de ani, / E ridicol. / Grija de apropiați și de pâinea de zi cu zi / Sufocă dorința.”

Uneori, forțele creatoare și spiritul insurgenței sunt de neînving. Nevoia de a evada din paradisul domestic, de a coborî ocazional din turnul convențiilor cuminți este irezistibilă: “Tare îți dorești / Să te urci

în copac / Și să urlî la lună. / Sau invers: / Să te urci pe lună / Și să urlî la copac.”, scrie poeta în miniatură “Fără ezitare”.

Și evadarea din rutina cenușie a vieții se produce, ca un protest împotriva somnului, devorator de viață și ucigaș de vise. În “Să nu dormi” citim: “Ca o bestie roșcată / Să te furișezi / De-a lungul cartierelor / Nocturne din Kazan. / În noaptea / Destrăbălată și rea, / Și să privești fețele / Trecătorilor, în ciuda șoferilor /

Care se uită pofticioși la mine.”

Dar grijile cotidiene revin și aripile simt nevoia să se întoarcă la cuib. Teama de neprevăzut e mare, mama reprimă poeta: «Când copiii se joacă îndelung în stradă / Și tu îi aștepti să se întoarcă, / Îți trec prin cap cele mai diverse gânduri, / Unul mai rău decât altul. / I-a călcat o mașină, / I-au răpit țigani / Au căzut într-o gură de canal neacoperită.” scrie poeta în poemul “Teamă”. În poezia «De necrezut», autoarea își declară uimirea față de această incredibilă transformare, ordonându-și «viața de hârtie», navigând printre socoteli și chitanțe. Împinsă de forța centrifugă a obișnuinței, poezia ajunge uneori o activitate marginală. Poeta scrie: “Cândva știam doar / Să-mi fac abonamente la gazete, / Acum plătesc facturi, / La bancă sau la poștă, / Se întâmplă de asemenea să scriu / Versuri.”

Copleșită de măreția și frumusețea universului său interior, Liliya Gazizova scrie cu modestia și candoarea firului de iarbă, pierdut în imensitatea câmpiei. În “Floricea galbenă” citim această tulburătoare confesiune: “Sunt o floricea galbenă, discretă, / Nu neapărat un trandafir, / Mai degrabă o pădăie, / Care după apus / Își ascunde gălbeneala / În presupusa sa inimă.”

Această pendulare între statutul de om obinuit și poet capătă valențe dramatice în «Kanafer» - liliacul tătarec, ale cărui flori au puterea să înțeleagă mesajul nesincer al rutinei în dragoste. Poeta își exprimă teama în versuri emoționante, pline de grație: “Oare el judecă și înțelege, / Că ți-am spus un neadevăr? / Tu ești bun și tânăr, / Dar eu trebuie să te mint / Și în ochii tăi să joc rolul / Celei fără griji.

Liliya Gazizova creează o poezie sinceră și tulburătoare, cu un vibrant timbru personal. Aparent narativă, ea ascunde în crezul său existențial un lirism profund și elevat.

Ploaia turcească

Liliya Gazizova

1

Priveam acea ploaie turcească
Stând într-o cafenea
Cu oameni necunoscuți,
Dar foarte simpatici.
Uitându-mă la vechiul obelisc
Și la trecătorii fără umbrelă care alergau,
Mângâi continuu un pisicuț care miaună,
Care își așteaptă porția de fericire carnală.
Ce-ar fi dacă aş întârzia la avion
Și m-aş întoarce la această cafenea
Pentru a privi din nou
La ploaia turcească
În așteptarea următoarei curse.

2

Sunt puțini câini pe-aici,
Iar pisicile – îndrăznețe
Se freacă de tine.
Nimeni nu se întreabă aici
Cum să trăiești.
Timpul se topește ca o baclava în gură
Parcă în ciudă,
Sau poate spre bine
Nu se poate suna
În Rusia
Mă simt piatră
La poalele muntelui.
Soarta mea
Și obligațiile față de cei apropiați
Sunt puțin importante.

Fără speranță și ușoară
E viața la Istanbul.

3

Scriu pe șervețele
Stând în cafeneaua de lângă bastionul Sultanului
Ahmed.
Altă hârtie nu există.
Cine-a mai văzut,
Ca cineva să vrea
Să mâzgălească cu litere cirilice
Hârtie turcească.
Mă întreb –
Pentru ce toate acestea?
Pentru noua mea fericire
Trecătoare?

4

Cunosc cele nouă trepte ale Istanbulului.
Ultima duce la banca mea preferată,
Poate cea mai discretă,
Cea mai scumpă.
Mă așez pe ea seara
Și privesc Bosforul...
Ce vreau să văd acolo?
Mă uit la luna plină,
La trecătorii întâmplători
Și încep să înțeleg
Esența celor nouă trepte ale Istanbulului
care m-au condus, nu la bancă,
Dar pur și simplu mi-a căzut în mâini o nouă carte
Despre viața pe pământ străin.

Literatura din Georgia
a rănit gardul în Georgia

Să sari gardul nu-i prea rău,
Dar nu-i gestul în zadar,
Dacă ești atent măcar
Să nu-ți dea ceva prin par

N. Ordogos.
26/11/2017

Cuvinte la cuvinte...

Eugen Evu

În interior racordat

TANGAJ DE CUVINTE* titrează subtil relevant recenta-i carte în selecție proprie, de facto Ars Poetic proprie. Nu e o referință a cuvintelor Logosului, cât ale scânteilor lui Iov. Nici dincolo, nici aici, nici dincoace, nu suntem singuri... Plutirea în Aphoria este reechilibrantă, Yin și Yang...cu tangajele înotului colaborator cu valul...

Oricare dintre referințele ce se adaugă câtorva dintre cei mai prestigioși ai săi exegeți...tălăzuie scânteietor, marea e relativ liniștită, broderie refelexantă, unduitoare cu sclipete de splendori apollinice, solariene...

Don Ponea este la catarg, cu oceanel rotindu-se când în noima prorei, când a provei și zărilor latente ale Cunoașterii...Pescăruși nu se prea văd, semn că furtunile sunt undeva mai în larg, ori se înfruptă din mormintele verzi ale algelor altor tărîmuri...

Cartea este pe măsura prestigioasei noastre edituri, nume grele nume ușoare, exigențe și ele în tangaj...

Metaforic zicînd, în față ne sunt Luceafărul – rebel -...și peste umărul stîng...luna pienna.

Avem timp măsurat, cel interior racordat, re-ligare, celui macrocosmic, să ne fie de leac, portal și măiastră, poartă a sărutului și Columnă, cum ar încă scrie Don Grigurcu.

Vasile Ponea ne este poetul egal sieși, prea iubit de Viață și nevitregit de Muze... A treia vîrstă este una teandrică, a tandreței cuvenite muzelor și lui Dumnezeu. Treimea.

Inspirat de prima lectură, adaug un val care ca valul trece...

II Adaos necesar

Interferențe într-un univers hologramic...nu au coerența vreunei axiologii. Sunt dizarmonice, iar eseistica lui Vasile Ponea dezvoltă inspirat acest fenomen al Mișcării circular-multiversale...însă, cum logic scrie el, nu mărginesc, nu delimitează absolutist ceea ce numim UHRONIE...(ceea ce nu poate fi, nu are cum să fie. Cei ce văd idei sunt aceiași

care în oglindă sunt văzuți de Idei. Nu e falsă smerenie sub blasfem sic, nici zisa filosofului, care corelează rațional enunțul lui: *le găsești pretutindeni cu un rest(reminiscență telepatică., n) (...nu ele sunt cauza războirii noastre cu înșine noi (sinele- sinea, n)...și mai apoi in extenso cu macrocosmul.)... (pag.163).*

Și în eseuri regăsim aphoriile în care excelează homo cogitans..., ergo sum, summum.

Ontic și axiologic, regăsim și aici interferențele holisticii virtualis, terminologic însă Filokaliile autorului de sclipitoare intuiție, pathos eladic, postso-cratice și ...interfernt eraclitiene...Fața ascunsă ca în principiul ... antinomic recalibrant perpetuum (mobile?) lui Yin Yang.

Sugestiv ca adjectiv dinamizator al discursului și verb al moralității...Ponea scrie de parcă E SCRIS, de parcă însuși El, Cugetul remanent și sporitor telepatic îi dictează...

De aici șarmul inconfundabil al timbrului...Pharmacocogitans de leac contra anxietății, angoasei existențiale.

...Eliadicii primează, în eseuri, sâmburii pereni ai volumului de vîrf din opera sa ...Smulgerea a devenit salt și apoi zburare, tangajul e al Corabiei Cerului, qarcaperechilor din regnul animal- uman, ca pisc de lanț trofic...

Poetomul ne dăruie și capitolul Poematic- scurtissime,dispunerea prin sedilă separatoare accentuînd ideea de curgere, de pantha rhei.

Moralistul Ponea este apoape oximo(i)ronicul Ponea, iar din arealul exaltărilor nemistice ale poli-dricului ce se arată, prin rotire caleidoscopică, zărim ludismul formidabil al lui Ion Popescu Bradiceni (v. Ostrakon)...

Nu vă certați /La marginea apelor / Rămîne zbotul / Din scoica pleoapelor// Nici în poienele / Muntelui sacru /

Zgreabănă genele /Doar simulacru.// Nici în suspinele Îmbrățișării/ Sublim- luminele / Eternizării.

* *Tangaj de cuvinte, Vasile Ponea, Editura TipoMoldova, 2016*

Poezii

Ion Căpruciu

Balada unui castel

Pe când Petre și cu Domnul
mai umblau din poartă-n poartă
obosiți sa-si afle somnul
unde va uitați de soartă
doi bătrâni
c-o pisică și doi câini
de mii de ani
Casa era într-o vie
sub un nuc și doi castani
și trăiau pe datorie
el Constantin ea o Ană.

Într-o seară, nu știu leatul –
câinii lătrau a năframă
și bărbatul
ca de obicei deschide
că-i vecinul Ioanide
care are-n grija sa doi vrăbeți
Doi bătrâni ies din nămeți
hai poftiți că e îngheț
și zăpadă

Și femeia cată-n ladă
după cel mai bun lăicer
cel cu stele de pe cer
și-l pofteste ca să șadă
că e cald în casă-i cald
și afară-i geru parcă-i de smarald

Și cât face-o mămăligă
c-așteptarea să le fie pe potrivă
îi caută și cu vorba
că-s bătrâni și la Craiova
drumu-i lung și n-au parale
nici măcar de-o lumânare

Pune masa cea rotundă
masa cea cu trei picioare
ciorba tocmai dase-n undă
și răstoarnă mămăliga
cât roata de car nătânga
și mai pune-un pui pe masă
din cei doi care-i mai avea în ogradă

Adă vin își roagă soțul
că e dat de Dumnezeu
adă nuci, adă castane
și se-nchină, Doamne, Doamne...

Ei mănâncă ea se uită
și parcă nu-i vine-a crede
că se bea vinul și oala se inundă
tot mai plină-acum se vede

Între timp face și patul
pentru oaspeți cu macatul
cel mai bun ce-l are-n casă
și se culcă și-ea pe laiță
cu pisica lângă ea
și-n fereastră s-a aprins parcă o stea

Și în zori când unse un pupoi cu miere
chiar și Dumnezeu gustă cu plăcere
și lăsă pe laiță așa ca să fie
pentru ea o furcă și lui o mistrie
altfel noi urmașii suntem toți zidari
construind biserici și castele-n dar.

Îngeri și demoni

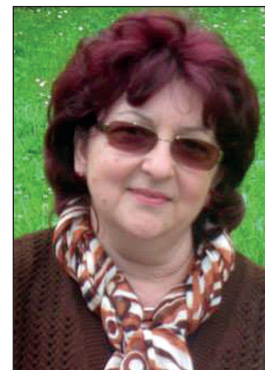
Un șir de prizonieri în lanțuri
prin zăpadă și ger
păziți cu pistolul pe margini
de cei ai mai ai dracului temniceri
privesc cum unii dintre ei
care numai pot să meargă
pe propriile gânduri
sunt împușcați și se bucură
că au scăpat de tortura verbului
A Fi
îngeri numindu-i pe cei
de pe margini
care la rândul lor vor muri
și ei în același fel.

Fata din Poveste

Era cum sânt doar crinii
-n Brădiceni
și bujorii sălbatici sus în Peri
Era ca floarea-n iarbă
în Poiană
Era o Doamnă
Doar într-o ie de mărgăritar
desculță era ca un dar
ca florile de brumă
cu ochii de-un albastru-verde
cum numai în Upanișade
și în Imnele Vede
Avea doi sâni albi ca de nea
uita Luceafărul de sine
când îi privea
Era ca oaza când încerci
pustiul
și ca în flori gutuiul
Să-i săruți numai glezna
și călcâiul
Ca pasărea fără de somn
în Marea Grădină-a lui Ion

POEZIE PENTRU COPII

Ana Gogălniceanu

UNDE-I TOAMNA?

Ce e toamna, vrei să știi?
Anotimp de bucurii!
Vine cu panere pline
Cu fructe și cu legume,
La subraț cu tufănele,
Care-i plac măicuței mele.

Cum e toamna, vrei să-mi spui?
Ca o zână. Alta nu-i
Așa mândră, harnică
Și de roade darnică,
Cu costița inelată
Și rochia dantelată.

Unde-i toamna, știi Monica?
În cămară la bunica
Și în vii și în livadă,
Peste tot la noi pe stradă,
În parfumul merelor
Și-n gustul legumelor.

NEDUMERIRE

Întreba copilul-aseară
Pe măicuța lui:
- Ce fac ochii, dragă mamă,
Vrei, te rog, să-mi spui?
Nasul ne e dat să crească,
Atunci când mințim?
Gura să tot trâncănească,
Când nu adormim?
Iar urechile, pereche,
Sunt pentru cercei?
Pielea degetelor noastre,
Spune, pentru ce-i?
Mama îl privi mirată
Pe flăcăul ei:
- Ai să afli totu-ndată,
Dacă asta vrei.
Ochii sunt făcuți anume
Să descoperim
Tot ce e frumos pe lume
Cu drag să privim.
Iar cu nasul, dragul mamei,
Floarea mirosim,
Gura ne e dată-anume
Frumos să vorbim,
Să gustăm mărul cel dulce
Plin de vitamine,
Să zâmbim în orice zi
Așa cum se cuvine.
De urechi, ce să mai spun,
Cu ele-auzim

Zumzet de albine-n zbor,
Și tot ce vrem să știm.

GHIOCCELUL LA CARNAVAL

Nu vă mirați că sunt mic,
Sunt un ghiocel voinic!
Pe cap port scufiță verde,
Aplecată pe-o ureche;
Ea mă apără de ploaie
Și de razele de soare.
Trei petale lucitoare
Se strâng într-o mică floare
Ce țâșnește din scufie,
Ca un fel de pălărie;
Și-s făcute din mătase
De mămica mea frumoasă.
Pelerina verzișoară,
Micul trup mi-l înfășoară
Și îmi dă suplețe, frate,
Gingășie cât se poate.
Cât despre nădragi, vezi bine,
Vin ca și turnați pe mine;
Chiar de nu sunt din mătase,
Ci din lână, fire groase,
Țin de cald, că în poiană
E tot frig, sfârșit de iarnă.
Ei...m-am lăudat destul
Cu frumosul meu costum;
E frumos el și eu sunt,
Nu mă dau deloc bătut.
Vino și tu să mă vezi
Printre fete și băieți,
Printre zâne, printre zmei –
Ei toți sunt colegii mei.

DE-A POETUL

Astăzi mi-am luat caietul,
Vreau să mă joc „de-a poetul”.
Voi găsi cuvinte multe
Și voi scrie versuri scurte.

Dacă vreau să scriu de mama,
Trebuie să iau bine seama,
Că ea-i ființa cea mai dragă,
Merită o poezie-ntragă.

Ce-ar fi iute, acuș-acuș,
Să scriu de-al meu cățeluș?
Dar Haiduc e cam zbanghiu,
Ce-aș putea de el să scriu?

Poate despre Mieunel,
Pisoiașul lui Bunel;

Toată ziua-i cățărat
Când pe casă, când pe gard...

Uf, oricât eu mă gândesc,
Inspirație nu găsesc:
Nici cuvintele cu care
Să-l descriu pe fiecare.

Nici litere nu prea știu,
Cuvinte nu pot să scriu...
Uite, nici chiar virgula
Nu m-ascultă, fir-ar ea!

Așa că eu socotesc,
S-aștept puțin să mai cresc
Și-am să mă joc de-a poetul
Când voi ști tot alfabetul.

SUPĂRAREA UNEI FRUNZE

Frunză galbenă, uscată,
Te văd tare supărată.
Singurică, singurea
Stai în vârf de rămurea.
De ce tremuri, ți-este frig,
Sau frică ți-e când te strig?

Mi-este teamă, căci un vânt
Mă va trânti la pământ
Și-apoi ploaia rece, rea,
Rău de tot mă va uda.
Și de-atâta umezeală
Voi căpăta sigur boală.

Lasă, frunză, draga mea,
Că în casă te-oi lua
Și te-oi pune la păstrat
Într-o carte de pe raft
Și în fiecare seară
Să-mi spui o povestioară,
Iar eu cântec o să-ți cânt
Să ne ținem de urât.

Un breviar publicistic estival

Ion Trancău

Anul Maiorescu, 2017, marcând centenarul comemorativ al ctitorului criticii noastre cultural-literare, a fost anticipat la modul imperative de Nicolae Manolescu prin *Romania literara* din decembrie 2016 și de Marta Petreu prin revista sa clujeana *Apostrof*.

Romania literară, nr. 29 din 7 iulie, în pagina 6 cu *restituiri* cultural-literare, Nicolae Scurtu, un infatigabil și competent istoric literar, semnează titlul *Titu Maiorescu și școala sa filosofică*. Pagina se constituie dintr-o succintă și pertinentă pledoarie pentru magistrala activitate didactică a lui Titu Maiorescu, cel care a predat peste o jumătate de secol *Filosofia și Logica* la Universitatea din Iași și București, contribuind la formarea unui mare număr de discipoli și emuli prestigioși: C.Radulescu-Motru, P.P. Negulescu, I.Radulescu-Pogoneanu, I.Petrucci, M.Daragomirescu, G.Aslan, D.C.Nadejde și alții. N. Scurtu evidențiază contribuția inestimabilă, de pionierat, a lui T.Maiorescu, care *a introdus și a fixat terminologia filosofică în limba română*. Partea introductivă a lui N.Scurtu este urmată de două epistole pline de admirație și grațitudine pe care Grigore Taușan, un discipol strălucit, eseist și filosof, le-a adresat maestrului *spre a sustine un debut în revista Convorbiri literare și un Premiu al Academiei Române*. În pagina 16 a aceluiași număr din *Romania literară*, rubrica *Eminescu, poem cu poem* de Alex Ștefănescu, se comentează critic, original, poezia *Copii eram noi amândoi*, din anul 1871, după cum precizează Perpessicius, simultan cu alte poeme eminesciene, *Eco, Memento mori, Inger și demon*, diferite prin conținut.

Din revista *Romania literara*, nr. 30-31 din 14 iulie 2017, în pagina 9, citim o scurtă secvență publicistică revista *revistelor- Apostrof*, semnată de *Cronicar* sub titlul *Din sumar: excelentul Dosar Titu Maiorescu, un eseu Mostenirea lui Maiorescu și o binevenită microantologie (cronologică) T.Maiorescu văzut de contemporani și de urmași*, texte critice omagiale de Marta Petreu. În același număr 6 al revistei *Apostrof*, Ovidiu Pecican scrie despre *Marile Convorbiri*, iar Mircea Popa realizează un dosar epistolar intitulat *Brașovenii și Spiritul junimist*, completat de o anchetă în care o seamă de scriitori, *Petru.M.Has, Gheorghe Mocuta, Ioan-Aurel Pop, Ion Pop, Lucian Vasiliu și Ion Vartic*, răspund la o întrebare inteligentă: *Ce ați învățat de la Titu Maiorescu?* Este, cu adevărat, o întrebare inteligentă, dar și incitantă, care-i invită pe cei interogați la răspunsuri oneste și responsabile.

La fel de interesantă este și pagina 36, *Ochiul magic*, în care d-l *Cronicar* ne informează despre alte publicații valoroase, *Orizont*, nr.6, *Ramuri*, nr.6 și *Steaua*, nr.6.

Numerele 6 ale acestor trei reviste de înalt nivel cultural-literar național sunt cele din prima lună a sezonului estival. Revista *Orizont* ne oferă posibilitatea unei *lecturi critice devastatoare*, observă d-l *Cronicar*, aceea a unui text polemic și pamfletar *Nicolae Breban sub zodia uluirii de sine* semnat de Vasile Popovici. Considerând drept superfluu orice comentariu, d-l *Cronicar* recurge la un amplu citat ironic și sarcastic despre confesiunea lui N.Breban, remarcabil romancier postbelic: *Viata mea, autobiografia prozatorului, e o sursă de incantare pentru Nicolae Breban, care se admira cu nesăț în companie cu contemporanii, niște aborigeni. E un supraom, intruchiparea visurilor lui Nietzsche. Cu cât rezulta mai multă maculatură cu atât mai bine, strigăte barbare de autosatisfacție, un haos, expresia unei patologii literare. Nimic mai dezolant decât aceasta tăcere ce s-a lasat peste opera și numele lui Nicolae Breban*. Despre revistele *Ramuri* și *Steaua* citim numai aprecieri laudative.

Revista *Luceafărul de dimineață* nr 4, din aprilie 2017, semnaleză, deasupra frontispiciului *Colocviul National de Critica-editia a VII-a, Maiorescianismul*. În pagina 2, editorialul directorului Dan Cristea ne convinge de *Actualitatea lui Maiorescu*. Radu Voinescu semnează la *Colocviul de Critica*, în pagina 6, eseu critic *Maiorescianism – o fenomenologie a interpretării operei literare*. *Colocviul* promaiorescian continuă în pagina 12 cu *Critica literara, între adevărurile culturii și cele ale generațiilor. O lecție junimistă uitată* aparține lui Adrian Leseniciuc, în pagina 13, *Dominanta maioresciană și exercitiul critic în societatea textului și civilizația comentariului* lui Aureliu Goci, iar în pagina 14, *Angelo Mitchievici semnează Maiorescu și anti-maiorescu: radiografia unei confruntări*.

Reviste *Portal- Maiastră* omagiaza pe Titu Maiorescu cu câteva pagini interesante: pagina 18, *O revista longeviva, Convorbiri literare-150*, este semnată de Constantin E.Ungureanu, în pagina 19 și 20 putem citi un *Documentar* de Zenovie Carlugea cu titlurile *, Electorale din alt veac... și Titu Maiorescu și Grigore Iunian-contracandidați în alegerile din 1891 de la Targu-Jiu, Un candidat și o agendă electorală deocheată*.

traduceri

Poezii de dragoste

Inspirat de ființa zânelor noastre frumoase ca un răsărit de soare, Alberto Voka este poetul fabulos care crede în steaua iubirii. El este cel care aparține nu numai limbilor română și italiană, ci și limbilor germană, franceză, bulgară, macedoneană, slovenă, sârbocroată, aromână, albaneză, până la zece, ca un Cantemir întors prin Istoria hieroglifă spre poem, ca un cântec care caută o Europă mașteră. Ce bine că poetul nu ocolește izvoarele! Cum de s-a oprit tocmai aici unde, alături de noi, și el a devenit poet! O fi oare o răscruce? O fi oare o mirare? O fi oare ceva dat care ne alege? Alberto Voka este poetul care stârnește ninsoarea în limba română. El reface un drum întreg, numai ca să dea o definiție versului său în italiană, care albește mirarea limbii române (Victor Marin Basarab).

Love poems

Inspired by our fairies, beautiful as a sunrise, Alberto Voka is the fabulous poet who believes in the love star. He is the one that belongs not only in Romanian and Italian languages, but also German, French, Bulgarian, Macedonian, Slovenian, Serbo-Croatian, Aromanian, Albanian, up to ten, as a Cantemir returned through Historia Hieroglyphica to poem, as a song that seeks a master Europe. Good thing that the poet does not avoid the springs! How did it stop precisely here, with us, and became a poet! Is it a crossroads? Is it a surprise? Is it something given that chooses us? Alberto Voka is the poet who stirs snow in the Romanian language. He restores an entire way, only to give a definition to his verses in Italian, which bleaches the surprise of the Romanian language. (Victor Marin Basarab).

MIERE

De ce mă vrei?
M-ai întrebat.
Pe buzele tale
Erau polen și nectar.
Nevăzute albine
Îți desenau pe buze o inimă.
De ce mă vrei?
M-ai întrebat.

Nevăzute albine
Se trudeau să poarte prin aer
Tremurul inimii tale.

HONEY

Why do you ask ?
You asked.
Your lips
Were honey and nectar.
Unseen bees
Were drawing a heart on your lips.
Why do you want me?
You asked.
Unseen bees
Were struggling to carry through the air
The tremor of your heart

MONOLOGUL UNUI VIS

Potolește setea
Pe Valea Luminii
Râzi
Ca să te mângâie îngerii!
Du-te sus,
Trage perdelele
Și stinge lumina!
Nu vezi că eu sunt
Lumina ta!
Așteaptă-mă!

MONOLOGUE OF A DREAM

Quench the thirst
On the Light Valley
Laugh
So that the angels fondle you!
Go up,
Draw the curtains
And turn out the light!
Can't you see that I am
Your light!
Wait for me!

VECINI LUMINII

Vino Andreea
Să devenim vecinii luminii!
Tu nici nu stii
Că în fata ta
Există biblioteci neguroase!
Vino, am somnit.
Deschide aceste antice cărți
Si lasă-mă
Să-ti mângâi trufia!

NEIGHBOURS TO THE LIGHT

Come Andreea
let us become neighbours to the light!

traduceri

You don't even know
That in front of you
There are foggy libraries!
Come, I whispered.
Open these antique books
And let me
Fondle your pride!

CÂNTEC POPULAR

Prin Rai alergând,
Coborând,
Pe asternutul de vânt,
Sânii tăi tremurau.
Undele lor mă loveau,
Mă trânteau la pământ.

FOLK SONG

Through Heaven running,
Alighting,
In the wind bedding,
Your breasts were shivering.
Their waves hit me,
Knocked me down to ground.

SUFLETUL VERII

Hai să privim în amurg
Disperarea
Și marea-n ruină,
Pădurea care și-a apus
Cununea de crengi.
De câte ori ne-mpăcăm,
Suntem mai aproape de Dumnezeu.
Hai, vino în sufletul verii –
Vom fi
Precum doi inși
Aplecați tare departe
Și adormiți...

SUMMER'S SOUL

Let's look at dusk
The despair
And the great ruin,
The forest that set
The crown of branches.
Whenever we reconcile

We are closer to God.
Come, join me in summer's soul –
We will be
As two people
Bend very far
And asleep...

PUTEREA IUBIRII

Cu pielea ta luminezi stelele,
Cu gasul tău sorbi izvoarele,
Cu buzele tale încălzești iernile,
Cu gura ta rostești rugăciunile,
Cu ochii tăi orbești zorile,
Cu numele tău albești zilele.
Cu sângele tău înroșești rodiile,
Cu sânii tăi străpungi nopțile,
Cu pântecul tău rotești soarele,
Vezi?!
Cu pântecul tău rotești soarele.

THE POWER OF LOVE

With your skin you lit the stars,
With your voice you drink the springs,
With your lips you warm the winters,
With your mouth you way the prayers,
With your eyes you blind the mornings,
With your name you whiten the days.
With your blood you blush the pomegranates,
With your breasts you erupt the nights,
With your waist you spin the sun,
Don't you see it?
With your waist you spin the sun.

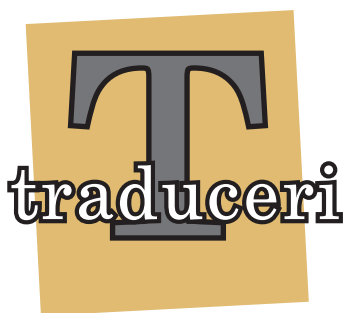
FRICĂ

La cincisprezece ani
Furi primele mere -
În sânii le ascunzi.
Bagă vecinii de seamă.
La șaptesprezece ani
Văd și eu
Că ții ascunsă în sân
Privirea vecinilor.
La optesprezece ani
Mergi la piață :
Nu vinzi acolo nimic,
Dar te întorci bogată acasă.
Bogăția ta aspră
Ne umple de frică.

FEAR

At fifteen
You steal the first apples -
You hide them between your breasts.
The neighbors notice that.
At seventeen

I also see
That you keep hidden between your breasts
your neighbors' sight.
At eighteen
You go to the market:
You sell nothing there,
But you come back home enriched.
Your harsh wealth
Fills us with fear.

PERLA POETULUI

Ești ca boara cea ușoară
Ca o poftă legănată
La un piept de dumnișoară.
Ești, oricând, ca niciodată.
Niciodată nu știi când
Ești ca pasărea furată
De văzduhuri pe pământ.
Ești aripa care-n ceruri
Lasă-n urma ei un rand
Din poemul care zboară.

POET'S PEARL

You are like the slight breeze
As a swigged appetite,
At a miss's bosom.
You are, anytime, ever.
You never know when
You're like a bird, stolen
By the sky on earth.
You are the wing that in heaven
Leaves behind her a row
From the flying poem.

PASTEL

Scoica sânilor tăi
Era sfântă ca luna
Culoarea lor albă
Era precum spuma
La marginea mării.

PASTEL

The shell of your breasts
Was holy as the moon
Their white color

Was like the foam
At the seashore.

ATLANTIDA

Hai să trăim,
Mă rugai
Și buzele tale
Asemenea văzduhului mării
Veneau, strigau,
Cotropeau
Când plecai,
Străzile în urma ta
Deveneau
Atlantidă
Scufundată
Cu mine cu tot.

ATLANTIDA

Let's live,
You asked me
And your lips
Just like the sea's sky
Came, cried out,
Flooded.
When you were leaving,
The streets behind you
Were becoming
Atlantida
Sunken
With me at the same time.

EROTICĂ

Cum să te laud, Femeie
Când te aliniți pe divan
Te răsucești ca o cheie
Și te-apeleci ca un lan
Și te-arunci în oglindă
Și te-neci tot mai goală
Și nu-i nimeni să-ți prindă
În agrafa din poală
Părul tău greu ca o beznă
Tremurând lângă gleznă.

EROTIC

How to praise, Woman,
When you swing on the divan
You twist as a key
And you lean like a cornfield
And you throw yourself in the mirror
And you drawn even more nude
And there is no one to catch
In the clip on your lap
Your hair heavy as a darkness
Trembling next to your ankle.

Creație și traducere de Alberto Voka